ONTWERP

BURGERLIJK WETBOEK

VOOR DE

NEDERLANDSCHE WEST-INDISCHE KOLONIËN,

DOOR DE STAATSCOMMISSIE,

ingesteld bij Koninklijk besluit van 27 September 1852, n°. 46,

ingediend bij missive van 29 September 1855.

ROTTERDAM,
OLDENZEEL.

1860.

Gedrukt ter Algemeene Landsdrukkerij.

INHOUD.

EERSTE BOEK.

Van personen.

TWEEDE BOEK.

Van zaken.

DERDE BOEK.

Van verbindtenissen.

NB. De Staatscommissie heeft, zooals uit de hierachter gevoegde Memorie van Toelichting blijkt, hare voorstellen omtrent het Burgerlijk Wetboek ingediend in den vorm van aanteekeningen op het Nederlandsche Burgerlijk Wetboek.

Men heeft echter gemeend, die aanteekeningen niet afzonderlijk te moeten uitgeven, maar het ontwerp-Wetboek reeds nu tot één geheel te brengen. Daardoor wordt het overzigt meer gemakkelijk gemaakt.

EERSTE BOEK.

VAN PERSONEN.

EERSTE TITEL.

Van het genot en het verlies der burgerlijke regten.

Artikel 1.

Het genot der burgerlijke regten is onafhankelijk van de staatkundige regten.

2. Het kind, van hetwelk eene vrouw zwanger is, wordt als reeds geboren aangemerkt, zoo dikwijls zijn belang zulks vordert.

Dood ter wereld komende wordt het geacht nooit te hebben bestaan.

3. Geenerlei straf heeft den burgerlijken dood of het verlies van al de burgerlijke regten ten gevolge.

TWEEDE TITEL.

Van de akten van den burgerlijken stand.

EERSTE AFDEELING.

Van de registers van den burgerlijken stand in het algemeen.

Artikel 4.

Er worden registers van geboorten, van huwelijks-aangiften

en afkondigingen, van huwelijken en echtscheidingen, en van overlijden gehouden, door ambtenaren van den burgerlijken stand, welke de Gouverneur benoemt.

5. Van alle registers van den burgerlijken stand, dat der huwelijks-aangiften en afkondigingen alleen uitgezonderd, zal een dubbel worden gehouden.

6. De eerste en laatste bladzijden van de registers van den burgerlijken stand moeten door den voorzitter van het hof van justitie, of door diens plaatsvervanger, gekantteekend, en voorts al de bladen door hem gewaarmerkt zijn.

7. De akten zullen achter elkander in de registers worden ingeschreven, zonder dat eenig wit vak tusschen beide zal mogen worden open gelaten. Al hetgeen mogt worden doorgehaald, tusschen beide of op den kant geschreven, zal moeten worden goedgekeurd, en, even als de akte zelve, geteekend worden; zullende niets bij verkorting of met cijfers mogen worden uitgedrukt.

8. De ambtenaren van den burgerlijken stand zullen in de door hen op te maken akten niets mogen invoegen, hetzij bij aanteekening, hetzij door eenige inlasschingen hoe ook genaamd, buiten hetgeen door de verschijnende partijen, overeenkomstig de wet, moet worden verklaard.

9. Bij de akten van den burgerlijken stand zullen worden uitgedrukt het jaar en de dag harer inschrijving, en de voornamen, namen, de ouderdom, het beroep en de woonplaats, zoo wel der verschijnende partijen, als der getuigen.

10. In al de gevallen, waarin de belanghebbende partijen niet verpligt zijn in persoon te verschijnen, zullen zij zich door een gemagtigde, daartoe bij authentieke akte aangesteld, mogen laten vertegenwoordigen.

11. De getuigen, van welke men bij de akten van den burgerlijken stand gebruik maakt, zullen daartoe door de belanghebbende personen worden gekozen, en moeten zijn manspersonen, meerderjarig en ingezetenen of inboorlingen der kolonie.

Ook nabestaanden zullen als getuigen worden toegelaten.

12. De ambtenaren van den burgerlijken stand zullen aan de verschijnende partijen, en aan de getuigen, de akten voorlezen, en daarin vermelden, dat aan die formaliteit is voldaan.

Iedere akte moet door den ambtenaar van den burgerlijken stand, de verschijnende partijen en de getuigen worden geteekend; wanneer de eene of andere der partijen of der getuigen niet mogt kunnen teekenen, moet van de oorzaak des beletsels in de akte melding worden gemaakt.

13. De ambtenaren van den burgerlijken stand, die hunne akten op losse bladen schrijven, worden gestraft met eene gevangenis van ten minste eene en ten hoogste drie maanden, of met eene geldboete van f 25 tot f 200, gezamenlijk of afzonderlijk.

14. De registers zullen door den ambtenaar van den burgerlijken stand op het einde van ieder jaar worden afgesloten; en zal, in de maand Januarij daaraanvolgende, één der dubbele worden overgebragt, in de kolonie Suriname en op het eiland Curaçao ter gouvernements-secretarij, op de overige eilanden bij de gezagvoerders, en het andere dubbel, met het register der huwelijksaangiften en afkondigingen, in de kolonie Suriname ter griffie van het hof van justitie, en op de eilanden ter griffie van den raad van justitie.

15. De volmagten en andere stukken, welke bij de akten van den burgerlijken stand worden gevorderd, zullen aangehecht blijven aan de registers, welke ter griffie moeten worden overgebragt.

16. Een ieder is bevoegd om zich, door de bewaarders der registers van den burgerlijken stand, uittreksels uit die registers te doen afgeven. Die uittreksels, wanneer zij met de registers overeenstemmen, en door den voorzitter van het regterlijk collegie of door het lid, dat hem vervangt, zijn gelegaliseerd, zullen geloof verdienen, tot op het oogenblik,

dat de valschheid daarvan, met inachtneming der regelen, bij het Reglement op de Burgerlijke Regtsvordering voorgeschreven, zal zijn beweerd.

17. Wanneer op den kant van eene reeds ingeschrevene akte moet worden melding gemaakt van eene andere akte, tot den burgerlijken stand betrekkelijk, wordt zulks gedaan door den griffier van het regterlijk collegie in de registers, welke ter griffie berusten, en door den ambtenaar van den burgerlijken stand in de loopende onder hem berustende registers, of in die, welke ter gouvernements-secretarij of bij den gezaghebber zijn overgebragt.

De zorg voor de eenvormige inschrijving is aan het openbaar ministerie opgedragen, aan hetwelk de ambtenaar van den burgerlijken stand, binnen tien dagen na de aanteekening, daarvan kennis geeft.

Geene uittreksels uit registers van den burgerlijken stand zullen mogen worden afgegeven, tenzij daarbij worden gevoegd de aanteekeningen, welke zich op den kant van de akte mogen bevinden.

18. Men kan, zoo wel door getuigen als door bescheiden, bewijzen, dat registers van den burgerlijken stand nooit hebben bestaan, of verloren zijn geraakt, of wel, dat eene ingeschrevene akte daaraan ontbreekt.

In geval van vervalsching, verandering, verscheuring, vernietiging, verdonkering of verminking eener akte van den burgerlijken stand, zal het vonnis, waardoor van het misdrijf blijkt, de kracht hebben, welke aan gewijsden in strafzaken ten aanzien van burgerlijke regtsgedingen bij dit Wetboek is toegekend.

19. De ambtenaren van den burgerlijken stand, of andere bewaarders, zijn, ieder voor zoo veel hem aangaat, verantwoordelijk voor het rigtig houden en bewaren der registers.

Elke verandering, elke vervalsching in de akten, elke inschrijving op een los blad, en alle overtreding, tegen de voor-

schriften van dezen titel begaan, kunnen aan de partijen grond opleveren om tegen die ambtenaren of bewaarders schadevergoeding te eischen.

In geval van overtreding, tegen de voorschriften van dezen titel begaan, kunnen die ambtenaren en bewaarders, voor zoo verre daartegen geene andere straffen zijn bedreigd, worden verwezen in eene geldboete, niet te boven gaande de som van honderd gulden.

20. Het openbaar ministerie is verpligt de ter griffie overgebragte registers en de daaraan gehechte stukken te onderzoeken, en van zijne bevinding proces-verbaal op te maken. Het is bevoegd om inzage te nemen van het dubbel der elders berustende registers.

TWEEDE AFDEELING.

Van de akten van geboorten.

Artikel 21.

De aangiften van geboorten zullen, binnen drie dagen na de bevalling, moeten worden gedaan aan den ambtenaar van den burgerlijken stand en in tegenwoordigheid van twee getuigen.

Die ambtenaar zal daarvan dadelijk eene akte opmaken.

Hij is bevoegd om te vorderen, dat het kind aan hem worde vertoond.

In de buiten districten van Suriname wordt echter voor het doen der aangiften een termijn van acht dagen na de bevalling gesteld, en de aangiften kunnen aldaar ook schriftelijk geschieden, mits onderteekend door den aangever en door twee getuigen, en bevattende de bijzonderheden vermeld in artikel 23. Die schriftelijke opgave wordt door den ambtenaar van den

burgerlijken stand gewaarmerkt, en als bijlage achter zijn register gevoegd.

Het verzuim der aangifte wordt gestraft met f 2 voor elken dag, dat de aangifte te laat geschiedt, en bovendien met eene gevangenis van zes dagen tot zes maanden, wanneer het verzuim der aangifte langer dan veertien dagen duurt.

22. De aangifte der geboorte van een kind zal door den vader moeten worden gedaan, of, bij gebreke van dien, door de geneesheeren, heelmeesters, vroedmeesters, vroedvrouwen of andere personen, welke bij de bevalling zijn tegenwoordig geweest; en wanneer de moeder buiten hare woning bevallen is, zal de aangifte moeten geschieden door den persoon ten wiens huize zij bevallen is.

23. De akte van geboorte zal vermelden:

1°. Het jaar, den dag, het uur en de plaats der geboorte;

2°. De kunne van het kind, en de voornamen, welke aan het kind zullen worden gegeven;

3°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats der ouders;

4°. De voornamen en namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats des aangevers en der getuigen.

24. Wanneer het kind buiten echt geboren is, mag de naam des vaders niet bij de akte worden vermeld, tenzij deze in persoon of door een gemagtigde, bijzonderlijk daartoe bij authentieke akte aangesteld, het kind erkenne.

25. Die een pas geboren kind gevonden heeft, is gehouden daarvan aangifte te doen aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der plaats, alwaar het is ontdekt; de kleederen en andere goederen aan te duiden en te vertoonen, welke nevens het kind mogten zijn gevonden; en eindelijk op te geven al de omstandigheden opzigtelijk den tijd wanneer, en de plaats waar het kind ontdekt is.

Het daarvan op te maken proces-verbaal moet daarenboven vermelden den vermoedelijken ouderdom des kinds, zijne kunne,

de bijzondere kenteekenen, welke het mogt hebben, de namen, welke men aan het kind zal geven, en het gesticht waarin, of den persoon bij wien het is verbleven. Dit proces-verbaal moet in de registers van geboorten worden ingeschreven.

26. Wanneer het kind dadelijk in een gesticht is opgenomen, zal de in het bovenstaande artikel vermelde verklaring moeten worden gedaan door het hoofd of een der bedienden van dat gesticht.

27. Wanneer een kind gedurende eene zeereis geboren wordt, moet de akte van geboorte binnen vier en twintig uren door den scheepskapitein of gezagvoerder opgemaakt en op het dagregister van het schip worden ingeschreven, in tegenwoordigheid van den vader, wanneer deze aan boord is, en van twee getuigen.

28. In de eerste haven, welke het schip aandoet, wanneer die binnen de West-Indische koloniën gelegen is, zendt de scheepskapitein of gezagvoerder aan het hoofd van het bestuur der plaats een uittreksel uit het dagregister van het schip, bevattende de aanteekening van de geboorte van het kind.

Wanneer het vaartuig is ingeloopen, hetzij in eene der havens van het moederland, hetzij in eene vreemde haven, zal het hierboven vermelde uittreksel worden toegezonden, in het eerste geval, aan het hoofd van het Departement van Marine, en in het laatste geval, aan den Nederlandschen consul in die haven of in de naastgelegen plaats gevestigd. Dien onverminderd blijft de scheepskapitein of gezagvoerder gehouden, bij de terugkomst van het vaartuig in de West-Indische koloniën, te handelen zoo als bij het eerste lid van dit artikel is bepaald.

29. Het hoofd van het bestuur der plaats, bedoeld bij het vorige artikel, zendt het bij hem ontvangen uittreksel aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van den vader des kinds, of van de moeder, zoo de vader onbekend is.

Is die woonplaats buiten de West-Indische koloniën gelegen, dan wordt het uittreksel gezonden aan het hoofd van het Departement van Marine.

De Nederlandsche consul, die, ingevolge de tweede zinsnede van het vorige artikel, het aldaar omschreven uittreksel heeft ontvangen, zendt een afschrift daarvan aan het hoofd van het Departement van Marine.

Het uittreksel wordt daarna gezonden aan den Gouverneur der kolonie, waar de woonplaats, in het eerste lid van dit artikel bedoeld, gelegen is, die het eindelijk aan den bevoegden ambtenaar van den burgerlijken stand doet toekomen.

De ambtenaar van den burgerlijken stand is verpligt het uittreksel dadelijk in de registers in te schrijven en daaraan vast te hechten.

30. De akte van erkenning van een kind, door den ambtenaar van den burgerlijken stand opgemaakt, moet, volgens hare dagteekening, in de registers worden ingeschreven, en van die erkenning moet worden melding gemaakt op den kant van de akte van geboorte, zoo die aanwezig is.

Indien de erkenning van het kind bij eene andere authentieke akte is gedaan, kan ieder belanghebbende vorderen dat daarvan worde melding gemaakt op den kant der akte van geboorte.

In geen geval kan het verzuim der aanteekening van eene erkenning op den kant der geboorte-akte aan het erkende kind worden tegengeworpen, ten einde zijn verkregen staat te betwisten.

DERDE AFDEELING.

Van de huwelijks-aangiften en de afkondigingen.

Artikel 31.

De ambtenaars van den burgerlijken stand zullen in het

daartoe bestemde register de huwelijks-aangiften inschrijven, welke overeenkomstig de artikelen 97 en 98 gedaan worden.

32. De aangifte zal vermelden de voornamen, namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der aanstaande echtgenooten, en hun voornemen om met elkander in den echt te treden.

Wanneer de aangifte in geschrifte is gedaan, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand die overschrijven, alleen op het register teekenen, en het stuk daaraan vasthechten.

33. Wanneer aan den ambtenaar van den burgerlijken stand niet blijkt, dat voor de aangevende personen eenig wettig beletsel bestaat om met elkander in den echt te treden, zal hij dadelijk de afkondigingen doen, welke bij de artikelen 99, 100 en 101 vermeld zijn.

34. De akten, waaruit zal moeten blijken, dat de afkondigingen hebben plaats gehad, zullen in het register, volgens de orde harer dagteekening, ingeschreven en door den ambtenaar van den burgerlijken stand onderteekend worden.

35. Van de akten van stuiting des huwelijks, welke aan den ambtenaar van den burgerlijken stand beteekend zijn, zal op den kant der akte van afkondiging eene aanteekening worden gesteld. Hetzelfde zal plaats hebben ten opzigte van vonnissen of akten, waarbij de stuiting wordt opgeheven.

VIERDE AFDEELING.

Van de akten van huwelijk en van echtscheiding.

Artikel 36.

Nadat bij den ambtenaar van den burgerlijken stand zal zijn afgelegd de verklaring der partijen, waarvan bij artikel 126 gesproken wordt, zal hij in naam der wet verklaren, dat zij door den echt aan elkander verbonden zijn, en daar-

van dadelijk in het daartoe bestemde register eene akte opmaken.

37. De huwelijks-akte zal vermelden:

1°. De voornamen, namen, den ouderdom, de geboorteplaats, het beroep en de woonplaats der echtgenooten, en, wanneer zij te voren gehuwd waren, de voornamen en namen van de vroegere echtgenooten;

2°. Hunnen staat van meerderjarigheid of minderjarigheid;

3°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats hunner ouders;

4°. De toestemming van de ouders, grootouders of voogden, of wel het verlof van den regter, in de gevallen waarin het gevorderd wordt;

5°. De tusschenkomst van den regter, zoo die heeft plaats gehad;

6°. De gedane huwelijks-afkondigingen, ter plaatse alwaar die vereischt worden, en, ingeval van stuiting, de opheffing daarvan;

7°. De verklaring der partijen om elkander tot echtgenooten te nemen, en de uitspraak van hunne echtvereeniging door den openbaren ambtenaar;

8°. De voornamen, namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der getuigen, en de graden van bloedverwantschap of aanhuwelijking, welke tusschen hen en de partijen mogten bestaan;

9°. De erkenning van natuurlijke kinderen, zoo die plaats heeft.

38. Wanneer een huwelijk bij volmagt, of wel in een bijzonder huis, voltrokken wordt, zal van die omstandigheid uitdrukkelijke melding in de akte worden gemaakt.

39. De overschrijving van de akten van huwelijk, in een vreemd land aangegaan, zal in de loopende registers van de woonplaats der echtgenooten geschieden.

40. De akte van inschrijving eener echtscheiding zal bevatten:

1°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats der gescheiden echtgenooten;

2°. De vermelding van het vonnis, waarbij de echtscheiding is uitgesproken, van hetwelk een afschrift aan het register zal blijven gehecht;

3°. De vermelding van het getuigschrift van den griffier, strekkende tot bewijs dat tegen het vonnis door geen wettig middel kan worden opgekomen.

Die akte zal, volgens hare dagteekening, in de huwelijksregisters worden ingeschreven, en zal daarenboven de partij, die de echtscheiding heeft verkregen, verpligt zijn te zorgen, en de andere bevoegd zijn te vorderen, dat daarvan aanteekening worde gedaan op den kant der huwelijks-akte.

41. Wanneer het bewezen is, dat de registers zijn verloren geraakt, zal de inschrijving eener echtscheiding, zoo wel door bescheiden als door getuigen, kunnen worden bewezen.

VIJFDE AFDEELING.

Van de akten van overlijden.

Artikel 42.

De akten van overlijden zullen worden opgemaakt door den ambtenaar van den burgerlijken stand der plaats, alwaar de persoon overleden is, en op de verklaring van twee getuigen.

Wanneer het blijkt, dat de overledene elders zijne woonplaats heeft gehad, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand een uittreksel van de akte van overlijden doen toekomen aan dien van de laatstbekende woonplaats van den overledene, ten einde insgelijks in de registers aldaar te worden ingeschreven.

43. Zij zullen bevatten:

1°. De voornamen, den naam, den ouderdom, het beroep

en de woonplaats van den overledene, en den dag en het uur des overlijdens;

2°. De voornamen en den naam van den anderen echtgenoot, indien de overledene getrouwd of wel weduwenaar of weduwe was;

3°. De voornamen, den naam, den ouderdom, het beroep, en de woonplaats der aangevers, en, wanneer zij bloedverwanten zijn, den graad van bloedverwantschap;

De akten van overlijden zullen daarenboven bevatten, voor zoo verre men zulks kan te weten komen, de voornamen, namen, het beroep en de woonplaats der ouders van den overledene, benevens zijne geboorteplaats.

44. De ambtenaar van den burgerlijken stand zal geene akte van overlijden van een pas geboren kind mogen opmaken, dan voor zoo verre aan hem zal zijn gebleken, dat de geboorte van het kind in het daartoe bestemde register is ingeschreven.

Bij ontstentenis van dien, zal die ambtenaar niet vermogen uit te drukken dat het kind overleden is, maar alleen, dat het als levenloos is aangegeven. Hij kan, in zoodanig geval, bij twijfeling omtrent de deugdelijkheid der aangifte, vorderen, dat het kind aan hem worde vertoond.

Hij zal daarenboven de verklaring der getuigen ontvangen opzigtelijk de voornamen, namen, het beroep en de woonplaats van de ouders van het kind, met aanduiding van het jaar en de maand waarin, en den dag en het uur waarop het kind is ter wereld gebragt.

Die akte zal, overeenkomstig hare dagteekening, in de sterfregisters worden ingeschreven, zonder dat daardoor eenigermate zal zijn beslist, of het kind levend of dood is ter wereld gekomen.

45. Geene begraving mag geschieden zonder het schriftelijke verlof, vrij van zegel en kosteloos door den ambtenaar van den burgerlijken stand af te geven.

Deze bepaling is niet van toepassing in de buiten-districten van Suriname.

46. Wanneer een sterfgeval heeft plaats gehad in burgerlijke of militaire gasthuizen, in gevangenhuizen of andere openbare gestichten, zullen de hoofden, gezagvoerders, bestuurders, cipiers of opzigters van die gestichten verpligt zijn daarvan binnen vier en twintig uren aangifte te doen aan den ambtenaar van den burgerlijken stand, welke, na zich van het overlijden te hebben verzekerd, eene akte, overeenkomstig het bepaalde bij artikel 43, zal opmaken.

Er zullen bovendien in die gestichten bijzondere registers worden gehouden, waarin van het overlijden en de daartoe betrekkelijke omstandigheden zal worden melding gemaakt.

47. Wanneer er teekenen of aanduidingen van eenen gewelddigen dood aanwezig zijn, of andere omstandigheden bestaan, die reden geven om dien te vermoeden, zal de begraving niet mogen geschieden, dan nadat het lijk geregtelijk zal zijn geschouwd.

Bij het verbaal der schouwing zullen, zoo veel mogelijk, worden opgegeven de voornamen, de naam, de ouderdom, de geboorteplaats, het beroep en de woonplaats van den overledene.

48. De ambtenaar, welke het verbaal van schouwing zal hebben opgemaakt, is verpligt aan dien van den burgerlijken stand dadelijk opgave te doen van al hetgeen vereischt zal worden om de akte van overlijden op te maken.

De ambtenaar van den burgerlijken stand zal een afschrift van de akte van overlijden doen toekomen aan dien der bekende woonplaats van den overledene, ten einde door dezen in de registers te worden ingeschreven.

49. De griffiers der regterlijke collegiën zijn verpligt, binnen vier en twintig uren na het ten uitvoer leggen van een doodvonnis, aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de plaats, alwaar het vonnis is ten uitvoer gelegd, te

doen toekomen afschrift van het bij die gelegenheid opgemaakte proces-verbaal.

Zij zullen aan den voet van dat proces-verbaal alle aanduidingen opgeven, welke vereischt worden om de akten van overlijden, overeenkomstig artikel 43, te kunnen opmaken.

50. De ambtenaar van den burgerlijken stand der plaats, waar de veroordeelde is ter dood gebragt, zal afschrift van de akte van overlijden doen toekomen aan dien van de laatstbekende woonplaats van den veroordeelde, ten einde door dien ambtenaar insgelijks in de registers te worden ingeschreven.

51. In geval van een geweldigen dood, van het ter dood brengen van een veroordeelde, of van het overlijden in gevangenhuizen, zal van die omstandigheden in de registers geene melding worden gemaakt, en de akte van overlijden eenvoudig worden ingerigt naar den vorm, bij artikel 43 voorgeschreven.

52. Wanneer een sterfgeval gedurende eene zeereis heeft plaats gehad, moet de akte van overlijden binnen de vier en twintig uren door den scheeps-kapitein of gezagvoerder opgemaakt en in het dagregister van het schip worden ingeschreven, in tegenwoordigheid van twee getuigen.

Verder wordt gehandeld gelijk bij de artikelen 28 en 29 opzigtelijk de akten van geboorten is voorgeschreven, onder deze bepaling, dat de opzending, waarvan in laatstgenoemd artikel wordt gesproken, moet geschieden aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der bekende woonplaats van den overledene.

53. Bij bijzondere reglementen wordt bepaald, op hoedanige wijze het overlijden van krijgslieden, welke te velde, in den slag, of in 's rijks dienst buiten het koningrijk zijn gestorven, in de gewone registers van den burgerlijken stand zal worden ingeschreven.

54. Wanneer het bewezen is, dat de strafregisters nooit hebben bestaan, dat die zijn verloren geraakt, dat eene inge-

schrevene akte daaraan ontbreekt, of dat bijzondere omstandigheden de inschrijving der akte van overlijden hebben verhinderd, zal dat overlijden zoo wel door getuigen als door bescheiden kunnen worden bewezen.

ZESDE AFDEELING.

Van naams- en voornaamsveranderingen.

Artikel 55.

Niemand mag zijn geslachtsnaam veranderen, of een anderen bij den zijnen voegen, of van voornaam veranderen, of voornamen bij den zijnen voegen, zonder toestemming van den Gouverneur.

56. Het verzoek tot verandering of tot bijvoeging van een geslachtsnaam kan niet worden toegestaan, dan na verloop van twee jaren, te rekenen van den dag, waarop daarvan openbare aankondiging zal hebben plaats gehad.

Die openbare aaukondiging geschiedt door de plaatsing in het officiële dagblad ter plaatse, waar de zetel van het bestuur, gevestigd is, of, wanneer aldaar geen officiëel dagblad wordt uitgegeven, in een der dagbladen van die plaats, en verder door aanplakking aan het gouvernements-gebouw, alsmede aan het gebouw van het hoogste regterlijke collegie en in de audiëntie-zaal.

Wanneer die aankondiging is geschied, zendt de Gouverneur een afschrift van het verzoek aan het Ministerie van Koloniën, ten einde in Nederland worde voldaan aan de wettelijke voorschriften omtrent naamsveranderingen.

In dien tusschentijd kunnen de belanghebbende partijen, bij een verzoekschrift, aan den Gouverneur in te leveren, de gronden doen gelden, waarop zij vermeenen zich tegen het verzoek te kunnen verzetten.

57. Het besluit waarbij de naams- of voornaams-verande-

ring, of bijvoeging is toegestaan, moet worden overhandigd aan den ambtenaar van den burgerlijken stand van de geboorteplaats van den verzoeker; welke ambtenaar dat besluit in de loopende registers zal inschrijven, en daarvan aanteekening doen op den kant der geboorte-akte.

58. De naams-verandering of naams-bijvoeging, door den Gouverneur, overeenkomstig de bepalingen van deze afdeeling toegestaan, zal nimmer kunnen worden aangevoerd tot bewijs van vermaagschapping.

ZEVENDE AFDEELING.

Van aanvulling en van verbetering der akten van den burgerlijken stand.

Artikel 59.

Indien geene registers hebben bestaan, of registers zijn verloren geraakt, vervalscht, veranderd, verscheurd, vernietigd, verdonkerd of verminkt; indien akten daaraan ontbreken, of in de ingeschrevene akten dwalingen, uitlatingen of andere misslagen hebben plaats gehad, zal zulks grond opleveren tot aanvulling of tot verbetering der registers.

60. Het verzoek daartoe zal alleen kunnen worden ingeleverd bij het regterlijk collegie, binnen welks regtsgebied de registers zijn of hadden behooren te worden gehouden, hetwelk, na verhoor van het openbaar ministerie, en, wanneer daartoe gronden zijn, van de belanghebbende partijen, deswege zal uitspraak doen.

61. Deze uitspraak zal alleen geldig zijn tusschen de partijen, welke haar hebben verzocht, of te dier gelegenheid zijn opgeroepen.

62. Alle uitspraken tot aanvulling of tot verbetering van akten, welke in kracht van gewijsde zijn gegaan, zullen door

den ambtenaar van den burgerlijken stand, dadelijk na haar vertoon, in de loopende registers worden ingeschreven, en zal, in geval van verbetering, daarvan worden melding gemaakt op den kant der verbeterde akte, overeenkomstig het bepaalde bij artikel 17.

DERDE TITEL.

Van woonplaats of domicilie.

Artikel 63.

Een ieder wordt geacht zijne woonplaats te hebben alwaar hij zijn hoofdverblijf heeft gevestigd.

Bij gebreke van zoodanige woonplaats, wordt de plaats des werkelijken verblijfs daarvoor gehouden.

64. De verandering van woonplaats zal stand grijpen door de verhuizing naar eene andere plaats, gevoegd bij het voornemen om aldaar zijn hoofdverblijf te vestigen.

Het bewijs van dat voornemen wordt uit de omstandigheden opgemaakt.

65. Die tot openbare bedieningen naar elders worden geroepen, worden geacht hunne woonplaats te hebben daar waar zij die bedieningen uitoefenen.

66. Eene getrouwde vrouw, welke niet van tafel en bed is gescheiden, heeft geene andere woonplaats dan die van haar man; minderjarigen volgen de woonplaats van hunne ouders of voogden; meerderjarigen, die onder curatele zijn gesteld, die van hunne curators.

67. Meerderjarige dienstboden of werklieden hebben hunne woonplaats in het huis van diegenen, bij welke zij dienen of werken, indien zij bij hen inwonen.

68. Het sterfhuis wordt geacht te zijn, waar de overledene zijne laatste woonplaats had.

69. Buiten de werkelijke woonplaats, die partijen hebben, mogen zij voor het verrigten eener bepaalde zaak bij eene akte eene andere kiezen.

Die keuze kan zijn algemeen, en strekt zich dan zelfs uit tot de executie, of worden beperkt in dier voege als de partijen, of eene van haar zal goedvinden. In deze gevallen, kunnen de exploiten, dagvaardingen en vervolgingen, bij de akte uitgedrukt of bedoeld, geschieden aan de gekozen woonplaats, en voor den regter dier woonplaats. (1)

70. Indien het tegendeel niet is overeengekomen, kan men de voor zich gekozene woonplaats veranderen, mits de verandering aan de wederpartij worde beteekend, en de nieuwe woonplaats gelegen zij binnen dezelfde stad, eiland, divisie of district.

71. Zij die in de buitendivisiën van Suriname, de districten Coronie en Nickerie daaronder niet begrepen, woonachtig zijn, worden geacht, voor alle zaken, algemeene keuze van woonplaats gedaan te hebben aan het parket van het hoofd van het openbaar ministerie in Paramaribo, tenzij, tot dat einde, in Paramaribo eene andere zoodanige keuze gedaan

---

(1) Bij een later voorstel der Staatscommissie is dit artikel 69 aldus gewijzigd:

„Buiten de werkelijke woonplaats, die partijen hebben, mogen zij voor het verrigten eener bepaalde zaak bij eene akte eene andere kiezen.

„Zij, die in de buitendivisiën van Suriname, de districten Coronie en Nickerie daaronder niet begrepen, woonachtig zijn, kunnen op de wijze bij verordening te regelen, bij eene akte, voor alle zaken zonder uitzondering, keuze van woonplaats doen aan het parket van het hoofd van het openbaar ministerie in Paramaribo, of aan eene andere binnen Paramaribo gelegen, en aan het hoofd van het openbaar ministerie aldaar bevorens kenbaar gemaakte plaats.

„De keuze van woonplaats kan zijn algemeen, en strekt zich dan zelfs uit tot de executie, of worden beperkt in dier voege als door partijen of eene van haar wordt goedgevonden. In deze gevallen kunnen de exploiten, dagvaardingen en vervolgingen, bij de akte uitgedrukt of bedoeld, geschieden aan de gekozen woonplaats en voor den regter dier woonplaats."

(Vergelijk de Memorie van Toelichting op het ontwerp-Reglement op de Burgerlijke Regtsvordering, pag. 196.)

en aan den bedoelden ambtenaar van het openbaar ministerie kenbaar gemaakt zij.

VIERDE TITEL.

VAN HET HUWELIJK.

Algemeene bepalingen.

Artikel 72.

De wet beschouwt het huwelijk alleen in zijne burgerlijke betrekkingen.

73. De vrouw volgt, gedurende het huwelijk, den staat van haar man.

EERSTE AFDEELING.

Van de hoedanigheden en voorwaarden, die vereischt worden om een huwelijk te kunnen aangaan.

Artikel 74.

De man kan te gelijker tijd slechts met ééne vrouw, de vrouw slechts met éénen man door het huwelijk verbonden zijn.

75. Tot het wezen van het huwelijk wordt de vrije toestemming der aanstaande echtgenooten vereischt.

76. Een jongman den vollen ouderdom van achttien, en eene jonge dochter den vollen ouderdom van vijftien jaren niet bereikt hebbende, mogen geen huwelijk aangaan.

De Gouverneur kan echter, om gewigtige redenen, vrijstelling van dit verbod verleenen.

77. Het huwelijk is verboden tusschen alle personen, die elkander bestaan in de opgaande en nederdalende linie, hetzij door wettige, hetzij door onwettige geboorte, of door aan-

huwelijking; en in de zijdlinie tusschen broeder en zuster, wettige of onwettige.

78. Ook is het huwelijk verboden:

1°. Tusschen schoonbroeder en schoonzuster, wettige of onwettige;

2°. Tusschen oom of oud-oom en nicht of achter-nicht, en tusschen moei of oud-moei en neef of achter-neef, wettige of onwettige.

De Koning kan, om gewigtige redenen, dit verbod door het verleenen van dispensatie opheffen.

79. Een persoon, die bij regterlijk vonnis van overspel is overtuigd, mag nimmer met den medepligtige aan dat overspel in het huwelijk treden.

80. Tusschen personen, wier huwelijk, door echtscheiding om welke redenen ook, is ontbonden, mag nimmer een nieuw huwelijk plaats hebben.

81. Eene vrouw kan geen nieuw huwelijk aangaan, dan na het verloopen van drie honderd dagen na de ontbinding van het vorige huwelijk.

82. Wettige kinderen kunnen, gedurende hunne minderjarigheid, geen huwelijk aangaan, zonder de toestemming van hun vader en hunne moeder verzocht en verkregen te hebben, hetzij van beiden, hetzij van den vader alleen, indien de moeder zich niet verklaart of met den vader in gevoelen verschilt.

In het laatste geval is de vader gehouden, hetzij bij de akte van toestemming, hetzij ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand, te verklaren, dat de toestemming van de moeder is gevraagd geweest.

Wanneer de vader overleden is, of zich in de onmogelijkheid bevindt om zijn wil te verklaren, wordt de toestemming van de moeder vereischt.

83. Indien de vader en moeder beide overleden zijn, of zich in de onmogelijkheid bevinden om hun wil te verklaren, vervult de grootvader van vaders zijde hunne plaats.

Bij gebreke van den grootvader van vaders zijde, wordt de toestemming van den grootvader van moeders zijde vereischt.

84. Wanneer zoo wel de grootvader van vaders zijde, als die van moeders zijde ontbreken, wordt de toestemming vereischt van de grootmoeder van vaders zijde, en, bij gebreke van deze, van de grootmoeder van moeders zijde.

85. Wanneer de vader, de moeder, de grootvaders en de grootmoeders ontbreken, of wanneer zij zich allen in de onmogelijkheid bevinden om hun wil te verklaren, kunnen wettige kinderen, zoo lang zij minderjarig zijn, geen huwelijk aangaan, zonder de toestemming van hun voogd en hun toezienden voogd.

In geval van weigering van beiden of van één hunner, kan, op verzoek van den minderjarige, het verlof tot het aangaan des huwelijks worden verleend door het hof of den raad van justitie, onder welks burgerlijk regtsgebied de voogd woonachtig is.

Dit verlof kan echter niet worden verleend, dan na verhoor of na behoorlijke oproeping van den voogd, van den toezienden voogd en van vier uit de naaste binnen het burgerlijk regtsgebied van het hof of van den raad van justitie, welke op het verzoek moet beschikken, woonachtige en meerderjarige bloedverwanten, tot den vollen graad van neef ingesloten, zooveel mogelijk in gelijk getal uit de twee liniën te verkiezen.

Bij gebreke van het genoegzame getal bloedverwanten binnen dat regtsgebied, zal dit getal worden aangevuld door meerderjarige aldaar wonende ingezetenen, welke den verzoeker door aanhuwelijking in den bovengemelden graad bestaan.

Indien er geene nabestaanden binnen dat regtsgebied aanwezig zijn, of indien, na behoorlijk gedane oproeping, geen hunner, noch in persoon, noch bij een bijzonderen gevolmagtigde, verschijnt, zal de regter op het verzoek beschikken, nadat hij den voogd en den toezienden voogd zal hebben ge-

raadpleegd, of deze, op zijn last, behoorlijk zullen zijn opgeroepen.

86. De beschikkingen, in de gevallen bij het vorige artikel bedoeld, worden na verhoor van het openbaar ministerie gegeven, en zijn aan geen hooger beroep onderworpen.

87. Natuurlijke kinderen, wettiglijk door den vader erkend, kunnen, zoo lang zij minderjarig zijn, geen huwelijk aangaan, zonder de toestemming van hun vader.

Bij gebreke van den vader, wordt de toestemming der moeder vereischt.

88. Natuurlijke doch niet erkende kinderen, of degenen die, na de erkenning, hun vader en hunne moeder hebben verloren, of wier ouders buiten de mogelijkheid zijn hun wil te verklaren, kunnen, zoo lang zij minderjarig zijn, geen huwelijk aangaan, zonder toestemming van hun voogd en hun toezienden voogd. In geval van weigering van beiden, of van een hunner, zal de regter, bij artikel 85 aangewezen, het verlof daartoe kunnen verleenen, na verhoor of na behoorlijke oproeping van den voogd en toezienden voogd, en na verhoor van het openbaar ministerie, zonder dat van die beschikking in hooger beroep kan gekomen worden.

89. Wettige kinderen, die meerderjarig zijn, doch den vollen ouderdom van dertig jaren nog niet hebben bereikt, zijn insgelijks verpligt om tot het aangaan van een huwelijk de toestemming van hun vader en hunne moeder te verzoeken. Wanneer zij die toestemming niet hebben bekomen, kunnen zij de tusschenkomst inroepen van het hof of van den raad van justitie, onder wiens burgerlijk regtsgebied de vader of de moeder woonachtig is, en zulks met inachtneming der bepalingen van de volgende artikelen.

90. Binnen den tijd van drie weken, te rekenen van den dag waarop het verzoek is gedaan, zal de regter voor zich doen verschijnen den vader, of, bij gebreke van den vader, de moeder, en het kind, ten einde hun alle zoodanige ver-

toogen te doen, als hij in hun wederzijdsch belang zal oorbaar achten. Van de verschijning der partijen wordt een proces-verbaal opgemaakt, echter zonder vermelding der redenen, welke door haar over en weder zijn aangevoerd.

91. Indien de vader, of, bij gebreke van dien, de moeder niet verschijnt, zal tot het huwelijk worden overgegaan, op de vertooning der akte, waaruit van die niet-verschijning blijkt.

92. Indien het kind niet verschijnt, kan het huwelijk niet worden voltrokken, zonder een hernieuwd verzoek tot tusschenkomst.

93. Indien, partijen verschenen zijnde, de vader, of, bij gebreke van dien, de moeder bij de weigering volhardt, mag het huwelijk niet worden voltrokken, dan na verloop van drie volle maanden, te rekenen van den dag der verschijning.

94. De bepalingen der vijf laatste artikelen zijn insgelijks toepasselijk op natuurlijke en wettiglijk erkende kinderen, ten aanzien van de personen, wier toestemming tot het huwelijk bij artikel 87 vereischt wordt.

95. In geval de vader, of, bij gebreke van dezen, de moeder zich niet in de Nederlandsche West-Indische koloniën mogt bevinden, zal de Gouverneur van de vervulling der verpligtingen, vermeld bij de artikelen 89 en volgende tot 94 ingesloten, dispensatie kunnen verleenen.

96. Onder de onmogelijkheid voor ouders of grootouders, om toestemming te verleenen tot het aangaan van huwelijken door minderjarigen, in de gevallen voorzien bij de artikelen 82, 83, 85 en 88, wordt nimmer begrepen eene voortdurende of tijdelijke afwezigheid uit de Nederlandsche West-Indische koloniën.

TWEEDE AFDEELING.

Van de formaliteiten, welke de voltrekking van het huwelijk moeten voorafgaan.

Artikel 97.

Alle personen, die met elkander een huwelijk willen aangaan, moeten daarvan aangifte doen bij den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van eene der partijen.

98. Deze aangifte zal, hetzij in persoon, hetzij bij zoodanige geschriften geschieden, waaruit van het voornemen der aanstaande echtgenooten met genoegzame zekerheid kan blijken, waarvan eene akte door den ambtenaar van den burgerlijken stand zal worden opgemaakt.

99. Vóór het voltrekken van het huwelijk, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand twee afkondigingen doen voor het gebouw, waar de huwelijken gewoonlijk worden voltrokken, en wel op twee volgende Zondagen.

Deze huwelijks-afkondigingen, en de akte die daarvan moet worden openbaar gemaakt, zullen bevatten:

1°. De voornamen, namen, den ouderdom, het beroep en de woonplaats der aanstaande echtgenooten, en, indien zij reeds vroeger getrouwd zijn geweest, de namen van hunne vorige echtgenooten;

2°. De voornamen, namen, het beroep en de woonplaats van hunne ouders;

3°. Den dag, de plaats en het uur, waarop de afkondigingen zijn geschied, met vermelding of zulks de eerste of de tweede zij.

100. Wanneer de aanstaande echtgenooten hunne woonplaats niet binnen het ressort van denzelfden ambtenaar van den burgerlijken stand hebben, zullen de beide afkondigingen moeten geschieden door de ambtenaren van den burgerlijken

stand, binnen welker ressort ieder der partijen gevestigd is.

101. Indien de aanstaande echtgenooten geene volle zes maanden hunne woonplaats in het ressort van den ambtenaar van den burgerlijken stand gehad hebben, zullen de huwelijks-afkondigingen daarenboven moeten gedaan worden door den ambtenaar van den burgerlijken stand, in wiens ressort zij laatstelijk zijn gevestigd geweest.

Van deze verpligting kan door den Gouverneur vrijstelling worden verleend.

102. Een uittreksel van de akte van afkondiging moet, gedurende den tijd, die tusschen de eerste en de tweede afkondiging verloopt, aangeplakt worden en aangeplakt blijven aan het gebouw, waar de huwelijken gewoonlijk worden voltrokken.

103. De Gouverneur of de ambtenaren, welke hij daartoe zal aanwijzen, zijn bevoegd om, uit hoofde van gewigtige redenen, dispensatie te verleenen van de tweede afkondiging.

104. Wanneer het huwelijk binnen een jaar, te rekenen van de eerste huwelijks-afkondiging, niet is voltrokken, zal het niet voltrokken mogen worden, dan nadat alvorens nieuwe afkondigingen zullen gedaan zijn.

Trouwbeloften geven geene regtsvordering tot het aangaan des huwelijks, noch tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, uit hoofde der niet-vervulling van de belofte; alle bedingen tot schadeloosstelling te dezer zake zijn nietig.

Wanneer echter de aangifte des huwelijks bij den ambtenaar van den burgerlijken stand van eene afkondiging gevolgd is, kan zulks grond opleveren tot het vorderen van vergoeding van kosten, schaden en interessen, uit hoofde der werkelijke verliezen, welke de eene partij, door de weigering der andere, in hare goederen mogt hebben geleden, zonder dat daarbij eenige winstderving zal kunnen in aanmerking komen.

Deze regtsvordering verjaart door verloop van achttien maanden, te rekenen van de eerste huwelijks-afkondiging.

DERDE AFDEELING.

Van het stuiten des huwelijks.

Artikel 106.

Het regt om de voltrekking van een huwelijk te stuiten, komt alleen toe aan de personen en in de gevallen, bij de volgende artikelen vermeld.

107. Degene die met eene der partijen door het huwelijk alsnog verbonden is, en de kinderen uit dat huwelijk, zijn bevoegd om het nieuw aan te gaan huwelijk te stuiten, doch alleen op grond van het bestaande.

108. De vader, of, bij gebreke van dien, de moeder kan het huwelijk stuiten, in de volgende gevallen:

1°. Wanneer hun kind, nog minderjarig zijnde, de vereischte toestemming niet bekomen heeft;

2°. Wanneer hun meerderjarig kind, den vollen ouderdom van dertig jaren niet hebbende bereikt, verzuimd heeft hunne toestemming, en, bij weigering daarvan, de tusschenkomst van den regter te verzoeken, welke volgens artikel 89 vereischt wordt;

3°. Wanneer eene der partijen, uit hoofde van gebrek aan verstandelijke vermogens, onder curatele gesteld, of de curatele uit dien hoofde verzocht, en op dat verzoek nog niet is beslist;

4°. Wanneer eene der partijen de vereischten niet bezit om, overeenkomstig de bepalingen van de eerste afdeeling van dezen titel, een huwelijk te kunnen aangaan;

5°. Wanneer degene, met wien hun kind in het huwelijk wil treden, uit hoofde van misdaad vervolgd wordt, of tot eene onteerende straf is veroordeeld;

6°. Wanneer de vereischte huwelijks-afkondigingen geen plaats hebben gehad;

7°. Wanneer eene der partijen, uit hoofde van verkwisting,

is onder curatele gesteld, en het voorgenomen huwelijk blijkbaar het ongeluk van hun kind zoude te weeg brengen.

109. Bij gebreke van beide ouders, zijn de grootvaders of grootmoeders bevoegd om het huwelijk van hunne kleinkinderen te stuiten, om de redenen, bij n°. 1, 3, 4, 5, 6 en 7 van het vorige artikel uitgedrukt.

De stuiting kan, voor zooveel de reden aangaat, welke bij het eerste lid is vermeld, alleen plaats hebben met inachtneming der volgorde, welke bij de artikelen 83 en 84 is vastgesteld.

110. Bij gebreke van grootouders, kunnen de broeders, zusters, ooms en moeijen, en de voogd, toeziende voogd, curator en toeziende curator een voorgenomen huwelijk stuiten:

1°. Wanneer de voorschriften van de artikelen 85 en 88, omtrent het bekomen van verlof tot het aangaan van het huwelijk, niet zijn in acht genomen;

2°. Om de redenen bij n°. 3, 4, 5 en 6 van artikel 108 uitgedrukt.

111. De echtgenoot, wiens huwelijk door echtscheiding is ontbonden, kan het huwelijk zijner voormalige echtgenoote stuiten, wanneer zij een nieuw huwelijk wil aangaan, vóór het verloopen van drie honderd dagen na de ontbinding van het vroegere.

112. Het openbaar ministerie is verpligt een voorgenomen huwelijk te stuiten, in de gevallen, bij de artikelen 74 tot 81 ingesloten, vermeld.

113. Van de stuiting des huwelijks wordt kennis genomen door den regter bij artikel 89 aangeduid.

114. In de akte van stuiting moeten al de middelen worden uitgedrukt, waarop de stuiting gegrond is, en mogen geene nieuwe middelen worden voorgedragen, voor zoo verre die niet na de stuiting mogten zijn opgekomen.

115. Wanneer de stuiting is afgewezen, zullen de opposanten, met uitzondering nogtans van bloedverwanten in de opgaande en nederdalende linie, en van het openbaar ministerie, tot vergoeding van kosten, schaden en interessen kunnen verwezen worden.

116. Wanneer er stuiting van een huwelijk plaats heeft, zal het aan den ambtenaar van den burgerlijken stand niet geoorloofd zijn het te voltrekken, dan nadat aan hem zal zijn ter hand gesteld een vonnis, in kracht van gewijsde gegaan, of eene authentieke akte, waarbij de stuiting is opgeheven, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen.

Wanneer het huwelijk mogt zijn voltrokken, voor dat de stuiting is opgeheven, zal het geding ter zake dier stuiting kunnen worden voortgezet, en het huwelijk worden nietig verklaard, bijaldien de eisch aan den opposant is toegewezen.

VIERDE AFDEELING.

Van de voltrekking des huwelijks.

Artikel 117.

117. Alvorens tot de voltrekking des huwelijks over te gaan, zal de ambtenaar van den burgerlijken stand zich doen; ter hand stellen:

1°. De geboorte-akte van ieder der aanstaande echtgenooten

2°. Eene authentieke akte, houdende de toestemming van den vader, de moeder, den grootvader of de grootmoeder, den voogd en den toezienden voogd, of wel het bij den regter verkregen verlof, in de gevallen, waarin dat vereischt wordt;

De toestemming kan ook bij de huwelijks-akte zelve worden gegeven;

3°. De akte, waaruit blijkt van de tusschenkomst van den regter, in de gevallen waarin die vereischt wordt;

4°. In geval van tweede of volgend huwelijk, de akte van overlijden van den vorigen echtgenoot, of de akte van echtscheiding, of wel afschrift van het verlof van den regter, bij afwezigheid van den anderen echtgenoot verleend;

5°. De akte van overlijden van al de zoodanigen, die hunne toestemming tot het huwelijk hadden moeten geven;

6°. Het bewijs dat de huwelijks-afkondigingen zonder stuiting zijn afgeloopen, ter plaatse alwaar die afkondigingen, overeenkomstig artikel 99 en volgende van dezen titel, vereischt worden, of wel dat eene gedane stuiting is opgeheven;

7°. De verleende vrijstellingen.

118. Degene der aanstaande echtgenooten, die buiten de mogelijkheid mogt zijn om zijne geboorte-akte, bij het eerste lid van het vorige artikel vereischt, te vertoonen, zal zulks kunnen aanvullen door eene akte van bekendheid, opgemaakt door een openbaar ambtenaar op de verklaring van twee getuigen van het mannelijke of vrouwelijke geslacht, bloedverwanten of geen bloedverwanten zijnde.

Deze verklaring zal inhouden de vermelding van de plaats en, zoo na mogelijk, van het tijdstip der geboorte, benevens de oorzaken, die beletten om eene akte daarvan over te leggen.

Het gebrek eener geboorte-akte zal ook kunnen worden verholpen, hetzij door eene dergelijke, doch beëedigde, verklaring, afgelegd door de getuigen, welke bij de voltrekking des huwelijks moeten tegenwoordig zijn, of wel door eene bij den ambtenaar van den burgerlijken stand afgelegde beëedigde verklaring van den aanstaanden echtgenoot, houdende dat hij zich geene geboorte-akte of akte van bekendheid kan verschaffen.

In de huwelijks-akte zal van de eene of andere dier verklaringen worden melding gemaakt.

119. Indien partijen buiten de mogelijkheid zijn om de

akten van overlijden, bij artikel 117, n°. 5 vermeld, in te leveren, zal dat gebrek, op dezelfde wijze als in het geval van het voorgaande artikel, kunnen worden verholpen.

120. Indien de ambtenaar van den burgerlijken stand weigert om een huwelijk te voltrekken, op grond van de ongenoegzaamheid der stukken en verklaringen, bij de vorige artikelen gevorderd, zullen partijen de bevoegdheid hebben zich bij verzoekschrift te wenden tot den regter bij artikel 89 aangeduid, welke regter, na verhoor van het openbaar ministerie, en, wanneer daartoe gronden zijn, van den ambtenaar van den burgerlijken stand, summier en zonder hooger beroep, over de genoegzaamheid of ongenoegzaamheid der stukken zal uitspraak doen.

121. Het huwelijk zal niet mogen worden voltrokken vóór den derden dag na dien der laatste afkondiging, die dag zelve niet daaronder begrepen.

122. Het huwelijk zal in het openbaar, ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand der woonplaats van eene der beide partijen, in het daartoe door dien ambtenaar aangewezen gebouw, en in tegenwoordigheid van twee getuigen, hetzij naastbestaanden of vreemden, manspersonen, meerderjarig zijnde en ingezetenen, worden voltrokken.

123. Indien eene der partijen, uit hoofde van een behoorlijk bewezen wettig beletsel, verhinderd wordt zich naar het bedoelde gebouw te begeven, zal het huwelijk kunnen worden voltrokken in een bijzonder huis binnen het ressort van den ambtenaar van den burgerlijken stand.

Bij de huwelijks-akte zal, in dat geval, worden melding gemaakt van de oorzaak, welke daartoe heeft aanleiding gegeven.

De beoordeeling der wettigheid van het beletsel, in dit artikel vermeld, wordt aan den ambtenaar van den burgerlijken stand overgelaten.

124. De aanstaande echtgenooten zijn verpligt, bij de vol-

trekking van hun huwelijk, in persoon voor den ambtenaar van den burgerlijken stand te verschijnen.

125. Het zal aan den Gouverneur vrijstaan om, uit hoofde van gewigtige redenen, aan partijen te vergunnen, het huwelijk door een bijzonderen, bij authentieke akte, gevolmagtigde te mogen voltrekken.

Indien de lastgever, voor dat het huwelijk voltrokken is, wettiglijk met een anderen persoon mogt zijn in den echt getreden, zal het huwelijk, bij een gevolmagtigde voltrokken, als niet voltrokken beschouwd worden.

126. De aanstaande echtgenooten zullen, ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand, en in tegenwoordigheid der getuigen, moeten verklaren, dat zij elkander aannemen tot echtgenooten, en dat zij getrouwelijk al de pligten zullen vervullen, welke door de wet aan den huwelijksstaat verbonden zijn.

127. Geene godsdienstige plegtigheden zullen mogen plaats hebben, voor dat de partijen aan den bedienaar van hare eeredienst zullen hebben doen blijken, dat het huwelijk ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand is voltrokken.

De geestelijke of bedienaar van de godsdienst, die, in strijd met deze bepaling, tot de genoemde plegtigheden overgaat, wordt gestraft: bij eene eerste overtreding, met eene boete ten minste van f 25 en ten hoogste van f 100: bij eene tweede overtreding, met gevangenzetting ten minste van twee en ten hoogste van vijf jaren, en, bij verdere overtreding, met verbanning uit de Nederlandsche West-Indische koloniën.

128. Wanneer de wet tot de voltrekking van een huwelijk de toestemming van den vader, van de moeder of van andere personen vordert, en de ambtenaar van den burgerlijken stand zich van het bestaan dezer toestemming niet verzekerd heeft, zal hij gestraft worden met eene boete ten minste van f 8 en ten hoogste van f 150, en eene gevangenzetting ten minste van zes maanden en ten hoogste van een jaar.

129. In geval van overtreding door een ambtenaar van den burgerlijken stand tegen de overige bepalingen van dezen titel begaan, wordt hij gestraft met eene boete ten minste van f 8 en ten hoogste van f 150; behoudens de regtsvordering der belanghebbende partijen tot schadevergoeding, indien daartoe gronden zijn.

130. De straffen, in de twee voorgaande artikelen bedreigd, zullen ook dan worden toegepast, wanneer de nietigverklaring van de akten, door den ambtenaar van den burgerlijken stand opgemaakt, niet wordt gevorderd, of die nietigheid is gedekt.

De toepassing dier straffen verhindert niet de toepassing van zwaardere straffen, indien de ambtenaar van den burgerlijken stand zich gelijktijdig aan andere misdrijven heeft schuldig gemaakt.

VIJFDE AFDEELING.

Van de huwelijken, welke buiten 's lands zijn voltrokken.

Artikel 131.

De huwelijken, buiten de West-Indische koloniën aangegaan, hetzij tusschen ingezetenen der Nederlandsche West-Indische koloniën, hetzij tusschen deze en anderen, zijn van waarde, indien ze voltrokken zijn naar den vorm, in dat land gebruikelijk, mits de huwelijks-afkondigingen, volgens de tweede afdeeling van dezen titel, in die koloniën, zonder stuiting des huwelijks, hebben plaats gehad, en de genoemde ingezetenen niet hebben gehandeld tegen de bepalingen, in de eerste afdeeling van denzelfden titel vervat.

132. Binnen het jaar na de terugkomst der echtgenooten in de Nederlandsche West-Indische koloniën, zal de akte van huwelijks-voltrekking, in een vreemd land aangegaan, in het

openbaar huwelijks-register van hunne woonplaats moeten worden overgeschreven.

ZESDE AFDEELING.

Van de nietigheid eens huwelijks.

Artikel 133.

De nietigheid eens huwelijks kan alleen door den regter worden uitgesproken.

134. De nietigverklaring van een huwelijk, in strijd met artikel 74 aangegaan, kan worden gevorderd door dengene, die met een der echtgenooten door huwelijk is verbonden, door de echtgenooten zelve, door de bloedverwanten in de opgaande linie, door al degenen, die bij de verklaring der nietigheid belang hebben, en door het openbaar ministerie.

Indien de nietigheid van het vroegere huwelijk wordt beweerd, zal de bestaanbaarheid of onbestaanbaarheid van dat huwelijk vooraf moeten beslist worden.

135. De wettigheid eens huwelijks, zonder de vrije toestemming der beide echtgenooten, of ook van een hunner aangegaan, kan alleen worden tegengesproken door de echtgenooten of door dengene van hen, wiens toestemming niet is vrij geweest.

Wanneer er dwaling heeft plaats gehad in den persoon, met wien men gehuwd is, kan de wettigheid alleen worden betwist door dengene der echtgenooten, die in dwaling gebragt is.

In al de gevallen bij dit artikel voorkomende, is men in den eisch tot nietigverklaring niet ontvankelijk, na eene zamenwoning van drie maanden, sedert dat de echtgenoot zijne volkomene vrijheid bekomen heeft, of de dwaling door hem ontdekt is.

136. Wanneer een huwelijk is aangegaan door iemand die, uithoofde van gebrek aan verstandelijke vermogens, is onder

curatele gesteld, kan de wettigheid des huwelijks worden betwist door zijn vader, moeder en andere bloedverwanten in de opgaande linie, broeders, zusters, ooms en moeijen, door den curator, en eindelijk door het openbaar ministerie.

Na de opheffing der curatele, kan de nietigheid alleen worden ingeroepen door den echtgenoot, die onder curatele was gesteld, en is ook deze daartoe niet ontvankelijk, na eene zamenwoning van zes maanden, te rekenen van de intrekking der curatele.

137. Indien een huwelijk is aangegaan door een persoon, welke den bij artikel 76 vereischten ouderdom niet bereikt had, zal de nietigverklaring kunnen worden gevraagd, hetzij door dien echtgenoot, hetzij door het openbaar ministerie.

De wettigheid des huwelijks zal nogtans niet kunnen worden betwist:

1°. Wanneer op den dag der regtsvordering tot nietigverklaring, de echtgenoot of echtgenooten den vereischten ouderdom hebben bereikt;

2°. Wanneer de vrouw, den vereischten ouderdom niet hebbende bereikt, vóór den dag der regtsvordering zwanger s.

138. De nietigheid van alle huwelijken, aangegaan met overtreding der bepalingen in de artikelen 77, 78, 79 en 80 vervat, kan worden ingeroepen, hetzij door de echtgenooten zelven, hetzij door hunne ouders of bloedverwanten in de opgaande linie, hetzij door allen die daarbij belang hebben, hetzij eindelijk door het openbaar ministerie.

139. Wanneer een huwelijk is aangegaan zonder toestemming van den vader, de moeder, de grootouders, den voogd of den toezienden voogd, zal deszelfs nietigverklaring, in de gevallen, waarin de toestemming, of wel het verhoor van den voogd, volgens de artikelen 82, 83, 84, 85, 87 en 88 vereischt wordt, alleen kunnen gevorderd worden door degenen, wier toestemming of verhoor, volgens de wet, noodzakelijk is geweest.

De regtsvordering tot nietigverklaring kan door de bloedverwanten, wier toestemming vereischt werd, niet worden aangevangen, wanneer het huwelijk door hen uitdrukkelijk of stilzwijgend is goedgekeurd, of wanneer zes maanden zonder tegenspraak van hunne zijde verloopen zijn, sedert het tijdstip, waarop zij van het huwelijk hebben kennis gedragen.

Ten aanzien van huwelijken, buiten de West-Indische koloniën aangegaan, wordt die kennis niet verondersteld, zoo lang de echtgenooten zullen zijn in gebreke gebleven om de akte van huwelijks-voltrekking, overeenkomstig de voorschriften van artikel 132 in de openbare registers te doen overschrijven.

140. De nietigheid van een huwelijk, hetwelk niet ten overstaan van den bevoegden ambtenaar van den burgerlijken stand en in tegenwoordigheid van het vereischte getal getuigen is voltrokken, kan worden ingeroepen door de echtgenooten, door den vader, de moeder en de andere bloedverwanten in de opgaande linie, door den voogd, den toezienden voogd en door allen die daarbij belang hebben, en eindelijk door het openbaar ministerie.

In geval van overtreding van artikel 122, voor zoo veel de hoedanigheid der getuigen betreft, is het huwelijk niet noodwendig nietig, maar zal de regter naar de omstandigheden beslissen.

Wanneer er uiterlijk bezit van den huwelijks-staat aanwezig is, en er eene akte van huwelijks-voltrekking, ten overstaan van eenen ambtenaar van den burgerlijken stand verleden, vertoond wordt, zijn de echtgenooten niet ontvankelijk om, ten gevolge van dit artikel, de nietigheid des huwelijks te vragen.

141. In alle gevallen waarin, overeenkomstig de artikelen 134, 138 en 140, eene regtsvordening tot nietigverklaring kan worden aangevangen, door degenen die daarbij belang hebben, kan zulks niet geschieden door de bloedverwanten in de zijdlinie, door kinderen uit een ander huwelijk geboren,

of door vreemden, zoo lang de echtgenooten beiden in leven zijn, doch alleen wanneer zij daarbij een reeds verkregen en dadelijk belang hebben.

142. Na de ontbinding van het huwelijk is het openbaar ministerie niet ontvankelijk de nietigheid daarvan te vragen.

143. Een huwelijk, hetwelk nietig verklaard is, heeft niettemin al zijne burgerlijke gevolgen, zoo wel ten opzigte der echtgenooten, als van de kinderen, wanneer het te goeder trouw door beide echtgenooten is aangegaan.

144. Wanneer de goede trouw alleen bestaat aan de zijde van een der echtgenooten, heeft het huwelijk geene burgerlijke gevolgen, dan alleen ten voordeele van dien echtgenoot, en van de kinderen uit het huwelijk gesproten.

De echtgenoot, die in de kwade trouw heeft verkeerd, kan tot vergoeding van kosten, schaden en interessen jegens den anderen verwezen worden.

145. In de gevallen van de twee voorgaande artikelen, houdt het huwelijk op burgerlijke gevolgen te hebben, te rekenen van den dag waarop het bij vonnis is nietig verklaard.

146. De nietigheid eens huwelijks kan aan de regten van derden geen nadeel toebrengen, wanneer deze te goeder trouw met de echtgenooten hebben gehandeld.

147. Geen huwelijk is nietig in geval van overtreding der bepalingen van de artikelen 81, 89, 93, 99 en 121, of indien, buiten hetgeen bij artikel 123 is voorgeschreven, het huwelijk niet openlijk is voltrokken geworden.

In die gevallen, is de bepaling van artikel 129 op de ambtenaren van den burgerlijken stand toepasselijk.

ZEVENDE AFDEELING.

Van het bewijs van het bestaan des huwelijks.

Artikel 148.

Het bestaan van een huwelijk kan niet anders worden bewezen dan door de akte van zijne voltrekking, in de registers van den burgerlijken stand ingeschreven, behoudens de gevallen bij de volgende artikelen vermeld.

149. Wanneer het blijkt, dat er geene registers hebben bestaan, of dat deze zijn verloren geraakt, of ook dat de huwelijks-akte daaraan ontbreekt, wordt de genoegzaamheid der bewijzen van het bestaan des huwelijks ter beoordeeling van den regter overgelaten, mits er een uiterlijk bezit van den huwelijks-staat aanwezig zij.

150. De wettigheid van een kind kan, uit hoofde van het gebrek van vertoonen der trouw-akte zijner overledene ouders, niet worden betwist, indien het kind het uiterlijk bezit heeft van zijn staat, overeenkomstig met zijne geboorte-akte, en de ouders openlijk als man en vrouw hebben geleefd.

VIJFDE TITEL.

Van de regten en verpligtingen der echtgenooten.

Artikel 151.

De echtgenooten zijn elkander wederkeerig getrouwheid, hulp en bijstand verschuldigd.

152. De echtgenooten verbinden zich over en weder, door de enkele daad des huwelijks, hunne kinderen te onderhouden en op te voeden.

153. De man is het hoofd der echtvereeniging.

Als zoodanig verleent hij aan zijne vrouw bijstand in reg-

ten, of verschijnt aldaar voor haar, behoudens de uitzonderingen hierna omschreven.

Hij bestuurt de goederen aan de vrouw persoonlijk toebehoorende, tenzij het tegendeel zij bedongen.

Hij moet die goederen als een goed huisvader beheeren, en is voor alle verzuim in dat beheer aansprakelijk.

Hij mag hare onroerende goederen, zonder hare medewerking, niet vervreemden of bezwaren.

154. De vrouw is aan haar man gehoorzaamheid verschuldigd.

Zij is verpligt met den man zamen te wonen, en hem overal te volgen, waar hij dienstig oordeelt zijn verblijf te houden.

155. De man is verpligt zijne vrouw bij zich te ontvangen in het huis, hetwelk hij bewoont.

Hij is gehouden haar te beschermen, en haar al hetgeen noodig is, volgens zijn staat en zijn vermogen, te verschaffen.

156. De vrouw, al is zij zelfs buiten gemeenschap van goederen getrouwd of van goederen gescheiden, kan, zonder bijstand van haar man in de akte, of zonder zijne schriftelijke toestemming, niets geven, vervreemden, verpanden, verkrijgen, hetzij voor niet, hetzij onder een bezwarenden titel.

Indien de man zijne vrouw heeft gemagtigd om zekere akte of verbindtenis aan te gaan, is de vrouw daardoor niet geregtigd om, zonder uitdrukkelijke toestemming van den man, eenige betaling te ontvangen of daarvoor kwijting te geven.

157. Ten opzigte van handelingen of verbindtenissen, door de vrouw aangegaan, wegens alles wat de gewone en dagelijksche uitgaven der huishouding betreft, veronderstelt de wet dat zij de bewilliging van haar man heeft bekomen.

158. De vrouw kan niet in regten verschijnen zonder bijstand van haar man, al is zij buiten gemeenschap van goederen getrouwd, of van goederen gescheiden, of eene openbare koopvrouw.

159. De bijstand van den man is niet noodig:

1°. Wanneer de vrouw in strafzaken vervolgd wordt;

2°. In eene regtsvordering tot echtscheiding, tot scheiding van tafel en bed, of van goederen.

160. Wanneer de man weigert zijne vrouw te magtigen om eene akte aan te gaan of om in regten te verschijnen, kan zij verzoeken daartoe gemagtigd te worden.

De magtiging, om eene akte aan te gaan, wordt verleend door het hof of den raad van justitie, onder welks burgerlijk regtsgebied de echtgenooten woonachtig zijn; daarentegen wordt de magtiging, om in regten te verschijnen, verleend door den regter, waarvoor de verschijning moet plaats hebben.

161. Eene vrouw, met uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming van haar man, openbare koopvrouw zijnde, kan zich zonder zijne bijzondere bewilliging verbinden, in en omtrent alles wat die koopmanschap betreft.

Wanneer zij met haar man in gemeenschap van goederen is getrouwd, is ook hij door die handelingen verbonden.

Zij wordt voor eene openbare koopvrouw gehouden, wanneer zij, afzonderlijk van haar man, koopmanschap drijft.

Indien de man zijne toestemming intrekt, is hij verpligt die intrekking openlijk bekend te maken.

162. Wanneer de man uit hoofde van afwezigheid of andere redenen wordt verhinderd om zijne vrouw bij te staan of te magtigen, of een daartegen strijdend belang heeft, kan het hof of de raad van justitie, onder welks burgerlijk regtsgebied de echtgenooten woonachtig zijn, haar de bevoegdheid verleenen om in regten te verschijnen, verbindtenissen aan te gaan, beheer te voeren, en alle andere akten te verrigten.

163. Eene algemeene magtiging, zelfs bij huwelijksche voorwaarden bedongen, is niet verder geldig dan met betrekking tot het beheer der goederen van de vrouw.

164. De nietigheid der handeling, gegrond op het ontbre-

ken van den bijstand, kan alleen door de vrouw, den man of hunne erfgenamen worden ingeroepen.

165. Wanneer eene vrouw na de ontbinding des huwelijks eene overeenkomst of akte, in het geheel of ten deele, heeft ten uitvoer gelegd, welke zij zonder de vereischte magtiging had aangegaan, is zij onbevoegd om de vernietiging dier overeenkomst of akte te vragen.

166. De vrouw kan zonder bewilliging van haar man uiterste wilsbeschikkingen maken.

ZESDE TITEL.

Van de wettelijke gemeenschap van goederen en haar beheer.

EERSTE AFDEELING.

Van de wettelijke gemeenschap van goederen.

Artikel 167.

Van het oogenblik der voltrekking des huwelijks bestaat, van regtswege, algeheele gemeenschap van goederen tusschen de echtgenooten, voor zoo verre daaromtrent bij huwelijksche voorwaarden geene andere bepalingen gemaakt zijn.

Die gemeenschap kan, staande huwelijk, niet door overeenkomst der echtgenooten worden opgeheven of gewijzigd.

168. De gemeenschap omvat, wat hare baten betreft, al de roerende en onroerende goederen der echtgenooten, zoo wel tegenwoordige als toekomende, ook die welke zij om niet verkrijgen, tenzij de erflater of de schenker uitdrukkelijk het tegendeel mogt hebben bepaald.

169. Zij omvat, wat hare lasten betreft, al de schulden, door ieder der echtgenooten, hetzij vóór, hetzij staande huwelijk gemaakt.

170. Alle vruchten en inkomsten, mitsgaders winst en verlies, staande huwelijk, komen mede ten bate en schade der gemeenschap.

171. De doodschulden, na het overlijden vallende, worden door des overledenen erfgenaam alleen gedragen.

TWEEDE AFDEELING.

Van het beheer der gemeenschap.

Artikel 172.

De man alleen beheert de goederen van de gemeenschap.

Hij kan die verkoopen, vervreemden of verpanden zonder medewerking van de vrouw, behoudens het geval bij het derde lid van artikel 188 voorzien.

Hij kan, bij wege van schenking onder de levenden, niet beschikken, noch over de onroerende goederen der gemeenschap, noch over het geheel, of over een bepaald gedeelte of hoeveelheid der roerende goederen, dan alleen om aan kinderen, uit hun huwelijk gesproten, een stand te bezorgen.

Hij mag zelfs niet, bij wege van schenking, over een bijzonder stuk roerend goed beschikken, indien hij zich het vruchtgebruik daarvan voorbehoudt.

173. Wanneer de man afwezig is, of zich in de onmogelijkheid bevindt om zijn wil te verklaren, en er onverwijlde noodzakelijkheid bestaat, kan de vrouw de goederen van de gemeenschap verbinden of vervreemden, na daartoe gemagtigd te zijn door den regter, in artikel 162 aangewezen.

DERDE AFDEELING.

Van de ontbinding der gemeenschap, en van het regt om daarvan afstand te doen.

Artikel 174.

De gemeenschap wordt van regtswege ontbonden:

1°. Door den dood;

2°. Door het aangaan van een huwelijk, op verlof van den regter, na afwezigheid van den echtgenoot;

3°. Door echtscheiding;

4°. Door scheiding van tafel en bed;

5°. Door scheiding van goederen.

175. Na het overlijden van een der echtgenooten is de langstlevende verpligt, indien er minderjarige kinderen overblijven, binnen den tijd van drie maanden, eene boedelbeschrijving te doen opmaken van de goederen, welke de gemeenschap uitmaken. Die boedelbeschrijving kan onderhands, doch moet in tegenwoordigheid van den toezienden voogd, worden opgemaakt. Bij gebreke van zoodanige boedelbeschrijving, duurt de gemeenschap voort, ten voordeele van de minderjarigen, doch nimmer ten hunnen nadeele.

176. Na de ontbinding der gemeenschap wordt de gemeene boedel bij helfte verdeeld tusschen den man en de vrouw of hunne erfgenamen, zonder aanzien der zijde, waarvan die goederen zijn aangekomen.

De regelen, welke zijn vastgesteld in den zestienden titel van het tweede boek, handelende *van boedelscheiding*, zijn toepasselijk op de verdeeling der wettelijke gemeenschap.

177. De kleedingstukken, de kleinooden, de gereedschappen behoorende tot het beroep van een der echtgenooten, de boekerijen en verzamelingen van voorwerpen van kunst en wetenschap, en eindelijk de papieren of gedenkstukken, bij-

zonder tot het geslacht van een der echtgenooten betrekkelijk, kunnen aan de zijde, waarvan zij oorspronkelijk afkomstig waren, worden terug gevorderd, tegen den prijs waarop ze, in der minne of door deskundigen, geschat worden.

178. De man kan, na de ontbinding der gemeenschap, voor de schulden dier gemeenschap voor het geheel worden aangesproken, behoudens zijn verhaal tegen de vrouw of hare erfgenamen voor de helft.

179. De eene echtgenoot kan, na de scheiding en deeling der algeheele gemeenschap, niet door schuldeischers worden vervolgd voor schulden, welke vóór het huwelijk ten laste van den anderen echtgenoot waren, blijvende die schulden ten laste van dengene der echtgenooten, ten wiens laste ze waren, of van zijne erfgenamen; behoudens het verhaal, voor de wederhelft, tegen den anderen echtgenoot of diens erfgenamen.

180. De vrouw heeft het regt van de gemeenschap afstand te doen; alle overeenkomsten daartegen strijdende zijn nietig; afstand gedaan hebbende, kan zij uit de gemeenschap niets terug vorderen, dan alleen het linnengoed en de kleederen tot haar lijf behoorende.

Zij wordt door dezen afstand ontheven van de verpligting om bij te dragen tot de schulden der gemeenschap, ten ware zij zich als openbare koopvrouw mogt hebben verbonden.

Onverminderd het regt der schuldeischers op de gemeenschap, blijft de vrouw in de verpligting om te voldoen, zoo wel de schulden, die zij als openbare koopvrouw heeft aangegaan, als degene, die zij vóór haar huwelijk heeft gemaakt; behoudens in het eene of andere geval haar verhaal voor het geheel op haar man, of diens erfgenamen.

181. De vrouw, die van het voorregt, bij het vorige artikel omschreven, wil gebruik maken, is, op verbeurte van dit voorregt, verpligt, binnen den tijd van ééne maand na de ontbinding der gemeenschap, eene akte van afstand uit te brengen. Deze akte wordt uitgebragt ter griffie van het hof

van justitie, wanneer de laatste gemeene woonplaats was in Suriname, met uitzondering van Coronie en Nickerie, of op Curaçao; ter griffie van den raad van justitie, wanneer die woonplaats was op St. Eustatius of St. Martin; en ter griffie van den kanton-regter, wanneer die woonplaats elders was. Een authenthiek afschrift dier akte wordt door den kanton-regter, zoodra mogelijk, opgezonden naar de griffie van het regterlijk collegie, waaronder hij onmiddellijk ressorteert.

Indien de gemeenschap door den dood van den man ontbonden wordt, begint de termijn van eene maand te loopen van den dag, waarop de vrouw van dat overlijden heeft kennis gedragen.

182. Indien de vrouw binnen den voorzeiden termijn is overleden, zonder eene akte van afstand te hebben uitgebragt, zijn hare erfgenamen bevoegd, binnen den tijd van eene maand na haar overlijden, of nadat zij van dat overlijden hebben kennis gedragen, en op de wijze bij het vorige artikel omschreven, van de gemeenschap afstand te doen.

De aanspraak der vrouw tot terugvordering van haar linnengoed en kleederen uit de gemeenschap kan door hare erfgenamen niet worden gemaakt.

183. Indien de erfgenamen van de vrouw niet eenpariglijk hebben gehandeld, zoo dat de eene de gemeenschap aanvaard en de andere daarvan afstand gedaan heeft, kan hij, die aanvaard heeft, niet meer genieten dan het erfdeel, dat hem voor zijn hoofd toekomt in de goederen, die bij scheiding aan de vrouw zouden zijn te beurt gevallen.

Het overschot blijft aan den man of zijne erfgenamen, die daarentegen jegens den erfgenaam, die afstand gedaan heeft, belast zijn met de voldoening van al hetgeen de vrouw, in geval van gedanen afstand, zoude hebben kunnen vorderen, doch alleen ten beloope van het erfdeel, hetwelk dengene, die afstand gedaan heeft, voor zijn hoofd toekomt.

184. De vrouw, die zich de goederen der gemeenschap

heeft aangetrokken, kan van die gemeenschap geen afstand meer doen.

Daden van eenvoudig beheer, of het behoud der goederen betreffende, brengen dat gevolg niet te weeg.

185. De vrouw, die eenige goederen van de gemeenschap heeft weggemaakt of verduisterd, blijft in gemeenschap, niettegenstaande haar gedanen afstand; hetzelfde geldt ten aanzien van hare erfgenamen.

186. In geval de gemeenschap door den dood van de vrouw ontbonden wordt, kunnen hare erfgenamen van de gemeenschap afstand doen, binnen den tijd en in den vorm, ten aanzien der vrouw zelve voorgeschreven.

ZEVENDE TITEL.

Van huwelijksche voorwaarden.

EERSTE AFDEELING.

Van huwelijksche voorwaarden in het algemeen.

Artikel 187.

De aanstaande echtgenooten kunnen door huwelijksche voorwaarden afwijken van de regelen, voor de wettelijke gemeenschap vastgesteld, mits die voorwaarden niet met de goede zeden of met de openbare orde strijdig zijn, en bovendien onder de bepalingen van de volgende artikelen.

188. Zij mogen niet afwijken van de regten, welke uit de magt van den man, als zoodanig, en uit de vaderlijke magt voortspruiten, noch van de regten, welke de wet aan de betrekking van langstlevenden echtgenoot heeft verbonden.

Zij kunnen insgelijks niet afwijken van de regten, welke aan den man, als het hoofd der echtverbindtenis, toekomen;

behoudens echter het vermogen der vrouw om voor zich te bedingen het beheer harer roerende en onroerende goederen, en het vrije genot harer inkomsten.

Het staat hun ook vrij te bedingen, dat niettegenstaande de wettelijke gemeenschap, de onroerende goederen, de inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld, en de andere effecten en inschulden, ten name der vrouw staande en door haar aangebragt, of die, staande huwelijk, van hare zijde in de gemeenschap mogten vallen, niet buiten hare medewerking door haren echtgenoot zullen mogen worden vervreemd of bezwaard.

189. De aanstaande echtgenooten kunnen bij huwelijksche voorwaarden geen afstand doen van hetgeen hun de wet in de nalatenschap hunner afkomelingen toekent, noch de nalatenschap dier afkomelingen regelen.

190. Zij mogen niet bedingen, dat de een tot een grooter aandeel in de schulden zal gehouden zijn dan zijn aandeel in de baten der gemeenschap beloopt.

191. Zij kunnen niet, in algemeene bewoordingen, bedingen, dat hunne echtverbindtenis zal geregeld worden door buitenlandsche wetten, of door eenige gewoonten, wetten, wetboeken of plaatselijke keuren, welke te voren in de onderscheiden gedeelten der West-Indische koloniën zijn van kracht geweest.

192. De uitsluiting der gemeenschap van goederen brengt geene uitsluiting van winst en verlies mede, ten ware ook deze uitdrukkelijk uitgesloten mogt zijn.

193. Ook kan, in geval van uitsluiting of beperking van gemeenschap, de som worden bepaald, welke de vrouw jaarlijks tot de huishouding en de opvoeding der kinderen uit hare goederen zal moeten bijdragen.

194. Bij gebreke van bedingen daaromtrent, zijn al de vruchten en inkomsten uit de goederen van de vrouw ter beschikking van den man.

195. De huwelijksche voorwaarden moeten, op straffe van nietigheid, vóór het aangaan des huwelijks, bij notariële akte worden verleden.

Zij beginnen te werken van het oogenblik der voltrekking van het huwelijk; geen ander tijdstip mag daarvoor worden bepaald.

196. De veranderingen daarin kunnen, vóór het huwelijk, niet worden tot stand gebragt, dan door eene akte in denzelfden vorm als de huwelijksche voorwaarden verleden.

Geene veranderingen zijn bovendien van waarde, zonder de tegenwoordigheid en de gelijktijdige toestemming van al de personen, die in de huwelijksche voorwaarden partijen geweest zijn.

197. Na de voltrekking des huwelijks kunnen de huwelijksche voorwaarden niet worden veranderd.

198. Bij uitsluiting der gemeenschap van goederen, kan de aanbrengst der roerende goederen, met uitzondering van inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld, en andere op naam staande effecten en inschulden, op geene andere wijze worden bewezen, dan door hunne vermelding bij de huwelijksche voorwaarden, of door eene beschrijving, door den notaris en de partijen onderteekend, en vastgehecht aan de minuut van de huwelijksche voorwaarden, in welke daarvan melding moet worden gemaakt.

199. Minderjarigen, die de vereischten bezitten om een huwelijk aan te gaan, zijn ook bekwaam om toe te stemmen in alle overeenkomsten, welke de huwelijksche voorwaarden bevatten mogen, mits zij bij het maken daarvan den bijstand hebben gehad van diegenen, wier toestemming tot het aangaan van het huwelijk noodzakelijk was.

Indien het huwelijk plaats heeft uit kracht van het verlof, waarvan bij de artikelen 85 en 88 gesproken wordt, moet het ontwerp der huwelijksche voorwaarden bij het verzoek om verlof worden gevoegd, ten einde daaromtrent gelijktijdig worde beschikt.

200. Geene bepalingen, in huwelijksche voorwaarden voorkomende, waarbij van de wettelijke gemeenschap geheel of gedeeltelijk wordt afgeweken, zullen ten aanzien van derden vroeger kunnen werken, dan van den dag der overschrijving dier bepalingen in een openbaar register, dat daarvan zal worden gehouden ter griffie van het hof van justitie, indien het huwelijk is voltrokken in Suriname of op Curaçao, en anders ter griffie van den raad van justitie, in wiens ressort de voltrekking van het huwelijk heeft plaats gehad. Bij aldien het huwelijk buiten de West-Indische koloniën is aangegaan, worden de bepalingen, in huwelijksche voorwaarden voorkomende, op dezelfde wijze overgeschreven ter plaatse, waar de huwelijks-akte is overgeschreven.

201. De regelen welke opzigtelijk de wettelijke gemeenschap zijn voorgeschreven, zijn steeds van toepassing, voor zoo verre daarvan niet, hetzij uitdrukkelijk, hetzij uit den aard der bedingen, bij huwelijksche voorwaarden gemaakt, is afgeweken.

Hoedanig en op welke wijze gemeenschap van goederen zij bedongen, heeft de vrouw of hebben hare erfgenamen, de bevoegdheid om daarvan afstand te doen, op de wijze en in de gevallen bij den vorigen titel voorzien.

202. De huwelijksche voorwaarden en schenkingen ter zake van huwelijk vervallen, wanneer zij niet door een huwelijk zijn opgevolgd.

TWEEDE AFDEELING.

Van de gemeenschap van winst en verlies en van die der vruchten en inkomsten.

Artikel 203.

Indien door de aanstaande echtgenooten slechts is bedongen, dat er zal bestaan gemeenschap van winst en verlies,

sluit dit beding de wettelijke algeheele gemeenschap van goederen uit, en bepaalt zich daartoe, dat, bij de ontbinding dezer gemeenschap, tusschen de echtgenooten de winsten, bij hen staande huwelijk verkregen, worden gedeeld, en de verliezen gedragen.

204. Elk der echtgenooten deelt in de winsten en draagt in de verliezen, voor de helft, indien daaromtrent geene andere bepaling bij de huwelijksche voorwaarden gemaakt is.

205. Voor winst wordt bij deze gemeenschap gehouden de vermeerdering van beider bezittingen, staande huwelijk, opgekomen uit de vruchten en opbrengsten van elks goeren, arbeid en vlijt, en uit den opleg van onverteerde inkomsten; voor verlies de vermindering dier bezittingen, door uitgaven boven de inkomsten veroorzaakt.

206. Onder winst is niet begrepen al hetgeen een der echtgenooten, staande huwelijk, bij erfenis, making of schenking, verkrijgt, onverschillig of dit van nabestaanden, of van vreemden, afkomstig zij, behoudens de bepaling van artikel 215.

207. Onroerende goederen en effecten, staande huwelijk aangekocht, op wiens naam dit ook geschied zij, worden voor winst gehouden, tenzij het tegendeel daarvan blijke.

208. Rijzing of daling van de waarde der goederen aan een der echtgenooten toekomende, wordt voor geen winst of verlies gerekend.

209. Verbetering van onroerende goederen, door aanwas, aanspoeling, vertimmering of op eenige andere wijze ontstaan, wordt mede niet als winst beschouwd, maar bevoordeelt alleen den eigenaar dier onroerende goederen.

210. Schade of vermindering, door brand, watersnood, afspoeling of anderzins veroorzaakt, behoort niet onder de gemeene verliezen, maar komt tot last van den eigenaar, wiens goederen beschadigd of verminderd zijn.

211. Alle schulden, de echtgenooten te zamen betreffende,

en staande huwelijk gemaakt, moeten als verlies tot deze gemeenschap gebragt worden.

Wat een der echtgenooten door misdrijf verbeurt, is niet daaronder begrepen.

212. Het beding, dat tusschen de echtgenooten slechts eene gemeenschap van *vruchten en inkomsten* zal bestaan, houdt eene stilzwijgende uitsluiting in, zoo van de wettelijke algeheele gemeenschap van goederen, als van die van winst en verlies.

213. Zoo wel bij de bedongen gemeenschap van winst en verlies, als bij die van vruchten en inkomsten alleen, in de artikelen 203 en 212 omschreven, moeten de roerende goederen, aan ieder der echtgenooten bij het aangaan des huwelijks toebehoorende, uitdrukkelijk worden opgegeven in de huwelijksche voorwaarden zelve, of wel in eene beschrijving, door den notaris en de partijen onderteekend, en vastgehecht aan de minuut van de huwelijksche voorwaarden, in welke daarvan melding moet zijn gemaakt; zonder dit bewijs, worden de roerende goederen voor winst gehouden.

214. Van de roerende goederen, staande huwelijk, bij erfenis, legaat of schenking, aan ieder der echtgenooten opkomende, moet door beschrijving blijken.

Bij gebreke van beschrijving, bevattende de roerende goederen, welke staande huwelijk aan den man zijn opgekomen, of bij gebreke van bescheiden, waaruit daarvan kan blijken, is de man onbevoegd om zoodanige goederen als de zijne terug te nemen.

Indien geene beschrijving aanwezig is van de roerende goederen, welke staande huwelijk aan de vrouw zijn opgekomen, of bij gebreke van bescheiden, waaruit kan blijken, waarin die goederen hebben bestaan, en welke hunne waarde is, is deze, of zijn hare erfgenamen bevoegd om van het bestaan en de waarde dier goederen door getuigen, en des noods door de algemeene bekendheid te doen blijken.

215. Onder vruchten en inkomsten worden medegerekend jaarlijksche, maandelijksche, wekelijksche en andere dergelijke makingen, schenkingen of uitkeeringen, gelijk ook lijfrenten, en zijn mitsdien in beide de bedingen van gemeenschap begrepen, van welke in deze afdeeling wordt gehandeld.

DERDE AFDEELING.

Van de giften tusschen de aanstaande echtgenooten bedongen.

Artikel 216.

De aanstaande echtgenooten mogen bij huwelijksche voorwaarden aan elkander, wederkeerig, of een van beiden aan den andere, zoodanige giften doen, als zij voegzaam zullen oordeelen, behoudens de inkorting dier giften, voor zoo verre daardoor de regten zouden zijn benadeeld van degenen, aan wie een wettelijk erfdeel toekomt.

217. Die giften kunnen betrekkelijk zijn, hetzij tot tegenwoordige en bij de akte bepaaldelijk omschreven goederen, hetzij tot de geheele of gedeeltelijke nalatenschap van den schenker.

218. Giften van dien aard zijn van waarde, zonder de uitdrukkelijke aanneming van dengene, wien ze gemaakt zijn.

219. Die giften kunnen plaats hebben onder voorwaarden, welker uitvoering van den wil des schenkers afhangt.

220. Alle giften van tegenwoordige en bepaalde goederen zijn onherroepelijk, behalve bij niet-voldoening aan de voorwaarden, onder welke zij gemaakt zijn.

221. De giften van de geheele of gedeeltelijke nalatenschap van den schenker zijn onherroepelijk; met dien verstande, dat hij niet meer over de goederen, in die gift begrepen, om niet mag beschikken, behalve over geringe sommen tot belooning, of om andere redenen, door den regter te beoordeelen.

Uit hoofde der niet-voldoening aan de voorwaarden, kunnen die giften worden herroepen.

222. Geene giften van tegenwoordige en bepaaldelijk omschreven goederen tusschen de echtgenooten, bij huwelijksche voorwaarden gemaakt, worden geacht te zijn onderworpen aan de voorwaarde van overleving van den begiftigde, ten ware die voorwaarde uitdrukkelijk mogt zijn gemaakt.

223. Geene gift van de geheele of gedeeltelijke nalatenschap des schenkers, bij huwelijksche voorwaarden, hetzij door den eenen echtgenoot aan den anderen, hetzij over en weder gemaakt, zal aan de kinderen, uit het huwelijk gesproten, overgaan, wanneer de begiftigde echtgenoot vóór den schenker mogt komen te overlijden.

VIERDE AFDEELING.

Van giften, welke aan de aanstaande echtgenooten of aan kinderen uit hun huwelijk gedaan zijn.

Artikel 224.

Zoo wel bij huwelijksche voorwaarden, als bij afzonderlijke notariële akte, vóór het aangaan des huwelijks, en ter zake van het huwelijk verleden, kunnen derden aan de aanstaande echtgenooten, of aan een hunner, zoodanige giften doen als zij voegzaam oordeelen, behoudens de inkorting dier giften, voor zoo verre daardoor de regten zijn benadeeld van degenen, aan wie een wettelijk erfdeel toekomt.

225. Indien de giften bij huwelijksche voorwaarden zijn gedaan, wordt tot hare geldigheid niet gevorderd de uitdrukkelijke aanneming door den begiftigde; wanneer daarentegen de gift bij afzonderlijke akte heeft plaats gehad, heeft ze geen gevolg dan na de uitdrukkelijke aanneming.

226. Eene gift van het geheel of van een gedeelte der nalatenschap van den schenker, hoezeer alleen ten behoeve der

echtgenooten, of van een hunner, gedaan, wordt echter altijd geacht ten behoeve van de kinderen en afkomelingen, uit het huwelijk geboren, te hebben plaats gehad, in het geval dat de schenker den begiftigde overleeft, en het tegendeel niet uitdrukkelijk bij de akte is bepaald.

Die giften vervallen, indien de schenker den begiftigde, en de kinderen en afkomelingen uit het huwelijk geboren, overleeft.

227. De bepalingen van de artikelen 217, 219, 220 en 221 zijn insgelijks toepasselijk op de giften, waarvan in deze afdeeling gesproken wordt.

ACHTSTE TITEL.

Van gemeenschap of huwelijksche voorwaarden bij tweede of verder huwelijk.

Artikel 228.

In tweede en verder huwelijk bestaat van regtswege algeheele gemeenschap van goederen tusschen de echtgenooten, voor zoo verre daaromtrent bij huwelijksche voorwaarden geene andere bepalingen zijn gemaakt.

229. Bij tweede of verder huwelijk kan echter, indien er kinderen of afkomelingen uit het vroegere huwelijk aanwezig zijn, aan den nieuwen echtgenoot, door de vermenging van goederen en schulden bij eenige gemeenschap, geen meerder voordeel opkomen, dan ten beloope van het minste gedeelte, hetwelk een dier kinderen, of bij overlijden zijne afkomelingen, bij plaatsvulling, genieten, en zonder dat dit voordeel immer het een vierde des boedels van den hertrouwden echtgenoot mag te boven gaan.

De voorkinderen of hunne afkomelingen hebben, ten tijde van het openvallen der nalatenschap van den hertrouwden

echtgenoot, eene regtsvordering tot inkorting of vermindering; en wat het geoorloofde gedeelte te boven gaat, valt ten voordeele van die nalatenschap.

230. De man of de vrouw, kinderen of afkomelingen hebbende uit een vroeger bed, een tweede of volgend huwelijk aangaande, mag aan den tweeden of verderen echtgenoot, ook bij huwelijksche voorwaarden, geene meerdere voordeelen bespreken, dan hetgeen bij het vorige artikel breeder is omschreven.

231. De echtgenooten mogen elkander door zijdelingsche wegen niet meer geven, dan hun bij de hierboven gemaakte bepalingen is toegestaan.

Alle giften onder een verdichten titel, of aan tusschen beiden komende personen gedaan, zijn nietig.

232. Voor giften aan tusschen beiden komende personen gedaan zullen gehouden worden de zoodanige, welke door een der echtgenooten aan de kinderen, of aan een der kinderen van den mede-echtgenoot, uit een vroeger huwelijk gesproten, gedaan worden, alsmede de giften, welke door den schenker zijn gedaan aan bloedverwanten, van wie de andere echtgenoot, ten tijde der gift, de vermoedelijke erfgenaam zal zijn; al ware het ook dat de laatstgemelde den begiftigden bloedverwant niet hadde overleefd.

233. In 't geval dat er kinderen zijn uit een vroeger huwelijk, worden winst en verlies gelijkelijk tusschen de echtgenooten gedeeld, tenzij de gemeenschap daarvan bij huwelijksche voorwaarden zij uitgesloten of gewijzigd.

NEGENDE TITEL.

Van de scheiding der goederen.

Artikel 234.

De vrouw kan, staande huwelijk, bij den regter scheiding van goederen vragen, doch alleen in de volgende gevallen:

1°. Wanneer de man, door een slecht levensgedrag, de goederen der gemeenschap verspilt, en het huisgezin aan ondergang blootstelt;

2°. Wanneer, door de wanorde en het slechte beheer zijner zaken, de waarborg voor het huwelijksgoed der vrouw, en voor hetgeen haar naar regten toekomt, zoude verloren gaan, of het huwelijksgoed, door grof verzuim in het beheer, zoude worden in gevaar gebragt.

Scheiding van goederen bij onderlinge toestemming is nietig.

235. De eisch tot scheiding van goederen moet openlijk worden bekend gemaakt.

236. De schuldeischers van den man kunnen in het geding tusschen beiden komen, om den eisch tot scheiding van goederen te betwisten.

237. De scheiding van goederen moet, voor het ten uitvoer leggen daarvan, openlijk worden bekend gemaakt, op straffe van nietigheid der tenuitvoerlegging.

Het vonnis, waarbij de eisch tot scheiding van goederen is toegewezen, heeft, wat zijne gevolgen betreft, eene terugwerkende kracht tot den dag der regtsvordering

238. De vrouw kan gedurende het geding, met bewilliging van den regter, behoedmiddelen in het werk stellen, ten einde te voorkomen, dat de goederen worden weggemaakt en verspild.

239. Het vonnis, waarbij de scheiding van goederen is toegestaan, vervalt van regtswege, indien het niet, blijkens eene daarvan op te maken authentieke akte, vrijwillig is ten uitvoer gelegd door de werkelijke verdeeling der goederen; of wanneer, binnen den tijd van ééne maand nadat het vonnis kracht van gewijsde heeft bekomen, geene regterlijke vervolgingen daartoe door de vrouw zijn begonnen en regelmatig worden voortgezet.

240. De schuldeischers van den man, die niet in het geding

zijn tusschen beiden gekomen, kunnen zich tegen de scheiding verzetten, al ware deze reeds ten uitvoer gelegd, indien hunne regten daardoor opzettelijk mogten verkort zijn.

241. Niettegenstaande de scheiding van goederen, is de vrouw verpligt om, naar evenredigheid van haar vermogen en dat van haar man, bij te dragen tot de kosten der huishouding en der opvoeding der kinderen, door haar man bij haar verwekt.

Bij onvermogen van den man, komen die kosten ten laste van de vrouw alleen.

242. De vrouw, welke van goederen gescheiden is, bekomt de vrije beheering daarvan terug, en kan, niettegenstaande de bepalingen van artikel 156, van den regter eene algemeene magtiging erlangen, om over hare roerende goederen te beschikken.

243. De man is niet verantwoordelijk aan de vrouw, indien zij, van goederen gescheiden zijnde, nalatig is geweest om den koopprijs van een onroerend goed, hetwelk zij op bekomen magtiging van den regter vervreemd heeft, te gebruiken of weder te beleggen, tenzij hij het contract mede hebbe helpen tot stand brengen, of het bewezen zij, dat de penningen door hem ontvangen zijn, of ten zijnen voordeele gestrekt hebben.

244. De gemeenschap, door scheiding van goederen ontbonden zijnde, kan, met toestemming der echtgenooten, worden hersteld.

Zulks kan niet anders geschieden dan bij eene authentieke akte.

245. Wanneer de gemeenschap hersteld is, worden de zaken in denzelfden staat terug gebragt als of er geene scheiding had plaats gehad, onverminderd de nakoming der handelingen, welke gedurende het tusschenvak sedert de scheiding tot op het herstel der gemeenschap door de vrouw verrigt zijn.

Alle overeenkomsten, waardoor de echtgenooten de gemeen-

schap zouden herstellen op andere voorwaarden, dan waarop zij bevorens geregeld was, zijn nietig.

246. De echtgenooten zijn verpligt het herstel der gemeenschap openlijk bekend te maken.

Zoo lang die openlijke bekendmaking geen plaats heeft gehad, kunnen de echtgenooten de gevolgen der herstelde gemeenschap niet aan derden tegenwerpen.

TIENDE TITEL.

Van de ontbinding des huwelijks.

EERSTE AFDEELING.

Van de ontbinding des huwelijks in het algemeen.

Artikel 247.

Het huwelijk wordt ontbonden:

1°. Door den dood;

2°. Door afwezigheid van een der echtgenooten gedurende tien jaren, en een daarop gevolgd nieuw huwelijk van den anderen echtgenoot, overeenkomstig de bepalingen van de vijfde afdeeling des negentienden titels;

3°. Door regterlijk vonnis, na scheiding van tafel en bed uitgesproken, in de gevallen en overeenkomstig de bepalingen van de tweede afdeeling van dezen titel;

4°. Door echtscheiding, overeenkomstig de bepalingen van de derde afdeeling van dezen titel.

TWEEDE AFDEELING.

Van de ontbinding des huwelijks na de scheiding van tafel en bed.

Artikel 248.

Wanneer echtgenooten van tafel en bed zijn geschei-

den, hetzij uit hoofde van eene der redenen bij artikel 281 vermeld, hetzij op beider verzoek, en de scheiding gedurende vijf volle jaren, zonder verzoening der partijen, heeft stand gehouden, zal het aan ieder van haar vrijstaan om den anderen in regten op te roepen, en te eischen dat het huwelijk worde ontbonden.

249. Die eisch zal dadelijk worden ontzegd, indien de verwerende partij, na drie malen, van maand tot maand, in regten te zijn opgeroepen, niet verschijnt, of, opkomende, zich tegen den eisch verzet, of eindelijk, van hare zijde verklaart bereid te zijn zich met de wederpartij te verzoenen.

250. Indien de gedaagde partij in den eisch toestemt, zal de regtbank de echtgenooten bevelen om te zamen, en in persoon voor een of meer harer leden te verschijnen, die hen tot eene verzoening zullen trachten over te halen.

Indien de poging daartoe niet mogt gelukken, zal de regter eene nieuwe verschijning bevelen, ten minste drie en ten hoogste zes maanden na de eerste, en zullen daarbij worden opgeroepen de naaste bloedverwanten in de opgaande linie der beide echtgenooten.

251. Wanneer ook deze verschijning vruchteloos mogt afloopen, hetzij de bloedverwanten, bij het vorige artikel vermeld, al of niet verschenen zijn, zal, op het rapport van commissarissen, en na verhoor van het openbaar ministerie, worden uitspraak gedaan, en zal de eisch worden toegewezen, indien behoorlijk aan al de formaliteiten, hierboven omschreven, is voldaan.

De uitspraak kan niettemin, gedurende den tijd van zes maanden na het voldingen der zaak, worden aangehouden, indien het mogt zijn gebleken, dat er nog uitzigt op verzoening bestaat.

252. Tegen de uitspraak der regtbank wordt, uiterlijk gedurende éene maand, beroep bij den hoogeren regter toegelaten.

253. Het vonnis waarbij de ontbinding is uitgesproken, moet in de registers van den burgerlijken stand worden ingeschreven, op dezelfde wijze en op dezelfde straffen als, ten aanzien der echtscheiding, bij artikel 269 is bepaald.

254. Door de ontbinding des huwelijks wordt geen inbreuk gemaakt op de wettelijke gevolgen der scheiding van tafel en bed, bij artikel 294 opgegeven, noch op de voorwaarde welke, in geval van minnelijke scheiding, naar aanleiding van artikel 285, door partijen zijn geregeld; blijvende deze gevolgen en voorwaarden in hunne volle kracht.

DERDE AFDEELING.

Van echtscheiding.

Artikel 255.

De vordering tot echtscheiding kan alleen in regten worden aangevangen, bij den regter der woonplaats van den man, behoudens het geval bij artikel 259 voorzien.

256. Echtscheiding kan nimmer door onderlinge toestemming plaats hebben.

257. De gronden, welke eene echtscheiding kunnen ten gevolge hebben, bestaan alleen in de navolgende:

1°. Overspel;
2°. Kwaadwillige verlating;
3°. Veroordeeling tot doodstraf, dwangarbeid, bannissement, het zwaaijen van het zwaard over het hoofd, geesseling, brandmerk, te pronk stelling, gevangenis langer dan vijf jaren, den kruiwagen of het kielhalen, indien namelijk die veroordeeling gedurende het huwelijk is uitgesproken;
4°. Mishandelingen, door den eenen echtgenoot jegens den anderen gepleegd, waardoor diens leven wordt in gevaar gebragt, of waardoor hem gevaarlijke verwondingen zijn toegebragt.

258. Wanneer een der echtgenooten tot eenige straf is verwezen bij een vonnis, waaruit van een begaan overspel blijkt, zal men tot het bekomen van echtscheiding geene andere formaliteiten behoeven in acht te nemen, dan de overlegging van het vonnis, met het bewijs, dat het door geene wettige regtsmiddelen aan eenig beroep onderworpen is.

Deze bepaling is insgelijks toepasselijk, wanneer de echtscheiding gevraagd wordt uit hoofde van de veroordeeling van een der echtgenooten tot eene der straffen, vermeld in n°. 3 van het vorige artikel.

259. De eisch tot echtscheiding, uit hoofde van kwaadwillige verlating, zal worden gedaan bij den regter der laatste gemeene woonplaats, welke de echtgenooten ten tijde der verlating hebben gehad, en kan alleen worden toegestaan, wanneer degene der echtgenooten, die de gemeenschappelijke woning zonder wettige oorzaak heeft verlaten, in zijne weigering volhardt om tot zijn echtgenoot terug te keeren.

De eisch daartoe kan niet vroeger worden aangevangen, dan na verloop van vijf jaren, te rekenen van het tijdstip waarop de echtgenoot de gemeene woning verlaten heeft.

Wanneer de verwijdering eene wettige oorzaak heeft tot grond gehad, zal de termijn van vijf jaren beginnen te loopen van het oogenblik, waarop die oorzaak heeft opgehouden.

260. De vrouw, hetzij eischeresse tot echtscheiding, hetzij verweerderesse, kan, met bewilliging van den regter, gedurende den loop van het geding, de woning van den man verlaten.

De regter zal het huis aanwijzen, alwaar de vrouw verpligt zal zijn haar verblijf te houden.

261. De vrouw is bevoegd eene uitkeering tot onderhoud te vorderen, welke door den regter bepaald zijnde, de man verpligt is aan haar, gedurende het regtsgeding, te voldoen.

Wanneer de vrouw, zonder verlof van den regter, het aan haar aangewezen verblijf verlaat, kan zij, naar omstandigheden, worden verstoken van alle aanspraak op die uitkeering,

en zelfs, wanneer zij eischeresse is, niet ontvankelijk worden verklaard om hare regtsvordering voort te zetten.

262. De regter, aan de vrouw een verblijf aanwijzende, kan tevens, op het daartoe gedaan verzoek, bepalen aan wien der echtgenooten, hangende het geding, de kinderen zullen worden toevertrouwd.

263. De regten van den man, opzigtelijk het beheer der goederen van de vrouw, worden, gedurende het geding, niet geschorst; behoudens de bevoegdheid der vrouw om, ter bewaring van haar regt, gebruik te maken van de behoedmiddelen, welke bij het Reglement op de Burgerlijke Regtsvordering op dat stuk zijn aangewezen.

Alle akten door den man geteekend of ten zijnen verzoeke verleden, waardoor de regten van de vrouw opzettelijk verkort worden, zijn nietig.

264. Het regt om echtscheiding te vorderen vervalt door de verzoening der echtgenooten, om het even of die verzoening hebbe plaats gehad, nadat de eene echtgenoot had kennis gedragen van de daadzaken, welke grond tot de regtsvordering hadden kunnen opleveren, dan wel, nadat de eisch tot echtscheiding in regten gedaan is.

De wet veronderstelt die verzoening, wanneer man en vrouw weder zamen wonen, nadat laatstgemelde de gemeenschappelijke woning, op verlof van den regter, had verlaten.

265. De echtgenoot, welke eene nieuwe regtsvordering aanvangt, op grond van eene nieuwe oorzaak, na de verzoening opgekomen, mag, ter staving van zijn eisch, van de oude redenen gebruik maken.

266. De regtsvordering tot echtscheiding, uit hoofde van kwaadwillige verlating, vervalt, indien de echtgenoot, vóór het uitspreken der echtscheiding, in de gemeenschappelijke woning terugkeert. Wanneer echter, na de terugkeering, de echtgenoot andermaal, zonder wettige oorzaak, de gemeenschappelijke woning verlaat, zal de andere echtgenoot eene

nieuwe regtsvordering tot echtscheiding kunnen aanvangen, zes maanden na de verlating, en van de oude redenen tot staving van zijn eisch gebruik maken.

In dat geval zal de regtsvordering tot echtscheiding, door eene opgevolgde terugkeering van den echtgenoot, niet vervallen.

267. Indien in de beide gevallen, bij artikel 258 voorzien, de echtgenoot zes maanden heeft laten verloopen, te rekenen van den dag, waarop het vonnis kracht van gewijsde bekomen heeft, is hij niet meer ontvankelijk om eene regtsvordering tot echtscheiding aan te vangen.

Indien de veroordeeling is uitgesproken door een anderen regter dan dien, onder wiens ressort hij woonachtig is, wordt de termijn op een jaar gesteld, en indien de eene echtgenoot zich, op het tijdstip der veroordeeling van den anderen, bevindt buiten de kolonie, waarin de gemeenschappelijke woning is gevestigd, neemt de termijn van zes maanden eerst een aanvang op den dag der terugkeering.

268. De regtsvordering tot echtscheiding vervalt, indien een der beide echtgenooten vóór de uitspraak is overleden.

269. Het vonnis, waarbij de echtscheiding is uitgesproken, moet, ten verzoeke van beide partijen, of van ééne derzelve, in de registers van den burgerlijken stand harer woonplaats worden ingeschreven, uiterlijk binnen den tijd van zes maanden, te rekenen van den dag, waarop dat vonnis voor geen wettelijk beroep meer vatbaar is.

Indien de inschrijving binnen dien termijn niet is geschied, vervalt daardoor de kracht van het vonnis, waarbij de echtscheiding is uitgesproken, en kan die om dezelfde redenen niet op nieuw worden geëischt.

270. De echtgenoot, aan wien de eisch tot echtscheiding is toegewezen, behoudt al de voordeelen, hem door den anderen echtgenoot ter zake des huwelijks toegezegd, al ware het dat deze voordeelen wederkeerig bedongen mogten zijn.

271. Daarentegen verliest de echtgenoot, tegen wien de echtscheiding uitgesproken is, al de voordeelen, welke de andere echtgenoot ter zake des huwelijks aan hem had toegezegd.

272. Door echtscheiding worden niet dadelijk opvorderbaar de bedongen voordeelen, welke eerst na den dood van een der echtgenooten gevolg moesten hebben; maar hij, aan wien de eisch tot echtscheiding is toegewezen, kan zijn regt tot die voordeelen eerst na het overlijden van de wederpartij doen gelden.

273. Indien de echtgenoot, op wiens verzoek de echtscheiding is uitgesproken, geene genoegzame inkomsten heeft tot zijn levensonderhoud, zal de regter hem uit de goederen van den anderen echtgenoot eene uitkeering tot onderhoud mogen toeleggen.

274. Die uitkeering zal worden bepaald volgens den staat en het fortuin van dengene der echtgenooten, welke ze verschuldigd is.

In geval van merkelijke mindering van zijn fortuin, zal de uitkeering kunnen worden ingekort, en zij zal zelfs ten eenen male ophouden, zoodra de andere partij ze niet verder behoeft.

275. De verpligting tot het verschaffen van levensonderhoud houdt op door den dood van een der echtgenooten.

276. De uitkeeringen, welke door derden bij huwelijksche voorwaarden zijn besproken, blijven bij voortduring verschuldigd aan dengene der gescheiden echtgenooten, ten wiens behoeve zij beloofd waren.

277. De kinderen zullen verblijven bij dengene der echtgenooten, op wiens verzoek de echtscheiding is uitgesproken.

Niettemin zal de regter bij het uitspreken der echtscheiding, hetzij ten verzoeke van bloedverwanten, hetzij op de vordering van het openbaar ministerie, hetzij ambtshalve, in het belang der kinderen kunnen bevelen, dat allen of eenigen

hunner aan den anderen echtgenoot, of aan een derden persoon, zullen worden toevertrouwd.

In geval van overlijden van dengene, aan wien de kinderen waren toevertrouwd, zal de regter daartoe, op de wijze hierboven omschreven, een anderen persoon kunnen benoemen, onverminderd de bevoegdheid der regtbank om, bij veranderde omstandigheden, die beschikking, op verzoek van den belanghebbenden echtgenoot, in te trekken of te wijzigen.

278. Onverminderd de bepaling van het eerste lid van het vorige artikel, behouden de vader en de moeder de regten, welke uit de ouderlijke magt of de voogdij voortspruiten.

Wie ook de persoon zij, aan wien de kinderen zijn toevertrouwd, behouden de beide ouders de bevoegdheid om voor hun onderhoud en hunne opvoeding zorg te dragen, en zullen daartoe naar evenredigheid van hun vermogen moeten bijdragen.

279. De ontbinding des huwelijks door echtscheiding zal de kinderen, uit dat huwelijk geboren, van geen der voordeelen versteken, die hun door de wetten of door de huwelijksche voorwaarden van hunne ouders verzekerd waren.

Echter zullen de kinderen daarop geene aanspraak hebben, dan op dezelfde manier en in dezelfde omstandigheden als of er geene echtscheiding had plaats gehad.

280. Indien de gescheiden echtgenooten in gemeenschap van goederen getrouwd waren, zal de verdeeling der goederen plaats hebben, op den voet en de wijze als bij den zesden titel is bepaald.

ELFDE TITEL.

Van scheiding van tafel en bed.

Artikel 281.

In de gevallen, welke grond tot echtscheiding opleveren,

zal het aan de echtgenooten vrijstaan om de scheiding van tafel en bed in regten te vragen.

Die regtsvordering zal ook kunnen worden aangevangen ter zake van buitensporigheden, mishandelingen of grove beleedigingen, door den eenen echtgenoot jegens den anderen begaan.

282. Zij wordt op dezelfde wijze als die tot echtscheiding aangelegd, voortgezet en uitgewezen.

283. De echtgenoot, welke eene regtsvordering tot scheiding van tafel en bed heeft aangevangen, is niet ontvankelijk om uit hoofde van dezelfde oorzaak echtscheiding te vragen.

284. Scheiding van tafel en bed kan door den regter ook worden uitgesproken op het verzoek, door de beide echtgenooten te zamen gedaan, zonder dat deze gehouden zijn eene bepaalde oorzaak op te geven.

Zoodanige scheiding zal niet kunnen worden toegestaan, tenzij de echtgenooten gedurende den tijd van twee jaren zijn getrouwd geweest.

285. Alvorens scheiding van tafel en bed te vragen, zijn de echtgenooten verpligt, bij eene authentieke akte, al de voorwaarden dier scheiding te regelen, zoowel ten hunnen opzigte, als met betrekking tot hunne kinderen.

De schikkingen tusschen hen beraamd, om plaats te hebben gedurende het regterlijk onderzoek, moeten aan de bekrachtiging van den regter worden onderworpen, om, des noods, door hem geregeld te worden.

286. De aanvrage der beide echtgenooten geschiedt bij verzoekschrift aan den regter van hunne woonplaats; en moet daarbij worden overgelegd, zoo wel afschrift der huwelijksakte, als van de overeenkomst, waarvan bij het eerste lid van het vorige artikel wordt gesproken.

287. De regter zal daarop aan de beide echtgenooten bevelen om te zamen en in persoon voor hem te verschijnen, en hun dan de noodige vertoogen doen.

Indien de echtgenooten bij hun voornemen volharden, zal de regter eene nieuwe verschijning, na verloop van zes maanden, bevelen.

288. De regter zal, zes maanden na de tweede verschijning, uitspraak doen, na verhoor of behoorlijke oproeping der naaste bloedverwanten in de opgaande linie der echtgenooten, en op de conclusiën van het openbaar ministerie.

289. Bij weigering van de gedane aanvrage, kunnen de echtgenooten te zamen, uiterlijk binnen zes maanden na de uitspraak, daartegen bij verzoekschrift aan den hoogeren regter opkomen.

290. Door scheiding van tafel en bed wordt het huwelijk niet ontbonden, maar zijn de echtgenooten daardoor van de verpligting tot zamenwoning ontheven.

291. Scheiding van tafel en bed heeft altijd de scheiding van goederen ten gevolge, en zal grond opleveren tot de verdeeling der gemeenschap, even als of het huwelijk geheel ontbonden ware.

292. Door de scheiding van tafel en bed wordt het beheer van den man over de goederen zijner vrouw opgeschort.

De vrouw bekomt het vrije beheer harer goederen terug, en kan, niettegenstaande de bepalingen van artikel 156, van den regter eene algemeene magtiging erlangen om over hare roerende goederen te beschikken.

293. De vonnissen tot scheiding van tafel en bed zullen openlijk worden bekend gemaakt.

Zoo lang deze openlijke bekendmaking niet heeft plaats gehad, zal het vonnis tot scheiding van tafel en bed niet tegen derden kunnen werken.

294. De bepalingen van de artikelen 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278 en 279 zijn insgelijks toepasselijk op de scheiding van tafel en bed, door den eenen jegens den anderen echtgenoot gevraagd.

Indien de scheiding heeft plaats gehad om eene der redenen, welke grond tot echtscheiding zouden hebben kunnen opleveren, is ook artikel 363 toepasselijk.

295. Wanneer de regter, na de overeenkomst te hebben overwogen, waarvan in het eerste lid van artikel 285 gesproken wordt, de scheiding van tafel en bed op verzoek der beide echtgenooten toestaat, zal die scheiding al de gevolgen hebben, welke bij de overeenkomst zijn bedongen.

296. De scheiding van tafel en bed gaat, van regtswege, te niet door de verzoening der echtgenooten, en deze doet al de gevolgen van het huwelijk herleven, behoudens nogtans jegens derden de voordurende kracht van de handelingen, welke gedurende het tijdvak tusschen de scheiding en de verzoening mogten hebben plaats gehad.

Alle hiermede strijdende bedingen tusschen de echtgenooten zijn nietig.

297. Wanneer het vonnis, waarbij de echtgenooten van tafel en bed worden gescheiden, openlijk is bekend gemaakt, zullen de echtgenooten de gevolgen hunner verzoening niet tegen derden kunnen doen werken, indien zij niet insgelijks en op dezelfde manier openlijk hebben doen bekend maken, dat de scheiding heeft opgehouden te bestaan.

TWAALFDE TITEL.

Van vaderschap en afstamming der kinderen.

EERSTE AFDEELING.

Van wettige kinderen.

Artikel 298.

Het kind, staande huwelijk geboren of verwekt, heeft den man tot vader.

299. De wettigheid van een kind, vóór den honderd tachtigsten dag des huwelijks geboren, kan door den man worden ontkend. Nogtans zal de ontkenning geen plaats kunnen hebben in de navolgende gevallen:

1°. Wanneer de man, vóór het huwelijk, van de zwangerschap heeft kennis gedragen;

2°. Wanneer hij bij het opmaken van de akte van geboorte is tegenwoordig geweest, en deze akte door hem is onderteekend, of eene door hem gegeven verklaring inhoudt, dat hij niet kan teekenen;

3°. Wanneer het kind dood is ter wereld gekomen.

300. De man kan de wettigheid des kinds ontkennen, indien hij bewijst, dat hij sedert den drie honderdsten tot den honderd tachtigsten dag vóór de geboorte van het kind, hetzij uit hoofde van verwijdering, hetzij door de gevolgen van eenig toeval, in de natuurlijke onmogelijkheid geweest is met zijne vrouw gemeenschap te hebben.

De man kan niet ontkennen, door zich op zijne natuurlijke onmagt te beroepen, dat het kind het zijne is.

301. De man kan de wettigheid des kinds niet ontkennen op grond van overspel, ten ware de geboorte voor hem zij verborgen gehouden; in welk geval hij zal worden toegelaten, om het bewijs, dat hij de vader des kinds niet is, tot volkomenheid te brengen.

302. Hij kan de wettigheid ontkennen van een kind, hetwelk geboren is drie honderd dagen na dien, waarop een vonnis tot scheiding van tafel en bed kracht van gewijsde heeft verkregen, onverminderd het vermogen van de vrouw om alle zoodanige daadzaken aan te voeren, welke geschikt mogten zijn tot bewijs, dat haar man de vader des kinds is.

Wanneer de ontkenning is geldig verklaard, zal door de verzoening der echtgenooten het kind geen wettigen staat kunnen verkrijgen.

303. Het kind, drie honderd dagen na de ontbinding des huwelijks geboren, is onwettig.

304. In de gevallen bij de artikelen 299, 300, 301 en 302 voorzien, zal de man de wettigheid des kinds moeten ontkennen, binnen eene maand, indien hij zich bevindt op de geboorteplaats van het kind, of binnen den omtrek daarvan.

Binnen twee maanden na zijne terugkomst, indien hij afwezig is.

Binnen twee maanden na de ontdekking van het bedrog, indien men de geboorte van het kind voor hem had verborgen gehouden.

Alle buiten regten verleden akten, inhoudende de ontkenning van den man, zijn krachteloos, zoo zij niet binnen twee maanden van eene regtsvordering zijn achtervolgd.

Indien de man, na de ontkenning, bij eene buiten regten verleden akte, te hebben gedaan, overlijdt binnen den voorschreven termijn, zal aan zijne erfgenamen een nieuwe termijn van twee maanden geopend zijn, ten einde hunne regtsvordering aan te vangen.

305. De regtsvordering, door den man aangevangen, vervalt, indien de erfgenamen haar niet voortzetten binnen twee maanden, te rekenen van het overlijden van den man.

306. Wanneer de man is overleden, voor dat hij zijn regt ten dezen opzigte heeft doen gelden, maar terwijl de tijd daartoe nog loopende was, zullen de erfgenamen de wettigheid des kinds niet kunnen ontkennen, dan alleen in het geval van artikel 300.

De regtsvordering tot het betwisten van de wettigheid van het kind zal moeten worden aangevangen binnen den tijd van twee maanden, te rekenen van het tijdstip, waarop het kind zich zal hebben in het bezit gesteld van de goederen van den man, of van het tijdstip, waarop de erfgenamen in dat bezit door het kind gestoord zijn.

307. In de gevallen waarin de erfgenamen, naar aanleiding van de artikelen 304, 305 en 306, bevoegd zijn om eene regtsvordering tot het betwisten der wettigheid van een kind aan te vangen of te vervolgen, zullen zij een termijn hebben van zes maanden, indien een of meer hunner woonachtig zijn in het ressort van het andere hof van justitie, dan waarin het kind is geboren.

Indien een of meer hunner buiten de West-Indische koloniën woonachtig zijn, zullen zij een termijn van een jaar hebben.

In geval van oorlog ter zee worden de termijnen van zes maanden en van een jaar verdubbeld.

308. Alle regtsvordering tot het ontkennen van de wettigheid van een kind zal gerigt moeten worden tegen een bijzonderen aan het kind toe te voegen voogd, en zal de moeder behoorlijk in het geding moeten worden opgeroepen.

309. De afstamming van wettige kinderen wordt bewezen door de akten van geboorten, in de registers van den burgerlijken stand ingeschreven.

Bij gebreke van zoodanige akten, is het ongestoorde bezit van den staat van wettig kind voldoende.

310. Het bezit van dien staat wordt bewezen door daadzaken, welke, hetzij te zamen, hetzij afzonderlijk, de betrekking van afstamming en verwantschap tusschen een bepaalden persoon en het geslacht, tot hetwelk hij beweert te behooren, aantoonen.

De voornaamste van deze daadzaken zijn, onder anderen:

Dat die persoon altijd den naam heeft gedragen van den vader, van wien hij beweert af te stammen;

Dat de vader hem als zijn kind heeft behandeld, en als zoodanig in zijne opvoeding, zijn onderhoud en zijne kostwinning heeft voorzien;

Dat hij aanhoudend als zoodanig in de maatschappij erkend is;

Dat de nabestaanden hem als zoodanig erkend hebben.

311. Niemand kan zich op een staat beroepen, die

strijdig is met dien, welken zijne akte van geboorte en het bezit, met die akte overeenstemmende, hem geven, en wederkeerig kan niemand den staat betwisten van dengene, die een bezit heeft, overeenkomstig zijne akte van geboorte.

312. Bij gebreke van zoodanige akte en onafgebroken bezit van staat, of wanneer het kind onder valsche namen, of als geboren uit een vader en eene moeder, die onbekend zijn, in de registers is ingeschreven, kan de afstamming door getuigen bewezen worden.

Dit bewijs kan nogtans niet worden toegelaten, dan wanneer er een begin is van schriftelijk bewijs, of wanneer de vermoedens of aanwijzingen, voortvloeijende uit daadzaken, die reeds onbetwistbaar zijn, als genoegzaam zwaarwigtig kunnen worden beschouwd om zoodanig middel van bewijs toe te laten.

313. Het begin van schriftelijk bewijs vloeit voort uit familie-bescheiden, uit registers en huiselijke papieren van den vader of de moeder, of ook wel uit openbare of onderhandsche akten, voortkomende van iemand, die in het geschil betrokken is, of, nog in leven zijnde, daarbij belang zoude hebben gehad.

314. Het tegenbewijs kan bestaan in alle zoodanige middelen als geschikt zijn om aan te toonen, dat degene, die zich op zijne afstamming beroept, het kind niet is van de moeder, welke hij voorgeeft te hebben; of ook, het moederschap bewezen zijnde, dat hij het kind niet is van den man van die moeder.

315. De burgerlijke regter alleen is bevoegd om kennis te nemen van regtsvorderingen, waarbij men zich op eenigen staat beroept.

316. De lijfstraffelijke regtsvordering wegens het misdrijf van verduistering van staat kan niet worden aangevangen, voordat het eindvonnis over het geschil van dien staat is uitgesproken.

Het staat evenwel aan het openbaar ministerie vrij, om, wanneer de belanghebbende partijen stilzitten, eene lijfstraffelijke regtsvordering uit hoofde van verduistering van staat aan te vangen, mits er een begin van schriftelijk bewijs, overeenkomstig artikel 313, aanwezig zij, en over het aanwezen van dat begin van bewijs aanvankelijk zij beslist.

In het laatste geval, zal de voortzetting der openbare regtsvordering door geen burgerlijk geding kunnen worden geschorst.

317. De regtsvordering tot inroeping van den staat is, ten opzigte van het kind, aan geene verjaring onderworpen.

318. Deze regtsvordering kan door de erfgenamen van het kind, hetwelk zijn staat niet heeft ingeroepen, niet worden aangevangen, ten ware het kind minderjarig, of binnen drie jaren na zijne meerderjarigheid mogt overleden zijn.

319. De erfgenamen kunnen echter zoodanige regtsvordering voortzetten, wanneer zij door het kind is aangelegd, tenzij het geding drie jaren na de laatste proces-akte is onvervolgd gelaten.

TWEEDE AFDEELING.

Van de wettiging van natuurlijke kinderen.

Artikel 320.

Kinderen, buiten huwelijk doch niet in bloedschande of overspel verwekt, worden door het opvolgende huwelijk van hun vader en hunne moeder gewettigd, wanneer deze hen, vóór het aangaan des huwelijks, wettiglijk hebben erkend, of wanneer die erkenning plaats heeft bij de akte van voltrekking zelve.

321. Kinderen, uit ouders geboren, tusschen welke, zonder bekomen vrijstelling, geen huwelijk mogt bestaan, kunnen op geene andere wijze worden gewettigd, dan door erkenning bij de huwelijks-akte.

322. Indièn de ouders, vóór of bij het aangaan des huwelijks, mogten bebben verzuimd hunne natuurlijke kinderen te erkennen, kan dit verzuim worden hersteld door brieven van wettiging, bij den Koning, na ingewonnen advies van den Hoogen Raad, verleend.

Het verzoek daartoe wordt aan den Gouverneur ingediend, en door dezen, met het in te winnen advies van het hof van justitie, aan den Minister van Koloniën, ter inlevering aan den Koning, opgezonden.

323. Op gelijke wijze als bij het vorige artikel is bepaald, kunnen ook worden gewettigd natuurlijke en wettiglijk erkende kinderen, uit ouders geboren, die, uit hoofde van het overlijden van een hunner, hun voorgenomen huwelijk niet hebben kunnen tot stand brengen.

324. In de beide gevallen, bij de twee laatstvoorgaande artikelen uitgedrukt, zal het hof van justitie, alvorens zijn advies uit te brengen, de bloedverwanten der verzoekers hooren of doen hooren, en zelfs kunnen bevelen, dat het verzoek tot wettiging worde bekend gemaakt, op zoodanige wijze, als het hof de meest geschikte zal oordeelen.

325. Wettiging, door het opvolgende huwelijk der ouders, of, in het geval van artikel 322, bij brieven van wettiging verleend, heeft ten gevolge, dat de kinderen dezelfde regten genieten als of zij sedert het huwelijk waren geboren.

326. In het geval bij artikel 323 voorzien, heeft de wettiging slechts kracht, van den dag waarop de brieven door den Koning zijn verleend; zij kan alzoo, ten aanzien der erfopvolging, niet strekken ten nadeele van wettige voorkinderen, gelijk zij ook niet werkt in de erfopvolging van andere bloedverwanten, dan voor zoo verre deze in het verleenen der brieven van wettiging hebben toegestemd.

327. Op gelijke wijze, en onder dezelfde bepalingen, als bij de vorige artikelen is vermeld, kunnen ook reeds overleden kinderen, welke nakomelingen hebben nagelaten, ge-

wettigd worden, in welk geval de wettiging ten voordeele van die afkomelingen strekt.

DERDE AFDEELING.

Van de erkenning van natuurlijke kinderen.

Artikel 328.

Door het erkennen van een natuurlijk kind worden burgerlijke betrekkingen geboren tusschen dat kind en zijn vader of zijne moeder.

329. Het erkennen van een natuurlijk kind kan door alle authentieke akten geschieden, wanneer zulks niet reeds bij de akte van geboorte, of ter gelegenheid van het aangaan des huwelijks, gedaan is.

Zoodanige erkenning kan ook plaats hebben door eene akte, bij den ambtenaar van den burgerlijken stand opgemaakt, en in de registers ingeschreven, op de wijze als bij artikel 30 is bepaald.

330. De erkenning van een natuurlijk kind, door een minderjarige gedaan, zal niet van waarde zijn, tenzij de minderjarige den vollen ouderdom van negentien jaren hebbe bereikt, en de erkenning niet het gevolg zij van dwang, dwaling, bedrog of verleiding.

Eene minderjarige dochter nogtans zal die erkenning kunnen doen, voordat zij den ouderdom van negentien jaren vervuld heeft.

331. Kinderen in overspel of in bloedschande verwekt kunnen niet worden erkend, behoudens, ten opzigte van laatstgemelden, de bepaling van artikel 321.

332. Geene erkenning van een natuurlijk kind zal, gedurende het leven van de moeder, worden aangenomen, wanneer zij niet in die erkenning heeft toegestemd.

Wanneer zoodanig kind, na het overlijden der moeder, erkend is, heeft de erkenning geen ander gevolg, dan alleen met opzigt tot den vader.

333. De erkenning, staande huwelijk, door een der echtgenooten gedaan, ten voordeele van een natuurlijk kind, hetwelk hij, vóór zijn huwelijk, bij een anderen persoon dan zijn echtgenoot verwekt heeft, kan noch aan dien echtgenoot, noch ook aan de kinderen uit dat huwelijk geboren, schade toebrengen.

Niettemin zal die erkenning hare gevolgen hebben na de ontbinding van dat huwelijk, wanneer daaruit geene afkomelingen overblijven.

334. Alle erkenning door den vader of de moeder gedaan, gelijk mede alle inroeping van staat van de zijde van het kind, kan betwist worden door al degenen, die daarbij belang hebben.

335. Het onderzoek naar het vaderschap is verboden.

In geval echter van verkrachting of schaking, wanneer het tijdstip, waarop het misdrijf begaan is, met dat der zwangerschap overeenstemt, kan de schuldige, op de daartoe gedane vordering der belanghebbende partijen, verklaard worden vader van het kind te zijn.

336. Het onderzoek, wie moeder van het kind is, wordt toegelaten.

In zoodanig geval is het kind verpligt te bewijzen dat het is hetzelfde kind, van hetwelk de moeder is bevallen.

Tot geen bewijs door getuigen wordt het kind toegelaten, ten ware reeds een begin van bewijs bij geschrifte mogt bestaan.

337. Geen kind zal worden toegelaten om te onderzoeken, wie zijn vader of zijne moeder is, in de gevallen, in welke, volgens artikel 331, de erkenning niet kan plaats hebben.

DERTIENDE TITEL.

Vaa bloedverwantschap en zwagerschap.

Artikel 338.

Bloedverwantschap bestaat in de betrekking tusschen personen, welke de een van den anderen afstammen, of een gemeenen stamvader hebben.

De betrekking van bloedverwantschap wordt berekend door het getal der *geboorten;* elke geboorte word een *graad* genoemd.

339. De opvolging van graden maakt de *linie.*

Men noemt eene *regte linie* de opvolging van graden tusschen personen, die de een van den anderen afstammen; *zijdlinie* de opvolging van graden tusschen personen, die niet van elkander afstammen, maar die een gemeenen stamvader hebben.

340. De regte linie wordt onderscheiden in *regte nederdalende* en *regte opgaande linie.*

De eerste maakt het verband tusschen den stamvader en die van hem afstammen; de laatste verbindt een persoon met dengene, van welken hij afstamt.

341. In de regte linie rekent men, dat er tusschen de personen zoo vele graden zijn als er geboorten bestaan: zoo staat, in de nederdalende linie, de zoon, met betrekking tot den vader, in den eersten graad; de kleinzoon in den tweeden, en zoo voorts; en wederkeerig staan, in de opgaande linie, de vader en grootvader met betrekking tot den zoon en kleinzoon, in den eersten of tweeden graad, en zoo vervolgens.

342. In de zijdlinie worden de graden berekend door het getal der geboorten, eerst tusschen den eenen bloedverwant en den naasten gemeenen stamvader, en vervolgens tusschen dezen en den anderen bloedverwant: zoo bestaan twee broeders elkander in den tweeden graad, ooms en neven in den derden, volle neven in den vierden, en zoo vervolgens.

343. Zwagerschap bestaat in de betrekking, welke door aanhuwelijking geboren wordt tusschen den eenen der echtgenooten en de bloedverwanten van den anderen.

Er bestaat geene zwagerschap tusschen de wederzijdsche bloedverwanten der echtgenooten.

344. De graden van *zwagerschap* worden op dezelfde manier als die der *bloedverwantschap* berekend.

345. Door de ontbinding des huwelijks wordt de zwagerschap tusschen den eenen der echtgenooten en de bloedverwanten van den anderen niet opgeheven.

VEERTIENDE TITEL.

Van de ouderlijke magt.

EERSTE AFDEELING.

Van de gevolgen der ouderlijke magt ten opzigte van den persoon des kinds.

Artikel 346.

Een kind, van welken ouderdom ook, is eerbied aan zijne ouders verschuldigd.

347. Het kind blijft onder hunne magt tot aan zijne meerderjarigheid.

348. De vader alleen oefent, gedurende het huwelijk, deze magt uit.

Indien de vader daartoe buiten de mogelijkheid is, wordt hij door de moeder vervangen.

349. Een minderjarig kind mag zonder toestemming van zijn vader het ouderlijke huis niet verlaten.

350. Wanneer de vader gewigtige redenen van misnoegen heeft over het gedrag van zijn kind, kan de regter op zijn verzoek en ten zijnen koste, dat kind in verzekerde bewaring

doen stellen, op zoodanige plaats als de regter, op voordragt des vaders, zal oordeelen te behooren.

Dat verzoek zal, na verhoor van het openbaar ministerie, kunnen worden toegestaan, doch niet langer dan voor den tijd van drie maanden, indien het kind den vollen ouderdom van vijftien jaren niet heeft bereikt, of voor den tijd van een jaar, nadat het kind zijn zestiende jaar is ingetreden, tot op zijne meerderjarigheid.

Er zal ten dezen opzigte geene geregtelijke formaliteit worden in acht genomen, behalve het bevel tot vastzetting, waarin echter de redenen niet zullen worden uitgedrukt.

Het verzoek, in dit artikel bedoeld, zal gerigt worden aan het hof van justitie, wanneer de woonplaats van den vader is in Suriname of op Curaçao, en anders aan den raad van justitie.

Van de beschikking, op dit verzoek gegeven, valt geen hooger beroep.

351. Wanneer de moeder de langstlevende en niet hertrouwd is, en de vastzetting van het kind verzoekt, zal de regter, na verhoor van twee uit de naaste vaderlijke bloedverwanten, het verlof daartoe kunnen verleenen.

352. De vader, en bij gebreke van dien de moeder, blijft altijd meester om den tijd der verzochte vastzetting te verkorten.

353. Al de bepalingen van deze afdeeling, met uitzondering alleen van de bij artikel 351 voorgeschreven verpligting tot verhoor van de vaderlijke bloedverwanten, zijn ook toepasselijk op natuurlijke en wettiglijk erkende kinderen en hunne ouders.

TWEEDE AFDEELING.

Van de gevolgen der ouderlijke magt ten opzigte van de goederen van het kind.

Artikel 354.

De vader heeft, gedurende het huwelijk, het bewind over

de goederen aan zijne minderjarige kinderen toebehoorende.

Deze bepaling is echter niet toepasselijk op zoodanige goederen, welke, hetzij bij akte onder de levenden, hetzij bij eene uiterste wilsbeschikking, aan de kinderen zijn geschonken of gemaakt, onder bepaling dat het bewind daarover aan een of meer daartoe aangestelde bewindvoerders, buiten den vader, zal worden opgedragen.

Wanneer zoodanig gesteld bewind, om welke redenen ook, mogt vervallen, gaan de bedoelde goederen over onder het beheer van den vader.

Niettegenstaande de aanstelling van bijzondere bewindvoerders, in voege voorschreven, heeft de vader het regt om, gedurende de minderjarigheid van zijn kind, van eerstgemelden rekening en verantwoording te vragen.

355. De vader, als bewindvoerder over de goederen van zijne kinderen, is verantwoordelijk, zoo voor den eigendom, als voor de vruchten van zoodanige goederen, waarvan hij het genot niet heeft.

Wat de goederen betreft, waarvan de wet hem het vruchtgenot toekent, is hij alleen verantwoordelijk voor den eigendom.

356. De vader kan over de goederen zijner minderjarige kinderen niet beschikken, dan met inachtneming der regelen, welke ten opzigte van het vervreemden van goederen, aan minderjarigen toebehoorende, bij den titel *van minderjarigheid en voogdij*, zijn voorgeschreven.

357. In alle gevallen, waarin de vader een strijdig belang met dat zijner minderjarige kinderen mogt hebben, zullen laatstgemelden worden vertegenwoordigd door een bijzonderen curator, daartoe door den regter te benoemen.

358. Gedurende het huwelijk, heeft de vader, en, na de ontbinding van het huwelijk, heeft de langstlevende vader of moeder, het vruchtgenot van de goederen, welke aan hunne kinderen toebehooren, tot dat deze den vollen ouderdom van twintig jaren hebben bereikt, of eerder mogten zijn gehuwd.

359. Met dat vruchtgenot zijn de volgende lasten verbonden:

1°. De zoodanige, waartoe de vruchtgebruikers verpligt zijn;

2°. Het onderhoud en de opvoeding der kinderen, overeenkomstig het vermogen van laatstgemelden;

3°. De betaling van renten en van interessen van hoofdsommen;

4°. De begrafeniskosten van het kind.

360. Het vruchtgenot heeft geen plaats:

1°. Ten opzigte van zoodanige goederen, welke de kinderen door afzonderlijken arbeid en vlijt mogten hebben verkregen;

2°. Ten opzigte van de goederen, welke aan hen bij akte onder de levenden of bij uiterste wilsbeschikking zijn geschonken of gemaakt, onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat de ouders daarvan het vruchtgenot niet zouden bekomen.

361. Het vruchtgenot houdt op door het overlijden der kinderen.

362. De langstlevende der echtgenooten, welke mogt verzuimd hebben om, overeenkomstig artikel 175, eene boedelbeschrijving te doen opmaken, zal het vruchtgenot verliezen. Ook de moeder, die hertrouwt, verliest het vruchtgenot.

363. Wanneer een huwelijk door echtscheiding is ontbonden, zal diegene der echtgenooten, tegen wien de echtscheiding is uitgesproken, het vruchtgenot verliezen.

Indien de echtscheiding tegen den vader is uitgesproken, treedt de moeder niet vroeger in het vruchtgenot dan na het overlijden van den vader.

364. In al de gevallen, waarin het vruchtgenot ophoudt of verloren wordt, heeft de regter de bevoegdheid om aan de ouders, uit de inkomsten der kinderen, eene jaarlijksche uitkeering toe te leggen, ten einde, gedurende hunne minderjarigheid, tot bevordering hunner opvoeding te worden besteed.

Deze uitkeering zal worden toegelegd door het hof van

justitie, wanneer de woonplaats der ouders is in Suriname of op Curaçao, en anders door den raad van justitie.

365. De vader of de moeder van natuurlijke en wettiglijk erkende kinderen hebben geen vruchtgenot van de goederen, aan die kinderen toebehoorende.

DERDE AFDEELING.

Van de wederzijdsche verpligtingen tusschen de bloedverwanten in de opgaande linie, en de kinderen en verdere afkomelingen

Artikel 366.

Een kind heeft geene regtsvordering tegen zijne ouders tot het bekomen van een gevestigden stand door huwelijks-uitzet, of op eene andere wijze.

367. De kinderen zijn verpligt hunne bloedverwanten in de opgaande linie, wanneer zij behoeftig zijn, te onderhouden.

368. Schoonzoons en schoondochters moeten insgelijks, en in dezelfde gevallen, aan hunne schoonouders onderhoud verschaffen, doch deze verpligting houdt op:

1°. Wanneer de schoonmoeder tot een tweede huwelijk is overgegaan;

2°. Wanneer diegene der echtgenooten, door wien de zwagerschap bestond, en de kinderen, uit zijne huwelijksvereeniging met den anderen echtgenoot gesproten, overleden zijn.

369. De verpligtingen, welke uit de bepalingen der twee voorgaande artikelen voortvloeijen, zijn wederkeerig.

370. Het onderhoud zal worden geregeld naar evenredigheid der behoeften van dengene, die het vordert, en het vermogen van dengene, die tot dat onderhoud verpligt is.

371. Wanneer hij, die onderhoud geeft of ontvangt, tot

zoodanigen staat geraakt, dat de een het niet meer kan geven, of de andere het niet meer noodig heeft, hetzij geheel of gedeeltelijk, zal de ontheffing of vermindering daarvan kunnen gevorderd worden.

372. Wanneer degene, die tot het geven van onderhoud verpligt is, bewijst buiten staat te zijn het geld, daartoe vereischt, op te brengen, kan de regter in artikel 364 aangewezen, na onderzoek van zaken, bevelen dat hij dengene, aan wien hij onderhoud verschuldigd is, bij zich in huis zal nemen en aldaar van het noodige voorzien.

373. Wanneer de vader of de moeder aanbiedt om het kind, aan hetwelk zij onderhoud verschuldigd zijn, bij zich in huis te voeden en te onderhouden, zijn zij daardoor vrijgesteld van de gehoudenheid, om aan die verpligting op eene andere wijze te voldoen.

374. Natuurlijke en wettiglijk erkende kinderen zijn onderhoud aan hunne ouders verschuldigd.

Deze verpligting is wederkeerig.

375. Alle overeenkomsten, waarbij zoude worden afgezien van het regt om onderhoud te genieten, zijn nietig en van onwaarde.

VIJFTIENDE TITEL.

Van minderjarigheid en voogdij.

EERSTE AFDEELING.

Van de minderjarigheid.

Artikel 376.

Minderjarigen zijn de zoodanigen, die den vollen ouderdom van drie en twintig jaren niet hebben bereikt, en niet vroeger in den echt zijn getreden.

Wanneer het huwelijk vóór hun vollen ouderdom van drie en twintig jaren is ontbonden, keeren zij niet tot den staat van minderjarigheid terug.

Minderjarigen, welker ouders beiden, of een van beiden, zijn overleden, staan onder voogdij, op den voet en de wijze als bij de derde, vierde en vijfde afdeelingen van dezen titel is voorgeschreven.

TWEEDE AFDEELING.

Van de voogdij in het algemeen.

Artikel 377.

In iedere voogdij is slechts één voogd, behoudens de bepalingen van de artikelen 392, 397 en 406.

378. Een ieder, die niet, naar aanleiding van de achtste en van de negende afdeeling van dezen titel, van de voogdij is uitgesloten of verschoond, is verpligt die aan te nemen.

Wanneer de benoemde voogd weigerachtig of in gebreke is de voogdij waar te nemen, zal daarin door den regter worden voorzien door de benoeming van een bewindvoerder, in de plaats en ten koste van den voogd.

In dat geval is de voogd verantwoordelijk voor de verrigtingen van den bewindvoerder, behoudens zijn verhaal op dezen.

379. Wanneer, naar aanleiding van dit Wetboek, de tusschenkomst van bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige vereischt wordt, zullen deze zoo mogelijk steeds ten getale van vier worden opgeroepen, en uit de naaste, en zooveel doenlijk in de beide liniën, worden gekozen; met dien verstande, dat slechts die bloedverwanten en aangehuwden voor den regter zullen geroepen worden, welke wonen binnen diens ressort, en zullen de elders woonachtige bloedverwanten

en aangehuwden, wanneer de regter het dienstig acht hen te raadplegen, tot dat einde worden opgeroepen voor een te delegeren ambtenaar, die het deswege op te maken procesverbaal aan den regter zal doen toekomen.

Geene bloedverwanten of aangehuwden zullen worden opgeroepen dan ingezetenen, meerderjarige manspersonen.

380. Telken reize wanneer te tegenwoordigheid, hetzij van den voogd, hetzij van den toezienden voogd, hetzij van bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, gevorderd wordt, zullen zij zich door een bijzonderen gevolmagtigde kunnen laten vertegenwoordigen.

De gevolmagtigde zal slechts in den naam van één persoon kunnen optreden.

Zij die, zonder voldoende redenen van verschooning, noch in persoon, noch door de tusschenkomst van een gevolmagtigde, verschijnen, zullen tot eene geldboete worden verwezen, waarvan het beloop de som van vijf en twintig gulden niet zal kunnen te boven gaan.

381. Alle voogden zijn verpligt, om, binnen eene maand na de aanvaarding der voogdij, tot zekerheid van hun beheer, hypotheek te stellen, tot beloop eener aan het beheer der voogdij geëvenredigde geldsom.

Tot dat einde zal de regter onverwijld, na verhoor van den voogd, den toezienden voogd en de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, de hoegrootheid dier som bepalen, en daarbij acht slaan op den aard der goederen, den minderjarige toebehoorende, op de opbrengst daarvan, en op de verantwoordelijkheid, welke ten laste van den voogd uit het beheer dier goederen zoude kunnen voortvloeijen.

382. De regter zal, ten verzoeke van den voogd, en na verhoor van de hierboven aangeduide personen, kunnen bevelen, dat de effecten aan toonder, aan den minderjarige toebehoorende, in de consignatie-kas in bewaring worden gegeven; in welk geval, de waarde dier effecten, bij het bepalen der

hoegrootheid van de hypotheek, niet zal in aanmerking worden genomen.

383. Wanneer de voogd in gebreke blijft, binnen den daartoe bepaalden termijn, de bij artikel 381 vermelde zekerheid te stellen, wordt door den toezienden voogd eene hypothecaire inschrijving tegen den voogd genomen.

Indien de voogd, op het oogenblik, waarop hij verpligt is hypotheek te geven, geene of geene genoegzame goederen bezit, welke voor zoodanig verband vatbaar zijn, is hij gehouden aan zijne verpligting, voor het geheel of voor het ontbrekende, te voldoen, zoodra hij goederen van dien aard verkregen heeft.

384. Wanneer gedurende de voogdij de gegoedheid van den minderjarige merkelijk toeneemt, zal de regter, na verhoor van de personen, bij artikel 381 vermeld, bevelen dat de hypotheek vergroot worde met eene door hem te bepalen som.

De voogd zal vermindering van de hypotheek mogen vragen, indien, buiten zijne schuld, gedurende zijn beheer, de gegoedheid van den minderjarige eene aanmerkelijke vermindering heeft ondergaan.

385. De hypotheek of de borg zal worden gesteld, hetzij bij de akte der benoeming van den voogd of bij zijne eedsaflegging, hetzij bij elke andere authentieke akte.

386. De voogd zal het vermogen hebben de hypotheek, welke hij reeds mogt hebben gesteld, te vervangen, hetzij door het stellen van eene hypotheek op de goederen van een derden, daarin toestemmenden, persoon, hetzij door eene andere hypotheek op zijne eigene goederen, hetzij door eene borgstelling, hetzij door middel van ten behoeve van den minderjarige verbonden inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld.

387. Wanneer de gestelde borg de kolonie, waarin hij woonachtig is, verlaat, of wanneer hij overlijdt, kan den voogd worden opgelegd, om binnen een door den regter te bepalen

termijn eene andere zekerheid te geven. Bij het niet voldoen door den voogd aan deze verpligting, wordt gehandeld gelijk bij artikel 383 is bepaald.

388. De waarborg houdt op, en de hypothecaire inschrijvingen of verbanden op het grootboek zullen, ten koste van den minderjarige, worden doorgehaald of opgeheven, zoodra het beheer van den voogd geëindigd en, door het afleggen der rekening, de overgifte der bescheiden en de betaling der slotsom, de verantwoordelijkheid heeft opgehouden. In dat geval is ook de verbindtenis, uit den borgtogt voortspruitende, te niet gegaan.

389. Al de akten, waarbij de zekerheid, voor het beheer van den voogd gevorderd, wordt gesteld, of waarbij de verpligtingen, hieruit voortvloeijende, worden opgeheven, zijn aan geene regten of belasting onderworpen, behoudens het salaris van den ambtenaar, dat ten laste van den minderjarige komt.

390. De in deze afdeeling vermelde uitspraken worden, op verzoekschrift, door de raden van justitie of door de hoven van justitie gewezen, en zijn niet aan hooger beroep onderworpen.

DERDE AFDEELING.

Van de voogdij van den vader en de moeder.

Artikel 391.

Na de ontbinding van het huwelijk, door den dood van een der echtgenooten, behoort de voogdij der minderjarige kinderen, van regtswege, aan den langstlevende der ouders.

392. De vader kan aan de langstlevende moeder een bijzonderen raadsman toevoegen, zonder wiens toestemming zij geene daad, de voogdij betreffende, zal kunnen verrigten, be-

houdens haar beklag aan den raad van justitie of het hof van justitie, wanneer zij vermeent, dat de weigering van den raadsman de belangen der minderjarigen benadeelt.

Indien de vader bijzonderlijk de handelingen heeft vermeld, waartoe de raadsman benoemd is, zal de voogdesse het vermogen hebben, om alle andere handelingen zonder zijn bijstand te verrigten.

393. De benoeming van den raadsman geschiedt, hetzij bij uiterste wilsbeschikking, hetzij bij alle andere authentieke en bijzonderlijk daartoe ingerigte akten.

394. Indien, na het overlijden van den man, de vrouw verklaart of, daartoe wettig opgeroepen, erkent zwanger te zijn, zal door den raad van justitie of het hof van justitie een curator over de ongeboren vrucht worden benoemd, op de wijze als ten opzigte der benoeming van voogden is voorgeschreven.

Deze curator is verpligt alle noodige en dringende maatregelen in het werk te stellen, welke tot het behoud en beheer der goederen vereischt worden, en zulks zoo wel ten bate van het kind, indien het levend ter wereld komt, als van alle andere belanghebbende personen.

Wanneer het kind levend ter wereld komt, wordt die curator van regtswege zijn toeziende voogd, ten ware reeds voor de andere kinderen een zoodanige toeziende voogd mogt bestaan.

395. De moeder is niet verpligt de voogdij aan te nemen; echter moet zij, ingeval van weigering, de pligten van voogdesse waarnemen, en een voogd doen benoemen; zij blijft verantwoordelijk tot op het tijdstip dat laatstgemelde de voogdij zal hebben aanvaard.

396. Indien de moeder, voogdesse zijnde, tot een volgend huwelijk wil overgaan, zal zij, vóór het aangaan van dat huwelijk, zich tot den raad van justitie of het hof van justitie moeten wenden, welke, na de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige te hebben gehoord of behoorlijk opge-

roepen, in het hoogste ressort, zal beslissen, of de moeder de voogdij kan behouden.

Wanneer zij in gebreke blijft aan dit voorschrift te voldoen, verliest zij van regtswege de voogdij, en haar man is hoofdelijk voor het geheel aansprakelijk wegens alle gevolgen der voogdij, welke zijne vrouw onbevoegdelijk behouden heeft.

Het verlies der voogdij, in voege voorschreven, belet niet, dat de moeder, zoo daartoe gronden zijn, door den regter als voogdesse kunne worden aangesteld, met inachtneming van de voorschriften der vijfde afdeeling van dezen titel.

397. Wanneer de moeder in de voogdij bevestigd, of op nieuw als voogdesse benoemd is, wordt haar man van regtswege mede-voogd, en benevens zijne vrouw hoofdelijk aansprakelijk wegens alle handelingen, na het aangaan des huwelijks verrigt; alles behoudens de bepalingen van artikel 392.

De mede-voogdij van den man vervalt, zoodra de vrouw ophoudt voogdesse te zijn.

De voogdij van de vrouw vervalt, indien de mede-voogd tot de voogdij onbevoegd is, of daarvan ontzet wordt, tenzij de ontzetting geschied zij uit hoofde van gebrek aan verstandelijke vermogens.

Bij ontbinding van het tweede huwelijk treedt de moeder in de voogdij.

398. De vader of de moeder, alvorens een nieuw huwelijk aan te gaan, is verpligt aan den toezienden voogd der minderjarigen aan te bieden een behoorlijken staat der goederen, welke het vermogen van den minderjarige uitmaken.

De vader of de moeder, die in gebreke blijft om, vóór het aangaan van het huwelijk, aan dit voorschrift te voldoen, verliest de voogdij. Er wordt, in dat geval, een andere voogd benoemd.

399. De vader, of, bij gebreke van dien, de moeder, heeft de voogdij zijner of harer natuurlijke wettiglijk erkende kinderen.

Bij minderjarigheid van den vader of de moeder, wordt inmiddels door den kanton-regter in de voogdij voorzien.

VIERDE AFDEELING.

Van de voogdij door den vader of de moeder opgedragen.

Artikel 400.

De langstlevende der ouders alleen heeft het regt om een voogd over zijne minderjarige kinderen te benoemen.

Hij zal zelfs verscheidene personen kunnen benoemen, ten einde, bij ontstentenis, elkander in de voogdij op te volgen.

401. De benoeming van den voogd geschiedt bij uiterste wilsbeschikking, of bij elke andere authentieke en bijzonderlijk daartoe ingerigte akte.

402. Wanneer de moeder hertrouwd zijnde niet in de voogdij is gehandhaafd, of niet op nieuw als voogdesse is benoemd; of, wanneer de vader of de moeder, naar aanleiding van artikel 398, de voogdij heeft verloren, zijn zij onbevoegd om een voogd over hunne minderjarige kinderen te benoemen.

403. Wanneer de moeder hertrouwd is, en, in de voogdij gebleven zijnde, een voogd over de kinderen van haar vroeger huwelijk benoemd heeft, zal die benoeming niet van waarde zijn, voor dat die door den raad van justitie of het hof van justitie, na verhoor of behoorlijke oproeping der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, zal zijn bekrachtigd.

VIJFDE AFDEELING.

Van de voogdij door den regter opgedragen.

Artikel 404.

Indien een minderjarig kind overblijft, zonder vader, moe-

der, of voogd door den vader of de moeder benoemd, gelijk ook wanneer de voogd, eene der opgenoemde betrekkingen hebbende, zich in het geval van uitsluiting of vrijstelling bevindt, zal na verhoor of behoorlijke oproeping der bloedverwanten, in de voogdij worden voorzien, in Suriname en op Curaçao door het hof van justitie, en elders door den raad van justitie.

405. De benoeming van een voogd geschiedt op het verzoek van de bloedverwanten van den minderjarige, van zijne schuldeischers of andere belanghebbende partijen, of zelfs ambtshalve door den regter der woonplaats van den minderjarige.

De ambtenaar van den burgerlijken stand zal verpligt zijn den regter kennis te geven van het overlijden van alle personen, die minderjarigen mogten nalaten, en van alle tweede en volgende huwelijken van ouders, die minderjarige kinderen hebben.

406. Indien de minderjarige in Nederland of in eene andere Nederlandsche kolonie, dan waar hij gevestigd is, goederen bezit, zal het beheer daarover aan een bewindvoerder op verzoek, van den voogd, kunnen worden toevertrouwd.

In dat geval is de voogd wegens de verrigtingen van dien bewindvoerder niet verantwoordelijk.

De bewindvoerder wordt op dezelfde wijze als de voogd gekozen.

407. De voogd zal de voogdij moeten aanvaarden op den dag zijner benoeming, wanneer die in zijne tegenwoordigheid heeft plaats gehad, of anders op den dag, waarop de benoeming aan hem zal zijn beteekend geworden.

Hij is verpligt, vóór het aanvaarden der voogdij, in handen van den kantonregter, den eed af te leggen, dat hij de aan hem toevertrouwde voogdij naar behooren en getrouwelijk zal waarnemen.

408. In de voogdij over natuurlijke kinderen wordt, zonder eenig voorafgaand verhoor, voorzien.

409. De beslissingen omtrent de voorziening in de voogdijen zijn niet aan hooger beroep onderworpen.

ZESDE AFDEELING.

Van de voogdij van kinderen, welke in eenig gesticht zijn opgenomen.

Artikel 410.

Minderjarigen, die in eenig gesticht van weldadigheid zijn opgenomen, verblijven, zoo lang zij zich daarin bevinden of daartoe behooren, onder de voogdij van de regenten van dat gesticht.

Deze zijn van het stellen van zekerheid vrijgesteld.

ZEVENDE AFDEELING.

Van den toezienden voogd.

Artikel 411.

In elke voogdij, met uitzondering van degene, waarover bij het vorige artikel wordt gehandeld, zal een toeziende voogd worden benoemd, op de wijze als bij de vijfde afdeeling van dezen titel is voorgeschreven.

412. De voogden, welke in de derde en vierde afdeeling van dezen titel zijn aangeduid, zijn verpligt, alvorens de voogdij te aanvaarden, een toezienden voogd te doen benoemen; bij gebreke van dien, kunnen zij uit de voogdij worden ontzet, onverminderd de schadevergoedingen aan den minderjarige toekomende.

413. Wanneer de voogdij door den regter is opgedragen, zal de benoeming van den toezienden voogd onmiddellijk na

die van den voogd plaats hebben, en bij eene en dezelfde akte geschieden.

414. Indien de toeziende voogd, niet van de voogdij zijnde uitgesloten of wettig verschoond, mogt in gebreke blijven zijne betrekking te aanvaarden, zal hij, ten zijnen koste, en onverminderd zijne gehoudenheid tot vergoeding van kosten, schaden en interessen jegens den minderjarige, door een anderen persoon, op de wijze bij artikel 378 voorgeschreven, worden vervangen; onverlet zijn verhaal op laatstgemelde.

415. De toeziende voogd zal, alvorens zijne werkzaamheden aan te vangen, in handen van den regter, die hem benoemde, of voor een daartoe door dien regter te delegeren ambtenaar, den eed moeten afleggen, dat hij zijn pligt deugdelijk en getrouwelijk zal waarnemen.

416. De verpligtingen van den toezienden voogd bestaan in het waarnemen der belangen van den minderjarige, wanneer deze belangen met die van den voogd in tweestrijd zijn.

417. Hij is, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, verpligt toe te zien, dat de voogd aan zijne verpligting voldoe door het stellen van hypotheek, of door deze, zoo daartoe termen zijn, aan te vullen, overeenkomstig artikel 381 en volgende van dezen titel, mitsgaders dat de hypotheek behoorlijk worde ingeschreven.

Hij is insgelijks, en op dezelfde straffe, gehouden den voogd te noodzaken tot het maken van boedelbeschrijving in al de nalatenschappen, welke aan den minderjarige zijn opgekomen.

418. Hij zal van den voogd (behalve vader en moeder) om de twee jaren eene summiere rekening en verantwoording vorderen, en zich doen vertoonen de effecten en bescheiden, aan den minderjarige toebehoorende.

Deze summiere rekening zal worden opgemaakt op ongezegeld papier, en overgegeven zonder eenige kosten en zonder een geregtelijken vorm.

419. Wanneer de voogd weigerachtig is om aan het voor-

schrift van het vorige artikel te voldoen, of wanneer de toeziende voogd in die summiere rekening sporen van ontrouw of grove nalatigheid ontdekt, zal hij de afzetting van den voogd moeten vorderen.

Hij zal die afzetting insgelijks moeten verzoeken in alle andere gevallen bij de wet bepaald.

420. Wanneer de voogdij opengevallen of door de afwezigheid van den voogd verlaten is, zal de toeziende voogd, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen de benoeming van een nieuwen voogd moeten doen bewerkstelligen, en verpligt zijn inmiddels alle zoodanige daden van voogdij te verrigten, welke geen uitstel kunnen lijden.

421. De bediening van toezienden voogd eindigt op hetzelfde tijdstip als de voogdij.

ACHTSTE AFDEELING.

Van de redenen, die van de voogdij en de toeziende voogdij verschoonen.

Artikel 422.

Geen persoon, welke den minderjarige niet als bloedverwant of aangehuwde bestaat, kan genoodzaakt worden de voogdij of toeziende voogdij te aanvaarden, wanneer zich binnen het ressort van het regterlijk collegie, dat de voogdij of de toeziende voogdij heeft opgedragen, bloedverwanten of aangehuwden bevinden, welke in staat zijn die betrekkingen waar te nemen.

423. Van de voogdij en de toeziende voogdij kunnen zich verschoonen:

1°. Zij, die in dienst van den staat zijnde, zich bevinden buiten het ressort van het regterlijk collegie, dat de voogdij of de toeziende voogdij heeft opgedragen;

2°. Krijgslieden in werkelijke zee- of landdienst;

3°. Zij, die den vollen ouderdom van zestig jaren hebben bereikt; wanneer zij vroeger benoemd zijn, kunnen zij zich op hun vijf en zestigste jaar van de voogdij of toeziende voogdij doen ontslaan;

4°. Zij, die door aanhoudende ziekte ongeschikt zijn om de voogdij waar te nemen;

Deze kunnen hun ontslag verzoeken, wanneer de ziekte na hunne benoeming als voogd of toeziende voogd is ontstaan;

5°. Zij, die, kinderloos zijnde, met twee voogdijen of toeziende voogdijen belast zijn;

6°. Zij, die, een of meer kinderen hebbende, met ééne voogdij of toeziende voogdij zijn belast;

7°. Zij, die op den dag hunner benoeming, vijf wettige kinderen hebben, daaronder begrepen die, welke in 's lands krijgsdienst gestorven zijn.

De vader kan, om geene der redenen hierboven vermeld, zich van de voogdij over zijne eigene kinderen doen ontslaan.

424. Hij, die van eene voogdij of toeziende voogdij wenscht ontslagen te worden, is, op straffe van het verlies zijner bevoegdheid daartoe, verpligt zich bij verzoekschrift, en ten zijnen koste, te wenden tot den regter, die hem benoemde, en zulks binnen den tijd van acht dagen, te rekenen van den dag zijner benoeming, wanneer hij daarbij is tegenwoodig geweest, of wel van de gedane beteekening, en zal de regter, zonder vorm van proces en in het hoogste ressort, de voorgedragen redenen van verschooning aannemelijk verklaren of verwerpen.

Niettegenstaande het aanvoeren van redenen tot verschooning, is de voogd of de toeziende voogd verpligt bij voorraad de voogdij of toeziende voogdij waar te nemen, tot dat deswege definitievelijk zal zijn beslist.

425. Van de aanneming of van de voortdurende waarneming der voogdij of toeziende voogdij kunnen, met uitzonde-

ring van den vader of van de moeder, op hun verzoek ook ontslagen worden zij, die òf de Nederlandsche West-Indische koloniën verlaten, òf hunne woonplaats van de eene kolonie naar de andere overbrengen.

Bij de beoordeeling van het verzoek neemt de regter in aanmerking het belang van de minderjarigen en de moeijelijkheid, welke de aanneming of de voortdurende waarneming der voogdij of toeziende voogdij voor den benoemde zou opleveren.

NEGENDE AFDEELING.

Van de onbevoegdheid tot, en de uitsluiting en afzetting van de voogdij of toeziende voogdij.

Artikel 426.

Tot de voogdij of toeziende voogdij zijn onbevoegd:

1°. Minderjarigen;

2°. Zij, die onder curatele zijn gesteld;

3°. Vrouwen, behalve de moeder;

4°. Allen, die in persoon, of wier vader, moeder, echtgenoot of kinderen, tegen den minderjarige een regtsgeding voeren, waarin de staat van den minderjarige, zijn fortuin of een aanmerkelijk gedeelte zijner goederen betrokken is;

5°. De bezoldigde leden der regterlijke magt, tenzij de minderjarige hun tot in den vierden graad van bloedwantschap besta.

427. Van de voogdij of toeziende voogdij zijn uitgesloten, en kunnen zelfs worden ontzet, wanneer zij reeds werkzaam zijn:

1°. Zij, die veroordeeld zijn tot eene der straffen, opgenoemd in artikel 257, n°. 3;

2°. Zij, die een slecht levensgedrag leiden;

3°. Zij, die in de waarneming der voogdij of toeziende voogdij onbekwaamheid of ontrouw aan den dag leggen;

4°. Zij, die van eene andere voogdij of toeziende voogdij zijn ontzet geworden;

5°. Zij, die in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen verkeeren.

428. De ontzetting van een voogd geschiedt, in het eerste en hoogste ressort, door den regter, onder wiens regtsgebied de voogdij gevestigd is, op verzoek van den toezienden voogd, of van een der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, tot den vierden graad ingesloten, en zelfs op aanvrage van het openbaar ministerie.

De regter, alvorens uitspraak te doen, is in alle gevallen verpligt den voogd en den toezienden voogd te hooren, wanneer laatstgemelde niet zelf de afzetting heeft verzocht.

In het vonnis, waarbij de voogd wordt ontzet, zal hij tevens worden veroordeeld om rekening en verantwoording van zijn beheer aan zijn opvolger te doen.

429. De ontzetting van den toezienden voogd geschiedt, in het eerste en hoogste ressort, door denzelfden regter, op verzoek van den voogd, of van een der bloedverwanten of aangehuwden, bij het vorige artikel omschreven, en zelfs op aanvrage van het openbaar ministerie; in allen gevalle, na verhoor van den toezienden voogd.

430. Het staat aan den regter vrij om, wanneer daartoe dringende redenen mogten bestaan, hangende het geding, den voogd, of den toezienden voogd, in de uitoefening zijner werkzaamheden te schorsen, en in het beheer der voogdij of der toeziende voogdij voorloopig te voorzien.

TIENDE AFDEELING.

Van het toezigt van den voogd over den persoon des minderjarigen.

Artikel 431.

De voogd zal voor den persoon van den minderjarige zorg dragen, en hem in alle burgerlijke handelingen vertegenwoordigen.

De minderjarige is aan zijn voogd eerbied verschuldigd.

432. Wanneer de voogd gewigtige redenen van misnoegen heeft over het gedrag van den minderjarige, zal hij diens opsluiting kunnen verzoeken, met inachtneming van hetgeen te dien opzigte bij den vorigen titel is vastgesteld.

De regter kan in de opsluiting niet bewilligen, dan na verhoor of behoorlijke oproeping van den toezienden voogd, en de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige.

ELFDE AFDEELING.

Van het bestuur van den voogd.

Artikel 433.

De voogd moet de goederen van den minderjarige als een goed huisvader besturen, en is verantwoordelijk voor de kosten, schaden en interessen, die uit zijn slecht beheer zouden kunnen voortvloeijen.

Indien aan den minderjarige, hetzij bij akte onder de levenden, hetzij bij eene uiterste wilsbeschikking, goederen zijn geschonken of gemaakt, en het bewind daarover aan een of meer daartoe aangestelde bewindvoerders is opgedragen, zijn de bepalingen omtrent den vader, in artikel 354 voorkomende, op den voogd toepasselijk.

434. De voogd zal, binnen tien dagen nadat hij de voogdij heeft aanvaard, de ontzegeling vorderen, indien de verzegeling heeft plaats gehad; en dadelijk, in tegenwoordigheid van den toezienden voogd, overgaan of doen overgaan tot het inventariseren der goederen van den minderjarige.

De inventaris of boedelbeschrijving zal ook onderhands kunnen worden opgemaakt, en door den voogd en toezienden voogd moeten worden onderteekend; in alle gevallen, zal de deugdelijkheid daarvan door den voogd onder eede moeten bevestigd worden, te St. Eustatius en te St. Martin, ten overstaan van den raad van justitie, en overal elders, ten overstaan van den kanton-regter. De inventaris, die onderhands is opgemaakt, moet ter griffie van denzelfden regter worden overgebragt.

435. Indien de minderjarige iets aan den voogd verschuldigd is, zal deze zulks bij den inventaris moeten opgeven; bij gebreke van die opgave, kan de voogd hetgeen aan hem mogt verschuldigd zijn niet vorderen, voordat de minderjarige meerderjarig geworden zal zijn; hij zal bovendien verliezen de achterstallige renten en interessen der hoofdsom, vervallen sedert het opmaken van den inventaris tot op het tijdstip dat de minderjarige zal zijn meerderjarig geworden; behoudens echter dat gedurende dat tusschenvak de verjaring tegen den voogd niet zal loopen.

436. Bij het aanvaarden van elke voogdij, met uitzondering van die, welke door den vader of de moeder gevoerd wordt, zal, in Suriname en op Curaçao, het hof van justitie, en elders, de raad van justitie, na verhoor van den toezienden voogd, en na oproeping der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, bij raming, en naar gelang der goederen die bestuurd moeten worden, het beloop der som bepalen, welke de minderjarige jaarlijks zal kunnen verteren, gelijk mede de kosten, welke op het beheer der goederen kunnen vallen.

Bij dezelfde akte zal ook worden bepaald, of de voogd gemagtigd is om zich in zijn beheer te bedienen van een of meer bijzondere loontrekkende bewindvoerders, onder zijne verantwoordelijkheid de zaken waarnemende.

Van de beslissing, krachtens dit artikel te nemen, valt geen hooger beroep.

437. De voogd is verpligt al de meubelen of huisraad, die den minderjarige bij de opening of gedurende den loop van de voogdij te beurt vallen, en de roerende goederen welke geene vruchten, inkomsten of voordeelen opleveren, te doen verkoopen, met uitzondering van de zoodanige, welke, met bewilliging van den regter in het vorige artikel aangewezen, en na verhoor of behoorlijke oproeping van den toezienden voogd, en van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, *in natura* mogen bewaard blijven.

Die verkoop moet geschieden in het openbaar en door een bevoegden ambtenaar, met inachtneming der plaatselijke gebruiken, ten ware de regter, na verhoor of oproeping als voren, mogt bevelen, dat deze of gene bepaaldelijk aan te wijzen voorwerpen, in het belang van den minderjarige, onder de hand worden verkocht, voor of boven den prijs, waarop die voorwerpen door daartoe te benoemen deskundigen mogten geschat zijn.

De regter kan ook, na hetzelfde verhoor, den openbaren of onderhandschen verkoop toestaan van roerende goederen, welke, naar aanleiding van het eerste lid van dit artikel, *in natura* bewaard zijn, indien het belang van den minderjarige zulks vordert.

Koopmanschappen kunnen door den voogd onder de hand, door middel van makelaars, tegen den koers, en vruchten van landgoederen, ter markte of anderzins, tegen den marktprijs worden verkocht.

438. De vader en de moeder, voor zoo verre zij het wettelijk vruchtgenot hebben van de goederen aan den minder-

jarige toebehoorende, zijn vrijgesteld van de verpligting om de meubelen of andere roerende goederen te verkoopen, zoo zij verkiezen die te bewaren, ten einde ze naderhand *in natura* terug te geven.

In dat geval zullen zij, ten hunnen koste, die goederen naar hunne opregte waarde doen schatten door een deskundige, die door den toezienden voogd zal worden benoemd, en den eed zal afleggen bij den regter in artikel 436 aangewezen. Zij zullen de begroote waarde van zoodanige goederen moeten opleggen, welke zij niet *in natura* mogten kunnen opleveren.

439. De voogden zijn verpligt hetgeen van de inkomsten, na aftrek der vertering, overschiet te beleggen, zoodra het batig slot het vierde gedeelte der gewone inkomsten van den minderjarige te boven gaat.

Zij mogen de penningen van den minderjarige op geene andere wijze beleggen, dan door den aankoop van inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld, van onroerende goederen of in rentegevende schuldbrieven, gehypothekeerd op vaste goederen, welker onbezwaarde waarde ten minste een derde boven de te beleggen som bedraagt.

Wanneer de voogden gedurende den tijd van een jaar zijn in gebreke gebleven om eenige geldsommen, overeenkomstig het voorschrift van dit artikel, te beleggen, zijn zij daarvan de wettelijke interessen verschuldigd.

440. Indien zich onder de goederen van den minderjarige bevinden certificaten van de nationale schuld, zijn de voogden verpligt de overschrijving daarvan op het grootboek, ten name van den minderjarige, te doen bewerkstelligen.

De toeziende voogd zal voor de uitvoering van dezen maatregel moeten zorg dragen, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen.

441. De voogd zal ten behoeve van den minderjarige geen geld mogen opnemen, noch diens onroerende goederen ver-

vreemden of met hypotheek belasten, noch diens effecten, schuldvorderingen en actiën verkoopen of overdragen, zonder daartoe, in Suriname of op Curaçao, door het hof van justitie, en elders, door den raad van justitie te zijn gemagtigd. De regter zal deze magt niet verleenen, dan uit hoofde eener volstrekte noodzakelijkheid of van een klaarblijkelijk voordeel, en na verhoor of na behoorlijke oproeping van den toezienden voogd en van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, op de conclusiën van het openbaar ministerie.

442. In geval van verkoop van onroerende goederen, zal de voogd bij zijn verzoekschrift moeten overleggen een staat van al de goederen van den minderjarige, met opgave van de zoodanige, welke hij zoude wenschen te vervreemden.

De regter is bevoegd om den verkoop toe te staan, hetzij van de aangewezen goederen, hetzij van zoodanige andere, welker vervreemding aan haar min bezwarend in het belang des minderjarigen mogt toeschijnen.

443. De verkoop moet geschieden in het openbaar, ten overstaan van den toezienden voogd, door middel van een bevoegden ambtenaar, en volgens de plaatselijke gebruiken.

444. De regter is bevoegd om, in buitengewone gevallen, en wanneer het belang van een minderjarige zulks vordert, verlof te verleenen tot den onderhandschen verkoop van een onroerend goed.

Dat verlof zal echter niet worden toegestaan dan op een met redenen bekleed verzoek van den voogd, en met eenparig goedvinden van den toezienden voogd, en van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige.

Indien de opgeroepen bloedverwanten of aangehuwden niet allen verschijnen, zal het eenparig goedvinden van degenen die opkomen voldoende zijn.

Het onroerend goed zal voor geen lageren prijs mogen worden verkocht, dan waarop het, vóór het verleende verlof,

zal zijn geschat geworden door drie deskundigen, door den regter te benoemen.

445. De formaliteiten, bij artikel 441 voorgeschreven, zijn niet toepasselijk, wanneer bij een vonnis, op verzoek van een der mede-eigenaars van een onverdeeld stuk goed, de verkoop bevolen mogt zijn; behoudens echter dat die verkoop steeds in het openbaar zal moeten geschieden.

446. Indien de regter, naar aanleiding van artikel 441, verlof verleent tot den verkoop van effecten, aan den minderjarige toebehoorende, kan hij tevens bepalen, dat die verkoop onder de hand, door middel van makelaars, geschiede, mits de effecten van dien aard zijn, dat hunne waarde, op den dag des verkoops, door gewone prijscouranten kan worden aangetoond.

447. De voogd mag geen onroerend goed van den minderjarige op eene andere wijze dan in openbare veiling koopen.

In dat geval zal de koop echter niet van kracht zijn, dan ten gevolge der goedkeuring van den regter, verleend overeenkomstig de voorschriften en onder de bepalingen van het tweede, derde en vierde lid van artikel 444.

448. De voogd mag de goederen van den minderjarige niet voor zich zelven huren of in pacht nemen, tenzij de voorwaarden, door den regter in artikel 436 aangewezen, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, en van den toezienden voogd, zullen zijn goedgekeurd; in welk geval laatstgemelde bevoegd is om de overeenkomst met den voogd te sluiten.

Hij mag, zonder dezelfde goedkeuring, geene opdragt aannemen van regten of schuldvorderingen jegens den onder zijne voogdij staanden persoon.

449. De voogd mag eene erfenis, aan den minderjarige opgekomen, niet aanvaarden dan onder het voorregt van boedelbeschrijving.

Hij mag geene erfenis verwerpen, zonder daartoe, op de wijze bij artikel 441 vermeld, verlof bekomen te hebben.

450. Hetzelfde verlof wordt vereischt tot het aannemen eener gift aan een minderjarige gedaan; zij zal ten opzigte van den minderjarige dezelfde gevolgen hebben als ten opzigte van een meerderjarig persoon.

451. Alvorens eene regtsvordering voor den minderjarige in te stellen, of zich op eene regtsvordering, tegen hem ingesteld, te verdedigen, kan de voogd, te zijner verantwoording, zich daartoe doen magtigen door den regter, in artikel 436 aangewezen, die daarop het gevoelen der bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige, en van den toezienden voogd, inneemt.

De voogd die, niet voorzien van dit verlof, eene regtsvordering heeft ingesteld, of zich daartegen verdedigt, kan door den regter tot de betaling der proces-kosten uit eigene beurs worden verwezen, indien wordt bevonden, dat hij zonder redelijken grond het regtsgeding aangevangen of voortgezet heeft. Hij is daarenboven gehouden tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, zoo daartoe gronden zijn.

Hetzelfde kan plaats hebbben, indien mogt blijken, dat de voogd door valsche voorgevens, of verberging der waarheid, zoodanig verlof mogt hebben verkregen.

452. Het staat aan den voogd niet vrij in eene regtsvordering, tegen den minderjarige ingesteld, te berusten, zonder daartoe gemagtigd te zijn, op de wijze als in den aanvang van het vorige artikel is vermeld.

453. Hetzelfde verlof wordt vereischt, wanneer de voogd eene scheiding of verdeeling wil vragen; doch kan hij, zonder dat verlof, antwoorden op een eisch tot scheiding of verdeeling tegen den minderjarige gedaan.

454. De voogd kan, zonder het verlof waarvan bij artikel 441 wordt gesproken, in den naam van den minderjarige

geene dading aangaan, noch de beslissing van eene zaak aan scheidsmannen opdragen.

455. De vader of de moeder, die met den vooroverleden echtgenoot in algeheele of beperkte gemeenschap is getrouwd geweest, kan, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden, en van den toezienden voogd, en op de conclusiën van het openbaar ministerie, door den regter, in artikel 436 aangewezen, worden gemagtigd, om de goederen, de nering, het bedrijf, den handel, de fabrijk of dergelijke, gedurende een bepaalden tijd, en zelfs tot de meerderjarigheid, in gemeenschap met de minderjarigen te mogen aanhouden.

Dit verlof kan niet worden toegestaan, tenzij aan den regter, na inzage van de boedelbeschrijving, zij gebleken van het aanmerkelijke belang der minderjarigen, en van den waarborg, dien de voogd of de voogdesse oplevert. Het verlof kan, op verzoek van den voogd of van den toezienden voogd, na verhoor als voren, worden ingetrokken.

Het openbaar ministerie kan zelfs ambtshalve de intrekking vorderen.

TWAALFDE AFDEELING.

Van de rekening en verantwoording der voogdij.

Artikel 456.

Elke voogd is, bij het eindigen van zijn beheer, verpligt tot het doen van eene slotrekening en verantwoording.

457. De rekening en verantwoording zal gedaan worden op kosten van hem, die meerderjarig geworden is, of van zijne erfgenamen, wanneer de minderjarige overleden is.

De voogd zal de kosten daartoe voorschieten.

Men zal daarin aan den voogd vergoeden alle noodzakelijke, betamelijke en behoorlijk geregtvaardigde uitgaven.

458. De voogd is bevoegd als loon te berekenen, wat den bewindvoerder bij artikel 509 is toegekend.

459. Elke overeenkomst, rakende de voogdij of de voogdij-rekening, tusschen den voogd en hem, die meerderjarig geworden is, is nietig, wanneer die niet is voorafgegaan van eene behoorlijke rekening en verantwoording, met overlegging der noodige bewijsstukken, van welk alles zal moeten blijken door eene schriftelijke erkentenis van dengene, aan wien de rekening gedaan is, ten minste tien dagen vóór de overeenkomst afgegeven.

460. Van het batig slot der rekening, dat de voogd verschuldigd blijft, zullen de interessen, zonder dat zulks geëischt worde, loopen van den dag dat de rekening gesloten is.

De renten van hetgeen hij, die meerderjarig geworden is, aan den voogd schuldig blijft, zullen niet loopen, dan van den dag der aanmaning tot betaling na het sluiten van de rekening en verantwoording gedaan.

461. Alle regtsvordering van hem, die meerderjarig geworden is, tegen zijn gewezen voogd, betrekkelijk de verrigtingen der voogdij, verjaart met tien jaren, te rekenen van den dag der meerderjarigheid.

ZESTIENDE TITEL.

Van handligting.

Artikel 462.

Door handligting kan de minderjarige meerderjarig worden verklaard, of kunnen aan hem bepaalde regten van meerderjarigheid worden toegekend.

463. De handligting, door welke de minderjarige meerderjarig wordt, wordt verkregen door *venia ætatis* of *brieven van meerderjarigverklaring*, te verleenen, in de kolonie Suri-

name, door het hof van justitie te Paramaribo, en elders, door het hof van justitie op Curaçao.

Deze brieven zijn niet van kracht, dan nadat ze door den Gouverneur zullen zijn goedgekeurd, en te dien einde aan hem door het hof van justitie opgezonden.

464. Het verzoek om brieven van meerderjarigverklaring, kan worden gedaan door den minderjarige, wanneer deze den vollen ouderdom van twintig jaren heeft bereikt.

Bij het verzoekschrift moet eene akte van geboorte, of, wanneer die niet geleverd kan worden, een ander deugdelijk blijk van den vereischten ouderdom worden overgelegd.

465. Het hof van justitie, alvorens op het verzoek te beslissen, hoort den vader, en bij gebreke van dezen, de moeder van den minderjarige; wanneer de vader en de moeder des minderjarigen overleden zijn, of zich in de onmogelijkheid mogten bevinden om hun wil te kennen te geven, moeten de voogd, de toeziende voogd, en de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige worden gehoord of behoorlijk opgeroepen.

466. Het hof zal het hooren van de hierboven vermelde personen aan zoodanige ambtenaren kunnen opdragen, als het raadzaam mogt achten.

Het verbaal van dit verhoor zal alsdan aan het hof worden ingezonden, met bijvoeging van al de inlichtingen en aanmerkingen, welke de regter, die met het verhoor is belast, zal noodig oordeelen.

467. De meerderjarigverklaarde staat in alles met den meerderjarige gelijk.

Ten opzigte van het aangaan van een huwelijk, blijft hij echter in de verpligting om, achtervolgens de bepalingen van de artikelen 82, 83 en 84, de toestemming zijner ouders of grootouders te verkrijgen, tot dat hij den vollen ouderdom van drie en twintig jaren zal hebben bereikt.

468. Het staat aan het hof van justitie vrij om, in het

belang des minderjarigen, in de brieven van meerderjarigverklaring de bepaling te voegen, dat hij, aan wien deze brieven verleend worden, tot dat hij den vollen ouderdom van drie en twintig jaren hebbe bereikt, zijne onroerende goederen niet anders zal mogen vervreemden of bezwaren, dan met toestemming van het hof of van den raad van justitie, onder welks burgerlijk regtsgebied hij woonachtig is, na verhoor of behoorlijke oproeping van den vader, of, zoo deze ontbreekt, van de bloedverwanten of aangehuwden.

In geval van verkoop mag de regter ook toestaan, dat deze onderhands geschiede.

469. Handligting, waarbij aan een minderjarige bepaalde regten van meerderjarigheid worden toegekend, kan, wanneer de minderjarige den vollen ouderdom van achttien jaren bereikt heeft, verleend worden door den vader, en, bij gebreke van dezen, door de moeder, bij eene enkele verklaring, voor den kanton-regter hunner woonplaats af te leggen. Op de eilanden St. Eustatius en St. Martin geschiedt die verklaring voor den raad van justitie.

470. Gelijke handligting kan, na het overlijden van den vader en de moeder, of wanneer deze zich in de onmogelijkheid mogten bevinden om hun wil te kennen te geven, op verzoek van den minderjarige, worden verleend door den regter, die bij artikel 468 bevoegd is verklaard, om toestemming te geven tot het vervreemden of bezwaren der onroerende goederen van den minderjarige.

Deze handligting wordt niet verleend dan na verhoor of behoorlijke oproeping van den voogd, den toezienden voogd, en de bloedverwanten of aangehuwden van den minderjarige.

De beslissing, op het verzoek van den minderjarige vallende, is aan geen hooger beroep onderworpen.

471. De minderjarige, die dusdanige handligting heeft bekomen, wordt als meerderjarig beschouwd, alleen opzigtelijk de daden en verrigtingen, uitdrukkelijk, in voege voormeld,

aan hem toegestaan, en kan daartegen, op grond van minderjarigheid, niet in zijn geheel worden hersteld. Voor het overige blijft hij in den volstrekten toestand van minderjarigheid.

472. De bevoegdheid en de regten, uit krachte der artikelen 469 en 470 aan den minderjarige toe te kennen, mogen zich niet verder uitstrekken dan tot de gedeeltelijke of de geheele ontvangst, de uitgave van, en de beschikking over zijne inkomsten, het verhuren, het bebouwen zijner landerijen, en het uitoefenen van zoodanige bedrijven als daartoe noodzakelijk zijn, het uitoefenen van eenig handwerk, het oprigten van, of deelnemen in eenige fabrijk, en eindelijk tot het drijven van nering en handel.

In de beide laatste gevallen is de minderjarige bevoegd om, even als een meerderjarige, alle verbindtenissen te sluiten, tot die fabrijk, nering en handel betrekkelijk, met uitzondering alleen van de vervreemding en de bezwaring zijner vaste goederen.

473. Indien de minderjarige van de handligting, bij de vier vorige artikelen omschreven, misbruik maakt, of indien daarvoor billijke vrees mogt bestaan, kan zij, op een daartoe ingeleverd verzoekschrift van den vader of de moeder, of, bij ontbreken van deze, of wel, indien zij zich in de onmogelijkheid bevinden om hun wil te verklaren, van den voogd, den toezienden voogd, of de bloedverwanten of aangehuwden, na verhoor van het openbaar ministerie, door den regter, bij artikel 470 aangeduid, worden ingetrokken. Deze beslissing is aan geen hooger beroep onderworpen.

Door deze intrekking keert de minderjarige geheel terug onder de magt van zijn vader, zijne moeder, of zijn voogd.

474. Alle handligting in dezen titel vermeld, gelijk ook de intrekking volgens het voorgaande artikel, moet openbaar bekend worden gemaakt, op zoodanige wijze als de regter zal hebben bepaald.

In de bekendmaking der handligting moet naauwkeurig worden vermeld, hoedanig, en tot welk einde, ze is verleend.

Vóór deze bekendmaking werkt zoo min de handligting als de intrekking tegen derden.

ZEVENTIENDE TITEL.

Van curatele.

Artikel 475.

De meerderjarige, die zich in een voortdurenden staat van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij bevindt, moet onder curatele worden gesteld, al is het dat hij bij tusschenpoozing zijne verstandelijke vermogens bezit.

Een meerderjarige persoon kan ook uit hoofde van verkwisting onder curatele gesteld worden.

476. Elk bloedverwant is bevoegd om, uit hoofde van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij van zijn bloedverwant, diens curatele te verzoeken.

Ter oorzake van verkwisting, kan de curatele alleen worden verzocht door de bloedverwanten in de regte linie, en door die in de zijdlinie, tot den vierden graad ingesloten.

In het eene en andere geval, kan de eene echtgenoot verzoeken, dat de andere onder curatele worde gesteld.

Hij die gevoelt door zwakheid van vermogens niet in staat te zijn om zijne eigene belangen behoorlijk waar te nemen, kan zelf vragen om onder curatele te worden gesteld.

477. Indien, in geval van razernij, de curatele niet is verzocht door de personen, in het vorige artikel omschreven, is het openbaar ministerie daartoe verpligt.

In geval van onnoozelheid of krankzinnigheid, kan de curatele insgelijks door het openbaar ministerie worden gevorderd tegen iemand, die noch echtgenoot, noch bekende bloedver-

wanten heeft in Suriname, wanneer de onnoozele of krankzinnige in die kolonie woonachtig is; op Curaçao, wanneer hij op dat eiland woonachtig is; en anders binnen het ressort van den raad van justitie, waarin hij woonachtig is.

478. Alle verzoeken tot curatele moeten worden ingediend bij den raad van justitie der woonplaats van dengene, tegen wien het verzoek gerigt is, en, zoo deze niet binnen het ressort van zoodanigen raad woont, bij het hof van justitie zijner woonplaats.

479. De daadzaken, waaruit van de onnoozelheid, krankzinnigheid, razernij of verkwisting kan blijken, moeten bij het verzoekschrift bepaaldelijk worden opgegeven, en daarbij worden gevoegd zoo wel de bewijstukken als eene opgave der te hooren getuigen.

480. Indien de regter van oordeel is, dat die daadzaken gewigtig genoeg zijn om tot curatele te kunnen aanleiding geven, zal hij de bloedverwanten of aangehuwden moeten hooren.

481. De regter zal, na verhoor of behoorlijke oproeping van de personen bij het vorige artikel aangeduid, dengene, wiens curatele verzocht is, moeten ondervragen; wanneer deze buiten staat mogt zijn om zich te kunnen verplaatsen, zal de ondervraging in zijne woning moeten geschieden, door een of meer daartoe benoemde regters, door den griffier vergezeld, en, in alle gevallen, in tegenwoordigheid van het openbaar ministerie.

De ondervraging zal niet vroeger plaats kunnen hebben, dan nadat zoo wel het verzoekschrift als het verslag, bevattende de door de bloedverwanten geuite gevoelens, aan dengene, wiens curatele verzocht is, zullen zijn beteekend geworden.

De regter kan, uit hoofde der verwijderde woonplaats van dengene, wiens curatele verzocht is, een ambtenaar aanwijzen tot het doen der ondervraging, in welk geval daarbij de te-

genwoordigheid van het openbaar ministerie niet vereischt wordt.

482. Indien de regter, na verhoor of behoorlijke oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden, en na verhoor van dengene, wiens curatele verzocht is, oordeelt genoegzaam te zijn ingelicht, zal hij, zonder eenige verdere formaliteiten, op het verzoekschrift kunnen beschikken; in het tegenovergestelde geval, zal hij het hooren van getuigen bevelen, ten einde de aangevoerde daadzaken tot klaarheid te brengen.

483. Na de ondervraging, in artikel 481 vermeld, zal de regter, zoo daartoe gronden zijn, een provisionelen bewindvoerder benoemen, om voor den persoon en de goederen van dengene, wiens curatele verzocht is, zorg te dragen.

484. Het vonnis op een verzoek om curatele zal niet anders dan in eene openbare teregtzitting kunnen worden uitgesproken, na verhoor of behoorlijke oproeping der partijen, en op de conclusiën van het openbaar ministerie.

485. In geval van beroep, kan de hoogere regter, zoo daartoe gronden zijn, dengene, wiens curatele is verzocht, op nieuw ondervragen of doen ondervragen.

486. Alle vonnissen of arresten, waarbij curatele verleend wordt, zullen van wege de verzoekers aan de wederpartij moeten beteekend en verder openbaar gemaakt worden, binnen den tijd en op de wijze door den regter te bepalen; alles op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, zoo daartoe gronden zijn.

487. Wanneer de curatele gevraagd wordt, naar aanleiding van het vierde lid van artikel 476, hoort de regter de bloedverwanten of aangehuwden en den echtgenoot des verzoekers, en zullen gevolgd worden de bepalingen, in de artikelen 481, 482, 483 en 484 vervat. Het openbaar ministerie zorgt, in dat geval, voor de bekendmaking van de uitspraak.

488. De curatele zal aanvangen te werken te rekenen van den dag, dat het vonnis of het arrest zal zijn uitgesproken.

Alle handelingen, die daarna door den onder curatele gestelde zijn verrigt, zijn van regtswege nietig.

Nogtans behoudt degene, die uit hoofde van verkwisting is onder curatele gesteld, het vermogen om uiterste wilsbeschikkingen te maken.

489. Alle handelingen, welke mogten hebben plaats gehad vóór het verleenen der curatele, uit hoofde van gebrek aan verstandelijke vermogens uitgesproken, zullen kunnen worden vernietigd, indien de oorzaak der curatele blijkbaar bestond op het tijdstip, waarop die handelingen verrigt zijn.

490. Na iemands dood kunnen de door hem verrigte handelingen, de uiterste wilsbeschikkingen alleen uitgezonderd, op grond van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij, niet worden bestreden, dan in geval de curatele vóór zijn overlijden mogt zijn verleend of verzocht geworden, ten ware het bewijs der kwaal uit de bestreden handeling zelve voortvloeide.

491. Zoodra de uitspraak tot curatele kracht van gewijsde bekomen heeft, zullen door den regter een curator en een toeziende curator over den onder curatele gestelde worden benoemd, met inachtneming der bepalingen, bij de vijfde afdeeling van den vijftienden titel van dit boek voorgeschreven.

In dat geval houden de bemoeijenissen van den provisionelen bewindvoerder op, en is deze verpligt aan den curator rekening en verantwoording van zijn beheer af te leggen; wanneer hij zelf tot curator benoemd wordt, zal de aflegging dier rekening aan den toezienden curator geschieden.

492. De man wordt van regtswege curator over zijne onder curatele gestelde vrouw.

493. De vrouw kan tot curatrice over haar man worden benoemd. In dat geval zal de regter, na verhoor of oproeping van de bloedverwanten of aangehuwden van den onder curatele gestelde, een toezienden curator aanstellen, en den vorm benevens de voorwaarden der besturing regelen. Deze beslissing is aan geen hooger beroep onderworpen.

494. De onder curatele gestelde staat gelijk met een minderjarige.

Wanneer hij, die uit hoofde van verkwisting onder curatele gesteld is, zich ten huwelijk wil begeven, zijn daarop toepasselijk de bepalingen der artikelen 85 en 199.

De wetsbepalingen omtrent de voogdij over minderjarigen, bij artikel 377 tot en met 390, bij artikel 413 tot en met 433, bij de artikelen 434, 435, 436, 439 en volgende van de elfde en twaalfde afdeelingen van den vijftienden titel voorkomende, gelden insgelijks bij curatele.

495. Indien de onder curatele gestelde persoon minderjarige kinderen heeft, en zijn echtgenoot zich buiten de mogelijkheid bevindt om de ouderlijke magt uit te oefenen, zal de curator van den onder curatele gestelde insgelijks het opzigt over die kinderen en het bestuur hunner goederen hebben.

496. De inkomsten van dengene, die uit hoofde van gebrek aan verstandelijke vermogens onder curatele is gesteld, moeten bijzonderlijk besteed worden om diens lot te verzachten en zijne genezing te bevorderen.

497. Naar den aard der ziekte en de gegoedheid van den onder curatele gestelden persoon, kan de regter, op verzoek van den curator, en na verhoor of behoorlijke oproeping van den toezienden curator en van de bloedverwanten of aangehuwden, bevelen, dat hij worde verzorgd in zijne woning of in een ziekenhuis, of ook wel, indien zijn toestand en de openbare veiligheid zulks vorderen, dat hij voor den tijd van één jaar, of zoo veel korter als zijn toestand dit zal toelaten, in een gesticht zal worden geplaatst.

Het staat aan den regter vrij, om in het belang van hem, wiens curatele gevraagd wordt, of in dat der openbare veiligheid, reeds dadelijk na de ondervraging, in artikel 481 vermeld, deze plaatsing in een gesticht voorloopig te bepalen.

Het openbaar ministerie moet op dit verzoek van vastzetting worden gehoord.

498. De regter is bevoegd, op verzoek van den curator, en na het openbaar ministerie te hebben gehoord, de plaatsing in een gesticht, bij voortduring der daartoe geleid hebbende omstandigheden, telkens uiterlijk voor één jaar te verlengen.

499. De regter heeft mede het vermogen om den persoon, die, volgens de laatste zinsnede van artikel 475, uit hoofde van verkwisting, onder curatele is gesteld, hetzij te gelijk met deze voorziening, hetzij daarna, uiterlijk voor één jaar, doch, zoo noodig, telkens uiterlijk voor één jaar te verlengen, in een verbeterhuis te doen plaatsen, wanneer blijkt, dat zijne eigene veiligheid of de publieke orde dit vordert, en dat hij door een buitensporig en slecht gedrag voor de zamenleving gevaarlijk is. Indien er onverwijlde noodzakelijkheid bestaat, en de vertraging tot den afloop van het regterlijk onderzoek zoude kunnen gevaarlijk zijn, is de regter bevoegd om, hangende dat onderzoek, zoodanige voorloopige behoedmiddelen, en, des noods, de vastzetting te bevelen, als de omstandigheden vorderen.

500. Het verzoek tot vastzetting kan worden gedaan door den echtgenoot van den onder curatele te stellen of gestelden persoon, door zijne bloedverwanten in de regte linie, en door die in de zijdlinie, tot den derden graad ingesloten, door zijn curator, en door het openbaar ministerie, dat altijd op zoodanig verzoek zal moeten worden gehoord.

501. Het gedaan verzoek tot zoodanige vastzetting, of tot de verlenging van deze, moet beteekend worden aan hem, tegen wien het is gerigt.

Hij is bevoegd om daartegen zijne bezwaren in te brengen, terwijl het echter aan den regter vrijstaat om, daartoe billijke gronden zijnde, zijn bevel bij voorraad uitvoerbaar te verklaren.

De opheffing der vastzetting kan mede door hem gevraagd worden, en de regter moet, alvorens deze te verleenen, daarop hooren allen, die, volgens het vorige artikel, de bevoegdheid zouden hebben om de vastzetting te verzoeken.

502. Een minderjarig kind van een onder curatele gestelden persoon kan geen huwelijk aangaan, noch huwelijksche voorwaarden maken, dan met inachtneming der voorschriften van de artikelen 85 en 199.

503. Niemand, uitgezonderd echtgenooten en bloedverwanten in de opgaande of nederdalende linie, is verpligt eene curatele of toeziende curatele langer dan acht jaren te behouden; na verloop van dien tijd kan de curator of de toeziende curator zijn ontslag vorderen, en moet hem dit worden verleend.

504. De curatele eindigt, wanneer de oorzaken ophouden die daartoe hebben aanleiding gegeven; nogtans zal de opheffing niet worden verleend dan met inachtneming der formaliteiten, bij de wet voorgeschreven om de curatele te doen uitspreken, en zal degene, die onder curatele gesteld is, de uitoefening zijner regten niet kunnen hervatten, voordat het vonnis tot opheffing der curatele kracht van gewijsde zal hebben verkregen.

Bij dit vonnis wordt tevens bepaald, op welke wijze de opheffing der curatele moet worden bekend gemaakt.

SLOTBEPALING.

505. De minderjarige, die zich in staat van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij bevindt, wordt niet onder curatele gesteld, maar blijft onder het toezigt van zijn vader, moeder of voogd.

Niettemin mag hij in geen gesticht worden geplaatst, tenzij de regter, na onderzoek van den staat des minderjarigen, het daartoe vereischte provisionele of definitieve verlof hebbe verleend, met inachtneming der voorschriften van dezen titel, voor zoo verre die op dat geval kunnen worden toegepast.

De beslissingen krachtens dit artikel, en die krachtens de artikelen 497 tot 501 te nemen zijn aan geen hooger beroep onderworpen.

ACHTTIENDE TITEL.

Van afwezigheid.

EERSTE AFDEELING.

Van voorloopige voorzieningen.

Artikel 506.

Indien iemand zijne woonplaats verlaten heeft, zonder volmagt tot het waarnemen zijner zaken en belangen, of orde op het beheer daarvan gesteld te hebben, of wel indien de door hem gegeven volmagt is vervallen, en indien er noodzakelijkheid is om in dat beheer, geheel of gedeeltelijk, te voorzien, of hem te doen vertegenwoordigen, zal, op verzoek van belanghebbenden, of ook van het openbaar ministerie, een bewindvoerder worden benoemd om zijne goederen en belangen, geheel of gedeeltelijk, te beheeren en waar te nemen, voor zijne regten op te komen, en hem daarbij te vertegenwoordigen; dit alles onverminderd de bijzondere bepalingen voor het geval van faillissement of van kennelijk onvermogen. Deze benoeming geschiedt, wanneer de woonplaats van den afwezige is in Suriname of op Curaçao, door het hof van justitie, en anders door den raad van justitie.

507. De bewindvoerder is verpligt om, des noods na verzegeling, te maken behoorlijke beschrijving van de goederen, waarover hem het beheer is toevertrouwd. Hij zal het gereede geld, daarbij bevonden, of hetwelk naderhand door hem mogt worden geïnd, storten in de kas der geregtelijke consignatiën, en verder zich regelen naar de voorschriften omtrent het beheer van goederen aan minderjarigen toebehoorende, voor zoo verre die op zijn bewind van toepassing kunnen worden gemaakt, ten ware omtrent dit een of ander door den regter anders mogt zijn bepaald.

508. De bewindvoerder is verpligt jaarlijks aan het openbaar ministerie bij het regterlijk collegie, dat hem benoemd heeft, te doen summiere rekening en verantwoording, en te vertoonen de effecten en bescheiden tot zijn beheer behoorende. Deze rekening zal worden opgemaakt op ongezegeld papier, en overgegeven zonder eenigen geregtelijken vorm. Het openbaar ministerie kan daarop zoodanige voordragt aan den regter doen, als het in het belang van den afwezige zal noodig oordeelen.

De goedkeuring dezer rekening brengt geen nadeel toe aan het regt, hetwelk de afwezige, of andere belanghebbenden, daartegen mogten kunnen doen gelden.

509. De bewindvoerder is bevoegd als belooning te berekenen, bij het doen van zijne jaarlijksche rekening, drie ten honderd der ontvangst, en twee ten honderd der uitgaven.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verklaring van vermoedelijk overlijden.

Artikel 510.

Indien iemand zijne woonplaats heeft verlaten, zonder volmagt tot het waarnemen van zijne zaken gegeven, of orde op haar beheer gesteld te hebben, en wanneer vijf jaren zijn verloopen na zijn vertrek, of na de laatste tijding, waaruit kon blijken, dat hij in leven was, zonder dat in die vijf jaren bewijs is ingekomen van zijn aanwezen of van zijn overlijden, om het even of er voorloopige voorzieningen zijn bevolen dan niet, zal zoodanige afwezige, ten verzoeke van belanghebbenden kunnen worden opgeroepen, bij eene openbare dagvaarding, loopende op een termijn van drie maanden, of zooveel langer als door den regter mogt worden bevolen.

Het verlof daartoe wordt verleend door, en de oproeping geschiedt voor het hof van justitie, wanneer de verlaten woonplaats was in Suriname of op Curaçao, en anders door en voor den raad van justitie.

Wanneer op die dagvaarding noch de afwezige, noch iemand voor hem, opkomt, die van zijn aanwezen doet blijken, zal verlof tot eene tweede dergelijke dagvaarding, en op deze tweede, in het geval als voren, verlof tot eene derde dergelijke dagvaarding worden verleend.

Deze dagvaardingen moeten telkens worden geplaatst in zoodanige nieuwspapieren en worden aangeplakt op zoodanige plaatsen, als de regter, bij het verleenen van het eerste ververlof, uitdrukkelijk zal hebben aangewezen.

511. Indien op de derde dagvaarding, noch de afwezige, noch iemand voor hem is opgekomen, die behoorlijk van zijn aanwezen doet blijken, kan door den regter, op daartoe gedanen eisch, na verhoor van het openbaar ministerie, een vonnis worden gewezen, houdende dat er regtsvermoeden van overlijden bestaat, sedert den dag nadat de afwezige kan worden gerekend zijne woonplaats te hebben verlaten, of na de laatste tijding van zijn leven, en welke dag bepaaldelijk in het vonnis moet worden uitgedrukt.

512. De regter zal, alvorens op den eisch uitspraak te doen, des noods na een daartoe bevolen getuigenverhoor, te houden in tegenwoordigheid van het openbaar ministerie, letten op de beweegredenen der afwezigheid, op de oorzaken, die het ontvangen van tijdingen van den afwezige hebben kunnen verhinderen, en op alle andere omstandigheden, tot het vermoeden van overlijden betrekkelijk.

Hij kan, naar aanleiding van dit alles, het doen van uitspraak uitstellen tot nog uiterlijk vijf jaren boven den tijd, in artikel 510 vermeld, en zoodanige nadere oproepingen en plaatsing daarvan in de nieuwspapieren bevelen, als hij in het belang des afwezigen mogt noodig oordeelen.

513. Indien iemand bij het verlaten zijner woonplaats eene volmagt tot het waarnemen van zijne zaken gegeven, of orde op haar beheer heeft gesteld, er er tien jaren zijn verloopen na zijn vertrek, of na de laatste tijding van zijn leven, zonder dat in die tien jaren bewijs van zijn aanwezen of van zijn overlijden zal zijn ingekomen, kan zoodanige afwezige, ten verzoeke van belanghebbenden, worden opgeroepen, en kan worden verklaard, dat er regtsvermoeden van overlijden bestaat, op de wijze en volgens de voorschriften in de drie voorgaande artikelen vermeld. Dit verloop van tien jaren wordt gevorderd, al ware het ook dat de gegeven volmagt of gestelde orde van den afwezige vroeger mogten zijn geëindigd.

In het laatste geval echter zal in het beheer worden voorzien, op de wijze als in de eerste afdeeling van dezen titel is vermeld.

514. De verklaring van vermoedelijk overlijden moet algemeen worden bekend gemaakt door middel van dezelfde nieuwspapieren, in welke de openbare oproepingen zijn geplaatst geweest.

DERDE AFDEELING.

Van de regten en verpligtingen van vermoedelijke erfgenamen en andere belanghebbenden, na de verklaring van vermoedelijk overlijden.

Artikel 515.

De vermoedelijke erfgenamen van den afwezige, welke, hetzij volgens versterfregt, hetzij volgens uiterste wilsbeschikking, tot zijne nalatenschap geregtigd zouden zijn geweest op den dag, in het vonnis uitgedrukt, zijn bevoegd van den bewindvoerder, indien deze bestaat, rekening, verantwoording en afgifte te vorderen, en om de goederen van den afwezige

in bezit te nemen; alles tegen het stellen van persoonlijke of zakelijke, geregtelijk goedgekeurde, zekerheid, dat die goederen zullen worden gebruikt zonder ze te verwaarloozen, alsmede voor de teruggave der goederen of van hunne waarde, indien de aard der goederen dit mogt medebrengen, en zulks ten behoeve van den afwezige, wanneer hij terug mogt komen, of van andere erfgenamen, van wier beter regt daarna mogt blijken.

De vermoedelijke erfgenamen en alle belanghebbenden zijn diensvolgens bevoegd om de opening der uiterste wilsbeschikkingen, zoo die bestaan, te vorderen.

516. Bij gebreke van het stellen der zekerheid, in het voorgaande artikel vermeld, zullen de goederen onder het beheer van eenen derde worden gesteld, en kan, ten opzigte van roerende goederen, verkoop worden bevolen, met inachtneming der voorschriften in de artikelen 797 en 798 van dit Wetboek voorkomende.

517. De vermoedelijke erfgenamen hebben, ten opzigte van het genot van de goederen van den afwezige, dezelfde regten, en zijn aan dezelfde verpligtingen onderworpen, welke ten aanzien van vruchtgebruikers zijn voorgeschreven, voor zoo verre de bepalingen, op dat onderwerp gemaakt, toepasselijk zijn, en daaromtrent hierna niet anders is voorzien.

518. Op denzelfden voet als dit in de drie voorgaande artikelen omtrent de vermoedelijke erfgenamen des afwezigen is bepaald, kunnen de legatarissen, en alle andere, die op de goederen van den afwezige, na zijn overlijden, eenig regt zouden gehad hebben, dat regt bij voorraad uitoefenen.

519. Zij die eenige goederen van den afwezige onder hun bezit of beheer hebben verkregen, zijn, ieder voor zoo veel hem aangaat, daarvan aan den afwezige, wanneer hij terug mogt komen, of aan andere erfgenamen of regthebbenden, welke mogten opkomen, en van hun beter regt doen blijken, rekening, verantwoording en afgifte schuldig.

520. De vermoedelijke erfgenamen zijn dadelijk bij het in bezit nemen verpligt tot eene behoorlijke beschrijving van al de goederen, door den afwezige achtergelaten. Aan hen wordt het voorregt van boedelbeschrijving toegekend. Bij gebreke van zoodanige boedelbeschrijving, en in de gevallen bij artikel 1040 voorzien, verliezen zij het hierboven toegekende voorregt, onverminderd de verpligtingen in het vorige artikel omschreven.

521. Behoudens de voorgaande bepalingen, en voor zoo verre dien ten gevolge niet anders is bevolen, kunnen de vermoedelijke erfgenamen de goederen van den afwezige, in welker bezit zij zijn getreden, bij voorraad onder elkander verdeelen, met inachtneming der voorschriften omtrent boedelscheiding gemaakt.

De vaste goederen mogen nogtans, om tot de verdeeling te geraken, niet worden verkocht, maar zullen, in het geval dat zij niet kunnen worden verdeeld, of in eene of andere kaveling begrepen, onder sequestratie worden gesteld, en de inkomsten daarvan uitgekeerd, zoo als bij verdeeling zal worden overeengekomen.

Van alles moet eene akte worden opgemaakt en geteekend, waaruit tevens blijkt, wat aan legatarissen of andere geregtigden is uitgekeerd.

522. De beschrijving, de akte in het voorgaande artikel vermeld, en de akte waarbij zekerheid is gesteld, moeten worden gebragt en bewaard ter griffie van het regterlijk collegie, dat het vonnis van vermoedelijk overlijden heeft gewezen.

523. Zij die, ten gevolge van de voorgaande bepalingen, vaste goederen in hun aandeel hebben gekregen, of met het beheer daarvan zijn belast, kunnen tot hunne zekerheid vorderen, dat die worden opgenomen door deskundigen, daartoe te benoemen door het regterlijk collegie, in welks burgerlijk regtsgebied die goederen gelegen zijn, en zal van hunne gesteldheid beschrijving worden gemaakt. Nadat de

deskundigen verslag aan den regter gedaan, en deze het goedgekeurd zal hebben, het openbaar ministerie daarop gehoord zijnde, moet de beschrijving met het verslag op de griffie worden bewaard.

524. De vaste goederen van den afwezige, die aan iemand der vermoedelijke erfgenamen zijn toebedeeld of onder het beheer van dezen zijn gesteld, mogen vervolgens niet worden vervreemd, noch bezwaard, voordat de tijd, hierna in artikel 527 bepaald, zal zijn verloopen, tenzij om gewigtige redenen, en met verlof van den regter bij het vorige artikel aangewezen.

525. Indien de afwezige, na de verklaring van vermoedelijk overlijden, terugkeert, of er bewijs inkomt, dat hij nog in leven is, zijn zij, welke vruchten en inkomsten van zijne goederen hebben getrokken, verpligt die terug te geven, te weten, de helft wanneer de terugkomst plaats heeft, of het bewijs van leven inkomt, binnen vijftien jaren na den dag van het vermoedelijk overlijden, in het vonnis uitgedrukt, of wel een vierde, wanneer zulks later, doch vóór het verloop van dertig jaren na dat tijdstip, plaats heeft.

Alles echter met die bepaling, dat de regter, die het vonnis van vermoedelijk overlijden heeft uitgesproken, uit aanmerking van de geringheid der achtergelatene goederen, de teruggave van vruchten en inkomsten anders mag regelen, of wel daarvan geheele ontheffing kan verleenen.

526. Indien de afwezige in gemeenschap van goederen, of slechts van winst en verlies, of van vruchten en inkomsten, is getrouwd, en zijn echtgenoot verkiest de bestaande gemeenschap te laten voortduren, kan deze de provisionele inbezitneming der vermoedelijke erfgenamen, en de uitoefening der regten, die eerst door den dood van den afwezige zouden worden geboren, tegenhouden, en, onder de verpligting der beschrijving in artikel 520 vermeld, het beheer der goederen, vóór alle anderen, op zich nemen of behouden.

Doch kan de opschorting dier inbezitneming en de verdere

gevolgen daarvan niet langer plaats grijpen, dan gedurende tien volle jaren, te rekenen van den dag bij het vonnis uitgedrukt, waarbij het vermoedelijk overlijden is verklaard.

Indien echter de echtgenoot zich niet tegen de inbezitneming der vermoedelijke erfgenamen verzet, zal hij zijn aandeel in de gemeenschap, of eigene goederen, en al hetgeen waartoe hij overigens mogt geregtigd zijn, naar zich nemen, mits zekerheid stellende voor zoodanige goederen, die voor teruggave vatbaar zijn.

De vrouw, de voortduring der gemeenschap verkiezende, behoudt het regt om, bij vervolg van tijd, van die gemeenschap afstand te doen.

527. Wanneer dertig jaren zijn verloopen na den dag van het vermoedelijk overlijden, in het vonnis uitgedrukt, of ook wanneer vroeger honderd volle jaren zijn verstreken sedert de geboorte van den afwezige, zijn de borgen ontslagen, is de zakelijke zekerheid opgeheven, en blijft de verdeeling der achtergelaten goederen, voor zoo verre die bereids heeft plaats gehad, stand houden, of kan anders door de vermoedelijke erfgenamen tot eene definitieve verdeeling worden overgegaan, en kunnen alle andere regten op die nalatenschap definitievelijk worden uitgeoefend. Het voorregt van boedelbeschrijving houdt alsdan op, en kunnen de vermoedelijke erfgenamen tot aanvaarding of tot verwerping worden verpligt, volgens de voorschriften op dat onderwerp bestaande.

528. Indien vóór den tijd, in het voorgaande artikel uitgedrukt, tijding inkomt van het overlijden van den afwezige, kunnen zij, die op het tijdstip van dat overlijden, uit krachte der wet of uit beschikkingen van den afwezige, regten op zijne nalatenschap hebben verkregen, of in die regten zijn opgevolgd, rekening, verantwoording en afgifte vorderen, op den voet van de artikelen 519 en 525.

529. Indien de afwezige mogt terug komen of van zijn leven doen blijken, nadat dertig jaren zijn verloopen sedert

den dag van zijn vermoedelijk overlijden, bij het vonnis uitgedrukt, heeft hij alleen regt om zijne goederen terug te vorderen in den staat, waarin zij zich alsdan bevinden, en den prijs van die goederen, welke vervreemd zijn, of wel de zoodanige, welke uit de opbrengst zijner vervreemde goederen zijn aangekocht, alles echter zonder eenige vruchten of inkomsten.

530. Eveneens zullen de kinderen en verdere afkomelingen van den afwezige zijne goederen terug ontvangen, voor zoo verre zij mogten opkomen binnen dertig jaren na het tijdsverloop bij artikel 527 vastgesteld.

531. Wanneer bij vonnis regtsvermoeden van overlijden is verklaard, moeten alle regtsvorderingen ten laste van den afwezige worden ingesteld tegen de vermoedelijke erfgenamen, welke zijne goederen hebben in bezit genomen; behoudens het vermogen van deze laatsten om het voorregt van boedelbeschrijving te doen gelden.

VIERDE AFDEELING.

Van de regten opgekomen aan een afwezige, wiens bestaan onzeker is.

Artikel 532.

Hij die aanspraak maakt op een regt, hetwelk van een afwezige op hem overgegaan zou zijn, doch hetwelk eerst aan den afwezige is opgekomen, nadat zijn bestaan onzeker is geworden, is verpligt te bewijzen, dat de afwezige heeft geleefd op het tijdstip, dat het regt aan dezen is opgekomen; zoo lang hij zulks niet bewijst, zal hij verklaard worden in zijn eisch niet ontvankelijk te zijn.

533. Indien aan een afwezige, wiens bestaan onzeker is, eene nalatenschap of een legaat opkomt, waartoe, indien hij niet

in leven ware, anderen zouden geregtigd zijn, of waarin anderen met hem zouden moeten deelen, kan zoodanige nalatenschap of legaat, of het gedeelte daarvan, door die anderen in bezit worden genomen, even als of zoodanig iemand overleden ware, zonder dat zij verpligt zijn het overlijden te bewijzen; zij moeten echter daartoe vooraf vergunning verkrijgen, wanneer het sterfhuis is in Suriname of op Curaçao, van het hof van justitie, en anders, van den raad van justitie, in wiens ressort het sterfhuis is. De regter kan, des noods, openbare oproepingen bevelen, en, in dat geval, ten behoeve der belanghebbenden de noodige behoedmiddelen voorschrijven.

534. De bepalingen van de twee voorgaande artikelen sluiten de bevoegdheid niet uit tot het opvorderen van erfenissen en alle andere regten, die aan den afwezige of aan zijne regthebbenden nader mogten blijken toe te komen. Die bevoegdheid en die regten gaan alleen te niet door het tijdsverloop, tot verjaring vereischt.

535. Indien daarna de afwezige terugkomt, of zijn regt op zijn naam wordt vervolgd, kan de teruggave van vruchten en inkomsten worden gevorderd, te rekenen van den dag dat aan den afwezige het regt is opgekomen, op den voet en onder de bepalingen van artikel 525.

VIJFDE AFDEELING.

Van de gevolgen der afwezigheid met betrekking tot het huwelijk en de kinderen.

Artikel 536.

Indien, buiten het geval van kwaadwillige verlating, een der echtgenooten gedurende tien volle jaren van zijne woonplaats afwezig is, zonder dat eenige tijding van leven of dood is ingekomen, is de achtergebleven echtgenoot bevoegd, op

daartoe bekomen verlof, zoodanigen afwezige bij drie op-eenvolgende openbare dagvaardingen op te roepen, op de wijze in de artikelen 510 en 511 omschreven.

Dit verlof wordt verleend, wanneer de gemeene woonplaats is in Suriname of op Curaçao, door het hof van justitie, en anders, door den raad van justitie, in wiens ressort die woonplaats gelegen is.

537. Indien, op de derde dagvaarding, noch de afwezige, noch iemand voor hem is opgekomen, die behoorlijk van zijn aanwezen doet blijken, kan de regtbank aan den achtergebleven echtgenoot vergunnen een ander huwelijk aan te gaan. De bepalingen van artikel 512 zijn ten deze toepasselijk.

538. Indien, na de verleende vergunning, doch vóór het aangaan van een ander huwelijk, de afwezige mogt opkomen, of iemand het behoorlijke bewijs van zijn leven inbragt, vervalt de verleende vergunning van regtswege.

Na het aangaan van een ander huwelijk, heeft de afwezige regt om ook van zijne zijde een ander huwelijk aan te gaan.

539. Indien de vader zijne woonplaats verlaat, met achterlating van minderjarige kinderen, zonder orde op zijne zaken gesteld te hebben, zal de moeder alle regten van den man uitoefenen, zoowel met betrekking tot de opvoeding der kinderen, als tot het beheer van hunne goederen. De bloedverwanten of aangehuwden van den afwezigen vader kunnen zich daartegen verzetten bij den regter, in artikel 536 aangeduid, die alsdan in het hoogste ressort uitspraak doet.

540. Dezelfde regter voorziet bij voorraad in de voogdij, met inachtneming der voorschriften, vervat in de vijfde afdeeling van den vijftienden titel van dit boek, wanneer eēn der echtgenooten, minderjarige kinderen uit een vroeger huwelijk hebbende, of ook vader of moeder, weduwenaar of weduwe zijnde, hunne woonplaats verlaten, zonder voor hunne minderjarige kinderen te hebben gezorgd.

541. Hetzelfde moet plaats hebben, wanneer vader en

moeder afwezig zijn, of indien een der echtgenooten overlijdt, nadat de andere zijne woonplaats heeft verlaten, zonder voor hunne minderjarige kinderen te hebben gezorgd, gelijk mede in het geval dat minderjarige natuurlijke kinderen onverzorgd zijn achtergebleven.

TWEEDE BOEK.

VAN ZAKEN.

EERSTE TITEL.

Van zaken en hare onderscheiding.

EERSTE AFDEELING.

Van zaken in het algemeen.

Artikel 542.

De wet verstaat door zaken alle goederen en regten, welke het voorwerp van eigendom kunnen zijn.

543. Al hetgeen door regt van natrekking tot eene zaak behoort, daaronder begrepen de vruchten, zoo wel natuurlijke als die door nijverheid worden verkregen, zoo lang ze tak- of wortelvast, of aan den grond gehecht zijn, maakt een gedeelte der zaak uit.

544. De burgerlijke vruchten worden alleen geacht een gedeelte der zaak uit te maken, zoo lang ze niet opeischbaar zijn; behoudens de bijzondere wetsbepalingen en overeenkomsten.

545. Natuurlijke vruchten zijn:

1°. Degene welke de aarde uit haar zelve voorbrengt;

2°. Al hetgeen de beesten opleveren of uit de beesten geboren wordt.

Vruchten van nijverheid, die uit den grond getrokken worden, zijn al hetgeen door bebouwing verkregen wordt.

Burgerlijke vruchten zijn huur- en pachtpenningen, interessen van geldsommen en verschuldigde renten.

TWEEDE AFDEELING.

Van de onderscheiding der zaken.

Artikel 546.

Zaken zijn *ligchamelijk* of *onligchamelijk*.

547. Zaken zijn *roerend* of *onroerend*, volgens de bepalingen der twee volgende afdeelingen.

548. Roerende zaken zijn *verbruikbaar* of *onverbruikbaar;* verbruikbaar zijn de zoodanige, die door gebruik verloren gaan.

DERDE AFDEELING.

Van onroerende zaken.

Artikel 549.

Onroerende zaken zijn:

1°. Gronderven en hetgeen daarop gebouwd is;

2°. Molens, met uitzondering van zoodanige, waarvan in artikel 553 wordt gehandeld;

3°. Boomen en veldgewassen, die met hunne wortels in den grond vast zijn, onafgeplukte boomvruchten, en delfstoffen, als: steenkolen, veen en dergelijke, zoo lang deze voorwerpen nog niet van den grond gescheiden en uitgedolven zijn;

4°. Schaarhout van kapbosschen en hout van hoogstammige boomen, zoo lang het niet gekapt is;

5°. Buizen of goten, die tot waterleiding in een huis of of op een erf dienen;

En, in het algemeen, alles wat aan een erf of aan een gebouw aard- of nagelvast is.

550. Door bestemming worden onder onroerende zaken begrepen:

1°. Bij fabrijken, trafijken, molens, smederijen en dergelijke onroerende zaken, de persen, disteleerketels, ovens, kuipen, vaten en verdere gereedschappen, bepaaldelijk tot hun wezen behoorende, al waren die voorwerpen niet aard- of nagelvast;

2°. Bij woonhuizen, de spiegels, schilderijen en andere sieraden, wanneer het hout of muurwerk, waarop ze zijn vastgemaakt, een gedeelte is van het beschot, den muur of het pleisterwerk van het vertrek, al waren die voorwerpen niet nagelvast;

3°. De bouwstoffen, welke van de afbraak van een gebouw voortkomen, indien zij bestemd zijn om het gebouw weder op te trekken;

En, in het algemeen, al die voorwerpen, welke de eigenaar tot een blijvend gebruik aan zijne onroerende zaak verbonden heeft.

De voorwerpen, welke aan de onroerende goederen zijn vastgehecht door aard-, timmer- of metselwerk, of welke daarvan niet kunnen worden losgemaakt, zonder ze te breken of te beschadigen, worden geacht door den eigenaar tot een blijvend gebruik aan de zaak verbonden te zijn.

551. Zijn almede onroerende zaken de navolgende regten:

1°. Het vruchtgebruik en het gebruik van onroerende zaken;

2°. De erfdienstbaarheden;

3°. Het regt van opstal;

4°. Het erfpachtsregt;

5°. Het regt van grondrenten, hetzij in geld of *in natura* verschuldigd;

6°. De regtsvorderingen, dienende om onroerende zaken terug te eischen of te doen leveren.

VIERDE AFDEELING.

Van roerende zaken.

Artikel 552.

Roerende zaken uit haren aard zijn de zoodanige, die zich zelve kunnen verplaatsen, of die verplaatst kunnen worden.

553. Schepen, schuiten, ponten, op vaartuigen geplaatste of andere losse molens en baden, en dergelijke voorwerpen, zijn roerende zaken, met uitzondering van de vaartuigen, welke aan de plantagiën of gronden verbonden zijn.

554. Als roerende zaken door wetsbepaling worden beschouwd:

1°. Het vruchtgebruik en gebruik van roerende zaken;

2°. Gevestigde renten, hetzij altijddurende of lijfrenten;

3°. Verbindtenissen en vorderingen, die opeischbare geldsommen of roerende goederen tot onderwerp hebben;

4°. Actiën of aandeelen in maatschappijen van geldhandel, koophandel of nijverheid; zelfs wanneer onroerende goederen, tot die ondernemingen betrekkelijk, aan die maatschappijen toebehooren. Deze actiën of aandeelen worden geacht roerende zaken te zijn, doch ten opzigte van ieder der deelgenooten alleenlijk zoo lang de gemeenschap duurt;

5°. Aandeelen in 's Rijks schuld, hetzij die bestaan in inschrijvingen op het grootboek, hetzij in certificaten, schuldbekentenissen, obligatiën of andere effecten, met de daartoe behoorende coupons of rente-bewijzen;

6°. Actiën in- of coupons van obligatiën van alle andere geldleeningen, daaronder begrepen die, welke door vreemde mogendheden zijn aangegaan.

555. Indien bij de wet, of in eenige burgerlijke handeling, de uitdrukking wordt gebezigd van *roerende goederen*, *inboedel*, *meubelen* of *huisraad*, *stoffering* of *een huis met al hetgeen zich*

daarin bevindt, zonder eenige bijvoeging, uitlegging, uitbreiding of beperking, worden de voorzeide uitdrukkingen geacht de voorwerpen te bevatten, welke bij de volgende artikelen zijn aangeduid.

556. De uitdrukking *roerende goederen* bevat, zonder uitzondering, alles wat, volgens de hierboven vastgestelde regelen, voor roerend wordt gehouden.

557. De uitdrukking *inboedel* bevat alles wat in voege voorschreven voor roerend wordt gehouden, met uitzondering van gereed geld, van actiën, schuldvorderingen en andere regten, bij artikel 554 vermeld, van koopmanschappen en grondstoffen, van werktuigen tot fabrijken, trafijken, of den landbouw behoorende, en van bouwstoffen tot het opbouwen bestemd of van afbraak afkomstig.

558. De uitdrukking *meubelen* of *huisraad* bevat al hetgeen, wat volgens het voorzeide artikel, tot den inboedel behoort, met uitzondering van paarden en levende have, van rijtuigen met hun toebehooren, van edelgesteenten, boeken en handschriften, teekeningen, prenten, schilderijen, beelden, gedenkpenningen, werktuigen tot kunsten, wetenschappen en ambachten behoorende, en andere kostbaarheden en zeldzaamheden, van lijflinnen, wapens, granen, wijnen en andere levensmiddelen.

559. De uitdrukking *een huis met al hetgeen zich daarin bevindt* bevat het huis met alles wat, volgens artikel 556, voor roerende goederen wordt gehouden, en in het huis gevonden, met uitzondering van het gereede geld en van de inschulden en andere regten, waarvan de bescheiden zich in het huis mogten bevinden.

560. De uitdrukking *stoffering* bevat alleen die meubelen, welke tot gebruik en versiering der vertrekken dienen, als: tapijten, bedden, stoelen, spiegels, pendules, tafels, porseleinen en andere voorwerpen van dien aard.

Schilderijen en beelden, welke een gedeelte van de meubelen eens vertreks uitmaken, zijn daaronder insgelijks begrepen, doch

geenszins de verzamelingen van schilderijen, prenten en beelden, die op galerijen en in bijzondere vertrekken geplaatst zijn.

Hetzelfde geldt omtrent porseleinen; al de zoodanige die een gedeelte uitmaken van de sieraden eens vertreks, zijn onder de uitdrukking van *stoffering* begrepen.

561. De uitdrukking *een gemeubileerd huis* of *een huis met zijne meubelen* bevat alleen het huis met de *stoffering*.

VIJFDE AFDEELING.

Van zaken, met betrekking tot hare bezitters.

Artikel 562.

Er zijn zaken, die aan niemand toebehooren; de overige zijn het eigendom of van den Staat, of van gemeenschappen, of van bijzondere personen.

563. Gronderven en andere onroerende zaken, die onbeheerd zijn en geen eigenaar hebben, gelijk mede de zaken van dengene, die zonder erfgenaam overleden is, of wiens erfenis is verlaten, behooren den Staat toe.

564. Insgelijks behooren den Staat toe de wegen en straten, welke ten zijnen laste zijn, de stranden der zee, de bevaarbare en vlotbare meren, stroomen en rivieren met hunne oevers, de groote en kleine eilanden en de platen, welke in die wateren opkomen, gelijk ook de havens en reeden; onverminderd de door titel of bezit verkregen regten van bijzondere personen of gemeenschappen.

565. Door oevers worden, in het vorige artikel, verstaan de boorden van rivieren, meren of stroomen, welke bij gewone tijden, als het water op het hoogste is, door dat water overdekt worden, en niet hetgeen door watervloeden overstroomd is.

566. Als eigendom van den Staat worden insgelijks aangemerkt alle gronden en getimmerten, welke tot 's lands vestingwerken behooren, en gevolgelijk alle gronden, waarop eenige

werken van verdediging zijn aangelegd geworden, als: wallen, borstweringen, grachten, bedekte wegen, glaciën of vooruitspringende werken, pleinen waarop krijgsgebouwen gesticht zijn, liniën, posten, verschansingen, redouten, dijken, sluizen, kanalen en hunne boorden; insgelijks onverminderd de door titel of bezit verkregen regten van bijzondere personen of gemeenschappen.

567. In alle vestingen van den Staat, wordt als militaire landsgrond aangemerkt de geheele oppervlakte, begrepen:

1°. In vestingen van bedekte wegen en glacis voorzien, tusschen den voet van de glooijing van den hoofdwal en den teen van den bedekten weg, en zoo deze van eene voorgracht is voorzien, tot en met den buitenboord van deze gracht. De walgang der bolwerken is hieronder begrepen, volgens eene getrokken lijn door de keelen van de eene gordijn tot de andere;

2°. In vestingen zonder bedekte wegen of glacis, van den binnenteen des hoofdwals tot en met den overboord der grachten van de enveloppen of buitenwerken;

3°. In vestingen zonder eenige buitenwerken, van den binnenvoet des walgangs tot aan en met den overboord der daarom gelegen grachten;

4°. Eindelijk, indien er zich achter den binnenvoet der walgangen, schei-slooten, bermen enz. mogten bevinden, zullen ook deze strooken gronds, met hare boomgewassen en andere opstallen, gerekend worden tot de militaire landsgronden te behooren.

568. Alle onbewoonde forten, en redouten, vooruitspringende posten, verschansingen, liniën en batterijen, zijn geheel militaire landsgronden, met al de zoo achterwaarts als voorwaarts en ter zijde gelegen gronden, bij den aanleg door het Gouvernement bezeten of aangekocht.

Op al de bewoonde forten zijn de bepalingen toepasselijk, in het voorgaande artikel vermeld.

569. Zaken aan eene gemeenschap toebehoorende zijn de zoodanige, die het gezamenlijk eigendom zijn van een zedelijk ligchaam.

570. Zaken aan bijzondere personen toebehoorende zijn de zoodanige, die het afzonderlijk eigendom zijn van een of meer enkele personen.

571. Men kan op zaken hebben: of een regt van bezit, of een regt van eigendom, of een regt van erfgenaamschap, of een vruchtgebruik, of een regt van erfdienstbaarheid, of een regt van pand of hypotheek.

TWEEDE TITEL.

Van bezit en de regten, die daaruit voortvloeijen.

EERSTE AFDEELING.

Van den aard van het bezit en de voorwerpen, die daarvoor vatbaar zijn.

Artikel 572.

Door bezit wordt verstaan het houden of genieten eener zaak, welke iemand, of in persoon, of door een ander, in zijne magt heeft, als of zij hem toebehoorde.

573. Bezit is of te goeder trouw, of te kwader trouw.

574. Het bezit is te goeder trouw, wanneer de bezitter de zaak bezit uit kracht eener wijze van eigendoms-verkrijging, waarvan de gebreken aan hem onbekend zijn.

575. Het bezit is te kwader trouw, wanneer de bezitter kennis draagt, dat de zaak, welke hij bezit, aan hem niet in eigendom toebehoort.

De bezitter wordt geacht te kwader trouw te zijn, van het oogenblik dat eene regtsvordering tegen hem te dier zake is ingesteld, indien het geding ten zijnen nadeele beslist wordt.

576. De goede trouw van den bezitter wordt steeds verondersteld; hij, die kwade trouw beweert, moet haar bewijzen.

577. Men wordt steeds geacht voor zich zelven te bezitten, zoo lang het niet bewezen is, dat men heeft aangevangen voor een ander te bezitten.

578. Wanneer men heeft aangevangen voor een ander te bezitten, wordt men altijd verondersteld het bezit onder denzelfden titel voort te zetten, zoo niet het tegendeel bewezen is.

579. Men kan noch uit eigen wille, noch door enkel tijdsverloop, voor zich zelven de oorzaak en het beginsel van zijn bezit veranderen.

580. Zaken, welke niet in den handel zijn, kunnen geen voorwerp van bezit opleveren.

Hetzelfde geldt zoo wel ten opzigte van niet voortdurende als van niet zigtbare erfdienstbaarheden, behoudens de bepaling van artikel 596.

TWEEDE AFDEELING.

Van de wijze waarop het bezit wordt verkregen, wordt behouden en verloren gaat.

Artikel 581.

Bezit wordt verkregen door de daad van eene zaak onder zijne magt te brengen, met het oogmerk om die voor zich te behouden.

582. Krankzinnigen kunnen door zich zelven geen bezit verkrijgen.

Minderjarigen en gehuwde vrouwen kunnen, door de daad, het bezit eener zaak verkrijgen.

583. Men kan het bezit eener zaak verkrijgen, of door

zich zelven, of door een ander, die in onzen naam heeft aangevangen te bezitten.

In het laatste geval, verkrijgt men het bezit, zelfs alvorens men van het in bezit nemen der zaak kennis heeft bekomen.

584. Het bezit van alles wat een overledene heeft bezeten gaat, van het oogenblik van zijn overlijden, over tot zijne erfgenamen, met alle hoedanigheden en gebreken daarvan.

585. Men behoudt het bezit, zoo lang het niet aan een ander is overgegaan, of kennelijk is verlaten geworden.

586. Men verliest het bezit vrijwillig, zoodra men het aan een ander overdraagt.

587. Men verliest het bezit, zelfs zonder den wil om de zaak aan een ander over te dragen, wanneer men die kennelijk verlaat.

588. Men verliest, tegen zijn wil, het bezit van een stuk lands, erf of gebouw:

1°. Wanneer een ander zich daarvan, tegen wil en dank van den bezitter, in het bezit stelt, en het geruste genot, gedurende den tijd van één jaar, behoudt;

2°. Wanneer een erf door een buitengewoon toeval verdronken is.

Het bezit gaat door eene tijdelijke overstrooming niet verloren.

Men verliest het bezit van eene algemeenheid van roerende zaken, op de wijze bij het eerste lid van dit artikel omschreven.

589. Het bezit eener roerende zaak wordt tegen den wil van den bezitter verloren:

1°. Wanneer de zaak is weggenomen of gestolen;

2°. Wanneer die is verloren, en men niet weet op welke plaats ze zich bevindt.

590. Men verliest het bezit van onligchamelijke zaken, wanneer, gedurende een jaar, een ander daarvan het rustige genot heeft gehad.

DERDE AFDEELING.

Van de regten, die uit het bezit voortvloeijen.

Artikel 591.

Het bezit te goeder trouw geeft, ten opzigte der zaak, aan den bezitter het regt:

1°. Dat hij bij voorraad, en tot het tijdstip der geregtelijke terugvordering, als eigenaar wordt aangemerkt;

2°. Dat hij den eigendom der zaak, door middel van verjaring, verkrijgt;

3°. Dat hij tot op de geregtelijke terugvordering de vruchten geniet, welke de zaak oplevert;

4°. Dat hij in het bezit der zaak moet worden gehandhaafd, wanneer hij daarin gestoord wordt; of in het bezit moet worden hersteld, wanneer hij het verloren heeft.

592. Het bezit te kwader trouw geeft aan den bezitter, ten opzigte der zaak, het regt:

1°. Om bij voorraad, en tot op het tijdstip der geregtelijke terugvordering, als eigenaar te worden aangemerkt;

2°. Om de vruchten der zaak te genieten, doch onder gehoudenheid om die aan den regthebbende terug te geven;

3°. Om in het bezit te worden gehandhaafd of hersteld, zoo als in het vierde lid van het vorige artikel gezegd is.

593. De regtsvordering tot handhaving in het bezit heeft plaats, indien iemand is gestoord in het bezit van een stuk lands of erf, van een huis of gebouw, van een zakelijk regt of van eene algemeenheid van roerende zaken.

594. Deze regtsvordering wordt ook toegelaten, al ware het bezit bekomen van iemand, die onbekwaam was om te kunnen vervreemden.

595. Zij heeft geen plaats tegen dengene, die het regt

tot eene erfdienstbaarheid betwist, tenzij het geschil eene voortdurende en zigtbare erfdienstbaarheid mogt gelden.

596. Indien er geschil ontstaat over de geldigheid van den regtstitel tot eene niet voortdurende, of tot eene niet zigtbare erfdienstbaarheid, kan de regter bevelen, dat de partij, die bij het ontstaan van het geschil het genot daarvan heeft, dat genot gedurende het geding behoude.

597. Er kan geene regtsvordering tot handhaving in het bezit plaats hebben opzigtelijk voorwerpen, welke de bezitter niet wettiglijk kan bezitten.

598. Roerende ligchamelijke zaken kunnen geen onderwerp uitmaken van eene regtsvordering tot handhaving in haar bezit, behoudens de slotbepaling van artikel 593.

599. Huurders, pachters en anderen, die houders van eene zaak voor een ander zijn, kunnen geene regtsvordering tot handhaving in het bezit aanvangen. De beheerders van onroerende goederen zijn echter bevoegd tot het instellen van zoodanige regtsvordering.

600. De regtsvordering om in het bezit te worden gehandhaafd kan worden aangevangen tegen elk en een iegelijk, die den bezitter in zijn bezit stoort, zelfs tegen den eigenaar, behoudens de regtsvordering van dezen ten petitoire.

Indien niettemin dat bezit ter bede heimelijk of door geweld verkregen is, kan de bezitter de regtsvordering om in het bezit te worden gehandhaafd niet aanvangen tegen dengene, van wien het bezit in dier voege is verkregen, of aan wien het is ontnomen.

601. De regtsvordering tot handhaving in het bezit moet worden aangevangen binnen het jaar, te rekenen van den dag, waarop de bezitter in zijn bezit gestoord is geworden.

602. Deze regtsvordering strekt om de stoornis te doen ophouden en den bezitter in zijn bezit te handhaven, met vergoeding van kosten, schaden en interessen.

603. Het bezit wordt gerekend steeds bij hem geweest te

zijn die, het regt van bezit niet verloren hebbende, daarin door den regter is gehandhaafd geworden, behoudens hetgeen nader omtrent de vruchten is bepaald.

604. Indien ter gelegenheid eener regtsvordering tot handhaving in een bezit, dat van wederzijde gevorderd wordt, de regter vermeent, dat het bezit niet behoorlijk bewezen is, zal hij, zonder over het bezitregt uitspraak te doen, kunnen bevelen, of dat het voorwerp onder geregtelijke bewaring worde gesteld, of dat de partijen ten petitoire zullen procederen, of hij zal aan eene der partijen het bezit bij voorraad toestaan.

Dat bezit geeft alleen het regt om het genot der betwiste zaak te hebben gedurende het geding over den eigendom, en onder gehoudenheid om van de genoten vruchten rekening te doen.

605. Indien de bezitter van een erf of van een gebouw, daarvan het bezit zonder geweld verloren heeft, kan hij tegen den houder eene regtsvordering aanvangen, strekkende om in het bezit hersteld en gehandhaafd te worden.

606. In geval van gewelddadige ontzetting, heeft de regtsvordering tot herstelling in het bezit plaats, zoowel tegen degenen, die de gewelddadigheid hebben gepleegd, als die ze hebben bevolen.

Zij zijn allen hoofdelijk voor het geheel verantwoordelijk.

Om in die regtsvordering ontvankelijk te zijn, behoeft de aanlegger slechts de daad der gewelddadige ontzetting te bewijzen.

607. Diezelfde regtsvordering kan worden aangevangen tegen al degenen, die zich te kwader trouw van het bezit hebben ontdaan.

608. De regtsvordering tot herstelling en handhaving, waarvan in artikel 605 gesproken wordt, moet worden aangevangen binnen het jaar, te rekenen van den dag, waarop het bezit met geweld verloren is; en in geval van gewelddadige ontzetting, moet de regtsvordering tot herstelling in het

bezit worden aangevangen binnen denzelfden termijn, te rekenen van den dag, waarop het geweld heeft opgehouden.

Men is in die regtsvordering niet meer ontvankelijk, zoodra men een geding ten petitoire heeft aangevangen.

609. De regtsvordering tot teruggave en herstelling in het bezit strekt altijd om den vorigen bezitter in zijn bezit te handhaven of te herstellen, en hem te doen beschouwen even als of hij het bezit nimmer verloren had.

610. Bij deze regtsvorderingen zullen ten aanzien der bezitters, zoo te goeder als te kwader trouw, omtrent hunne regten aangaande het genot der vruchten en de gemaakte kosten gedurende het bezit, de regelen gelden, welke hierna in den derden titel op dat stuk voor de opvordering van eigendom zijn voorgeschreven.

611. Ook na verloop van het jaar, hetwelk de wet toekent om de regtsvordering tot herstelling in het bezit aan te vangen, heeft degene, die op eene gewelddadige wijze van zijn bezit is beroofd, het regt om, bij wege *eener gewone regtsvordering*, dengene die het geweld heeft gepleegd, te doen veroordeelen tot de teruggave van alles wat hem ontnomen is, en tot de vergoeding der kosten, schaden en interessen, door die feitelijkheden veroorzaakt.

DERDE TITEL.

Van eigendom.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Artikel 612.

Eigendom is het regt om van eene zaak het vrije genot te

hebben en daarover op de volstrektste wijze te beschikken, mits men er geen gebruik van make, strijdende tegen de wetten of de openbare verordeningen, daargesteld door de bevoegde magt, en mits men aan de regten van anderen geen hinder toebrenge; alles behoudens de onteigening ten algemeenen nutte tegen behoorlijke schadeloosstelling.

613. De eigendom van den grond bevat in zich den eigendom van hetgeen op en in den grond is.

De eigenaar kan op den grond alle beplantingen doen en gebouwen stellen, welke hij goedvindt, behoudens de uitzonderingen in den vierden en vijfden titel van dit boek gemaakt.

Onder den grond mag hij naar goedvinden bouwen en graven, en uit dat graven alle vruchten trekken, welke het kan opleveren, behoudens de wijzigingen, uit de wetten en verordeningen van politie op het stuk der mijnen, uitveening en andere dergelijke voorwerpen voortvloeijende.

614. Ieder eigendom wordt vermoed vrij te zijn.

615. De verdeeling van eene zaak, welke aan meer dan een persoon toebehoort, geschiedt overeenkomstig de regelen, ten opzigte van de scheiding en verdeeling der nalatenschappen voorgeschreven.

616. De eigenaar heeft het regt om de aan hem toebehoorende zaak van iederen houder terug te vorderen, in den staat waarin zij zich bevindt.

Met betrekking tot roerende goederen, die noch in renten bestaan, noch in inschulden, die op naam zijn gesteld, geldt het bezit als volkomen titel.

Niettemin kan degene, die iets verloren heeft, of wien iets ontstolen is, gedurende drie jaren, te rekenen van den dag waarop het verlies of de diefstal heeft plaats gehad, het verlorene of gestolene als zijn eigendom terug vorderen van dengene, in wiens handen hij het vindt; behoudens het verhaal van laatstgemelde op dengene, van wien hij het bezit bekomen heeft, en onverminderd de bepaling van artikel 624.

617. De bezitter te goeder trouw heeft het regt om al de vruchten, welke hij van de teruggevorderde zaak tot op den dag der regtsvordering genoten heeft, voor zich te houden. Hij is verpligt tot teruggave van al de vruchten sedert den aanvang dier regtsvordering genoten, onder aftrek van de kosten, tot de verkrijging dier vruchten, voor het bebouwen, bezaaijen en bearbeiden van den grond, besteed.

Hij heeft wijders regt tot terugvordering der noodzakelijke uitgaven, tot het behoud en ten nutte der zaak aangewend, gelijk ook om de opgeëischte zaak onder zich te houden, zoo lang de kosten en uitgaven, in dit artikel opgenoemd, niet aan hem zijn vergoed.

618. Met hetzelfde regt, en op dezelfde wijze, kan de bezitter te goeder trouw, bij de teruggave van de opgeëischte zaak, terug vorderen de door hem in voege als voren bestede kosten tot het verkrijgen dier vruchten welke, op het oogenblik der teruggave, nog niet van den grond zijn gescheiden.

619. Hij heeft daarentegen geene aanspraak op de teruggave van zoodanige kosten, als door hem gemaakt zijn ter verkrijging van de vruchten, die hij ten gevolge van zijn bezit behoudt.

620. Hij heeft evenmin regt om, bij de teruggave der zaak, de kosten en uitgaven in rekening te brengen, door hem gemaakt tot onderhoud der zaak, als welke onder de uitgaven tot behoud en ten nutte der zaak, hierboven in artikel 617 vermeld, niet worden verstaan.

Wanneer er geschil ontstaat over hetgeen als kosten tot onderhoud moet worden beschouwd, zullen de voorschriften omtrent het vruchtgebruik ten dien aanzien gevolgd worden.

621. De bezitter te kwader trouw is verpligt:

1°. Om al de vruchten der opgeëischte zaak met de zaak zelve terug te geven, zelfs de zoodanige die niet genoten zijn, indien de eigenaar die had kunnen genieten; hij kan echter, zoo als dit in artikel 617 is bepaald, de kosten aftrekken of terug vorderen, welke door hem

gedurende zijn bezit tot behoud der zaak zijn gemaakt, en ook de zoodanige die, tot de verkrijging der vruchten, voor het bebouwen, bezaaijen en bearbeiden van den grond, zijn besteed;

2°. Om alle kosten, schaden en interessen te vergoeden;

3°. Om, in geval hij het goed niet mogt kunnen terug geven, daarvan de waarde te voldoen, zelfs wanneer dat goed buiten zijne schuld, of bij toeval, is verloren gegaan, tenzij hij mogt kunnen bewijzen dat de zaak insgelijks bij den eigenaar zou vergaan zijn.

622. Hij, die zich op eene gewelddadige wijze heeft in het bezit gesteld, kan de door hem gedane uitgaven niet terug vorderen, al waren die ook tot behoud van het goed noodzakelijk geweest.

623. De uitgaven tot nut en verfraaijing blijven ten laste van dengene, die te goeder of te kwader trouw bezeten heeft, doch hij heeft het regt om de door hem aangebragte voorwerpen van nut en verfraaijing tot zich te nemen, indien zulks kan geschieden zonder het goed te beschadigen.

624. Hij, die de teruggave van eene gestolen of verloren zaak vordert, is niet verpligt aan den houder den door dezen besteden koopprijs terug te geven, ten ware de houder de zaak op eene jaar- of eene andere markt, op eene openbare veiling, of van een koopman gekocht heeft, die bekend staat in dergelijke voorwerpen gewoonlijk handel te drijven.

625. In zee geworpen en door de zee opgeworpen goederen kunnen door den eigenaar worden terug gevorderd, met inachtneming der verordeningen daaromtrent bestaande.

TWEEDE AFDEELING.

Van de wijze waarop eigendom verkregen wordt.

Artikel 626.

Eigendom van zaken kan op geene andere wijze worden

verkregen, dan door toeëigening, door natrekking, door verjaring, door wettelijke of testamentaire erfopvolging, en door opdragt of levering ten gevolge van een regtstitel van eigendoms-overgang, afkomstig van dengene, die geregtigd was over den eigendom te beschikken.

627. Roerende zaken, welke aan niemand toebehooren, worden het eigendom van hem, die ze zich het eerst toeëigent.

628. Het regt om zich het wild of de visschen toe te eigenen behoort, bij uitsluiting, aan den eigenaar van den grond waarop zich het wild, of van het water waarin zich de visschen bevinden; behoudens de regten door derden verkregen, waarvan zij tegenwoordig het genot hebben, en behoudens de verordeningen daaromtrent bestaande.

629. De eigendom van een schat behoort aan dengene, die hem op zijn eigen grond gevonden heeft. Indien de schat op den grond van een ander gevonden wordt, behoort de eene helft aan den vinder en de wederhelft aan den grondeigenaar.

Men verstaat door een schat al zoodanige verborgen of begraven zaak, waarop niemand zijn regt van eigendom kan bewijzen, en die door een louter toeval ontdekt is.

630. Al hetgeen met eene zaak vereenigd is, of daarmede één ligchaam uitmaakt, behoort aan den eigenaar, volgens de regelen bij de volgende artikelen vastgesteld.

631. Groote en kleine eilanden, en door aanslijking droog geworden platen, die zich in onbevaarbare en onvlotbare rivieren nederzetten, behooren aan de eigenaars der oevers aan de zijde, waar zij zich gevormd hebben. Indien het eiland zich niet aan éénen kant heeft opgeworpen, behoort het aan de eigenaars der beide oevers, te rekenen van de lijn, die men veronderstelt in het midden van de rivier getrokken te zijn.

632. Indien een stroom of eene rivier, door een nieuwen arm te maken, het aan den oever liggend land van een eigenaar doorsnijdt en tot een eiland maakt, behoudt de eige-

naar den eigendom van zijn land, zelfs wanneer dat eiland zich in een stroom of in eene bevaarbare en vlotbare rivier gevormd had.

633. De eigendom van stroomen en rivieren brengt mede den eigendom van den grond, waarover het water loopt.

634. Indien een stroom of eene rivier een nieuwen loop aanneemt en zijne oude beddingen verlaat, nemen de eigenaars van de gronden, welke zij hierdoor verloren hebben, bezit van de verlaten beddingen om zich schadeloos te stellen, een iegelijk naar evenredigheid van den grond, dien hij verloren heeft.

635. De tijdelijke overstrooming doet den eigendom noch verkrijgen noch verloren gaan.

636. Verdronken landen blijven aan den eigenaar toebehooren.

Niettemin, indien de bepoldering of droogmaking voor het algemeen belang of tot beveiliging van nabij gelegen eigendommen noodzakelijk is, en de verdronken landen, naar het oordeel van deskundigen, voor bepoldering of droogmaking vatbaar zijn, worden de eigenaars aangemaand om die te bewerkstelligen of daaraan deel te nemen. Bij weigering of ontstentenis daarvan kunnen zij ten behoeve van den Staat worden onteigend, tegen gelijktijdige voldoening van de waarde, welke de gronden, als verdronken land, hebben.

637. De aanslijkingen en aanwassen, welke natuurlijk, langzamerhand en ongemerkt, aan de landen, bij een loopend water gelegen, aangroeijen, worden *aanspoelingen* genaamd.

De aanspoeling komt ten voordeele van de eigenaars van den oever, zonder onderscheid of in den titel van eigendom al of niet melding worde gemaakt van de hoegrootheid der landen; behoudens de wetten en verordeningen opzigtelijk voet- en jaagpaden.

638. De bij het tweede lid van het vorige artikel gemaakte bepaling is ook toepasselijk op aanspoelingen, welke aan de oevers van bevaarbare meren plaats hebben.

Dezelfde bepaling is eindelijk ook toepasselijk op aanwassen, gorsingen en schorren, door de zee aan de stranden en aan de oevers der rivieren, alwaar ebbe en vloed gaat, aangespoeld, hetzij de oever aan den Staat, of wel aan bijzondere personen of gemeenschappen toebehoort.

639. Aanspoeling heeft geen plaats ten aanzien van vijvers.

De eigenaars behouden steeds den grond, die door het water bedekt wordt, wanneer het tot die hoogte gekomen is, dat de vijver zich daarvan ontlast, ofschoon ook de hoeveelheid van het water naderhand weder afneme.

Zoo ook, omgekeerd, verkrijgt de eigenaar van den vijver geen regt op de landen aan den oever gelegen, die door zijn water, bij buitengewone hoogte, overdekt worden.

640. Het wordt niet als aanspoeling aangemerkt, indien een stuk lands door het geweld van den stroom in eens van het eene land afgescheurd en aan het andere aangeworpen wordt, mits de eigenaar zijn regt binnen drie jaren na die gebeurtenis doe gelden. Na dit tijdsverloop, wordt ook dat afgescheurde en niet teruggevorderde stuk gronds het eigendom van dengene, aan wiens land het aangeworpen is.

641. Al hetgeen op een erf geplant of gezaaid is, behoort aan den eigenaar des gronds.

642. Al hetgeen op een erf gebouwd is, behoort aan den grondeigenaar, mits het gebouwde met den grond vereenigd zij, behoudens de wijzigingen in de artikelen 644 en 645 voorkomende.

643. De eigenaar van den grond, die met bouwstoffen, welke aan hem niet toebehoorden, gebouwd heeft, moet daarvan de waarde voldoen, hij kan tot vergoeding van kosten, schaden en interessen worden veroordeeld, indien daartoe gronden zijn, doch heeft de eigenaar der bouwstoffen geen regt om ze weg te nemen.

644. Indien iemand ter kwader trouw met zijne eigene bouwstoffen op den grond van een ander werken heeft aan-

gelegd, kan de grondeigenaar het gebouwde voor zich behouden, of den andere noodzaken om het weg te nemen.

Indien de grondeigenaar vordert dat het gebouwde worde weggenomen, zal het afbreken moeten geschieden ten koste van dengene, die de werken gemaakt heeft, en deze laatste kan zelfs tot vergoeding van kosten, schaden en interessen worden veroordeeld.

Indien daarentegen de grondeigenaar het gebouwde wil aan zich behouden, moet hij de waarde van de bouwstoffen, en het werkloon, betalen, zonder dat echter de vermeerderde waarde van het erf daarbij in aanschouw zal kunnen worden genomen.

645. Indien het bouwen door een bezitter te goeder trouw is verrigt, kan de eigenaar niet vorderen, dat het gebouwde worde weggenomen; maar hij heeft de keus om, of de waarde der bouwstoffen en het werkloon te voldoen, of eene geldsom te betalen, evenredig aan de meerdere waarde van het erf.

646. De drie bovenstaande artikelen zijn ook toepasselijk op de beplantingen en bezaaijingen.

647. Hij, die van eene niet aan hem toebehoorende stof een voorwerp van eene nieuwe soort maakt, wordt eigenaar van dat voorwerp, mits hij den prijs der stof betale, en, zoo daartoe gronden zijn, de kosten, schaden en interessen vergoede.

648. Indien het nieuwe voorwerp zonder 's menschen toedoen en door de toevallige vereeniging van onderscheidene stoffen, aan verschillende eigenaars toebehoorende, is voortgebragt, wordt het nieuwe voorwerp eene tusschen al de eigenaars gemeene zaak, naar evenredigheid van de waarde der stoffen, welke oorspronkelijk aan ieder hunner hebben toebehoord.

649. Indien het nieuwe voorwerp is voortgebragt door de vereeniging van onderscheidene stoffen, aan verschillende eigenaars toebehoorende, en door de daad van een dier eigenaars, zoo bekomt laatstgemelde daarvan den eigendom, onder

gehoudenheid om aan de andere de waarde der stoffen te voldoen, met vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn.

650. Indien, in de gevallen bij de twee bovenstaande artikelen voorzien, de stoffen gevoegelijk kunnen worden gescheiden, zal een ieder kunnen terug vorderen hetgeen hem toebehoort.

651. Eigendom wordt verkregen door verjaring, nadat men eene zaak heeft bezeten gedurende den tijd, welken de wet bepaalt, en overeenkomstig de voorwaarden en onderscheidingen, welke bij den zevenden titel van het vierde boek van dit Wetboek zijn vastgesteld.

652. De wijze, waarop eigendom door middel van wettelijke of testamentaire erfopvolging verkregen wordt, is bij den elfden en twaalfden titel van dit boek behandeld.

653. De levering van roerende zaken, onligchamelijke uitgezonderd, geschiedt door de enkele overgave, welke door den eigenaar of in zijn naam is verrigt, of door de sleutels van het gebouw, waarin zich die zaken bevinden, over te geven.

De levering wordt niet vereischt, indien de verkrijger de zaak reeds, uit krachte van een anderen titel, in zijne magt heeft.

654. De levering van schuldvorderingen, die op naam zijn gesteld, en andere onligchamelijke zaken, geschiedt door middel van eene authentieke of onderhandsche akte, waarbij de regten op die voorwerpen aan een ander worden overgedragen.

Die overdragt heeft ten aanzien van den schuldenaar geen gevolg, dan van het oogenblik, dat ze hem is beteekend geworden, of dat hij ze schriftelijk heeft aangenomen of erkend.

Ten opzigte van effecten en schuldvorderingen *aan toonder* wordt de overgave voor levering gehouden.

655. De levering van inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld geschiedt ingevolge de daaromtrent bestaande verordeningen.

De levering van op naam staande aandeelen in maatschappijen geschiedt overeenkomstig hare statuten, en, bij gebreke

van bepalingen daaromtrent, op de wijze als bij het Wetboek van Koophandel op dat stuk is voorgeschreven.

656. De bepalingen der twee voorgaande artikelen maken geen inbreuk op de wetten en gebruiken in zaken van koophandel.

657. De levering of opdragt van onroerende zaken geschiedt door de overschrijving van de akte in de daartoe bestemde openbare registers.

Indien de akte onderwerpen of handelingen inhoudt, welke niet tot de geleverde zaak betrekkelijk zijn, is het voldoende om bij authentiek uittreksel slechts te doen overschrijven, al hetgeen die zaak betreft, mits in dat geval de partijen, hetzij bij het opmaken van het uittreksel voor den notaris en getuigen, hetzij bij eene onderhandsche verklaring, op het uittreksel te stellen, hare toestemming geven, dat de overschrijving der akte overeenkomstig dat uittreksel geschiede.

VIERDE TITEL.

Van de regten en verpligtingen tusschen eigenaars van naburige erven.

Artikel 658.

Er bestaan tusschen de eigenaars van naburige erven regten en verpligtingen, welke voortvloeijen, hetzij uit de natuurlijke ligging der erven, hetzij uit de bepalingen der wet.

659. Lager liggende erven zijn, ten behoeve der hooger liggende, verpligt het water te ontvangen, hetwelk daarvan natuurlijk afloopt, zonder dat zulks door menschen toedoen bevorderd worde.

De eigenaar van het erf, dat lager ligt, mag geen dijk of dam opwerpen, waardoor deze uitwatering belet wordt; daarentegen mag de eigenaar van het hooger gelegen erf niets in het werk stellen, waardoor de toestand van het lager gelegen verzwaard wordt.

660. Die eene waterbron op zijn erf heeft, mag daarvan, naar goeddunken, gebruik maken, behoudens het regt, hetwelk de eigenaars van lager gelegen erven, hetzij door eenigen titel, hetzij door verjaring overeenkomstig artikel 722, mogten verkregen hebben.

661. De eigenaar van de waterbron mag den loop der bron niet veranderen, indien deze aan de inwoners van eene stad, een dorp of gehucht, het voor hen noodzakelijke water verschaft.

In dat geval heeft de eigenaar aanspraak op eene door deskundigen te regelen schadeloosstelling, ten ware het gebruik des waters wettig verkregen mogt zijn.

662. Hij, wiens eigendom gelegen is aan den oever van een stroomend water, hetwelk niet tot het openbaar domein behoort, mag van dat voorbijloopende water tot bespoeling van zijn erf gebruik maken.

Degene, wiens erf door dat water doorsneden wordt, mag daarvan zelfs in de tusschenruimte, welke het water doorloopt, gebruik maken, mits hij, ter plaatse waar zijn erf eindigt, aan het water den natuurlijken loop wedergeve.

663. Wanneer er tusschen eigenaars, aan welke die wateren eenig nut kunnen verschaffen, geschil ontstaat, moet de regter, bij de beslissing daarvan, het belang van den landbouw met de onschendbaarheid van het regt van eigendom trachten overeen te brengen, en zich, in allen gevalle, gedragen naar de bijzondere en plaatselijke verordeningen opzigtelijk den loop, de hoogte en het gebruik der wateren.

664. Een ieder is bevoegd om zoo hoog te bouwen als hem goeddunkt, mits de verhooging van een gebouw niet ten behoeve van een ander erf verboden zij.

665. Ieder eigenaar kan zijn nabuur noodzaken hunne aan elkander grenzende eigendommen af te scheiden.

De afscheiding moet ten gemeenen koste gedaan worden.

666. Ieder eigenaar mag zijn erf afsluiten, behoudens de uitzondering bij artikel 694 gemaakt.

667. De eigenaar, die zijn erf heeft afgesloten, verliest het regt van klaauwengang en stoppelweide, naar evenredigheid van den grond, welken hij door de afsluiting aan de gemeene weiding onttrekt.

668. Alle muren dienende tot afscheiding tusschen gebouwen, landerijen, hoven en tuinen, worden gerekend gemeene muren te zijn, ten ware er een titel of teeken, het tegendeel aanduidend, mogt bestaan.

Indien de gebouwen niet even hoog zijn, wordt de scheidsmuur slechts verondersteld gemeen te zijn, tot de hoogte van het minst verheven gebouw.

669. Het teeken, dat een scheidsmuur niet gemeen is, bestaat onder anderen daarin:

1°. Dat het bovenste van den muur aan den eenen kant opstaande en loodregt met zijn voetstuk is, en aan den anderen kant schuins afloopt;

2°. Dat de muur een gebouw of eene terras steunt of schraagt, zonder dat er van den anderen kant een gebouw of ander werk aanwezig zij;

3°. Dat bij het bouwen van den muur slechts aan de eene zijde, hetzij een kap, hetzij steenen lijsten en vooruitstekende steenen zijn geplaatst geworden.

In die gevallen wordt de muur gerekend bij uitsluiting toe te behooren aan den eigenaar, aan wiens kant het gebouw, de terras, de lijsten en vooruitstekende steenen, of de goot van zoodanige kappen gevonden worden.

670. De reparatiën en wederopbouwing van den gemeenen scheidsmuur komen ten laste van al degenen, die op den muur regt hebben, en zulks naar evenredigheid van ieders regt.

Niettemin kan elke mede-eigenaar zich bevrijden om tot de kosten van reparatie en wederopbouwing bij te dragen, door zijn regt van mede-eigendom op den weder op te bouwen of te herstellen muur te laten varen, mits de scheidsmuur

geen aan hem toebehoorend gebouw schrage of steune, of in de steden en onaangebouwde voorsteden en dorpen niet tot afscheiding verstrekke van aan elkander grenzende huizen, opene plaatsen en tuinen.

671. Elke mede-eigenaar mag tegen den gemeenen muur aanbouwen, en daarin, tot op de helft der dikte, balken, ribben, ankers of andere ijzer- of houtwerken doen plaatsen, mits de muur zelf daardoor geene schade lijde.

672. Ieder mede eigenaar mag den gemeenen scheidsmuur hooger doen optrekken, maar hij moet alleen de kosten van verhooging dragen, mitsgaders de reparatiën tot onderhoud van hetgeen zich boven de hoogte der gemeene scheiding bevindt, en bovendien de vergoeding der schade, die door de zwaarte veroorzaakt wordt, naar evenredigheid van den last en volgens de waarde.

Indien de gemeene scheidsmuur niet in staat is om de verhooging te dragen, moet degene, die den muur wil optrekken, dezen voor zijne kosten geheel op nieuw doen opbouwen, en de meerdere dikte moet van den grond aan zijn kant afgenomen worden.

673. Ieder mede-eigenaar van een gemeenen scheidsmuur mag op het gedeelte, hetwelk hem toebehoort, eene goot leggen, en het water doen uitloopen, hetzij op zijn erf, hetzij op den openbaren weg, indien zulks niet bij de wetten of verordeningen verboden is.

674. De mede-eigenaar des muur, welke niet tot de verhooging heeft bijgedragen, kan den mede-eigendom dier verhooging verkrijgen, mits betalende de helft van de gemaakte onkosten, benevens de helft der waarde van den grond, indien daarvan tot verbreeding is gebruik gemaakt.

675. Geen muur kan zonder den wil van zijn eigenaar worden gemeen gemaakt.

676. Geen der mede-eigenaars mag, zonder toestemming van den anderen, in den gemeenen muur eenige diepte of holte

maken, noch daartegen eenig werk aanbrengen of doen steunen.

In de gevallen, bij de artikelen 671 en 672 voorzien, kan de mede-eigenaar vorderen, dat vooraf door deskundigen de noodige middelen worden beraamd, ten einde het nieuwe werk aan zijne regten geen nadeel toebrenge.

Indien het nieuwe werk aan den eigendom van den nabuur nadeel veroorzaakt heeft, moet hij daarvoor schadeloos worden gesteld; zullende echter de schade, toegebragt aan hetgeen tot verfraaijing van den scheidsmuur heeft verstrekt, bij het opmaken der schadeloosstelling, niet in aanmerking komen.

677. Een ieder kan in de steden en aaneengebouwde voorsteden en dorpen zijn nabuur noodzaken om bij te dragen tot het maken of herstellen van afsluiting, dienende tot afscheiding van hunne huizen, opene plaatsen en tuinen.

De wijze en de hoogte der afsluiting zullen geregeld worden volgens de bijzondere verordeningen en plaatselijke gebruiken.

678. Elk der naburen mag ten zijnen koste in de plaats van eene gemeene heining een gemeenen muur zetten, maar geenszins eene heining in plaats van een muur.

679. Geen der naburen mag, zonder de toestemming van den anderen, in den gemeenen scheidsmuur eenig venster of andere opening maken, op welke wijze het ook zijn moge. Hij mag dit echter doen in dat gedeelte van den muur, hetwelk hij ten zijnen koste optrekt, mits zulks dadelijk bij de optrekking geschiede.

680. Wanneer het tot reparatie van eenig gebouw noodzakelijk is om op den grond van den nabuur eenig steigerwerk te plaatsen, of daarover te gaan om bouwstoffen aan te brengen, is de eigenaar van dien grond verpligt zulks te dulden, behoudens schadeloosstelling, indien daartoe gronden zijn.

681. Niemand mag water of vuilnis door de goten van eens anders erf laten loopen, ten ware hij daartoe het regt mogt hebben verkregen.

682. Alle gebouwen, schoorsteenen, muren, heiningen of andere scheidingen, welke, hetzij door ouderdom, hetzij uit anderen hoofde, dreigen in te storten, en die het naburige erf in gevaar brengen, of over hetzelve heen hangen, moeten afgebroken, opgebouwd of hersteld worden, op de eerste aanmaning van den eigenaar des naburigen erfs.

683. Regenbakken, putten, sekreten, riolen, goten en dergelijke, tusschen naburige erven gemeen, moeten ten koste der eigenaars onderhouden, geruimd of gereinigd worden.

684. De ruiming van gemeene sekreten moet beurtelings, dan over het eene, en dan over het andere erf geschieden.

685. Alle grachten of slooten tusschen twee erven worden verondersteld gemeen te zijn, indien er geen titel of teeken van het tegendeel aanwezig is.

686. Het wordt, onder anderen, als een teeken, dat de gracht of sloot niet gemeen is, beschouwd, wanneer de kade of opgeworpen aarde alleen aan de eene zijde van de gracht of sloot gevonden wordt.

In dat geval wordt de gracht of sloot gerekend voor het geheel aan dengene toe te behooren, aan wiens kant de opgeworpen aarde zich bevindt.

687. De gemeene grachten of slooten moeten op gezamenlijke kosten worden onderhouden.

688. Ieder der aangrenzende eigenaars mag in de gemeene gracht of sloot visschen, varen, zijne beesten drenken, en daaruit tot zijn gebruik water scheppen.

689. Iedere hegge, welke twee erven van elkander scheidt, wordt verondersteld gemeen te zijn, ten ware er titel, bezit of teeken van het tegendeel mogt bestaan.

De boomen, die zich in de gemeene hegge bevinden, zijn gemeen, gelijk de hegge zelve, en ieder der eigenaars heeft het regt om te vorderen, dat die boomen omgehakt worden.

690. De eene nabuur kan den anderen noodzaken tot het planten van nieuwe heggen, ten gemeenen koste, indien de

vorige, gemeen zijnde geweest, tot aanwijzing der scheidslinie tusschen de beide erven hebben verstrekt.

691. Het wordt, onder anderen, als een teeken dat de hegge niet gemeen is, aangemerkt, wanneer slechts een der erven afgesloten is.

692. Het is niet geoorloofd hoog opschietende boomen of heggen te planten dan op den afstand, welke bij de tegenwoordig bestaande bijzondere reglementen, of ten gevolge van vaste en erkende gebruiken, bepaald is; en bij ontstentenis van reglementen of gebruiken, op den afstand van twintig palmen van de scheidslinie der beide erven, voor zoo verre de hoogopschietende boomen betreft, en op den afstand van vijf palmen, ten aanzien der heggen.

693. De nabuur heeft het regt om te vorderen, dat de boomen en heggen, op een korteren afstand, geplant, worden uitgeroeid.

Hij, op wiens erf de takken der boomen van zijn nabuur overhangen, kan den laatsgenoemde noodzaken die takken af te snijden.

Indien de wortels der boomen op zijn erf doorschieten, heeft hij het regt om die aldaar zelf weg te hakken; ook de takken mag hij zelf afsnijden, indien de nabuur op zijne eerste aanmaning geweigerd heeft zulks te doen, en mits hij niet op het eigendom van den nabuur trede.

694. De eigenaar van een stuk lands of erf, hetwelk tusschen andere landen zoodanig ligt ingesloten, dat het geen toegang heeft tot den gemeenen weg of de gemeene vaart, is bevoegd om van de eigenaars der naastgelegen landen te vorderen, dat zij hem een uitweg, ten dienste van zijn land of erf, aanwijzen, onder verpligting eener vergoeding, geëvenredigd aan de schade daardoor te veroorzaken.

695. Deze uitweg moet gemeenlijk genomen worden aan de zijde, waar de toegang van dit stuk lands of erf tot den gemeene weg of de gemeene vaart de kortste is, zoo echter,

dat altijd bij voorkeur die rigting genomen worde, welke de minste schade veroorzaakt aan het land, waarover die uitweg is verleend.

696. Indien het regt tot schadevergoeding, aan het slot van artikel 694 vermeld, door verjaring is te niet gegaan, blijft niettemin de uitweg voortduren.

697. De verleende uitweg houdt op, van het oogenblik dat die door het ophouden der omstandigheden, bij artikel 694 vermeld, niet meer noodzakelijk is, en men kan zich op geene verjaring beroepen, hoe lang de uitweg ook moge hebben bestaan.

698. Voetpaden, dreven of wegen aan verscheidene geburen gemeen, en welke hun tot een uitweg dienen, kunnen niet dan met gemeene toestemming worden verlegd, vernietigd of tot een ander gebruik gebezigd, dan waartoe ze bestemd zijn geweest.

VIJFDE TITEL.

Van erfdienstbaarheden.

EERSTE AFDEELING.

Van den aard en de onderscheidene soorten van erfdienstbaarheden.

Artikel 699.

Erfdienstbaarheid is een last, waarmede een erf bezwaard is, tot gebruik en ten nutte van een erf, hetwelk aan een anderen eigenaar toebehoort.

Erfdienstbaarheid mag, noch ten laste, noch ten behoeve van een persoon, daargesteld worden.

700. Alle erfdienstbaarheden bestaan in de verpligting om iets te dulden, of iets niet te doen.

701. Erfdienstbaarheid geeft geen voorrang aan het eene erf boven het andere.

702. De erfdienstbaarheden zijn voordurend of niet voortdurend.

Voortdurende erfdienstbaarheden zijn de zoodanige, welker gebruik voortduurt of kan voortduren, zonder dat daartoe des menschen toedoen noodig zij. Van dien aard zijn: de waterloopen, het gootregt, het uitzigt en andere dergelijke.

Niet voortdurende erfdienstbaarheden zijn dezulke, welke tot hare uitoefening 's menschen toedoen noodig hebben, als daar zijn: het regt van overgang, van water te halen, beesten te weiden en andere soortgelijke.

703. De erfdienstbaarheden zijn zigtbaar of onzigtbaar.

Zigtbare erfdienstbaarheden zijn de zoodanige, waarvan door uitwendige werken blijkt, gelijk eene deur, een venster, eene waterleiding en soortgelijke.

Onzigtbare zijn dezulke, welke geen uitwendig teeken van haar bestaan hebben, gelijk het verbod om op een erf te bouwen, of om niet dan tot op eene bepaalde hoogte te mogen bouwen, het regt om beesten te weiden, en andere waartoe 's menschen toedoen noodig is.

704. Wanneer men een muur of een gebouw op nieuw optrekt, blijven de heerschende en lijdende dienstbaarheden ten opzigte van den nieuwen muur of van het nieuwe gebouw voortduren, zonder dat ze evenwel kunnen verzwaard worden, en mits de wederopbouwing geschiede, voordat de verjaring der dienstbaarheden plaats hebbe gehad,

705. Hij, die het regt van erfdienstbaarheid van *uitzigt* of van *licht* heeft, mag zoo vele vensters of lichten maken, als hij goedvindt; maar hij mag, na te hebben gebouwd of van zijn regt gebruik gemaakt, hun getal in het vervolg niet vermeerderen.

Door *licht* wordt alleen het noodige licht, zonder *uitzigt*, verstaan.

706. Onder de erfdienstbaarheid van *waterloop* en *drop* verstaat men slechts het regt om schoon water, maar niet om vuilnis te doen uitloopen.

707. De dienstbaarheid van *gootregt* is het regt om water en vuilnis te kunnen doen uitloopen.

708. De eigenaar van een erf, die het regt heeft van inbalking of inankering in eens anders muur, is bevoegd om nieuwe balken en ankers in de plaats der vergane te leggen, maar hij mag hun getal niet vermeerderen, noch de plaatsing veranderen.

709. Hij, die het regt heeft om op het water van een naburig erf te varen, moet bijdragen tot de onkosten, welke noodzakelijk zijn om het water steeds vaarbaar te houden, ten ware hij mogt verkiezen van zijn regt af te zien.

710. De erfdienstbaarheid van *voetpad* is het regt om te voet over eens anders land te mogen gaan;

Die van *rijpad* of van *dreef* is het regt om daarover te paard te rijden, of beesten te drijven;

Die van *weg* is het regt om er met een wagen, een rijtuig enz. over te rijden.

Indien de breedte van het voetpad, van de dreef of van den weg niet bij den titel is bepaald, wordt die breedte geregeld overeenkomstig de bijzondere verordeningen of plaatselijke gebruiken.

Onder de erfdienstbaarheid van *rijpad* of van *dreef* is die van *voetpad*; onder de erfdienstbaarheid van *weg*, die van *rijpad*, *dreef* en *voetpad* stilzwijgend begrepen.

711. De erfdienstbaarheid van *waterleiding* is het regt om water uit of over eenig naburig erf naar het zijne heen te leiden.

712. Hij, aan wien eene erfdienstbaarheid verschuldigd is, heeft het regt om al zoodanige werken te maken, welke tot het gebruik en behoud dier erfdienstbaarheid noodzakelijk zijn.

Die werken komen ten zijnen koste, en niet ten koste van den eigenaar van het dienstbare erf.

713. Ingeval de eigenaar van het dienstbare erf bij den titel belast is om ten zijnen kosten de tot gebruik en behoud der erfdienstbaarheid noodzakelijke werken te maken, kan hij zich ten allen tijde van dien last bevrijden, door aan den eigenaar van het goed, aan hetwelk de erfdienstbaarheid verschuldigd is, zoodanig gedeelte van het dienstbare erf af te staan, als tot het genot der erfdienstbaarheid noodzakelijk is.

714. Indien het heerschende erf mogt worden verdeeld, blijft de erfdienstbaarheid voor ieder gedeelte verschuldigd, zonder dat evenwel de toestand van het dienstbare erf moge verzwaard worden.

Indien het alzoo een regt van *overgang* geldt, zijn al de mede-eigenaars van het verdeelde erf verpligt dat regt langs denzelfden weg als vóór de verdeeling uit te oefenen.

715. Hij, die een regt van erfdienstbaarheid heeft, mag daarvan slechts gebruik maken volgens zijn titel, en, bij gebreke van titel, volgens de verordeningen of plaatselijke gebruiken, en in alle gevallen op de minst bezwarende wijze.

Hij mag noch op het dienstbare, noch op het heerschende erf eenige verandering maken, waardoor de toestand van het eerstgemelde zoude bezwaard worden.

716. De eigenaar van het dienstbare erf mag niets verrigten, hetgeen strekken mogt om het gebruik der erfdienstbaarheid te verminderen, of ongemakkelijker te maken.

Hij mag noch de gesteldheid der plaats veranderen, noch de uitoefening der erfdienstbaarheid verleggen naar eene plaats, verschillende van die, waarop de erfdienstbaarheid oorspronkelijk gevestigd is, ten ware de verandering mogt kunnen geschieden zonder den eigenaar van de heerschende erfdienstbaarheid te benadeelen.

717. Die een regt van erfdienstbaarheid heeft, wordt geacht regt te hebben om te doen al wat noodig is om er, op de minst bezwarende wijze voor den eigenaar van het dienstbare erf, gebruik van te maken.

718. Indien het dienstbare erf verdeeld wordt, blijft ieder gedeelte met de erfdienstbaarheid bezwaard, voor zoo veel tot hare uitoefening noodzakelijk is.

TWEEDE AFDEELING.

Op hoedanige wijze erfdienstbaarheden worden gevestigd.

Artikel 719.

Erfdienstbaarheden worden gevestigd, of door een titel, of door verjaring.

720. De titel van aankomst van eene erfdienstbaarheid moet in de daartoe bestemde openbare registers worden overgeschreven.

721. De voortdurende en tevens zigtbare erfdienstbaarheden kunnen, zoo wel door verjaring, als door titel, verkregen worden.

722. Voor den eigenaar van een lager gelegen erf, die van de bron van een hooger liggend erf gebruik maakt, begint de verjaring niet te loopen, dan van het oogenblik, waarop hij zoodanige uiterlijke werken heeft gemaakt en voleind, welke tot bevordering van den val, of van den loop des waters op zijn eigendom bestemd zijn.

723. De voortdurende en te gelijker tijd onzigtbare erfdienstbaarheden, zoo als ook de niet voortdurende, hetzij deze zigtbaar of onzigtbaar zijn, kunnen slechts bij een titel worden gevestigd. Het genot, zelfs sedert onheugelijke jaren, is niet voldoende om die te verkrijgen.

724. Wanneer het bewezen is, dat tegenwoordig van elkander gescheiden erven voorheen aan denzelfden eigenaar hebben toebehoord, en dat deze ze in zoodanig een toestand gesteld heeft, waaruit eene voortdurende en zigtbare erfdienstbaarheid zoude zijn ontstaan, indien ze aan verschillende eigenaars

behoorden, geldt deze bestemming in plaats van een titel van erfdienstbaarheid.

725. Indien de eigenaar van twee erven, tusschen welke, vóór de verkrijging daarvan, een zigtbaar teeken van erfdienstbaarheid bestond, over *één* dezer erven beschikt, zonder dat de overeenkomst eenige bepaling omtrent deze erfdienstbaarheid behelze, zal deze, hetzij heerschende, hetzij lijdende, ten behoeve of ten laste van het vervreemde erf herleven.

726. Een der mede-eigenaars van een erf kan, door zijn toedoen alleen, buiten weten der andere, het regt van erfdienstbaarheid voor hunne gezamenlijke bezittingen verkrijgen.

DERDE AFDEELING.

Op hoedanige wijze erfdienstbaarheden te niet gaan.

Artikel 727.

Erfdienstbaarheden gaan te niet, wanneer de zaken zich in zoodanigen staat bevinden, dat men er geen gebruik meer van kan maken.

728. Indien het dienstbare of het heerschende erf niet geheel en al te niet gegaan of vernield is, blijft de erfdienstbaarheid voortduren, naar mate de gesteldheid der erven zulks toelaat.

729. Erfdienstbaarheden, welke te niet zijn gegaan uit hoofde der oorzaak, in artikel 727 vermeld, herleven, indien de zaken in zoodanigen staat hersteld zijn, dat men daarvan gebruik kan maken, ten ware er een voldoende tijd verloopen zij, waardoor, volgens artikel 731, de verjaring zoude plaats hebben.

730. Alle erfdienstbaarheden gaan te niet, wanneer het heerschende en het dienstbare erf in dezelfde hand vereenigd zijn; behoudens de bepaling van artikel 725.

731. Erfdienstbaarheid gaat ook te niet, wanneer daarvan in dertig achtereenvolgende jaren geen gebruik is gemaakt.

Deze dertig jaren beginnen niet te loopen, dan van den dag, waarop men eene blijkbare en met de erfdienstbaarheid strijdige daad heeft verrigt.

732. Indien niettemin het heerschende erf in zoodanig een toestand is gesteld geweest, waardoor de uitoefening der erfdienstbaarheid onmogelijk is geworden, heeft de verjaring plaats door het enkele verloop van dertig jaren, te rekenen van het oogenblik waarop het erf in dier voege heeft kunnen hersteld zijn, dat de uitoefening der erfdienstbaarheid daardoor wederom zoude zijn mogelijk geworden.

733. De wijze, waarop men van eene erfdienstbaarheid kan gebruik maken, verjaart even als de erfdienstbaarheid zelve, en op gelijke manier.

734. Indien het heerschende erf aan verscheidene eigenaars onverdeeld toebehoort, belet het genot van één dier eigenaars de verjaring ten opzigte van al de overige.

ZESDE TITEL.

Van het regt van opstal.

Artikel 735.

Regt van opstal is een zakelijk regt om gebouwen, werken, of beplantingen op eens anders grond te hebben.

De titel van aankomst van het regt van opstal moet in de daartoe bestemde openbare registers worden overgeschreven.

736. Hij, die het regt van opstal heeft, kan dat regt vervreemden en met hypotheek belasten.

Hij kan de goederen, aan het regt van opstal onderworpen, met erfdienstbaarheden bezwaren, voor het tijdvak van zijn genot.

737. Zoo lang het regt van opstal duurt, kan de grondeigenaar dengene, die dat regt heeft, niet beletten de gebouwen en andere werken te sloopen, of de beplantingen te rooijen

en een en ander weg te nemen, mits laatstgemelde den prijs daarvan, tijdens het verkrijgen van het regt van opstal, hebbe voldaan, of wel de gebouwen, werken en beplantingen door hem zelven gesteld of gemaakt zijn, en voorbehoudens dat de grond zal moeten worden hersteld in den staat, waarin die zich vóór het opbouwen of beplanten bevond.

738. Bij het eindigen van het regt van opstal treedt de grondeigenaar in den eigendom van de gebouwen, werken en beplantingen, onder gehoudenheid om de waarde daarvan op dien tijd te betalen aan dengene, die het regt van opstal had, welke laatste regt van terughouding zal hebben, tot dat die betaling zal geschied zijn.

739. Indien het regt van opstal gevestigd is op een grond, waarop zich reeds gebouwen, werken en beplantingen bevonden, welker waarde door den verkrijger van dat regt niet voldaan is, zal de grondeigenaar, bij het eindigen van het regt van opstal, al die voorwerpen terug nemen, zonder daarvoor tot eenige schadeloosstelling gehouden te zijn.

740. De verordeningen van dezen titel zullen alleen van kracht zijn, voor zoo verre daarvan door bedingen bij overeenkomst der partijen niet is afgeweken.

741. Het regt van opstal gaat, onder anderen, verloren:

1°. Door vermenging;

2°. Door het te niet gaan van den grond;

3°. Door de verjaring van dertig jaren;

4°. Na verloop van den tijd, welke bij de vestiging van het regt bepaald is.

742. Indien geene bijzondere bedingen of bepalingen omtrent het eindigen van het regt van opstal gemaakt zijn, zal de eigenaar van den grond dat regt kunnen doen ophouden, doch niet vroeger dan na verloop van dertig jaren; mits ten minste een jaar te voren aan dengene, die het regt van opstal heeft, bij behoorlijk exploit aanzegging doende.

ZEVENDE TITEL.

Van erfpachtsregt.

Artikel 743.

Erfpachtsregt is een zakelijk regt om het volle genot te hebben van een aan een ander toebehoorend onroerend goed, onder gehoudenheid om aan laatstgemelde, als een erkentenis van zijn eigendom, eene jaarlijksche pacht te voldoen, hetzij in geld, hetzij in voortbrengseien of vruchten.

De titel van aankomst van het erfpachtsregt moet in de daartoe bestemde openbare registers worden overgeschreven.

744. De erfpachter oefent al de regten uit, welke aan den eigendom van het erf verknocht zijn, doch hij mag niets verrigten, waardoor de waarde van den grond zoude worden verminderd.

Hij mag alzoo, onder anderen, geene af- of uitgravingen doen van steen, steenkolen, turf, klei of andere soortgelijke tot het erf behoorende grondspeciën, ten ware de ontginning reeds mogt zijn aangevangen, toen zijn regt is geboren.

745. De boomen, welke gedurende het erfpachtsregt sterven, of door een toeval worden omgeworpen, komen ten voordeele van den erfpachter, mits hij andere in hunne plaats stelle.

Hij heeft insgelijks de vrije beschikking over alle beplantingen, door hem zelven aangelegd.

746. De grondeigenaar is tot geenerlei reparatie gehouden.

Daarentegen is de erfpachter verpligt het in erfpacht uitgegeven goed te onderhouden, en daaraan de gewone reparatiën te doen.

Hij mag door het stellen van gebouwen, of door het ontginnen of beplanten van gronden, het erf verbeteren.

647. Hij is bevoegd om zijn regt te vervreemden, met

hypotheek te belasten, en den grond, in erfpacht uitgegeven, met erfdienstbaarheden te bezwaren, voor het tijdvak van zijn genot.

748. Bij het eindigen van zijn regt, kan hij wegnemen alle zoodanige door hem gestelde gebouwen of gemaakte beplantingen, waartoe hij, door bedingen bij de overeenkomst, niet gehouden was; doch hij is verpligt de schade te vergoeden, welke door dat wegnemen aan den grond mogt veroorzaakt zijn.

Niettemin heeft de grondeigenaar regt van terughouding op die voorwerpen, tot dat de erfpachter hem het verschuldigde volledig voldaan heeft.

749. De erfpachter is onbevoegd om van den grondeigenaar te vorderen, dat hij de waarde betale van de gebouwen, werken, betimmeringen en beplantingen, hoegenaamd, welke eerstgemelde heeft gemaakt, en die zich bij het eindigen der erfpacht op den grond bevinden.

750. Hij draagt alle belastingen, welke op het erf zijn gelegd, hetzij gewone, hetzij buitengewone, hetzij jaarlijksche, hetzij dezulke, die slechts eenmaal moeten worden betaald.

751. De verpligting om de erfpacht te voldoen is onsplitsbaar, blijvende ieder gedeelte van den in erfpacht uitgegeven grond voor de geheele pacht aansprakelijk.

752. De erfpachter kan geenerlei vrijstelling van betaling der pacht vorderen, noch uit hoofde van vermindering, noch van het geheel ophouden des genots.

Zoo niettemin de erfpachter gedurende vijf achtereenvolgende jaren van het geheele genot is beroofd geweest, zal hem kwijtschelding verschuldigd zijn voor den tijd van zijn gemis.

753. Geene buitengewone uitkeering is verschuldigd bij een overgang van erfpachtsregt of bij verdeeling eener gemeenschap.

754. Bij het eindigen van het erfpachtsregt heeft de eigenaar tegen den erfpachter eene personele regtsvordering tot

vergoeding der kosten, schaden en interessen, veroorzaakt door nalatigheid en gebrek van onderhoud van het erf, en voor de regten, die de erfpachter door zijne schuld mogt hebben laten verjaren.

755. Wanneer het erfpachtsregt door het verloop des tijds is geëindigd, wordt het niet stilzwijgend vernieuwd, doch kan het bij voortduring blijven bestaan tot wederopzegging toe.

756. De erfpachter kan van zijn regt worden vervallen verklaard, ter zake van merkelijke aan het goed toegebragte schade, of van het grovelijk misbruiken daarvan; behoudens de regtsvordering tot vergoeding van kosten, schaden en interessen.

De vervallenverklaring kan ook worden uitgesproken ter zake van wanbetaling der erfpacht, gedurende vijf op elkander volgende jaren, en nadat de erfpachter vruchteloos tot de betaling bij behoorlijk exploit zal zijn aangemaand, ten minste zes weken vóór het aanvangen der regtsvordering.

757. De erfpachter zal de vervallenverklaring, uit hoofde van aan het goed toegebragte schade of misbruik van genot, kunnen voorkomen, wanneer hij de zaken in haren vorigen staat herstelt, en voor het vervolg voldoende zekerheid geeft.

758. Al de bij dezen titel vastgestelde verordeningen zullen alleen plaats grijpen, voor zoo verre daarvan door bedingen bij de overeenkomst der partijen niet is afgeweken.

759. Erfpachtsregt gaat op dezelfde wijze te niet, als bij de artikelen 741 en 742 opzigtelijk het regt van opstal is bepaald.

ACHTSTE TITEL.

Van het regt van grondrente.

Artikel 760.

Door grondrenten wordt verstaan eene schuldpligtigheid,

hetzij in geld, hetzij in voortbrengselen of vruchten, welke de eigenaar van een stuk onroerend goed daarop vestigt, of bij de vervreemding of vermaking daarvan ten zijnen voordeele, of ten voordeele van een derde, voorbehoudt.

De titel van aankomst zal in de daartoe bestemde openbare registers worden overgeschreven.

761. De vorige eigenaar van het goed, waarop de grondrente is gevestigd, en aan wien de rente verschuldigd is, heeft geen regt om dat goed, uit hoofde van wanbetaling der rente, terug te vorderen.

762. De schuldpligtigheid der grondrente rust bij uitsluiting op het goed zelf, en blijft, in geval van deeling, ieder deel voor de geheele rente verbonden, zonder dat, in eenig geval, de persoon van den bezitter in zijne overige goederen daarvoor aansprakelijk zij.

763. Grondrenten kunnen altijd worden afgekocht, al ware het tegendeel uitdrukkelijk bedongen.

Het is echter geoorloofd de voorwaarden van den afkoop te bepalen, en zelfs te bedingen, dat de rente niet kan worden afgekocht dan na een bepaald tijdsverloop, mits den tijd van dertig jaren niet te boven gaande.

764. Indien de afkoopprijs van grondrenten niet bepaald is bij de vestiging, noch daaromtrent bij den afkoop tusschen partijen wordt overeengekomen, zal die geregeld worden op de navolgende wijze:

Bij eene grondrente in geld, kan de schuldpligtige volstaan met de oplegging van het twintigvoudige bedrag daarvan.

Indien de schuldpligtigheid niet in geld, maar in andere voorwerpen, verschuldigd is, bestaat de afkoopprijs evenzeer uit het twintigvoud van de jaarlijksche opbrengst, en wordt de waarde daarvan geregeld volgens de landelijke marktprijzen der laatstverloopen tien jaren, door elkander gerekend, en, bij gebreke hiervan, bepaald bij deskundigen, door partijen of door den regter te benoemen.

765. Het regt van grondrente gaat verloren:

1°. Door vermenging, wanneer de renten en de eigendom van den grond in dezelfde hand komen;

2°. Door overeenkomst;

3°. Door afkoop, op de wijze hierboven omschreven;

4°. Door verjaring, wanneer hij, aan wien de grondrente verschuldigd was, dertig jaren heeft laten verloopen zonder van zijn regt gebruik te maken;

5°. Door het te niet gaan van den grond.

Echter gaat door overstrooming, vergraving of uitveening het regt niet verloren, wanneer de grond daarna door de natuur of door den arbeid weder droog wordt.

766. De bepalingen, in dezen titel voorkomende, zijn alleen toepasselijk op grondrenten, die na de invoering dezer bepalingen zullen worden gevestigd of voorbehouden.

NEGENDE TITEL.

Van vruchtgebruik.

EERSTE AFDEELING.

Van den aard van vruchtgebruik en de wijze om het te verkrijgen.

Artikel 767.

Vruchtgebruik is een zakelijk regt om van eens anders goed de vruchten te trekken, als of men zelf eigenaar daarvan was, mits zorgende dat de zaak zelve in stand blijve.

768. Indien echter onder het vruchtgebruik verbruikbare zaken zijn begrepen, kan de vruchtgebruiker volstaan met, bij het eindigen van het vruchtgebruik, eene gelijke hoeveelheid, hoedanigheid en waarde terug te geven, of den prijs te betalen, op welken de zaken bij den aanvang des vruchtge-

bruiks mogten geschat zijn, of volgens de waarde van dat tijdstip mogten geschat worden.

769. Vruchtgebruik kan gevestigd worden ten behoeve van een of meer bepaalde personen, ten einde daarvan het genot te hebben, hetzij gezamenlijk, hetzij bij opvolging.

In geval van genot bij opvolging, zal het vruchtgebruik alleen genoten worden door de personen, welke in leven zijn op het oogenblik dat het regt van den eersten vruchtgebruiker aanvang neemt.

770. Vruchtgebruik wordt verkregen door de wet, of door den wil des eigenaars.

771. De titel van vruchtgebruik van een onroerend goed moet in de daartoe bestemde openbare registers worden overgeschreven.

Wanneer het een onroerend goed geldt, wordt door de levering het zakelijk regt geboren.

TWEEDE AFDEELING.

Van de regten van den vruchtgebruiker.

Artikel 772.

De vruchtgebruiker heeft het regt om alle soorten van vruchten te genieten, die van het goed, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, kunnen voortkomen, om het even of de voortbrengselen bestaan in natuurlijke vruchten, in vruchten van nijverheid of in burgerlijke vruchten.

773. De natuurlijke vruchten en de vruchten van nijverheid, die bij den aanvang van het vruchtgebruik nog aan boomen of wortels vast zijn, behooren aan den vruchtgebruiker.

Degene, die zich in denzelfden staat bevinden op het oogenblik dat het vruchtgebruik eindigt, behooren aan den eigenaar, zonder vergoeding, van de eene of andere zijde, der kosten van bearbeiding en bezaaijing, maar onverminderd dat

gedeelte der vruchten, hetwelk aan een deelhebbenden pachter, hetzij bij het begin, hetzij bij het eindigen des vruchtgebruiks, mogt toekomen.

774. De burgerlijke vruchten worden gerekend van dag tot dag verkregen te worden, en behooren aan den vruchtgebruiker, naar mate zijn vruchtgebruik duurt, welk ook het tijdstip moge wezen, waarop ze betaalbaar zijn gesteld.

775. Het vruchtgebruik van eene lijfrente geeft ook aan den vruchtgebruiker, gedurende het vruchtgebruik, het regt om de loopende renten te ontvangen.

Indien de voldoening der lijfrente bij vooruitbetaling moet plaats hebben, is de vruchtgebruiker geregtigd tot den geheelen termijn, welke gedurende het vruchtgebruik heeft moeten voldaan worden.

Die het vruchtgebruik eener lijfrente heeft, zal nimmer tot eenige teruggave verpligt zijn.

776. Indien het vruchtgebruik zaken bevat, die, zonder dadelijk te niet te gaan, echter langzamerhand door het gebruik verminderen, zoo als kleederen, linnen, huisraad en andere soortgelijke, heeft de vruchtgebruiker het regt om zich daarvan te bedienen tot het gebruik, waartoe die zaken bestemd zijn, zonder evenwel verpligt te zijn om, bij het eindigen des vruchtgebruiks, die zaken in een anderen staat terug te geven, dan in dien waarin zij zich alsdan bevinden, voor zooverre zij niet slechter mogten zijn geworden door de kwade trouw of de schuld van den vruchtgebruiker.

777. Indien het vruchtgebruik kaphout bevat, zal de vruchtgebruiker daarvan het genot hebben, mits in acht nemende de orde en de hoeveelheid van het kappen, overeenkomstig het doorgaande gebruik der eigenaars, zonder dat de vruchtgebruiker of zijne erfgenamen eenige schadeloosstelling kunnen vorderen, ter zake dat de gewone kapping, hetzij van kaphout, rijshout of hoogstammige boomen, gedurende het vruchtgebruik, door hem mogt nagelaten zijn.

778. De vruchtgebruiker, mits inachtnemende de vaste tijdstippen, en de gewoonten dér vorige eigenaars, heeft ook het genot van die partijen hout van opgaande boomen, welke regelmatig gehakt worden, hetzij dit hakken geschiede op gezette tijden over eene zekere uitgestrektheid lands, hetzij het besta in eene zekere hoeveelheid boomen, zonder onderscheid over de geheele uitgestrektheid van het land genomen.

In Suriname heeft de vruchtgebruiker van een landelijk eigendom het genot van de opgaande boomen, en zulks ten einde zich te kunnen voorzien van het voor de plantaadje benoodigde brandhout.

779. In alle andere gevallen, mag de vruchtgebruiker zich geene opgaande boomen toeëigenen.

Niettemin kan hij de door toeval uit den grond gerukte of afgebroken boomen gebruiken tot het doen der reparatiën, tot welke hij gehouden is.

Hij kan zelfs, ten dien einde, indien het noodig is, boomen doen omhakken, mits hij van de noodzakelijkheid der reparatiën, ten overstaan van den eigenaar, doe blijken.

780. De vruchtgebruiker kan uit de bosschen staken nemen voor de wijngaarden, en hetgeen noodig is om de vruchtboomen te stutten, en de tuinen te onderhouden en te beteelen.

Hij heeft geen regt om boomen tot brandhout te kappen, maar hij heeft het genot van hetgeen jaarlijks, of op andere gezette tijden, van de boomen afkomt; alles echter met inachtneming van het gebruik der plaats, of van de gewoonte des eigenaars.

In Suriname kan de vruchtgebruiker van een houtgrond zoo vele boomen doen vallen, als hij verlangt, mits hij daartoe niet meer werkvolk bezige, dan bij den aanvang van het vruchtgebruik op dien grond arbeidde. Hij is niet gehouden andere boomen in de plaats te stellen.

781. De boomen, welke uit eene kweekerij, zonder die te beschadigen, kunnen getrokken worden, behooren insgelijks

tot het vruchtgebruik, mits de vruchtgebruiker zich omtrent de wederaanvulling gedrage naar het plaatselijk gebruik en de gewoonte der eigenaars.

782. Doode vruchtboomen, gelijk ook die bij toeval zijn uit den grond gerukt of afgebroken, behooren aan den vruchtgebruiker, mits hij andere in de plaats stelle.

783. De vruchtgebruiker kan in persoon het regt van zijn vruchtgebruik uitoefenen, of het goed verhuren of verpachten, of zelfs het vruchtgenot verkoopen, bezwaren of om niet afstaan. Hij moet zich echter, hetzij bij eigen genot, hetzij in geval van verhuring, verpachting of afstand, ten aanzien van dat genot, gedragen naar het plaatselijk gebruik en de gewoonte der eigenaars, zonder de bestemming van het goed ten nadeele des eigenaars te veranderen.

Ten aanzien van den tijd der verhuring of verpachting, moet hij zich, volgens den verschillenden aard en de bestemming der zaken, mede gedragen naar de plaatselijke gebruiken en de gewoonten der eigenaars.

Bij gebreke van zoodanige gebruiken of gewoonten, mogen huizen en landerijen voor geen langeren tijd dan voor twee jaren worden verhuurd.

784. Alle verhuringen of verpachtingen van in vruchtgebruik bezeten onroerende goederen, aangegaan meer dan één jaar vóór het ingaan van de huur of de pacht, zullen ten verzoeke van den eigenaar kunnen worden vernietigd, indien het regt van den vruchtgebruiker binnen dien tijd ophoudt.

785. De vruchtgebruiker heeft het genot van de vermeerdering, welke aan het goed, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, door aanspoeling is aangekomen.

Hij heeft, even als of hij zelf eigenaar was, het genot van de erfdienstbaarheden, en, in het algemeen, van alle andere regten, waarvan de eigenaar het genot kan hebben. Hij heeft alzoo het genot der jagt en visscherij.

786. Hij heeft, op dezelfde wijze als de eigenaars, ook

het genot van de mijnen, steen- of kolengroeven en veenderijen, die bij den aanvang van het vruchtgebruik reeds ontgonnen waren.

787. De vruchtgebruiker heeft geen regt, hoe ook genaamd, op mijnen, steen- of kolengroeven en veenderijen, die nog niet ontgonnen zijn; en mag derhalve geen steenkolen, turf of andere delfstoffen uitgraven, wanneer de ontginning of verveening nog niet begonnen is, tenzij het tegendeel uit zijn titel blijke.

788. De vruchtgebruiker heeft geen regt op den schat, die gedurende het vruchtgebruik, op het erf waarvan hij het genot heeft, door een ander mogt gevonden worden.

Indien hij zelf den schat vindt, mag hij zijn deel daarvan vorderen, overeenkomstig artikel 629.

789. De eigenaar is gehouden den vruchtgebruiker het vruchtgebruik te laten genieten, zonder hem daarin te belemmeren.

790. De vruchtgebruiker kan bij het eindigen van het vruchtgebruik geene schadeloosstelling vorderen wegens verbeteringen, die hij mogt beweren gemaakt te hebben, al ware het dat de waarde van het goed daardoor mogt vermeerderd zijn. Die verbeteringen kunnen echter in aanmerking worden genomen bij de waardering der schaden, welke aan het goed mogten zijn aangebragt.

791. De spiegels, schilderijen en anderen sieraden, welke de vruchtgebruiker heeft aangebragt, kunnen door hem of zijne erfgenamen worden terug genomen, mits de plaatsen in haren vorigen staat worden hersteld.

792. De vruchtgebruiker mag alle zakelijke regten uitoefenen, welke de wet aan den eigenaar toekent.

DERDE AFDEELING.

Van de verpligtingen des vruchtgebruikers.

Artikel 793.

De vruchtgebruiker neemt de zaken over in den staat, waarin zij zich bij den aanvang des vruchtgebruiks bevinden.

Hij moet die zaken bij het einde des vruchtgebruiks terug geven in den staat, waarin zij zich op dat tijdstip bevinden, behoudens de bepalingen van de artikelen 790 en 791, en de schadeloosstellingen, welke aan den eigenaar, wegens aangebragte schade, verschuldigd zijn.

794. De vruchtgebruiker moet ten zijnen koste, en in tegenwoordigheid van den eigenaar, of deze ten minste behoorlijk opgeroepen zijnde, eene beschrijving der roerende en een staat der onroerende goederen, welke aan het vruchtgebruik onderworpen zijn, laten opmaken.

Niemand kan van deze verpligting bij de akte, waarbij het vruchtgebruik wordt daargesteld, worden ontheven.

De beschrijving en staat kunnen onderhands worden opgemaakt, indien de eigenaar tegenwoordig is.

795. De vruchtgebruiker moet persoonlijke of zakelijke, geregtelijk goedgekeurde, zekerheid stellen, dat hij van de zaak, waarvan hij het vruchtgebruik heeft, als een goed huisvader zal gebruik maken, zonder ze te verslimmeren, of te verwaarloozen, mitgaders dat de goederen zullen worden terug gegeven, of hunne waarde, indien het goederen geldt, waarvan bij artikel 768 wordt gehandeld.

796. De vruchtgebruiker kan bij de akte, waarbij het vruchtgebruik wordt daargesteld, van de verpligting om zekerheid te stellen worden ontheven.

Ouders, die het wettelijk vruchtgenot hebben van de goederen hunner kinderen, zoo als ook diegenen, welke hun goed

onder voorbehoud van vruchtgebruik hebben verkocht of ten geschenke gegeven, zijn daartoe niet gehouden.

Hetzelfde geldt ook omtrent den vruchtgebruiker van zaken, die onder het beheer van andere personen gesteld zijn, behoudens, voor zoo veel dezen aangaat, de bepaling van artikel 800.

797. Zoo lang de vruchtgebruiker geene zekerheid stelt, heeft de eigenaar het regt om het aan vruchtgebruik onderworpen goed zelf te besturen, mits van zijne zijde zekerheid stellende. Bij gebreke van dit laatste, zullen de onroerende goederen, verhuurd, verpacht, of onder het beheer van een derde gesteld worden; de geldsommen, onder het vruchtgebruik begrepen, zullen worden belegd, en de eetwaren en andere zaken, waarvan men geen gebruik kan maken, zonder die te verteren, worden verkocht, ten einde de prijs, welke zij opbrengen, insgelijks belegd worde.

De renten dezer geldsommen en de huur- of pachtpenningen behooren aan den vruchtgebruiker.

798. Indien het vruchtgebruik, voor het geheel of gedeeltelijk, in roerende goederen bestaat, welke door het gebruik verminderen, verliest de vruchtgebruiker, bij gebreke van het stellen van zekerheid, het genot dier goederen niet, mits hij onder eede verklare, dat hij vruchteloos naar borgen heeft omgezien, en belove, dat hij de goederen, bij het einde des vruchtgebruiks, zal terug leveren.

Niettemin mag de eigenaar vorderen, dat aan den vruchtgebruiker slechts dat gedeelte der roerende goederen worde overgelaten, hetwelk voor zijn gebruik noodzakelijk is, en dat het overschot worde verkocht en de prijs daarvan belegd, gelijk in het voorgaande artikel gezegd is.

799. Door de vertraging in het stellen van zekerheid wordt de vruchtgebruiker niet verstoken van de vruchten waarop hij aanspraak kan maken, als welke hem verschuldigd zijn van het oogenblik, waarop het vruchtgebruik zijn aanvang heeft genomen.

800. Zij, die benoemd zijn, om de aan vruchtgebruik onderworpen goederen te besturen, zijn gehouden, alvorens hun bewind te aanvaarden, persoonlijke of zakelijke, geregtelijk goedgekeurde, zekerheid te stellen.

801. De bewindvoerders zijn verpligt ieder jaar aan den vruchtgebruiker rekening en verantwoording te doen, en het slot van rekening uit te keeren.

Bij het eindigen van hun beheer moeten zij zoo wel aan den eigenaar, als aan den vruchtgebruiker rekening en verantwoording afleggen.

De eigenaar, die, naar aanleiding ven het eerste lid van artikel 797, het bestuur der goederen heeft, is gehouden, op dezelfde wijze, aan den vruchtgebruiker rekening en verantwoording áf te leggen.

802. De bewindvoerders kunnen worden afgezet om dezelfde redenen als de voogden; en bovendien uit hoofde van nalatigheid in de voldoening der verpligting aan hen bij het eerste lid van het vorige artikel opgelegd.

803. Indien, om welke redenen ook, het bewind ophoudt, treedt de vruchtgebruiker in al zijne regten terug.

804. De vruchtgebruiker is alleen verpligt de reparatiën tot onderhoud te doen.

De grove reparatiën blijven ten laste van den eigenaar, ten ware ze het gevolg mogten zijn van verzuim van gewoon onderhoud, sedert den aanvang van het vruchtgebruik; in welk geval de vruchtgebruiker ook daartoe gehouden is.

805. Als grove reparatiën worden aangemerkt:

Die van zware muren en gewelven;

De herstelling van balken en geheele daken;

De geheele herstelling van dijken, van winterkaden, gemetselde waterwerken, en die van steun- en scheidsmuren.

Alle andere reparatiën worden als gewoon onderhoud gerekend.

806. Met afwijking van het bij artikel 804 bepaalde, is

de vruchtgebruiker eener plantaadje verpligt zoowel de grove reparatiën als de reparatiën tot onderhoud te doen.

807. Noch de eigenaar, noch de vruchtgebruiker, is gehouden te doen opbouwen hetgeen door ouderdom ingestort, of door toeval vernield is.

808. De vruchtgebruiker is gehouden, gedurende zijn genot, voor zijne rekening te nemen alle jaarlijksche en gewone lasten van het erf, gelijk grondrenten, belastingen en andere die gewoonlijk als lasten der vruchten worden beschouwd.

809. De eigenaar is verpligt de buitengewone lasten, waarmede het goed, gedurende het vruchtgebruik, wordt bezwaard, te betalen, doch de vruchtgebruiker is gehouden hem de interessen daarvan, gedurende het vruchtgebruik, te vergoeden.

Indien de vruchtgebruiker die lasten voorgeschoten heeft, mag hij ze bij het eindigen van het vruchtgebruik, terug eischen, doch zonder eenige interessen.

810. Die een algemeen vruchtgebruik of een vruchtgebruik onder algemeenen titel heeft, moet met en benevens den eigenaar de schulden betalen, op de wijze als volgt:

Men begroot de waarde van het goed, hetwelk aan het vruchtgebruik is onderworpen; men bepaalt vervolgens, naar evenredigheid van die waarde, hetgeen tot de betaling der schulden door het goed moet worden opgebragt.

Indien de vruchtgebruiker de som, welke van het goed moet worden opgebragt, wil voorschieten, moet de hoofdsom, bij het eindigen des vruchtgebruiks, zonder eenige renten, aan hem worden terug gegeven.

Zoo de vruchtgebruiker dit voorschot niet wil doen, heeft de eigenaar de keus, of om deze som te betalen, in welk geval de vruchtgebruiker de interessen daarvan, gedurende het vruchtgebruik, aan hem schuldig wordt; of om een gedeelte der goederen, aan het vruchtgebruik onderworpen, tot het beloop der som die opgebragt moet worden, te doen bezwaren of verkoopen.

811. Hij, die onder een bijzonderen titel een vruchtgebruik heeft, is niet gehouden de schulden te voldoen, waarvoor het aan vruchtgebruik onderworpen erf met hypotheek belast is.

Indien hij de schulden betaalt om de gedwongen onteigening van het erf te voorkomen, heeft hij zijn verhaal op den eigenaar.

812. Eene lijfrente, of jaarwedde tot onderhoud, welke door een erflater is gemaakt, moet door dengene, aan wien het geheele vruchtgebruik is gemaakt, voor het geheel worden voldaan, en door hem, aan wien slechts een gedeelte van het vruchtgebruik is nagelaten, naar evenredigheid van zijn genot, zonder dat door een van beiden eenige terugvordering mag worden gedaan.

813. De vruchtgebruiker is alleen gehouden tot de kosten van regtsgedingen, welke zijn vruchtgebruik betreffen, en tot het voldoen aan alle overige veroordeelingen, waartoe die gedingen kunnen aanleiding geven.

Indien het geschil te gelijker tijd den eigenaar en den vruchtgebruiker aangaat, en zij beiden in het geding betrokken zijn, zullen zij tot de kosten bijdragen, in evenredigheid hunner wederzijdsche belangen, door den regter te bepalen.

814. Indien, gedurende het vruchtgebruik, een derde persoon zich eenige onwettige aanmatiging op het erf veroorlooft, of anderzins de regten van den eigenaar tracht te verkorten, is de vruchtgebruiker gehouden daarvan aan den eigenaar kennis te geven; bij gebreke hiervan, is hij aansprakelijk voor alle schaden, welke daardoor voor den laatstgenoemde zouden mogen ontstaan, op dezelfde wijze als hij zoude moeten vergoeden het nadeel, door hem of door degenen, voor wie hij aansprakelijk is, toegebragt.

815. Indien de goederen onder beheer van derden gebragt zijn, zijn de bewindvoerders, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, gehouden voor de regten des eigenaars en voor die van den vruchtgebruiker te waken.

Zij kunnen, voor den eigenaar of voor den vruchtgebruiker, noch eischende, noch verwerende, in regten optreden, zonder daartoe door dengene, dien de zaak aangaat, gemagtigd te zijn.

816. Indien eene kudde beesten, waarvan het vruchtgebruik is gegeven, door toeval of door ziekte, en buiten de schuld des vruchtgebruikers, geheel verloren gaat, is deze alleen verpligt aan den eigenaar verantwoording te doen van de huiden of van hare waarde.

Indien de kudde niet geheel is verloren gegaan, is de vruchtgebruiker gehouden het getal der gestorven beesten uit de jongen aan te vullen.

817. Indien het vruchtgebruik niet op eene geheele kudde, maar op een of meer beesten is gelegd, en een of meer daarvan, buiten de schuld des vruchtgebruikers, zijn gestorven, is deze niet verpligt ze aan te vullen, of de waarde daarvan uit te keeren, maar hij moet alleen de huiden of de waarde daarvan teruggeven.

818. De vruchtgebruiker van een schip is verpligt om het, in geval eener buitenlandsche reis, te laten verzekeren. Bij gebreke hiervan, is hij verantwoordelijk voor alle schade, welke daardoor voor den eigenaar zoude mogen ontstaan.

VIERDE AFDEELING.

Hoe het vruchtgebruik eindigt.

Artikel 819.

Vruchtgebruik eindigt:

1°. Door den dood van den vruchtgebruiker;

2°. Wanneer de tijd tot welken, of de voorwaarden waaronder het is toegestaan, verloopen of vervuld zijn;

3°. Door vermenging, wanneer de bloote eigendom en het vruchtgebruik zijn gekomen in dezelfde hand;

4°. Door afstand van den vruchtgebruiker, ten behoeve van den eigenaar;

5°. Door verjaring, wanneer de vruchtgebruiker gedurende dertig jaren van zijn regt geen gebruik heeft gemaakt;

6°. Door den geheelen ondergang der zaak, waarop het vruchtgebruik is gevestigd.

820. Vruchtgebruik ten voordeele van verscheiden personen gezamenlijk gegeven houdt eerst op door den dood van den laatsten.

Vruchtgebruik ten voordeele van een zedelijk ligchaam houdt op door deszelfs ontbinding.

821. Het vruchtgebruik, hetwelk gegeven is tot dat een derde persoon een zekeren ouderdom zal bereikt hebben, blijft tot dat tijdstip voortduren, al ware het dat deze persoon vóór den vastgestelden ouderdom mogt overleden zijn; behoudens hetgeen, bij den veertienden titel van het eerste boek van dit Wetboek, aangaande het wettelijk genot van de ouders bepaald is.

822. Geen vruchtgebruik kan aan een zedelijk ligchaam langer dan voor dertig jaren worden toegestaan.

823. Indien slechts een gedeelte der aan vruchtgebruik onderworpen zaak is te niet gegaan, blijft het vruchtgebruik voor hetgeen overig is bestaan.

Overstrooming van den grond doet het vruchtgebruik geenszins te niet gaan, voor zoo verre de vruchtgebruiker, naar den aard der zaak, in staat is zijn regt uit te oefenen.

Het vruchtgebruik herleeft in zijn geheel, nadat de grond door de natuur of door arbeid weder zal zijn droog geworden; behoudens de bepaling van artikel 636.

824. Indien het vruchtgebruik alleen op een gebouw gevestigd is, en dit gebouw door brand of een ander toeval vernield, of door ouderdom is ingestort, heeft de vruchtgebruiker geen regt van genot, noch op den grond, noch op de bouwstoffen.

Indien het vruchtgebruik gevestigd is op een stuk goed,

waarvan het gebouw een gedeelte uitmaakt, blijft de vruchtgebruiker in het genot van den grond, en mag zich van de bouwstoffen bedienen, hetzij om hetgeen vernield is weder op te bouwen, hetzij om andere gebouwen te herstellen, welke een gedeelte van het goed uitmaken.

825. Het vruchtgebruik van een vaartuig gaat te niet, wanneer dit zich buiten staat bevindt om hersteld te worden.

De vruchtgebruiker heeft geen regt op het wrak of de overblijfselen.

826. Het vruchtgebruik van eene rente, inschuld of obligatie houdt niet op door de aflossing der hoofdsom.

De vruchtgebruiker heeft het regt om de wederbelegging daarvan ten zijnen voordeele te vorderen.

827. Het vruchtgebruik kan ook eindigen door het misbruik, hetwelk de vruchtgebruiker van zijn genot maakt, hetzij door het goed te beschadigen, hetzij door het, bij gebreke van genoegzame herstelling en onderhoud, te laten vervallen.

828. De regter kan, in die gevallen, en naar gelang der omstandigheden, hetzij de geheele vernietiging van het vruchtgebruik uitspreken, hetzij de goederen onder het beheer van een derde stellen, of wel ze aan den eigenaar doen overgeven, met last om jaarlijks aan den vruchtgebruiker eene bepaalde som te betalen, tot op het oogenblik toe, waarop het vruchtgebruik zoude hebben moeten ophouden.

Indien evenwel de vruchtgebruiker of zijne schuldeischers aanbieden om het gepleegde misbruik dadelijk te herstellen, en voor het vervolg voldoende zekerheid te geven, zal de regter den vruchtgebruiker in het genot van zijne regten kunnen handhaven.

829. Het te niet gaan van het vruchtgebruik doet de huurcontracten, volgens artikel 783 aangegaan, niet ophouden.

TIENDE TITEL.

Van gebruik en bewoning.

Artikel 830.

Het regt van gebruik en dat van bewoning zijn zakelijke regten, welke verkregen worden en te niet gaan op dezelfde wijze als het vruchtgebruik.

831. De verpligting aan den vruchtgebruiker opgelegd om zekerheid te stellen, staat en beschrijving te maken, als een goed huisvader te genieten en de zaak terug te geven, is ook op hem, die het regt van gebruik of bewoning heeft, toepasselijk.

832. Het regt van gebruik en dat van bewoning worden geregeld naar den titel, waarbij ze zijn daargesteld; indien bij den titel geene bepalingen omtrent de uitgestrektheid dier regten gemaakt zijn, worden deze overeenkomstig de volgende artikelen geregeld.

833. Hij, die het regt van gebruik op een erf heeft, mag daarvan slechts zoo vele vruchten trekken, als hij voor zich en zijn huisgezin noodig heeft.

834. Zaken, welke door het gebruik verloren gaan, kunnen geen voorwerp zijn van het regt van gebruik, doch indien dat regt op soortgelijke zaken is toegestaan, wordt het als vruchtgebruik beschouwd.

835. De gebruiker mag zijn regt aan geen ander afstaan of verhuren.

836. Ten aanzien van beesten, heeft de gebruiker het regt om daarmede zijn werk te doen, en de melk, voor zoo verre de behoefte van hem en zijn huisgezin vordert, alsmede de mest, te gebruiken, doch hij heeft geenszins het genot van de wol of de jongen der beesten.

837. Het regt van gebruik, op een erf gevestigd, bevat

noch de jagt, noch de visscherij, maar de gebruiker heeft het genot der erfdienstbaarheden.

838. Ten opzigte van een huis, bestaat er geen onderscheid tusschen het regt van gebruik en dat van bewoning.

Hij, die het regt van bewoning in een huis heeft, mag daarin met zijn huisgezin wonen, zelfs indien hij op het tijdstip, waarop hem dat regt werd toegestaan, mogt zijn ongehuwd geweest.

Dat regt bepaalt zich tot hetgeen noodzakelijk is ter bewoning van den gebruiker en van zijn huisgezin.

839. Het regt van bewoning mag niet worden afgestaan, noch verhuurd.

840. Indien de gebruiker al de vruchten van het erf geniet, of het geheele huis bewoont, is hij even als een vruchtgebruiker verpligt de kosten van bebouwing, de herstellingen tot onderhoud, de belastingen en andere lasten te dragen.

Indien hij slechts een gedeelte der vruchten geniet, of een deel van het huis bewoont, moet hij tot die kosten en lasten bijdragen, naar evenredigheid van zijn genot.

841. Het gebruik van bosschen en beplantingen, aan een bijzonderen persoon toegestaan, geeft aan den gebruiker alleen het regt om zich van het doode hout te bedienen, en om van het hakhout te nemen hetgeen voor hem en zijn huisgezin noodig is.

ELFDE TITEL.

Van erfopvolging bij versterf.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Artikel 842.

Erfopvolging heeft alleen door den dood plaats.

843. Indien verscheidene personen, van welke de een tot des anderen erfenis geroepen is, door een en hetzelfde ongeval of op denzelfden dag, omkomen, zonder dat men weten kunne, wie het eerst overleden zij, worden zij vermoed op hetzelfde oogenblik gestorven te zijn, en er heeft geen overgang van erfenis van den een ten behoeve des anderen plaats.

844. Tot de erfenis worden door de wet geroepen:

1°. De wettige en de natuurlijke bloedverwanten, volgens de hierna vastgestelde regelen;

2°. Bij gebreke van deze, de langstlevende echtgenoot.

Bij gebreke van bloedverwanten en van een overblijvenden echtgenoot, vervallen de goederen aan de koloniale kas, ter plaatse van het sterfhuis, onder den last om de schulden te voldoen, voor zoo ver de waarde dier goederen toereikend is.

845. De erfgenamen treden van regtswege in het bezit der goederen, regten en regtsvorderingen van den overledene.

Indien er geschil ontstaat wie erfgenaam, en alzoo tot dat bezit bevoegd is, kan de regter bevelen, dat de goederen onder geregtelijke bewaring zullen worden gesteld.

De koloniale kas moet zich door den regter doen in het bezit stellen, en is, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, gehouden de nalatenschap te laten verzegelen, en eene boedelbeschrijving te doen opmaken, in den vorm, voor de aanvaarding van nalatenschappen onder het voorregt van boedelbeschrijving vastgesteld.

846. De erfgenaam heeft eene regtsvordering *tot verkrijging der erfenis* tegen al degenen, die, hetzij onder dien titel of zonder titel, in het bezit zijn van de geheele nalatenschap of van een gedeelte daarvan, en tegen degenen, die met arglist hebben opgehouden te bezitten.

Hij kan deze regtsvordering instellen voor het geheel, indien hij alleen erfgenaam is, en voor zijn aandeel, zoo er meer erfgenamen zijn.

Die regtsvordering strekt tot afgifte van al hetgeen zich, onder welken titel ook, in de nalatenschap bevindt, met de vruchten, inkomsten en schadeloosstelling, volgens de regelen, welke in den derden titel van dit boek ten aanzien van de opvordering van eigendom zijn voorgeschreven.

847. Die regtsvordering verjaart door een tijdsverloop van dertig jaren, te rekenen van den dag, waarop de erfenis is opengevallen.

848. Ten einde als erfgenamen te kunnen optreden, moet men bestaan op het oogenblik, dat de erfenis is opengevallen, met inachtneming van den regel, bij artikel 2 van dit Wetboek vastgesteld.

849. Geen vreemdeling is bevoegd om als erfgenaan op te treden in de goederen, welke zijn bloedverwant in de West-Indische koloniën bezit, dan alleen in de gevallen, waarin een ingezeten dier koloniën van zijn bloedverwant, goederen in het land van dien vreemdeling bezittende, zoude kunnen erven, en op dezelfde wijze.

850. Als *onwaardig* om erfgenaam te zijn worden beschouwd en als zoodanig van de erfenis uitgesloten:

1°. Hij, die veroordeeld is, ter zake dat hij den overledene heeft omgebragt of gepoogd heeft om te brengen;

2°. Hij, die bij regterlijke uitspraak overtuigd is tegen den erflater lasterlijk te hebben ingebragt eene beschuldiging van een der misdrijven, omschreven in artikel 257, n°. 3.

3°. Hij, die den overledene door feitelijkheid belet heeft zijn uitersten wil te maken of te herroepen;

4°. Hij, die den uitersten wil van den overledene heeft verduisterd, vernietigd of vervalscht.

851. De erfgenaam, die uit hoofde van onwaardigheid van de erfenis is uitgesloten, is gehouden tot de teruggave van alle vruchten en inkomsten, waarvan hij sedert het openvallen der erfenis genot heeft gehad.

852. Kinderen van een onwaardig verklaarden persoon, uit eigen hoofde tot de erfenis komende, zijn niet uitgesloten door de schuld van hunne ouders; doch deze zijn in geen geval bevoegd om van de goederen dier nalatenschap het vruchtgenot te vorderen, hetwelk de wet aan ouders op de goederen van hunne kinderen toekent.

853. Plaatsvulling geeft aan den vertegenwoordigenden persoon het regt om te treden in de plaats, in den graad en in de regten van dengene, die vertegenwoordigd wordt.

854. Plaatsvulling heeft in de regte nedergaande wettige linie in het oneindige plaats.

Zij wordt in alle gevallen toegelaten, hetzij de kinderen van den overledene te zamen tot de erfenis komen met de nakomelingen van een vooroverleden kind, hetzij, wanneer de kinderen van den overledene vóór hem gestorven zijn, de nakomelingen dier vooroverleden kinderen zich onderling in gelijke of ongelijke graden bestaan.

855. Er bestaat geene plaatsvulling ten opzigte van naastbestaanden in de opgaande linie De naaste in ieder der beide liniën sluit ten alle tijde dengene uit, die in een verderen graad is.

856 In de zijdlinie wordt de plaatsvulling toegelaten ten voordeele van kinderen en nakomelingen van des overledenen broeders en zusters, hetzij die gezamenlijk met hunne ooms of moeijen tot de nalatenschap komen, hetzij dat, na het vooroverlijden der broeders en zusters van den overledene, de erfenis overga tot hunne nakomelingen, aan elkander in gelijke of in ongelijke graden bestaande.

857. Plaatsvulling wordt ook toegelaten in iedere erfopvolging van zijdmagen, wanneer, nevens dengene, die den erflater het naast in den bloede bestaat, er nog kinderen of afkomelingen aanwezig zijn van vooroverleden broeders of zusters van eerstgemelden; in welk geval deze bij plaatsvulling met hunne ooms of moeijen, oudooms of oudmoeijen, tot de erfenis geregtigd zijn.

858. In al de gevallen, waarin plaatsvulling wordt toegelaten, heeft de verdeeling bij staken plaats; indien dezelfde staak verscheidene takken heeft voortgebragt, geschiedt de onderverdeeling in iederen tak wederom bij staken, en onder de personen in denzelfden tak geschiedt de verdeeling bij hoofden.

859. Niemand kan voor een levenden persoon bij plaatsvulling optreden.

860. Een kind ontleent niet van zijne ouders het regt om hen te vertegenwoordigen, en men kan zelfs dengene vertegenwoordigen, wiens boedel men niet heeft willen aanvaarden.

861. De wet slaat geen acht, noch op den aard, noch op den oorsprong der goederen, om de erfopvolging daarin te regelen.

862. Alle erfenissen welke, hetzij geheel, hetzij voor een gedeelte, aan bloedverwanten in de opgaande of zijdlinie te beurt vallen, worden gelijkelijk in tweeën gedeeld, waarvan het eene deel aan de nabestaanden in de vaderlijke, en het andere aan die in de moederlijke linie te beurt valt, behoudens de bepaling in de artikelen 866, 867 en 871 voorkomende.

De erfenis kan nimmer uit de eene linie tot de andere overgaan, dan wanneer er in ééne der beide liniën noch bloedverwant in de opgaande linie, noch zijdmaag gevonden wordt.

863. Wanneer deze eerste verdeeling tusschen de vaderlijke en de moederlijke liniën is geschied, heeft er geene verdere verdeeling tusschen de onderscheidene takken plaats; maar de helft, aan iedere linie te beurt gevallen, behoort aan den erfgenaam, of de erfgenamen, welke den overledene het naast in graad bestaan, behoudens het geval van plaatsvulling.

TWEEDE AFDEELING.

Van de erfopvolging in de wettige nederdalende, opgaande en zijdlinie.

Artikel 864.

De kinderen of hunne afstammelingen erven van hunne ouders, grootouders, of verdere bloedverwanten in de opgaande linie, zonder onderscheid van kunne of eerstgeboorte, en zelfs wanneer zij uit verschillende huwelijken verwekt zijn.

Zij erven voor gelijke deelen bij hoofden, wanneer zij allen in den eersten graad zijn en uit eigen hoofde geroepen worden; zij erven bij staken, wanneer zij allen, of een gedeelte hunner, bij plaatsvulling opkomen.

865. Indien de overledene noch nakomelingen, noch broeders of zusters achtergelaten heeft, wordt de nalatenschap in twee gelijke deelen tusschen de bloedverwanten in de vaderlijke, en die in de moederlijke opgaande linie verdeeld, behoudens de bepaling van artikel 871.

De naaste in graad in de opgaande linie bekomt de helft aan zijne linie behoorende, met uitsluiting van alle anderen.

Bloedverwanten in de opgaande linie, van denzelfden graad, erven bij hoofden.

866. Wanneer de vader en de moeder van een persoon, welke zonder nakomelingen overleden is, hem overleven, bekomt ieder hunner een derde gedeelte der nalatenschap, indien de verstorvene alleen één broeder of ééne zuster heeft achtergelaten, welke het overige derde gedeelte bekomt.

De vader en de moeder erven ieder voor een vierde gedeelte, indien de overledene meer broeders of zusters heeft achtergelaten, en in dat geval vallen aan deze laatstgemelden de twee overige vierde gedeelten te beurt.

867. Indien de vader of de moeder van iemand, zonder

nakomelingen overleden, vóór hem gestorven is, zal de langstlevende de helft der nalatenschap bekomen, indien de overledene slechts één broeder of ééne zuster achterlaat; één derde, indien hij er twee achtergelaten heeft; en één vierde gedeelte, indien er meer broeders of zusters achtergebleven zijn. De overige deelen vallen aan de broeders en zusters te beurt.

868. Indien vader en moeder van een persoon, welke zonder nakomelingschap gestorven is, vooroverleden zijn, worden de broeders en zusters of hunne afstammelingen tot de geheele erfenis geroepen, met uitsluiting der bloedverwanten in de opgaande linie en der overige zijdmagen.

869. De verdeeling van al hetgeen, volgens de bepalingen der hier-bovenstaande artikelen, aan de broeders en de zusters toekomt, geschiedt onder hen in gelijke deelen, indien zij allen van hetzelfde bed zijn; doch indien zij uit verschillende huwelijken zijn voortgesproten, wordt hetgeen zij erven in twee gelijke deelen tusschen de vaderlijke en de moederlijke liniën des overledenen verdeeld; de volle broeders en zusters bekomen hun deel in beide de liniën, en die van halven bedde alleen in de linie, tot welke zij behooren. Indien er niet dan halve broeders of zusters, van éénen kant alleen, zijn achtergebleven, bekomen zij de geheele nalatenschap, met uitsluiting van alle andere bloedverwanten in de andere linie.

870. Bij gebreke van broeders en zusters, en tevens van nabestaanden in eene der beide opgaande liniën, komt de nalatenschap voor de eene helft aan de in leven zijnde bloedverwanten in de opgaande linie, en voor de wederhelft aan de zijdmagen in de andere linie, met uitzondering van het geval bij het volgende artikel vermeld.

Bij gebreke van broeders en zusters en van nabestaanden in de beide opgaande liniën, worden in iedere zijdlinie de naaste bloedverwanten, ieder voor de helft, tot de erfenis geroepen.

Indien er in dezelfde zijdlinie bloedverwanten van denzelfden graad gevonden worden, deelen zij onder elkander bij hoofden, behoudens de bepaling van artikel 857.

871. De langstlevende vader of moeder erft alleen de geheele nalatenschap van zijn kind, hetwelk zonder afkomelingen en zonder broeders of zusters na te laten, overleden is.

872. Onder de benaming van broeders en zusters, in deze afdeeling voorkomende, worden steeds de wettige afstammelingen van ieder hunner begrepen.

873. Bloedverwanten, welke den overledene verder dan in den twaalfden graad bestaan, erven niet.

DERDE AFDEELING.

Van erfopvolging wanneer er natuurlijke kinderen aanwezig zijn.

Artikel 874.

Indien de overledene wettig erkende natuurlijke kinderen heeft achtergelaten, wordt de nalatenschap gebeurd op de wijze als bij de drie volgende artikelen bepaald is.

875. Indien de overledene wettige afstammelingen heeft achtergelaten, erven de natuurlijke kinderen een derde van het aandeel, hetwelk zij zouden gehad hebben, waren zij wettig geweest; zij erven de helft der nalatenschap, heeft de overledene geene afstammelingen, maar wel bloedverwanten in de opgaande linie, of broeders en zusters of hunne afstammelingen achtergelaten; en drie vierden, zijn er alleen nabestaanden in een verderen graad overgebleven.

Indien de wettige erfgenamen den overledene in ongelijke graden bestaan, bepaalt de naaste in de eene linie, zelfs ten aanzien dergenen, welke zich in de andere linie bevinden, de

hoegrootheid van het aandeel, hetwelk aan het natuurlijk kind verschuldigd is.

876. In al de gevallen, bij het vorige artikel voorzien, wordt het overschot der nalatenschap, op de wijze als bij de tweede afdeeling van dezen titel bepaald is, onder de wettige erfgenamen verdeeld.

877. Indien de overledene geen bloedverwant in den graad, waarin men erven mag, achtergelaten heeft, bekomen de natuurlijke kinderen de geheele nalatenschap.

878. In geval een natuurlijk kind vooroverleden is, kunnen zijne wettige kinderen en afstammelingen de bij de artikelen 875 en 877 aan hen toegekende voordeelen vorderen.

879. De hier-bovenstaande bepalingen zijn niet op in overspel of in bloedschande verwekte kinderen toepasselijk.

De wet verleent hun alleen het noodige levensonderhoud.

880. Dat onderhoud wordt geregeld overeenkomstig de gegoedheid des vaders of der moeder, en naar het getal en de hoedanigheid der wettige erfgenamen.

881. Indien de vader of de moeder, bij hun leven, aan een in overspel of bloedschande verwekt kind het noodige levensonderhoud heeft verzekerd, kan dat kind geene verdere aanspraak hoegenaamd op de nalatenschap van zijn vader of moeder maken.

882. De nalatenschap van een natuurlijk kind, zonder nakomelingen overleden, vervalt aan den vader of aan de moeder, die het erkend heeft, of aan ieder hunner voor de helft, indien het door beiden is erkend geweest.

883. In geval van vooroverlijden der ouders van een natuurlijk kind, hetwelk geene nakomelingschap heeft nagelaten, keeren de goederen, welke het uit de nalatenschap der ouders verkregen heeft, indien die goederen nog *in natura* in den boedel aanwezig zijn, tot de wettige afstammelingen van zijn vader of zijne moeder terug; hetzelfde geldt ten aanzien van actiën tot terugvordering, indien er zoodanige bestaan, en

van den koopprijs der goederen, zoo deze vervreemd zijn, en die koopprijs nog verschuldigd is.

Al de overige goederen gaan over tot de natuurlijke broeders of zusters, of tot hunne wettige nakomelingen.

884. De wet kent aan een natuurlijk kind geen regt hoegenaamd toe op de goederen der bloedverwanten van zijne ouders, behalve in het geval bij het volgende artikel vermeld.

885. Indien een der bloedverwanten kwam te overlijden, zonder nabestaanden in den erfelijken graad, noch langstlevenden echtgenoot achter te laten, is het natuurlijk erkend kind geregtigd om de nalatenschap te vorderen, met uitsluiting van de koloniale kas.

Indien het natuurlijke kind sterft, zonder afstammelingen, noch ouders, noch natuurlijke broeders of zusters of nakomelingen van deze, noch langstlevenden echtgenoot achter te laten, behoort zijne nalatenschap insgelijks, en met uitsluiting van de koloniale kas, aan de naaste bloedverwanten van zijn vader of van zijne moeder, welke hem erkend heeft; en indien hij door beide erkend is, behoort de eene helft zijner nalatenschap aan de naaste bloedverwanten van vaders kant, en de wederhelft aan die van moeders zijde.

De verdeeling in beide liniën geschiedt volgens de regelen, omtrent gewone erfopvolging voorgeschreven.

TWAALFDE TITEL.

Van uiterste willen.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Artikel 886.

De goederen, welke iemand bij zijn overlijden nalaat, behoo

ren aan zijne wettige erfgenamen, voor zoo verre hij daarover niet bij uitersten wil wettiglijk mogt hebben beschikt.

887. Een testament of uiterste wil is eene akte, houdende de verklaring van hetgeen iemand wil dat na zijn dood zal geschieden, en welke akte door hem kan worden herroepen.

888. Uiterste wilsbeschikkingen ten aanzien van goederen zijn, of *algemeen*, of onder een *algemeenen titel*, of onder een *bijzonderen titel*.

Elke dezer beschikkingen, hetzij ze gedaan zij onder de benaming van *erfstelling*, hetzij onder de benaming van *legaat*, of onder elke andere benaming, zal kracht hebben, volgens de regelen bij dezen titel voorgeschreven.

889. Eene uiterste wilsbeschikking ten voordeele van de *naaste bloedverwanten*, of het *naaste bloed van den erflater*, zonder verdere aanduiding, wordt geacht te zijn gemaakt ten voordeele van zijne door de wet geroepen erfgenamen.

890. De uiterste wilsbeschikking ten voordeele *van de armen*, zonder andere aanduiding, wordt geacht gemaakt te zijn ten behoeve van al de noodlijdenden, zonder onderscheid van godsdienst, welke in de plaats, alwaar de erfenis is opengevallen, door armen-inrigtingen bedeeld worden.

891. De erfstellingen over de hand of fideï-commissaire substitutiën zijn verboden.

Dienvolgens is, zelfs ten aanzien van den benoemden erfgenaam of legataris, nietig en van onwaarde elke beschikking, waarbij hij belast wordt de erfenis of het legaat te bewaren, en aan een derde, voor het geheel of voor een gedeelte, uit te keeren

Van deze verboden erfstellingen zijn uitgezonderd die, welke bij de zevende en achtste afdeelingen van dezen titel zijn toegelaten.

892. De bepaling waarbij een derde, of, bij diens vooroverlijden, al zijne wettige kinderen, reeds geboren of die nog zullen worden geboren, zijn geroepen tot het geheel of tot

een gedeelte van hetgeen de erfgenaam of legataris, bij zijn overlijden, van de erfenis of van het legaat onvervreemd of onverteerd zal overlaten, is geene verboden erfstelling over de hand.

Door zoodanige erfstelling of legaat mag de erflater zijne erfgenamen, aan welke een wettelijk erfdeel toekomt, niet benadeelen.

893. De beschikking, waardoor een derde tot eene erfenis of een legaat geroepen wordt, in het geval dat de geroepen erfgenaam of legataris die niet geniet, is van waarde.

894. Hetzelfde heeft plaats omtrent eene uiterste wilsbeschikking, waarbij het vruchtgebruik aan den een, en de bloote eigendom aan den ander gegeven wordt.

895. De bepaling waarbij de nalatenschap of het legaat, of wel een gedeelte daarvan, onvervreemdbaar is verklaard, wordt voor niet geschreven gehouden.

896. Indien de bewoordingen eener uiterste wilsbeschikking duidelijk zijn, mag men daarvan door uitlegging niet afwijken.

897. Indien daarentegen de bewoordingen eener uiterste wilsbeschikking voor onderscheidene opvattingen vatbaar zijn, moet men veeleer nagaan, welke de bedoeling des erflaters geweest zij, dan zich, tegen die bedoeling, aan den letterlijken zin der woorden houden.

898. In zoodanig geval, moeten ook de bewoordingen worden opgevat in den zin, die met den aard der beschikking en met haar onderwerp het meest overeenkomt, en bij voorkeur in dier voege, dat de beschikking eenige uitwerking of gevolg hebbe.

899. In alle uiterste wilsbeschikkingen worden de voorwaarden, die onverstaanbaar of onmogelijk zijn, of die met de wetten en goede zeden strijden, voor niet geschreven gehouden.

900. De voorwaarde wordt gehouden voor vervuld, indien hij, die bij de niet-vervulling daarvan belang mogt hebben, de vervulling heeft belet.

901. De vermelding van eene valsche beweegreden wordt voor niet geschreven gehouden, ten ware uit den uitersten wil blijken mogt, dat de erflater de beschikking niet zoude hebben gemaakt, had hij van de valschheid der beweegreden kennis gedragen.

902. De vermelding van eene, hetzij ware, hetzij valsche, beweegreden, die echter met de wetten of de goede zeden strijdt, maakt de erfstelling of het legaat nietig.

903. Indien een ondeelbare last aan verscheidene erfgenamen of legatarissen is opgelegd geworden, en een of meer hunner van de erfenis of het legaat afzien, of wel onbekwaam zijn om het gemaakte te beuren, zal hij, die zich voor het geheel van den last wil kwijten, het hem nagelaten gedeelte kunnen vorderen, en zijn verhaal hebben op de nalatenschap, voor hetgeen hij voor de andere mogt hebben betaald.

904. Uiterste willen, gemaakt ten gevolge van dwang, bedrog of arglist, zijn nietig.

905. Indien door een en hetzelfde ongeval, of op denzelfden dag, mogten omkomen de erflater en de erfgenaam of de legataris, of degene, die bij eene geoorloofde onder-erfstelling in plaats van dezen laatste zoude zijn opgetreden, zonder dat men weten kunne, wie van de alzoo omgekomenen het eerst overleden zij, worden zij vermoed op hetzelfde oogenblik gestorven te zijn, en er heeft geen overgang van regten ten gevolge van den uitersten wil plaats.

906 De bepalingen, voorkomende in de artikelen 848, 849, 850, 851, 852 en 859, zijn ook van toepassing bij erfopvolging bij uitersten wil.

TWEEDE AFDEELING.

Van de bekwaamheid om bij uitersten wil te beschikken of daarvan voordeel te genieten.

Artikel 907.

Tot het maken of herroepen van een uitersten wil moet men zijne verstandelijke vermogens bezitten.

908. Alle personen kunnen bij uitersten wil beschikken, en daaruit voordeel genieten, uitgezonderd de zoodanige, die daartoe, volgens de bepalingen van deze afdeeling, zijn onbekwaam verklaard.

909. Minderjarigen, die den vollen ouderdom van achttien jaren niet hebben bereikt, mogen geen uitersten wil maken.

910. De bekwaamheid van den erflater wordt beoordeeld naar den staat, waarin hij zich bevond op het oogenblik dat de uiterste wil gemaakt is.

911. Om uit krachte van een uitersten wil iets te kunnen genieten, moet men bestaan op het oogenblik van den dood des erflaters, met inachtneming van den regel bij artikel 2 van dit Wetboek vastgesteld.

Deze bepaling is niet toepasselijk op personen, die geroepen zijn om uit stichtingen genot te trekken.

912. Makingen bij uiterste wilsbeschikking, ten behoeve van openbare instellingen, godsdienstige gestichten, kerken of armen-inrigtingen, hebben geen gevolg, dan voor zoo ver de Gouverneur aan de bewindvoerders dier gestichten de magt zal hebben verleend om die makingen aan te nemen.

913. Een echtgenoot kan geen voordeel genieten door de uiterste wilsbeschikkingen van zijn mede-echtgenoot, indien het huwelijk zonder behoorlijke toestemming mogt zijn aangegaan, en de erflater gestorven is op een tijdstip, waarop de wettigheid van dit huwelijk te dier oorzake nog in regten kon worden betwist.

914. De man of de vrouw, die, kinderen of afstammelingen uit een vroeger bed hebbende, een tweede of volgend huwelijk aangaat, zal bij uitersten wil aan zijn lateren echtgenoot niet meer mogen geven dan het minste gedeelte, hetwelk één der wettige kinderen geniet, en zonder dat, in eenig geval, de beschikking het vierde deel van zijne goederen moge te boven gaan.

915. Echtgenooten kunnen, ten opzigte van de goederen, welke in gemeenschap zijn, niet verder beschikken dan over het aandeel, dat ieder hunner in de gemeenschap heeft. Indien echter eenig goed uit de gemeenschap is gemaakt, kan de legataris het niet *in natura* vorderen, indien dat goed niet aan de erfgenamen van den erflater is aanbedeeld. In dat geval wordt de legataris schadeloos gesteld uit het aandeel in de gemeenschap, aan de erfgenamen van den erflater aangekomen, en, bij ongenoegzaamheid, uit de goederen, aan die erfgenamen persoonlijk toebehoorende.

916. Een minderjarige, ofschoon den ouderdom van achttien jaren bereikt hebbende, kan bij uitersten wil ten voordeele van zijn voogd geene beschikking maken.

Meerderjarig geworden zijnde kan hij zijn gewezen voogd niet bij uitersten wil bevoordeelen, dan na het afleggen en sluiten der voogdij-rekening.

Van de twee hierboven gemelde gevallen zijn uitgezonderd bloedverwanten van den minderjarige in de opgaande linie, die zijne voogden zijn of geweest zijn.

917. Minderjarigen kunnen niet bij uitersten wil beschikken ten voordeele van hunne leermeesters, gouverneurs of gouvernanten, welke met hen te zamen wonen, noch ten voordeele van hunne onderwijzers of onderwijzeressen, bij welke de minderjarigen in de kost besteed zijn.

Hiervan zijn uitgezonderd de beschikkingen tot vergelding van gedane diensten, bij wijze van legaat gemaakt, met in-

achtneming echter, zoowel van de gegoedheid van den maker, als van de bewezen diensten.

918. De geneesheeren, heelmeesters, apothekers en andere personen de geneeskunde uitoefenende, die iemand gedurende de ziekte, waaraan hij overleden is, bediend hebben, alsmede de bedienaars van de godsdienst, die hem gedurende die ziekte hebben bijgestaan, kunnen geen voordeel trekken uit de uiterste wilsbeschikkingen, die zoodanig persoon, gedurende die ziekte, ten hunnen behoeve mogt hebben gemaakt.

Hiervan zijn uitgezonderd:

1°. De beschikkingen tot vergelding van gedane diensten, bij wijze van legaat gemaakt, even als bij het vorige artikel is vastgesteld;

2°. De beschikkingen ten voordeele van den echtgenoot van den erflater;

3°. De beschikkingen, zelfs algemeene, gemaakt ten voordeele van bloedverwanten tot den vierden graad ingesloten, indien de overledene geene erfgenamen in de regte linie mogt hebben nagelaten; ten ware degene, ten wiens voordeele de beschikking gemaakt is, zelf onder het getal dier erfgenamen mogt behooren.

919. De notaris, die een uitersten wil bij openbare akte heeft verleden, en de getuigen, die daarbij zijn tegenwoordig geweest, kunnen niets genieten van hetgeen hun bij dien uitersten wil mogt zijn gemaakt.

920. Indien ouders wettige en ook natuurlijke, doch wettiglijk erkende, kinderen nalaten, zullen deze laatste uit de uiterste wilsbeschikkingen hunner ouders niet meer mogen genieten, dan hetgeen hun bij den elfden titel van dit boek is toegekend.

921. Overspelers of overspeelsters en hunne medepligtigen kunnen uit elkanders uitersten wil geen voordeel genieten, mits van het overspel, vóór het overlijden van den erflater, door een regterlijk gewijsde gebleken zij.

922. Eene uiterste wilsbeschikking, gemaakt ten voordeele van iemand, die onbekwaam is om te erven, is nietig, zelfs wanneer de beschikking mogt zijn gemaakt op den naam van een tusschen beiden komenden persoon.

Voor tusschen beiden komende personen worden gehouden de vader en de moeder, de kinderen en afstammelingen, en de echtgenoot van dengene, die onbekwaam is om te erven.

923. Hij, die veroordeeld is omdat hij den erflater heeft omgebragt; hij, die den uitersten wil des erflaters heeft verdonkerd, vernietigd of vervalscht; of die den erflater door feitelijkheden heeft belet zijn uitersten wil te herroepen of te veranderen, zal uit den uitersten wil geen voordeel genieten; evenmin zullen het zijn echtgenoot en kinderen.

DERDE AFDEELING.

Van de legitieme portie of het wettelijk erfdeel, en van de inkorting der giften, welke die portie zouden verminderen.

Artikel 924.

De legitieme portie of het wettelijk erfdeel is een gedeelte der goederen, hetwelk aan de bij de wet geroepen erfgenamen in de regte linie wordt toegekend, en waarover de overledene, noch bij gifte onder de levenden, noch bij uitersten wil, heeft mogen beschikken.

925. In de nederdalende linie, indien de erflater slechts één wettig kind nalaat, bestaat dat wettelijk erfdeel in de helft van de goederen, welke het kind bij versterf zoude geërfd hebben.

Indien er twee kinderen overblijven, is het wettelijk erfdeel voor ieder kind twee derde gedeelten van hetgeen het bij versterf zoude erven.

In geval de overledene drie of meer kinderen nalaat, zal

het wettelijk erfdeel drie vierde gedeelten bedragen van hetgeen elk kind bij versterf zoude gehad hebben.

Onder den naam van *kinderen* worden begrepen de afstammelingen, in welken graad zij ook zijn; echter worden deze alleen gerekend in plaats van het kind, hetwelk zij in de nalatenschap van den erflater vertegenwoordigen.

926. In de opgaande linie bedraagt het wettelijk erfdeel altijd de helft van hetgeen, volgens de wet, aan elken bloedverwant in die linie bij versterf toekomt.

927. Het wettelijk erfdeel van een natuurlijk, doch wettiglijk erkend kind, bestaat uit de helft van dat gedeelte, hetwelk de wet aan dat kind in de nalatenschap bij versterf toekent.

928. Bij gebreke van bloedverwanten in de opgaande en de nederdalende linie, en van natuurlijke, wettiglijk erkende kinderen, mogen de giften, bij akte onder de levenden of bij uitersten wil gedaan, het geheele beloop der goederen van de nalatenschap bevatten.

929. Wanneer de beschikking, bij akte onder de levenden of bij uitersten wil gedaan, bestaat in een vruchtgebruik of in eene lijfrente, waarvan het beloop het wettelijk erfdeel benadeelt, hebben de erfgenamen, aan welke dat erfdeel is toegekend, de keus, of om deze beschikking uit te voeren, of wel om aan de begiftigden of legatarissen den eigendom van het beschikbare gedeelte af te staan.

930. Het aandeel, waarover men beschikken mag, kan, hetzij in het geheel of gedeeltelijk, bij akte onder de levenden of bij uitersten wil, aan vreemden, of wel aan kinderen of andere personen, die tot eene erfenis geregtigd zijn, worden weggeschonken, behoudens de gevallen, waarin deze laatste, naar aanleiding van den zestienden titel van dit boek, tot inbreng gehouden zijn.

931. De giften of schenkingen, hetzij onder de levenden, hetzij bij uitersten wil gemaakt, welke aan het wettelijk

erfdeel mogten te kort doen, zullen bij het openvallen der nalatenschap kunnen verminderd worden, doch alleen op de vordering van de legitimarissen en van hunne erfgenamen of regthebbenden.

De legitimarissen zullen van die vermindering niets kunnen genieten ten nadeele van de schuldeischers van den overledene.

932. Om de hoegrootheid van het wettelijk erfdeel te bepalen, maakt men eene opsomming van al de goederen, die op het tijdstip van het overlijden van den gever of erflater aanwezig waren; men voegt daarbij het beloop der goederen, waarover bij giften onder de levenden beschikt is, berekend naar den staat, waarin zij zich op het tijdstip der gift bevonden hebben, en hunne waarde op het oogenblik van het overlijden van den gever; men berekent over al die goederen, na de schulden daarvan te hebben afgetrokken, hoeveel, naar mate van de betrekking der legitimarissen, het erfdeel is hetwelk zij kunnen vorderen, en men trekt daarvan af hetgeen deze, zelfs met vrijstelling van inbreng, van den overledene hebben ontvangen.

933. Alle vervreemding van eenig goed, hetzij onder den last eener lijfrente, hetzij met voorbehoud van vruchtgebruik, aan een der erfgenamen in de regte linie gedaan, wordt beschouwd als eene gift.

934. Indien de gegeven zaak voor het overlijden van den schenker, buiten schuld van den begiftigde, is verloren gegaan, zal zij niet worden begrepen onder de massa der goederen, over welke het wettelijk erfdeel moet worden berekend.

De gegeven zaak zal onder de massa worden begrepen, indien zij ter oorzaak van het onvermogen van den begiftigde niet kan worden terug verkregen.

935. De giften onder de levenden zullen nimmer mogen worden verminderd, dan nadat al de goederen, welke bij uitersten wil zijn vermaakt, zullen bevonden worden niet ge-

noegzaam te zijn om het wettelijk erfdeel te verzekeren. Wanneer alsdan eene vermindering van de giften onder de levenden moet plaats hebben, zal men die aanvangen met de gift, welke het laatst gedaan is, en alzoo verder van deze tot de vroegere opklimmen.

936. De teruggave van de onroerende goederen, welke naar aanleiding van het voorgaande artikel moet plaats hebben, geschiedt *in natura*, niettegenstaande alle daartegen strijdige bepalingen.

Indien echter de vermindering moet worden toegepast op een erf, hetwelk niet gevoegelijk kan worden verdeeld, zal de begiftigde, zelfs wanneer het een vreemde is, de bevoegdheid hebben om in gereed geld op te leggen hetgeen den legitimaris toekomt.

937. De vermindering der bij uitersten wil gedane makingen zal geschieden zonder onderscheid te maken tusschen de erfstellingen en legaten, tenzij de erflater uitdrukkelijk mogt hebben bevolen, dat deze of gene erfstelling of legaat bij voorkeur moest worden voldaan; in welk geval zoodanige erfstelling of legaat niet zal worden verminderd, dan in geval de waarde van de andere makingen niet mogt toereikend zijn om het wettelijk erfdeel op te leveren.

938. De begiftigde zal de vruchten van hetgeen de gift meer bedraagt dan het gedeelte waarover beschikt kan worden terug geven, te rekenen van den dag dat de gever overleden is, indien de regtsvordering tot verkorting of vermindering is gedaan binnen het jaar, en anders van den dag dat die eisch gedaan zal zijn.

939. De onroerende goederen, die uit krachte van vermindering in den boedel moeten terug keeren, worden daardoor vrij van de schulden of hypotheken, door den begiftigde daarop gelegd.

940. De regtsvordering tot vermindering of inkorting kan door de erfgenamen vervolgd worden tegen derde be-

zitters van de onroerende goederen, welke een gedeelte van het gegevene uitmaken en door de begiftigden vervreemd zijn, op dezelfde wijze en in dezelfde rangschikking als tegen de begiftigden zelve.

Deze regtsvordering moet aangelegd worden volgens de orde van de dagteekeningen dier vervreemdingen, te beginnen met die vervreemding, welke het laatst gedaan is.

De regtsvordering tot vermindering of inkorting zal tegen derde verkrijgers niet kunnen worden ingesteld, dan voor zoo verre de begiftigde geene andere goederen mogt hebben overgehouden, welke in de gift begrepen waren, en deze niet genoegzaam zijn om het wettelijk erfdeel in zijn geheel te voldoen, of indien de waarde der vervreemde goederen niet op zijne persoonlijke goederen mogt kunnen worden verhaald.

Die regtsvordering zal, in allen gevalle, vervallen door het tijdsverloop van drie jaren, te rekenen van den dag waarop de legitimaris de erfenis heeft aanvaard.

VIERDE AFDEELING.

Van den vorm der uiterste willen.

Artikel 941.

Geen uiterste wil kan bij dezelfde akte door twee of meer personen gemaakt worden, hetzij ten voordeele van een derde, hetzij onder den titel van eene wederkeerige of onderlinge beschikking.

942. Een uiterste wil kan alleen worden gemaakt, of bij eene olographiesche of eigenhandig geschreven akte, of bij eene openbare akte, of bij eene geheime of geslotene beschikking.

943. Een olographiesche uiterste wil moet met de hand des erflaters geheel geschreven en geteekend zijn.

Hij moet door den erflater bij een notaris in bewaring worden gesteld.

De notaris, bijgestaan door twee getuigen, zal daarvan onmiddellijk eene door hem met den erflater en de getuigen geteekende akte van bewaargeving opmaken, hetzij aan den voet van den uitersten wil, indien hij open aan hem is ter hand gesteld, hetzij afzonderlijk, indien het stuk verzegeld aan hem mogt zijn aangeboden; in welk laatste geval de erflater, in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen, op den omslag moet aanteekenen en door zijne onderteekening bekrachtigen, dat het zijn uitersten wil bevat.

In geval de erflater door eenige verhindering, die na de onderteekening van den uitersten wil of van den omslag is opgekomen, den omslag of de akte van bewaargeving, of wel beiden, niet kan teekenen, moet de notaris daarvan, even als van de oorzaak des beletsels, melding maken.

944. Indien zoodanige uiterste wil, overeenkomstig het voorgaande artikel, door den notaris in bewaring genomen is, heeft hij dezelfde kracht als een bij openbare akte gemaakte uiterste wil, en wordt hij gerekend gemaakt te zijn op den dag der akte van bewaargeving, zonder aanzien der dagteekening, welke zich in den uitersten wil zelven mogt bevinden.

945. De erflater kan ten allen tijde zijn olographiesch testament terug vorderen, mits hij, ter verantwoording van den notaris, van de teruggave bij eene authentieke akte doe blijken.

Door de teruggave wordt het olographiesch testament als herroepen beschouwd.

946. Bij een enkel onderhandsch, door den erflater geheel geschreven, gedagteekend en onderteekend stuk, kunnen, zonder verdere formaliteiten, beschikkingen na doode worden gemaakt, doch alleen en bij uitsluiting, ter aanstelling van uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen, ter bestelling van begrafenis, tot het maken van legaten van kleederen, van lijfs-

toebehooren, van bepaalde lijfssieraden en van bijzondere meubelen.

De herroeping van zoodanig stuk kan op dezelfde wijze onder de hand geschieden.

947. Indien zoodanig stuk, als waarvan in het vorige artikel is gesproken, na het overlijden van den erflater gevonden wordt, moet het den kanton-regter van de plaats, waar de erfenis is opengevallen, en, op de eilanden St. Eustatius en St. Martin, den president van den raad van justitie worden aangeboden; deze zal het stuk, indien het verzegeld is, openen, en, in allen gevalle, een proces-verbaal van de aanbieding, alsmede van den staat waarin het zich bevindt, opmaken; hij zal eindelijk dat stuk aan een notaris ter hand stellen, ten einde het onder zijne minuten te bewaren.

948. Een olographiesche uiterste wil, welke gesloten aan den notaris is ter hand gesteld, zal, na den dood des erflaters, aan den regter, bij het vorige artikel aangewezen, worden aangeboden, welke zal handelen zoo als bij artikel 953, ten aanzien van besloten uiterste willen, is voorgeschreven.

949. Een uiterste wil bij openbare akte moet ten overstaan van een notaris, en in tegenwoordigheid van twee getuigen, worden verleden.

950. De notaris moet den wil des erflaters, zoo als die zakelijk aan hem door den erflater is opgegeven, in duidelijke bewoordingen schrijven of doen schrijven.

Indien de opgave buiten de tegenwoordigheid der getuigen is gedaan, en het opstel door den notaris is gereed gemaakt, moet de erflater, alvorens de voorlezing daarvan geschiede, zijn wil nader zakelijk, in tegenwoordigheid der getuigen, opgeven.

Daarna zal, in tegenwoordigheid der getuigen, de uiterste wil door den notaris worden voorgelezen, en na die voorlezing door hem aan den erflater worden afgevraagd, of het voorgelezene zijn uitersten wil bevat.

Indien de uiterste wil in tegenwoordigheid der getuigen is opgegeven, en terstond is in geschrift gebragt, zal gelijke voorlezing en afvraging in tegenwoordigheid der getuigen geschieden.

De akte moet vervolgens door den erflater, den notaris en de getuigen worden onderteekend.

Indien de erflater verklaart, dat hij niet kan onderteekenen, of indien hij daarin verhinderd wordt, moet ook van die verklaring en van de oorzaak van het beletsel in de akte melding gemaakt worden.

Van de nakoming van al deze formaliteiten moet uitdrukkelijk worden melding gemaakt in de akte van uitersten wil.

951. Wanneer de erflater een besloten of geheim testament wil maken, zal hij verpligt zijn zijne beschikkingen te onderteekenen, hetzij hij die zelf geschreven hebbe, hetzij hij die door een ander hebbe laten schrijven; het papier, hetwelk zijne beschikkingen bevat, of het papier hetwelk, tot een omslag dient, indien er een omslag gebruikt wordt, zal gesloten en verzegeld worden.

De erflater zal het alzoo gesloten en verzegeld aan den notaris, in tegenwoordigheid van vier getuigen, aanbieden, of hij zal het in hunne tegenwoordigheid moeten doen sluiten en verzegelen, en moeten verklaren, dat in het gemelde papier zijn uiterste wil begrepen is, en dat die uiterste wil, hetzij door hem zelven geschreven en geteekend is, of door een ander geschreven en door hem geteekend. De notaris zal daarvan eene akte van superscriptie opmaken, die op dat papier, of op het papier tot omslag dienende, zal geschreven worden; deze akte zal zoo wel door den erflater, als door den notaris, benevens de getuigen, onderteekend worden, en in geval de erflater door eenige verhindering, die na de onderteekening van den uitersten wil is opgekomen, de akte van superscriptie niet kan onderteekenen, zal van de oorzaak van het beletsel melding gemaakt worden.

Al de in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen in acht te nemen formaliteiten moeten worden vervuld, zonder intusschen tot eenige andere akte over te gaan.

De besloten of geheime uiterste wil moet onder de minuten van den notaris blijven berusten, die dat stuk ontvangen heeft.

952. In geval de erflater niet kan spreken, maar wel schrijven, zal hij een besloten uitersten wil kunnen maken, mits die met zijne hand geheel geschreven, gedagteekend en onderteekend worde; hij dien aan den notaris en de getuigen aanbiede, en boven de akte van superscriptie in hunne tegenwoordigheid schrijve en onderteekene, dat het papier, hetwelk hij hun aanbiedt, zijn uiterste wil is; waarna de notaris de akte van superscriptie zal schrijven, en daarin melding maken, dat de erflater die verklaring, in tegenwoordigheid van den notaris en de getuigen, geschreven heeft, en zal bovendien worden in acht genomen al hetgeen bij het voorgaande artikel is bepaald.

953. Na den dood van den erflater, moet de besloten of geheime uiterste wil den regter, bij artikel 947 aangewezen, worden aangeboden; deze zal dien wil openen en procesverbaal opmaken van de aanbieding en de opening, alsmede van den staat, waarin zich de uiterste wil bevindt, en dit stuk daarna aan den notaris, die de aanbieding heeft gedaan, terug geven.

954. De notaris, die onder zijne minuten een uitersten wil, van welken aard ook, heeft, moet daarvan, na den dood van den erflater, aan de belanghebbende personen kennis geven.

955. De getuigen, die bij het maken van uiterste willen tegenwoordig zijn, moeten zijn van het mannelijk geslacht, meerderjarig en ingezetenen. Zij moeten de taal verstaan, waarin de uiterste wil is opgesteld, of die, waarin de akte van superscriptie of van bewaargeving is geschreven.

Tot getuigen van een uitersten wil, bij openbare akte op te maken, kunnen niet genomen worden de erfgenamen of

de legatarissen, noch hunne bloedverwanten of aangehuwden, tot in den vierden graad ingesloten, noch de zoons of kleinzoons, of bloedverwanten in denzelfden graad, noch de huisbedienden der notarissen, voor welke de uiterste wil verleden wordt, noch eindelijk de zoodanigen, die wegens een der misdrijven, omschreven in artikel 257, n°. 3, zijn veroordeeld.

956. Een ingezeten, die zich in een vreemd land bevindt, zal geen anderen uitersten wil kunnen maken, dan bij authentieke akte en met inachtneming van de formaliteiten, welke in het land, alwaar de akte verleden wordt, gebruikelijk zijn.

Hij is echter bevoegd om bij een onderhandsch stuk te beschikken, op den voet en de wijze als hierboven, bij artikel 946, is omschreven.

957. In tijd van oorlog kunnen de krijgslieden en andere personen tot de legers behoorende, en zich in het veld of wel in eene belegerde plaats bevindende, hun uitersten wil maken ten overstaan van een officier en in tegenwoordigheid van twee getuigen.

958. De uiterste wil van personen, die zich, gedurende eene zeereis, aan boord bevinden, kan verleden worden ten overstaan van den kapitein of den stuurman van het vaartuig, of, bij gebreke van deze, voor dengene, die hunne plaats vervult, in tegenwoordigheid van twee getuigen.

959. In plaatsen met welke alle gemeenschap, uit hoofde van de pest of andere besmettelijke ziekten, verboden is, kunnen de uiterste willen gemaakt worden voor elk openbaar ambtenaar, in tegenwoordigheid van twee getuigen.

960. De uiterste willen, in de drie voorgaande artikelen vermeld, zullen door de erflaters, alsmede door degenen, voor wie zij verleden zijn, en ten minste door een der getuigen onderteekend moeten worden.

Indien de erflater of een der getuigen verklaart, dat hij niet schrijven kan of belet wordt te teekenen, zal van die

verklaring, alsmede van de oorzaak van het beletsel, in de akte uitdrukkelijk worden melding gemaakt.

961. Deze uiterste willen zullen krachteloos zijn, indien de erflater sterft zes maanden nadat de oorzaak, waarom die in zoodanigen vorm zijn gemaakt, heeft opgehouden.

962. In de gevallen bij de artikelen 957, 958 en 959 voorzien, kunnen de daarbij vermelde personen beschikken, bij een onderhandsch stuk, mits het geheel door de hand des erflaters zij geschreven, gedagteekend en onderteekend.

963. Zoodanige uiterste wil zal krachteloos zijn, indien de erflater is overleden drie maanden nadat de oorzaak, in voorzeide drie artikelen vermeld, heeft opgehouden, ten ware dat stuk bij een notaris mogt zijn in bewaring gegeven, op de wijze als bij artikel 943 is voorgeschreven.

964. De formaliteiten, waaraan de onderscheiden uiterste willen, volgens de bepalingen van deze afdeeling, onderworpen zijn, moeten worden in acht genomen, op straffe van nietigheid.

VIJFDE AFDEELING.

Van de erfstellingen.

Artikel 965.

Erfstelling is eene uiterste wilsbeschikking, waarbij de erflater aan een of meer personen de goederen geeft, welke hij bij zijn overlijden zal nalaten, hetzij in het geheel, hetzij voor een gedeelte, zoo als de helft, een derde.

966. Bij het overlijden van den erflater, treden van regtswege in het bezit van de nagelaten goederen, zoo wel de bij uitersten wil benoemde erfgenamen, als degenen, aan wie de wet een gedeelte in de nalatenschap toekent.

De artikelen 846 en 847 zijn op hen toepasselijk.

967. Indien er geschil ontstaat wie erfgenaam, en alzoo

tot het bezit bevoegd is, kan de regter bevelen, dat de goederen onder geregtelijke bewaring worden gesteld.

ZESDE AFDEELING.

Van legaten.

Artikel 968.

Een legaat is eene bijzondere beschikking, waarbij de erflater aan een of meer personen zekere bepaalde goederen geeft, of wel al zijne goederen van eene zekere soort, als, bij voorbeeld, al zijne roerende of onroerende goederen, of het vruchtgebruik van alle of van een gedeelte zijner goederen.

969. Alle zuivere en onvoorwaardelijke legaten geven, van den dag van het overlijden van den erflater af, aan den legataris het regt om de gelegateerde zaak te vorderen, welk regt op zijne erfgenamen of regtverkrijgenden overgaat.

970. De legataris zal de afgifte van de gelegateerde zaak aan de erfgenamen of legatarissen, die daarmede belast zijn, moeten vragen.

Hij heeft regt op de vruchten of interessen, van den dag van het overlijden van den erflater af, indien de eisch tot afgifte binnen het jaar is gedaan, of indien die afgifte binnen hetzelfde tijdvak vrijwillig heeft plaats gehad. Indien die eisch later geschiedt, heeft hij alleen regt op de vruchten en de interessen, te rekenen van den dag dat de eisch gedaan is.

971. De interessen of vruchten van de gelegateerde zaak loopen ten voordeele van den legataris, van den dag van het overlijden, welk ook het tijdstip zij, waarop hij de afgifte heeft geëischt:

1°. Wanneer de erflater zijne begeerte daaromtrent in den uitersten wil verklaard heeft;

2°. Wanneer eene lijfrente of een jaar-, maand- of week-

geld, onder den titel van levensonderhoud, is gelegateerd.

972. De belastingen, welke, onder welke benaming ook, op legaten ten behoeve van de koloniale kas gelegd zijn, komen ten laste van den legataris, tenzij de erflater het tegendeel hebbe bevolen.

973. Indien de erflater aan onderscheidene legatarissen de voldoening van eenen last heeft opgelegd, zijn zij daartoe gehouden, elk in evenredigheid van de hoegrootheid van zijn legaat, tenzij de erflater daaromtrent anders mogt hebben beschikt.

974. De gelegateerde zaak zal worden uitgekeerd met al hetgeen daartoe behoort, en in den staat waarin zij zich op den dag van het overlijden van den erflater bevindt.

975. Hetgeen echter de erflater, na het legateren van eenig onroerend goed, tot vergrooting aangekocht of verkregen heeft, is, al ware het ook daaraan grenzende, niet in het legaat begrepen, tenzij de erflater anders hadde bevolen.

De verbeteringen, verfraaijingen of nieuwe opbouwingen op den gelegateerde grond door den erflater gemaakt, of de vergrooting van den omtrek van een ingesloten grond, zullen zonder nieuwe beschikking gerekend worden een gedeelte van het legaat uit te maken.

976. Indien vóór of na het maken van den uitersten wil, de gelegateerde zaak voor eene schuld van de nalatenschap, of ook voor de schuld van een derde, bij hypotheek verbonden of met een vruchtgebruik belast is, is degene, die het legaat moet uitkeeren, niet gehouden om het goed van dat verband te ontheffen, ten ware hij bij eene uitdrukkelijke beschikking van den erflater belast zij zulks te doen.

Indien echter de legataris de gehypothekeerde schuld mogt hebben voldaan, zal hij deswege een verhaal hebben op de erfgenamen, overeenkomstig artikel 1115.

977. Wanneer de erflater eenig bepaald goed van een

ander gelegateerd heeft, zal dit legaat nietig zijn, hetzij de erflater al dan niet geweten hebbe, dat dit goed hem niet toebehoorde.

Deze bepaling belet echter niet, dat aan den erfgenaam of legataris, als voorwaarde, de verpligting kan worden opgelegd, om aan derden zekere uitkeeringen uit zijne eigene goederen te doen, of schulden kwijt te schelden.

978. Legaten van onbepaalde zaken, doch van een zeker geslacht, zijn bestaanbaar, hetzij de erflater zoodanige zaken hebbe nagelaten of niet.

979. Wanneer het legaat in eene onbepaalde zaak bestaat, is de erfgenaam niet verpligt de beste soort te geven, maar hij kan ook met het afgeven der slechtste niet volstaan.

980. Indien blootelijk de vruchten of inkomsten zijn gelegateerd, zonder dat de erflater het woord *vruchtgebruik* of *gebruik* heeft gebezigd, blijft het goed onder het beheer van den erfgenaam, die verpligt is de vruchten en inkomsten aan den legataris uit te keeren.

981. Een legaat, aan een schuldeischer gemaakt, wordt niet gerekend tot afdoening der schuld te zijn nagelaten, zoo min als een legaat, aan dienstboden gemaakt, kan geacht worden tot betaling van verdiend loon gegeven te zijn.

982. Wanneer de nalatenschap niet voor het geheel of een gedeelte is aanvaard, of wanneer ze is aanvaard onder het voorregt van boedelbeschrijving, en de nagelaten goederen niet voldoende zijn om de legaten in hun geheel te voldoen, zullen al de legaten, in evenredigheid van hunne hoegrootheid, worden verminderd, ten ware de erflater daaromtrent anders mogt hebben beschikt.

ZEVENDE AFDEELING.

Van de geoorloofde erfstellingen over de hand, ten behoeve van kleinkinderen en afstammelingen van broeders en zusters.

Artikel 983.

De goederen, waarover ouders het regt van beschikking hebben, kunnen door hen, bij uitersten wil, geheel of gedeeltelijk, worden gegeven aan een of meer hunner kinderen, met last om die goederen uit te keeren, zoowel aan de kinderen van laatstgemelden, die reeds geboren zijn, als aan die, welke nog geboren zullen worden.

In geval van vooroverlijden van een kind, zal dezelfde beschikking kunnen worden gemaakt ten voordeele van een of meer kleinkinderen, met last om de goederen aan hunne kinderen, welke reeds geboren zijn, en nog geboren zullen worden, uit te keeren.

984. Insgelijks zal de uiterste wilsbeschikking bestaanbaar zijn ten voordeele van een of meer broeders of zusters van den erflater, voor het geheel of een gedeelte der goederen, die bij de wet niet buiten beschikking gehouden zijn, onder den last om de goederen uit te keeren, zoowel aan de kinderen van zijne voorzeide broeders en zusters, welke reeds geboren zijn, als aan die, welke nog geboren zullen worden.

Dezelfde beschikking kan worden gemaakt ten voordeele van een of meer kinderen van vooroverleden broeders of zusters, onder den last om de goederen uit te keeren, zoo wel aan hunne kinderen, die reeds geboren zijn, als aan die, welke nog geboren zullen worden.

985. Indien de bezwaarde erfgenaam sterft, met achterlating van kinderen in den eersten graad, en afkomelingen van een vooroverleden kind, zullen deze laatste, bij plaatsvulling, het aandeel van het vooroverleden kind genieten.

Hetzelfde zal plaats hebben, indien al de kinderen in den eersten graad vooroverleden zijn, en degene, die met de overgave belast is, niet dan kleinkinderen nalaat.

986. De beschikkingen, bij de artikelen 983 en 984 toegelaten, zullen niet anders gelden dan voor zoo verre de erfstelling over de hand alleen zal gemaakt zijn voor één graad, en ten voordeele van al de kinderen van den bezwaarden persoon, die reeds geboren zijn en nog geboren zullen worden, zonder uitzondering of voorrang van ouderdom of kunne.

987. De regten van de bij erfstelling over de hand geroepen erfgenamen nemen aanvang op het tijdstip, dat het genot van den bezwaarde ophoudt.

De vrijwillige afstand van het genot, ten voordeele van de verwachters gedaan, zal geen nadeel kunnen toebrengen aan de schuldeischers van den bezwaarde, wier schuldvorderingen ouder dan deze afstand zijn, noch aan de kinderen, die na dien afstand mogten geboren worden.

988. Hij, die de, volgens de voorgaande artikelen, geoorloofde beschikkingen maakt, mag bij uitersten wil, of bij eene latere notariële akte, het goed zelf, gedurende den tijd van het bezwaar, onder het beheer stellen van een of meer bewindvoerders.

In dat geval zijn de bepalingen van artikel 800, van het eerste en tweede lid van artikel 801 en van artikel 802 op de bewindvoerders toepasselijk. Zij mogen loon voor hunne moeite in rekening brengen, in de gevallen en op de wijze als ten aanzien der uitvoerders van uiterste willen bij den volgenden titel is bepaald.

989. Bij overlijden, of bij gebreke van den gestelden bewindvoerder, benoemt de regter, op verzoek van de bezwaarden of van andere belanghebbenden, of ook op vordering van het openbaar ministerie, een anderen in de plaats van den ontbrekende.

990. Binnen eene maand na het overlijden van dengene, die, onder den last van uitkeering, over de goederen beschikt heeft, zal, op verzoek van den gestelden bewindvoerder, van den belanghebbende, of van het openbaar ministerie, eene boedelbeschrijving worden gemaakt van al de goederen, die de nalatenschap uitmaken.

Indien het gemaakte slechts in een legaat bestaat, zal er eene bijzondere lijst worden gemaakt van al de daaronder begrepen voorwerpen.

Deze boedelbeschrijving of lijst zal de begrooting der roerende goederen bevatten.

991. De boedelbeschrijving of lijst zal gemaakt worden in tegenwoordigheid van den benoemden bewindvoerder en andere belanghebbenden, of deze behoorlijk zijnde opgeroepen.

Indien deze daarbij tegenwoordig zijn, kan de boedelbeschrijving onder de hand geschieden, in welk geval, dat stuk, binnen den tijd van veertien dagen na het voleindigen van de boedelbeschrijving, moet worden overgebragt ter griffie van het kantongeregt, of, op de eilanden St. Eustatius en St. Martin, ter griffie van den raad van justitie.

De kosten, daarop vallende, komen ten laste der goederen, in de beschikking over de hand begrepen.

992. Indien de erflater geen bewindvoerder heeft benoemd, worden de goederen door den bezwaarden erfgenaam beheerd, en is deze verpligt zekerheid te stellen voor de bewaring, het behoorlijk gebruik en de wederoplevering der goederen, ten ware de erflater hem uitdrukkelijk van alle verpligting tot het stellen van zekerheid hadde vrijgesteld.

993. De bezwaarde erfgenaam, die, in het geval van het vorige artikel, geene zekerheid kan stellen, moet gedoogen dat de goederen, op verzoek van belanghebbenden, of op de vordering van het openbaar ministerie, worden gesteld onder het beheer van een bewindvoerder, door den regter te be-

noemen, ten wiens aanzien zullen gelden al de regten en verpligtingen, ten opzigte van voogden over minderjarigen vastgesteld. De slotbepaling van artikel 988 hierboven is ook op deze bewindvoerders toepasselijk.

994. De bezwaarde erfgenaam, die zelf het beheer heeft, moet het bezwaarde goed als een goed huisvader gebruiken, en staat daaromtrent, alsmede ten aanzien van het dragen van kosten en lasten, en het doen van reparatiën, gelijk met een vruchtgebruiker.

995. De onroerende goederen, alsmede de renten en schuldvorderingen, mogen niet worden vervreemd of bezwaard dan op verlof van den regter, na verhoor van den verwachter en van het openbaar ministerie.

Dat verlof kan alleen verleend worden in geval van volstrekte noodzakelijkheid, of van blijkbaar voordeel, zoo wel van den verwachter als van de bezwaarde erfgenamen, en, in geval van vervreemding, tegen zekerheid van wederbelegging onder het fideï-commissair verband, indien de bezwaarde het goed zelf beheert.

Indien de goederen onder bewind zijn gesteld, zijn de bewindvoerders verpligt de opbrengst te beleggen op den voet als ten aanzien van voogden is voorgeschreven.

996. De erfstellingen over de hand, welke bij deze afdeeling zijn geoorloofd, kunnen zelfs door geene minderjarigen aan derden worden tegengeworpen, indien zij niet zijn openbaar gemaakt, te weten: wat de onroerende goederen betreft, door overschrijving in de daartoe bestemde openbare registers, en voor zoo veel gehypothekeerde schuldvorderingen aangaat, door eene inschrijving op de goederen, welke voor die schuldvorderingen verbonden zijn, of door eene te doene vermelding ter zijde der reeds bestaande inschrijvingen.

997. De wettelijke of bij uitersten wil geroepen erfgenamen van dengene, die de erfstelling over de hand heeft gemaakt, zullen, in geen geval, aan de verwachters het ge-

brek van overschrijving, inschrijving of vermelding, bij het vorige artikel bevolen, kunnen tegenwerpen.

998. De bewindvoerders zijn verpligt voor de overschrijving, inschrijving of vermelding, bij artikel 996 bevolen, te waken, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen.

Alle belanghebbenden hebben het regt te vorderen, dat aan de gezegde voorschriften worde voldaan.

ACHTSTE AFDEELING.

Van de erfstellingen over de hand in hetgeen de erfgenaam of legataris onvervreemd en onverteerd zal nalaten.

Artikel 999.

In geval van erfstelling of van legaat, op den voet als bij artikel 892 is vermeld, is de bezwaarde erfgenaam of legataris bevoegd om het aan hem gemaakte te vervreemden en te verteren, en zelfs bij schenking onder de levenden daarover te beschikken, tenzij dit laatste door den erflater, voor het geheel of ten deele, mogt zijn verboden.

1000. De verpligting tot het maken eener boedelbeschrijving of lijst, na het overlijden van den erflater, en tot het overbrengen van die stukken ter griffie bij de artikelen 990 en 991 voorgeschreven, is ook toepasselijk op den bezwaarden erfgenaam of legataris, van welken bij deze afdeeling wordt gehandeld, doch hij is niet gehouden om eenige zekerheid te stellen.

1001. Na het overlijden van den bezwaarden erfgenaam of legataris, heeft de verwachter het regt om de dadelijke afgifte te vorderen van hetgeen van de erfenis of van het legaat *in natura* mogt zijn overgebleven.

Ten aanzien van de gereede penningen of van de opbrengst

der vervreemde voorwerpen, kan uit aanteekeningen van den bezwaarden erfgenaam of legataris, uit huiselijke papieren, of door alle andere bewijsmiddelen worden opgemaakt, of, en in hoeverre, er iets van de erfenis of van het legaat is overgebleven.

NEGENDE AFDEELING.

Van het herroepen en het vervallen van uiterste wilsbeschikkingen.

Artikel 1002.

Een uiterste wil kan, noch in zijn geheel, noch ten deele, herroepen worden dan bij eene latere uiterste wilsbeschikking, of bij eene bijzondere notariële akte, waarbij de erflater de geheele of gedeeltelijke intrekking van zijn vroegeren uitersten wil te kennen geeft, onverminderd de bepaling van artikel 945.

1003. Indien een latere uiterste wil, welke de uitdrukkelijke herroeping van den vorigen bevat, niet is voorzien van de formaliteiten, welke tot de deugdelijkheid van een uitersten wil worden vereischt, maar wel van die, welke gevorderd worden tot de deugdelijkheid van eene notariële akte, zullen de vroegere beschikkingen, welke in de latere akte mogten zijn herhaald, niet als herroepen worden beschouwd.

1004. Een latere uiterste wil, waarbij de voorgaande niet op eene uitdrukkelijke wijze herroepen wordt, vernietigt alleen de beschikkingen, in dien vroegeren uitersten wil vervat, welke met de nieuwe beschikkingen niet zijn overeen te brengen of daarmede strijden.

De bepaling van dit artikel is niet toepasselijk, wanneer de latere uiterste wil nietig is, uit hoofde van gebrek in den vorm, al ware die ook geldig als notariële akte.

1005. De herroeping, hetzij uitdrukkelijk, hetzij stilzwijgend, bij een lateren uitersten wil gedaan, zal volkomen van kracht zijn, ofschoon die nieuwe akte buiten gevolg blijve, door de onbevoegdheid van den gestelden erfgenaam of legataris, of door hunne weigering om de erfenis te aanvaarden.

1006. Alle vervreemding, zelfs bij verkoop met vermogen van weder-inkoop, of bij verruiling, welke de erflater van het gelegateerde goed, geheel of gedeeltelijk, doet, zal de herroeping van het legaat, ten aanzien van al wat vervreemd of verruild is, met zich brengen; ten ware het vervreemde goed in des erflaters boedel mogt zijn terug gekeerd.

1007. Alle beschikking bij uitersten wil gedaan, onder eene voorwaarde, van eene onzekere gebeurtenis afhangende, en van zoodanigen aard, dat de erflater gerekend moet worden aan het al of niet voorvallen dier gebeurtenis de uitvoering zijner beschikking verbonden te hebben, zal vervallen, indien de gestelde erfgenaam of legataris vóór de vervulling der voorwaarde komt te overlijden.

1008. Wanneer de voorwaarde, volgens de bedoeling van den erflater, alleen de uitvoering der beschikking opschort, belet zulks niet, dat de gestelde erfgenaam of legataris een verkregen regt hebbe, hetwelk hij aan zijne erfgenamen overdraagt.

1009. Een legaat vervalt, indien het gelegateerde goed, bij het leven van den erflater, geheel is te niet gegaan.

Hetzelfde heeft ook plaats, wanneer het goed, na zijn dood, zonder toedoen of schuld van den erfgenaam of van andere personen, door welke het legaat verschuldigd is, te niet is gegaan, ofschoon deze mogten hebben verzuimd dat goed op zijn tijd uit te keeren, wanneer het, in handen van den legataris geweest zijnde, insgelijks zoude zijn te niet gegaan.

1010. Een legaat van eene rente, inschuld of andere schuldvordering op een derde, vervalt ten aanzien van hetgeen gedurende het leven van den erflater daarop mogt zijn betaald.

1011. Eene beschikking, bij uitersten wil gedaan, vervalt, wanneer de gestelde erfgenaam of legataris de erfenis of het legaat verwerpt, of onbekwaam bevonden wordt om haar te genieten.

Indien bij de beschikking voordeelen aan derden waren gemaakt, zullen die, in dat geval, niet vervallen, maar zal degene, aan wien de erfenis of het legaat opkomt, daarmede belast blijven, behoudens echter de bevoegdheid van dezen, om van de erfenis of van het legaat gaaf en onvoorwaardelijk afstand te doen ten behoeve van dengene, aan wien de voordeelen waren besproken.

1012. Er zal aanwas plaats hebben ten voordeele van de gestelde erfgenamen of legatarissen, in geval de erfstelling of het legaat aan verscheidene personen gezamenlijk gemaakt is, en de beschikking ten opzigte van eenigen der mede-erfgenamen of mede-legatarissen geen gevolg kan hebben.

De erfstelling of het legaat zal geacht worden gezamenlijk gemaakt te zijn, wanneer het gemaakt is bij eene en dezelfde beschikking, en de erflater niet aan elk der mede-erfgenamen of mede-legatarissen zijn bepaald aandeel in het goed heeft aangewezen, zoo als de helft, een derde deel, enz.

De uitdrukking *voor gelijke aandeelen of gedeelten* wordt niet geacht eene aanwijzing te zijn van een zoodanig bepaald *aandeel*, als waarvan in dit artikel gesproken wordt.

1013. De erflater zal geacht worden gezamenlijk gelegateerd te hebben, wanneer eene zaak, die zonder schade te lijden niet voor verdeeling vatbaar is, bij dezelfde akte aan onderscheidene personen, al ware het ook afzonderlijk, is gemaakt geworden.

1014. De vervallen-verklaring van uiterste wilsbeschikkingen, kan, na den dood des erflaters, worden gevraagd, ter zake van het niet ten uitvoer brengen der voorwaarden.

In dit geval zullen zij, te wier behoeve de vervallen-verklaring zal zijn gedaan, de goederen terug nemen, vrij van

alle lasten en hypotheken, welke de vervallen verklaarde erfgenaam of legataris daarop mogt hebben gelegd.

Zij zullen zelfs tegen derde houders der onroerende goederen dezelfde regten als tegen den benoemden erfgenaam of legataris kunnen uitoefenen.

DERTIENDE TITEL.

Van uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen en van bewindvoerders.

Artikel 1015.

Een erflater mag, hetzij bij uitersten wil, hetzij bij zoodanige onderhandsche akte als bij artikel 946 vermeld is, hetzij bij eene bijzondere notariële akte, een of meer uitvoerders van zijne uiterste wilsbeschikkingen aanstellen.

Hij kan ook verscheiden personen benoemen, ten einde bij ontstentenis elkander als uitvoerders op te volgen.

1016. Getrouwde vrouwen, minderjarigen, zelfs wanneer deze handligting hebben bekomen, onder curatele gestelde personen, en al degenen die onbevoegd zijn om verbindtenissen aan te gaan, mogen geene uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen zijn.

1017. Aan de uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen kan door den erflater de bezitneming van al de goederen der nalatenschap, of van een bepaald gedeelte daarvan, worden gegeven.

In het eerste geval strekt zich die bezitneming uit zoo wel tot de onroerende als tot de roerende zaken.

Het bezit zal van regtswege niet langer duren dan één jaar, te rekenen van den dag waarop de uitvoerders zich in het bezit hebben kunnen stellen.

1018. Indien al de erfgenamen het daaromtrent eens zijn,

kunnen zij het bezit doen ophouden, mits zij de uitvoerders der uiterste wilsbeschikking in staat stellen tot de betaling of afgifte der zuivere en onvoorwaardelijke legaten, of doen blijken, dat die legaten reeds zijn voldaan.

1019. De uitvoerders eener uiterste wilsbeschikking moeten de nalatenschap doen verzegelen, wanneer er minderjarigen of onder curatele gestelde erfgenamen zijn, welke op het overlijden van den erflater van geene voogden of curators zijn voorzien, of zoodanige erfgenamen, welke noch in persoon, noch bij gemagtigde tegenwoordig zijn.

1020. Zij moeten eene boedelbeschrijving doen opmaken van de goederen der nalatenschap, in tegenwoordigheid of na bij behoorlijk exploit gedane oproeping der erfgenamen, welke zich bevinden binnen het burgerlijk regtsgebied van het hof of van den raad van justitie, waarin de erfenis is opengevallen.

1021. Zij dragen zorg, dat des overledenen uiterste wil worde ten uitvoer gelegd, en zij kunnen, in geval van geschil, in regten optreden, om de geldigheid van den uitersten wil staande te houden.

1022. Indien de vereischte penningen niet voorhanden zijn tot het uitkeeren der legaten, hebben de uitvoerders de bevoegdheid om de roerende goederen des boedels, en, des noods, ook een of meer der vaste goederen, doch de laatstgemelde niet anders dan met toestemming der erfgenamen, of, bij gebreke daarvan, met verlof van den regter, in het openbaar, en met inachtneming der plaatselijke gebruiken, te doen verkoopen; alles ten ware de erfgenamen mogten goedvinden om het noodige voorschot van penningen te doen.

Die verkoop zal ook onder de hand kunnen geschieden, indien al de erfgenamen het daaromtrent zijn eens geworden, behoudens de bepalingen ten opzigte van minderjarigen en onder curatele gestelde personen.

1023. De uitvoerders, die het bezit van de nalatenschap

hebben, zijn bevoegd om, zelfs in regten, de schulden in te vorderen, welke, gedurende dat bezit, vervallen en opeischbaar zijn.

1024 Zij hebben geene bevoegdheid om de goederen te verkoopen, ten einde de nalatenschap in staat van scheiding te brengen, maar zijn verpligt om, bij het eindigen van hun beheer, aan de belanghebbenden rekening en verantwoording te doen, met uitkeering van al de goederen en effecten des boedels, benevens het slot der rekening, ten einde tusschen de erfgenamen gescheiden en gedeeld te worden. In het maken der scheiding moeten zij de erfgenamen behulpzaam zijn, indien deze zulks vorderen.

1025. De magt van den uitvoerder eens uitersten wils gaat niet tot zijne erfgenamen over.

1026. Indien er verscheidene uitvoerders van een uitersten wil zijn, die dezen last aangenomen hebben, kan één hunner, bij gebreke van de anderen, alleen werkzaam zijn, en zij zijn ieder voor het geheel ter zake van hun beheer aansprakelijk, ten ware de erflater hunne werkzaamheden mogt verdeeld hebben, en dat ieder hunner zich binnen den kring der hem opgedragen bemoeijenissen hebbe gehouden.

1027. De onkosten, door den uitvoerder van een uitersten wil gemaakt, voor de verzegeling, de boedelbeschrijving, de rekening en verantwoording, en de overige tot zijne werkzaamheden betrekkelijke zaken, komen ten laste der nalatenschap.

1028. Elke bepaling, waarbij de erflater bevolen heeft, dat de uitvoerder zijns uitersten wils van het opmaken eener boedelbeschrijving, of van het afleggen van rekening en verantwoording zal zijn ontheven, is van regtswege nietig.

1029. Onverminderd het reeds bepaalde voor het geval van vruchtgebruik, van erfstellingen over de hand, en van minderjarigen en onder curatele gestelden, mag de erflater bij uitersten wil, of bij eene bijzondere notariële akte, een of

meer bewindvoerders aanstellen, ten einde de goederen, aan zijne erfgenamen of legatarissen nagelaten, gedurende hun leven, of gedurende een bepaalden tijd, te beheeren, mits hierdoor geene inbreuk worde gemaakt op de vrije uitkeering van het wettelijk erfdeel der erfgenamen.

De bepalingen van artikel 1026 zijn op dit geval toepasselijk.

1030. Indien de erflater geene personen heeft aangewezen, welke in de plaats van de ontbrekende bewindvoerders zullen optreden, wordt daarin door den regter, op verhoor van het openbaar ministerie, voorzien.

1031. Niemand is gehouden den last van uitvoerder eens uitersten wils, of van bewindvoerder eener erfenis of eens legaats, aan te nemen, doch hij, die zoodanigen last heeft aanvaard, is verpligt dien te voleindigen.

Indien de erflater aan den uitvoerder voor de waarneming zijner werkzaamhede geene bepaalde belooning heeft toegekend, of hem geen bijzonder legaat daarvoor gemaakt heeft, is laatstgemelde voor zich, of, zoo er meer dan één uitvoerder benoemd zijn, zijn zij bevoegd voor hen te zamen het loon in rekening te brengen, hetwelk bij artikel 509 aan bewindvoerders van goederen van afwezigen is toegekend.

1032. De uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen, en de bewindvoerders, bij artikel 1029 vermeld, kunnen om dezelfde redenen als de voogden worden afgezet.

VEERTIENDE TITEL.

Van het regt van beraad en het voorregt van boedelbeschrijving.

Artikel 1033.

Alle personen, aan welke eene erfenis is opgekomen, en die

verkiezen mogten om de gesteldheid der nalatenschap te onderzoeken, ten einde te kunnen beoordeelen of het van hun belang is die, hetzij zuiver, hetzij onder het voorregt van boedelbeschrijving, te aanvaarden, of wel te verwerpen, zullen het regt hebben om zich te beraden, en daarvan eene verklaring moeten afleggen ter griffie van het kantongeregt of, op de eilanden St. Eustatius en St. Martin, ter griffie van den raad van justitie, in welks regtsgebied de erfenis is opengevallen; zullende die verklaring in het daartoe bestemde register worden ingeschreven.

1034. Aan den erfgenaam wordt, te rekenen van den dag der afgelegde verklaring, een tijdvak van vier maanden vergund, ten einde den boedel te doen beschrijven en zich te beraden.

Niettemin is de regter bevoegd om, wanneer de erfgenaam in regten vervolgd wordt, uit hoofde van dringende redenen, den hierboven bepaalden termijn te verlengen.

1035. Gedurende den voorschreven termijn kan de erfgenaam, die zich beraadt, niet worden genoodzaakt de hoedanigheid van erfgenaam aan te nemen. Geene regterlijke veroordeeling kan tegen hem worden verkregen, en de uitvoering van de vonnissen, die ten laste van den overledene zijn uitgesproken, blijft opgeschort.

Hij is verpligt, even als een goed huisvader, voor het behoud der goederen van de nalatenschap zorg te dragen.

1036. De erfgenaam, die zich beraadt, is bevoegd om aan den regter verlof te vragen, ten einde al zoodanige voorwerpen te verkoopen, welke niet behoeven of niet kunnen worden bewaard, en om al zulke daden te verrigten, die geen uitstel dulden.

De wijze van verkoop zal bij het regterlijk verlof worden bepaald.

1037. De regter kan, op verzoek der belanghebbende partijen, al zoodanige maatregelen voorschrijven, welke hij mogt

noodig achten, zoo wel tot behoud van de goederen der nalatenschap, als van de belangen van derden.

1038. Na verloop van den termijn, bij artikel 1034 bepaald, kan de erfgenaam worden genoodzaakt de nalatenschap te verwerpen of die te aanvaarden, hetzij zuiver, hetzij onder het voorregt van boedelbeschrijving. In het laatste geval moet daarvan eene verklaring worden afgelegd, op dezelfde wijze als bij artikel 1033 is vastgesteld.

1039. Zelfs na verloop van den termijn, behoudt de erfgenaam het vermogen om den boedel te doen beschrijven, en onder het voorregt van boedelbeschrijving te aanvaarden, tenzij hij zich als zuiver erfgenaam hebbe gedragen.

1040. De erfgenaam verliest het voorregt van boedelbeschrijving, en wordt als zuiver erfgenaam beschouwd:

1°. Indien hij willens en wetens, en te kwader trouw, eenige goederen, tot de nalatenschap behoorende, niet op de boedelbeschrijving heeft gebragt;

2°. Indien hij zich aan verduistering van goederen, tot de erfenis behoorende, heeft schuldig gemaakt.

1041. Het voorregt van boedelbeschrijving heeft ten gevolge:

1°. Dat de erfgenaam niet verder tot de betaling der schulden en lasten der nalatenschap gehouden is, dan ten beloope der waarde van de goederen tot de nalatenschap behoorende, en zelfs dat hij zich van die betaling kan ontslaan, door al die goederen aan de beschikking der schuldeischers en legatarissen over te laten;

2°. Dat de eigen goederen van den erfgenaam niet met die der nalatenschap worden vermengd, en dat hij het regt behoudt om zijne eigen inschulden tegen de nalatenschap te doen gelden.

1042. De erfgenaam, die de nalatenschap onder het voorregt van boedelbeschrijving heeft aanvaard, is verpligt de daar-

toe behoorende goederen als een goed huisvader te besturen, en de nalatenschap, zoodra mogelijk, tot effenheid te brengen; hij is aan de schuldeischers en legatarissen verantwoording verschuldigd.

1043. Hij mag de roerende en onroerende goederen der nalatenschap op geene andere wijze verkoopen dan in het openbaar en met inachtneming der plaatselijke gebruiken, of door makelaars, indien er koopmansgoederen in den boedel aanwezig zijn.

Hij is gehouden om, in geval van verkoop van onroerende goederen, welke met hypotheek belast zijn, de opgekomen hypothecaire schuldeischers te voldoen, door middel van eene overwijzing op den kooper van het onroerende goed, ten bedrage van hetgeen die schuldeischers te vorderen hebben.

1044. Hij is verpligt, indien de schuldeischers of andere belanghebbenden zulks vorderen, voldoende zekerheid te stellen voor de waarde der roerende goederen in de boedelbeschrijving begrepen, en voor dat gedeelte van de waarde der onroerende goederen, hetwelk niet aan de hypothecaire schuldeischers is overgewezen.

Indien hij in gebreke blijft deze zekerheid te stellen, zullen de roerende goederen worden te gelde gemaakt, en zoo wel de opbrengst daarvan, als het niet overgewezen gedeelte der onroerende goederen, in handen van een daartoe door den regter te benoemen curator worden gesteld, om daaruit de schulden en lasten der nalatenschap te voldoen, voor zoo verre het bedrag der nalatenschap toereikende zal zijn.

1045. Binnen den tijd van drie maanden, te rekenen van het verloop des termijns, bij artikel 1034 bepaald, zal de erfgenaam verpligt zijn de onbekende schuldeischers op te roepen door middel van eene aankondiging in een dagblad, zoo dat wordt uitgegeven ter plaatse waar de erfenis is opengevallen, alsmede door aanplakking aan het gebouw van een regterlijk collegie.

De erfgenaam doet deze oproeping, ten einde zoowel aan deze als aan degenen die bekend zijn, en aan de legatarissen, dadelijk rekening en verantwoording van zijn beheer af te leggen, en hunne schuldvorderingen en legaten te voldoen, voor zoo verre het bedrag der nalatenschap toereikend zal zijn.

1046. Na het aanzuiveren der rekening en verantwoording zal de erfgenaam aan de schuldeischers, welke op dat tijdstip mogten bekend zijn, hunne vorderingen, hetzij in het geheel, hetzij in evenredigheid van het beloop der nalatenschap, moeten voldoen.

De schuldeischers, die na de uitdeeling opkomen, zullen, naar mate dat zij zich aanmelden, alleen uit de onverkochte goederen en het overschot worden betaald.

1047. Indien er eenig verzet plaats heeft, kunnen de schuldeischers niet worden voldaan, dan ten gevolge eener rangschikking, door den regter te regelen.

1048. De legatarissen kunnen de voldoening van hunne legaten niet eischen, dan na verloop van den bij artikel 1045 bepaalden termijn, en na de uitbetaling, waarvan bij artikel 1046 besproken wordt.

De schuldeischers, die na de voldoening der legaten opkomen, hebben alleen hun verhaal tegen de legatarissen.

Dat verhaal verjaart door een verloop van drie jaren na den dag, op welken de uitbetaling aan den legataris heeft plaats gehad.

1049. De erfgenaam, die de nalatenschap onder het voorregt van boedelbeschrijving heeft aanvaard, kan niet vroeger in zijne eigene goederen worden aangesproken, dan nadat hij, tot het afleggen zijner rekening zijnde aangemaand, mogt zijn in gebreke gebleven aan die verpligting te voldoen.

Na het aanzuiveren der rekening zijn zijne eigene goederen alleen aansprakelijk voor de voldoening der geldsommen, welke, van de nalatenschap afkomstig, in zijne handen zijn gekomen.

1050. De kosten van verzegeling, van boedelbeschrijving, van het opmaken der rekening, en alle andere, die op eene wettige wijze gemaakt zijn, komen ten laste der nalatenschap.

1051. De bepalingen van de artikelen 1034, 1040 en volgende zijn insgelijks toepasselijk op erfgenamen, die, zonder zich van het regt van beraad bediend te hebben, eene erfenis onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaard hebben, door de verklaring af te leggen, bij het slot van artikel 1038 vermeld.

1052. Eene bepaling, waarbij de erflater zoude hebben verboden om van het regt van beraad en van het voorregt van boedelbeschrijving gebruik te maken, is nietig en van onwaarde.

VIJFTIENDE TITEL.

Van het aanvaarden en verwerpen van erfenissen.

EERSTE AFDEELING.

Van het aanvaarden van erfenissen.

Artikel 1053.

Eene erfenis kan of zuiver, of onder het voorregt van boedelbeschrijving, worden aanvaard.

1054. Niemand is gehouden eene hem opgekomen erfenis te aanvaarden.

1055. Erfenissen, aan getrouwde vrouwen, minderjarige en onder curatele gestelde personen opgekomen, kunnen niet wettiglijk worden aanvaard, dan met inachtneming der wetsbepalingen, welke die personen betreffen.

Erfstellingen, bij artikel 912 vermeld, en door den Gou-

verneur goedgekeurd, kunnen alleen worden aangenomen onder het voorregt van boedelbeschrijving.

1056. Het aanvaarden eener erfenis heeft eene terugwerkende kracht tot op den dag, waarop de erfenis is opengevallen.

1057. De aanvaarding eener erfenis geschiedt *uitdrukkelijk* of *stilzwijgend;* ze geschiedt uitdrukkelijk, wanneer men in een authentiek of onderhandsch geschrift den titel of de hoedanigheid van erfgenaam aanneemt; ze geschiedt stilzwijgend, wanneer de erfgenaam eene daad verrigt, welke zijne bedoeling om de erfenis te aanvaarden noodzakelijk aan den dag legt, en waartoe hij alleen in zijne hoedanigheid als erfgenaam zoude zijn bevoegd geweest.

1058. Al hetgeen tot de begrafenis betrekking heeft, de daden dienende alleen tot bewaring, als ook die, welke strekken om op de nalatenschap toezigt te hebben of ze bij voorraad te beheeren, worden niet gerekend daden te zijn, welke de stilzwijgende aanvaarding eener erfenis kenschetsen.

1059. Indien erfgenamen verschillen omtrent het al of niet aanvaarden eener erfenis, kan de een die aanvaarden, en de ander die verwerpen.

Indien erfgenamen verschillen omtrent de wijze van aanvaarding eener erfenis, wordt ze onder voorregt van boedelbeschrijving aanvaard.

1060. Wanneer iemand, aan wien eene erfenis is opgekomen, overleden is, zonder die verworpen of aanvaard te hebben, zijn de erfgenamen bevoegd de erfenis in zijne plaats te aanvaarden of te verwerpen, en de bepaling van het voorgaande artikel is op hen toepasselijk.

1061. Hij, die voor zijn erfdeel eene erfenis heeft aanvaard, mag het aandeel niet verwerpen, hetwelk hem door regt van aanwas is opgekomen, behalve in het geval bij artikel 1063 voorzien.

1062. Een meerderjarige kan tegen eene door hem gedane aanvaarding eener erfenis niet in zijn geheel worden

hersteld, dan alleen in het geval dat die aanvaarding mogt geschied zijn ten gevolge van dwang of van een ten zijnen opzigte gepleegd bedrog.

Hij kan niet tegen zijne aanvaarding opkomen, onder voorgeven van daardoor benadeeld te zijn, dan alleen in geval de erfenis meer dan de helft is verminderd, ten gevolge der ontdekking van een op het oogenblik der aanvaarding onbekenden uitersten wil.

1063. Het aandeel eens erfgenaams, die tegen zijne aanvaarding is in zijn geheel hersteld, behoort niet door aanwas aan zijne mede-erfgenamen, dan voor zoo verre zij dat aandeel aanvaarden.

1064. De bevoegdheid om eene erfenis te aanvaarden verjaart door het verloop van dertig jaren, te rekenen van den dag waarop ze is opengevallen, mits vóór of na het verloop van dat tijdvak de nalatenschap aanvaard zij door een van degenen, die door de wet, of door een uitersten wil, daartoe geroepen zijn; onverminderd echter de regten van derden op de nalatenschap, door eenigen wettigen titel verkregen.

1065. De erfgenaam, die de erfenis verworpen heeft, kan deze nog aanvaarden, zoo lang zij nog niet door degenen, welke door de wet of door een uitersten wil geroepen worden, aanvaard is; behoudens de regten van derden, zoo als bij het voorgaande artikel gezegd is.

TWEEDE AFDEELING.

Van het verwerpen van erfenissen.

Artikel 1066.

Het verwerpen eener erfenis moet uitdrukkelijk geschieden, en moet plaats hebben door middel eener verklaring, afgelegd ter griffie van het kantongeregt, of, wanneer de erfenis is

opengevallen op St. Eustatius of St. Martin, ter griffie van den raad van justitie.

1067. De erfgenaam, die de nalatenschap verwerpt, wordt geacht nooit erfgenaam geweest te zijn.

1068. Het erfdeel van dengene, die de erfenis verworpen heeft, wordt door regt van aanwas door zijne mede-erfgenamen verkregen. Indien hij alleen erfgenaam is, vervalt het aan de nabestaanden in den volgenden graad, of, indien er geene bloedverwanten in den graad, waarin men erven kan, aanwezig zijn, aan den overgebleven echtgenoot.

Indien deze allen de nalatenschap verwerpen, kan de koloniale kas haar vorderen.

1069. Hij, die eene erfenis verworpen heeft, kan nimmer bij plaatsvulling vertegenwoordigd worden; indien hij de eenige erfgenaam in zijn graad is, of indien al de erfgenamen de erfenis verwerpen, komen de kinderen uit eigen hoofde en erven bij gelijke deelen.

1070. De schuldeischers van dengene, die ten nadeele hunner regten eene erfenis heeft verworpen, kunnen zich door den regter doen magtigen om de nalatenschap in naam van hun schuldenaar, in zijne plaats en voor hem, te aanvaarden.

In dat geval wordt de verwerping der erfenis niet verder dan ten voordeele der schuldeischers, en ten beloope van hunne schuldvorderingen, vernietigd; ze is geenszins nietig ten voordeele van den erfgenaam, die de erfenis heeft verworpen.

1071. De bevoegdheid om eene erfenis te verwerpen kan door geene verjaring verloren gaan.

1072. Men kan, zelfs bij huwelijksche voorwaarden, geen afstand doen van de erfenis van iemand, die nog in leven is, noch de regten vervreemden, welke men, bij vervolg van tijd, op zoodanige erfenis mogt kunnen verkrijgen.

1073. Erfgenamen, die goederen, tot eene nalatenschap behoorende, hebben weggemaakt of verduisterd, verliezen de bevoegdheid om de erfenis te verwerpen; zij blijven zuivere

erfgenamen, niettegenstaande hunne verwerping, zonder dat zij eenig deel in het weggemaakte of verduisterde mogen vorderen.

1074. Niemand kan tegen de verwerping eener nalatenschap worden in zijn geheel hersteld, dan in geval die verwerping heeft plaats gehad ten gevolge van bedrog of dwang.

ZESTIENDE TITEL.

Van boedelscheiding.

EERSTE AFDEELING.

Van boedelscheiding en hare gevolgen.

Artikel 1075.

Niemand is genoodzaakt in een onverdeelden boedel te blijven.

De boedelscheiding kan, niettegenstaande eenig daarmede strijdig verbod, ten allen tijde worden gevorderd.

Er mag echter overeengekomen worden, om de boedelscheiding gedurende een bepaalden tijd niet te doen plaats grijpen.

Zoodanige overeenkomst is slechts voor vijf jaren verbindend, maar kan telkens na afloop van den termijn vernieuwd worden.

1076. De schuldëischers van den erflater, mitsgaders de legatarissen zijn bevoegd, om zich tegen de boedelscheiding te verzetten.

De akte van boedelscheiding, verleden na zoodanig verzet, en voor dat voldaan is hetgeen tijdens het verzet ten behoeve van den schuldeischer of legataris verschenen en opvorderbaar was, is nietig ten opzigte van zoodanigen schuldeischer of legataris.

1077. Tegen de regtsvordering tot de boedelscheiding kan de verjaring alleen worden ingeroepen door den erfgenaam of

den mede-erfgenaam, die afzonderlijk, gedurende den tijd tot de verjaring gevorderd, het bezit heeft gehad van goederen tot den boedel behoorende, edoch niet verder dan ten aanzien van die goederen.

1078. Indien al de erfgenamen het vrije beheer over hunne goederen hebben, en tegenwoordig zijn, kan de boedelscheiding plaats hebben op de wijze en door middel van zoodanige akte als zij goedvinden.

1079. Namens hen, die het vrije beheer over hunne goederen niet bezitten, kan de boedelscheiding niet gevorderd worden, dan met inachtneming der omtrent zoodanige personen bij de wet vastgestelde voorschriften.

De man kan, zonder medewerking zijner vrouw, de boedelscheiding vorderen, of mede tot stand brengen, van al de goederen, welke in de gemeenschap vallen.

Ten aanzien van goederen, welke aan de vrouw zijn opgekomen en niet tot de gemeenschap behooren, gelijk mede, indien er tusschen de echtgenooten scheiding van goederen plaats heeft, is de vrouw bevoegd de boedelscheiding te vorderen of mede tot stand te brengen, mits zij daartoe door den man bijgestaan of gemagtigd, of door den regter gemagtigd zij.

1080. Indien een of meer der belanghebbenden weigeren of nalatig blijven tot de boedelscheiding mede te werken, nadat die bij regterlijk vonnis bevolen is geworden, benoemt de regter, indien deze benoeming niet reeds bij het vonnis heeft plaats gehad, op het verzoekschrift der meest gereede belanghebbenden, voor de weigerachtigen of nalatigen, of, voor zoo verre zij tegenstrijdige belangen hebben, voor ieder hunner, een onzijdigen persoon, ten einde als bewindvoerder, op den voet van de artikelen 506 tot 509, zoodanige erfgenamen bij de boedelscheiding te vertegenwoordigen, en hetgeen zij ontvangen te beheeren.

In dat geval, gelijk mede indien zich onder de erfgenamen

personen bevinden, welke het vrije beheer over hunne goederen niet bezitten, kan de boedelscheiding niet plaats hebben, dan met inachtneming der bepalingen, vervat in de volgende artikelen, en zulks op straffe van nietigheid, in geval van overtreding van eenige der voorschriften, vervat in de artikelen 1081, 1ste lid en 1083.

1081. Bij de boedelscheiding moeten de toeziende voogden en toeziende curators tegenwoordig zijn.

Indien de kanton-regter, of op St. Eustatius en St. Martin de raad van justitie, van oordeel is, dat de voogd en de toeziende voogd beiden, of de curator en de toeziende curator beiden, of de bewindvoerder, een met de door hen vertegenwoordigde erfgenamen tegenstrijdig belang hebben, worden door hem ambtshalve een of meer deelvoogden benoemd, om bij de scheiding te waken voor het belang van die erfgenamen.

1082. Indien er nog geene boedelbeschrijving bestaat, zal die, hetzij vooraf bij eene afzonderlijke, hetzij te gelijk met de boedelscheiding, en bij eene en dezelfde akte, worden opgemaakt, overeenkomstig de voorschriften van de wet.

Indien echter al de erfgenamen, tijdens het overlijden van den erflater tegenwoordig zijnde, en het vrije beheer over hunne goederen hebbende, geene boedelbeschrijving hebben opgemaakt, en later voorgevallen veranderingen in den staat des boedels de naleving der wetsbepalingen omtrent de boedelbeschrijvingen onmogelijk maken, vangt de boedelscheiding aan met eene zoo naauwkeurig mogelijke opgave van den boedel, zoodanig als die door den erflater is nagelaten, van de daarin sedert voorgevallen veranderingen en van zijn tegenwoordigen staat. De deugdelijkheid van die opgave wordt daarbij beëedigd door dengene of door diegenen, die in het bezit der onverdeelde nalatenschap is of zijn gebleven.

1083. De boedelscheiding wordt verleden bij akte, ten overstaan van een door partijen verkozen, of, in geval van

verschil, in Suriname of op Curaçao door het hof van justitie, en elders door den raad van justitie, op het verzoekschrift van de meest gereede belanghebbenden, benoemden notaris, in tegenwoordigheid en onder goedkeuring van den kanton-regter, of, op St. Eustatius en St. Martin, een door den raad van justitie daartoe aangewezen lid, die, tot bewijs daarvan, de akte mede onderteekent, zonder daarvan echter een proces-verbaal op te maken.

1084. Indien de regter, in het vorige artikel aangeduid, zijne goedkeuring aan de ontworpen boedelscheiding weigert, en de gezamenlijke erfgenamen en hunne vertegenwoordigers mogten vermeenen, dat die weigering niet gegrond is, geeft hij de redenen zijner weigering op, en worden die opgenomen in een door den notaris op te maken proces-verbaal.

De ontworpene boedelscheiding, door dien regter en den notaris gewaarmerkt, wordt, met een afschrift van dit proces-verbaal, door den notaris ter griffie gebragt.

Het proces-verbaal van den notaris en de ontworpen boedelscheiding zijn vrij van zegel en registratie.

De erfgenamen, of de meest gereede hunner, kunnen hunne bezwaren, bij een met redenen bekleed verzoekschrift, inbrengen, in Suriname of op Curaçao bij het hof van justitie, en elders bij den raad van justitie. Hierop wordt, des noods na verhoor van partijen, en in allen gevalle van het openbaar ministerie, in het hoogste ressort uitspraak gedaan.

In geval van goedkeuring, wordt daarna de boedelscheiding, ten overstaan van den notaris, in tegenwoordigheid van den regter, in het vorige artikel aangeduid, verleden overeenkomstig het ontwerp, hetwelk, na door den president en griffier gewaarmerkt te zijn, wordt terug gegeven aan den notaris en door dezen aan de minute vastgehecht.

1085. Indien de erfgenamen, of een of meer hunner, van oordeel zijn, dat de onroerende goederen des boedels, of sommige daarvan, hetzij in het belang van den boedel, tot

betaling van schulden als anderzins, hetzij om eene behoorlijke verdeeling te kunnen daarstellen, verkocht behooren te worden, kan, in Suriname of op Curaçao het hof van justitie, en elders de raad van justitie, na verhoor der andere belanghebbenden, of deze behoorlijk opgeroepen zijnde, den verkoop bevelen, overeenkomstig de voorschriften van de artikelen 633 tot 637 van het Reglement op de Burgerlijke Regtsvordering, des echter, dat, indien de verkoop in het openbaar geschiedt, de tegenwoordigheid, immers de behoorlijke oproeping, van toeziende voogden en toeziende curators wordt gevorderd.

Indien een der mede-erfgenamen een stuk onroerend goed koopt, heeft zulks ten zijnen opzigte hetzelfde gevolg, als of hij het bij scheiding verkregen had.

1086. De waardering der op het tijdstip der boedelscheiding in den boedel aanwezige goederen geschiedt als volgt:

Schuldvorderingen en aandeelen in maatschappijen, welke in prijscouranten, op openbaar gezag daargesteld en uitgegeven, vermeld zijn, worden volgens die prijscouranten gewaardeerd.

Andere roerende goederen, tegen de waarde, op welke zij bij de boedelbeschrijving geschat zijn, ten ware een of meer erfgenamen eene nadere schatting door een deskundige mogten verlangen.

Onroerende goederen, tegen den prijs, door drie deskundigen te bepalen.

1087. De deskundigen worden benoemd door de belanghebbenden, doch, in geval van verschil, door den kanton-regter, binnen wiens kanton de erfenis is opengevallen, of, zoo de erfenis is opengevallen op St. Eustatius of St. Martin, door den raad van justitie.

De benoeming geschiedt, wanneer het de waardering van onroerende goederen betreft, door den kanton-regter, binnen wiens kanton die goederen gelegen zijn, of, zoo ze gelegen zijn op St. Eustatius of St. Martin, door den raad van justitie aldaar.

Makelaars doen de waardering op den eed, bij den aanvang hunner bediening afgelegd.

Andere deskundigen worden vóór de waardering beëedigd door den regter, die hen benoemde.

Indien partijen, ten aanzien van onroerende goederen buiten de West-Indische koloniën gelegen, omtrent de deskundigen niet kunnen overeenkomen, bepaalt de regter, in de eerste zinsnede van dit artikel aangeduid, hoe die deskundigen benoemd en beëedigd worden, en is ook zelf tot die benoeming en beëediging bevoegd.

1088. Na de regeling van den inbreng en van hetgeen door den boedel aan een of meer der erfgenamen, uit welken hoofde ook, verschuldigd is, wordt het overschot van den boedel en het aandeel van iederen erfgenaam of staak bepaald.

Vervolgens wordt, met onderling goedvinden der belanghebbenden, bij toescheiding aangewezen, welke goederen in ieders aandeel vallen, en, zoo daartoe gronden zijn, welke geldsom wegens een of meer aandeelen ter gelijkmaking moet uitbetaald worden. Zoo de belanghebbenden zich wegens zoodanige toescheiding niet kunnen verstaan, worden er zoovele kavelingen gemaakt, als er erfgenamen of staken zijn, en bepaalt het lot de toedeeling der kavelingen.

De onderverdeeling van de aan een staak toebedeelde goederen geschiedt op gelijke wijze.

1089. Na de loting zijn de erfgenamen bevoegd tot de ruiling van de hun bij het lot toebedeelde kavelingen, mits zulks geschiede vóór het sluiten der akte van scheiding, en daarin worde opgenomen.

Deze ruiling heeft hetzelfde gevolg, als of de over en weder geruilde goederen waren toegescheiden.

Eene dergelijke ruiling kan, op dezelfde wijze en met hetzelfde gevolg, ook omtrent een gedeelte der toegescheiden goederen plaats hebben tusschen erfgenamen, welke het vrije beheer over hunne goederen bezitten.

1090. De papieren en bewijzen van eigendom, tot de toebedeelde goederen behoorende, worden overgegeven aan hem, aan wien de goederen zijn toebedeeld.

Indien die stukken betrekking hebben op een aan meer dan één erfgenaam toebedeeld goed, verblijven zij bij dengene, aan wien het voornaamste gedeelte van zoodanig goed is toegescheiden, onder verpligting om daarvan aan de mede-erfgenamen inzage, en, zoo iemand hunner zulks begeert, afschriften of uittreksels ten diens koste te geven.

1091. De algemeene boedelpapieren blijven in bewaring van hem, dien de meerderheid der erfgenamen, of, in geval van verschil, de regter in artikel 1083 aangeduid, daartoe benoemd heeft, onder gelijke verpligting om inzage en uittreksels of afschriften te geven, als bij het vorige artikel is bepaald.

1092. Ieder erfgenaam wordt geacht onmiddellijk te zijn opgevolgd in de hem toebedeelde, of in de door hem bij aankoop, krachtens artikel 1085 verkregene goederen.

Geen der erfgenamen wordt alzoo gerekend immer den eigendom van de andere goederen der nalatenschap gehad te hebben.

1093. De mede-erfgenamen zijn verpligt, ieder in evenredigheid van zijn aandeel, elkander over en weder te vrijwaren tegen alle stoornis en uitwinning, welke uit eene oorzaak, vóór de verdeeling ontstaan, voortkomen, mitsgaders voor de gegoedheid van schuldenaren van renten of andere schuldvorderingen.

De vrijwaring heeft geene plaats, wanneer die bepaaldelijk bij een bijzonder en uitdrukkelijk beding in de akte van boedelscheiding is uitgesloten. Zij houdt op, wanneer de mede-erfgenaam door zijne schuld de uitwinning ondergaat.

De vrijwaring voor gegoedheid van schuldenaren van eene rente of andere schuldvordering des boedels, is alleen dan verschuldigd, wanneer de schuldvordering aan een der erfge-

namen voor het volle bedrag is toebedeeld, en indien door zoodanigen erfgenaam wordt bewezen, dat de schuldenaar reeds tijdens het verlijden der akte van boedelscheiding onvermogend was.

De vordering tot vrijwaring, in het voorgaande lid bedoeld, kan niet worden ingesteld na verloop van drie jaren sedert de boedelscheiding.

1094. Indien een of meer der erfgenamen zich buiten staat bevinden om hun aandeel in de ter zake van eenige vrijwaring aan hun mede-erfgenaam verschuldigde schadeloosstelling te voldoen, wordt het door hem of hen verschuldigde aandeel, naar evenredigheid van ieders erfdeel, omgeslagen over den gewaarborgde en de mede-erfgenamen, die in staat zijn te betalen.

TWEEDE AFDEELING.

Van inbreng.

Artikel 1095.

Onverminderd de verpligting van alle erfgenamen tot voldoening aan, of verrekening met hunne mede-erfgenamen van alles wat zij aan de nalatenschap schuldig zijn, moeten alle schenkingen onder de levenden, welke zij van den erflater hebben genoten, worden ingebragt:

1°. Door de erfgenamen in de nederdalende linie, wettige of natuurlijke, hetzij deze de nalatenschap zuiver, of onder het voorregt van boedelbeschrijving, hebben aanvaard, en hetzij deze slechts tot het wettelijk erfdeel of tot meerder zijn geroepen; ten ware de schenkingen met uitdrukkelijke vrijstelling van inbreng zijn gedaan, of de begiftigden bij eene authentieke akte, of bij uitersten wil, van de verpligting tot inbreng zijn ontheven;

2°. Door alle andere erfgenamen, hetzij bij versterf, hetzij

bij uitersten wil, doch alleen in het geval dat de erflater of schenker den inbreng uitdrukkelijk heeft bevolen of bedongen.

1096. De erfgenaam, die de erfenis verwerpt, is niet gehouden in te brengen hetgeen aan hem geschonken is, dan ter aanvulling van zoodanig gedeelte, als waardoor het wettelijk erfdeel zijner mede-erfgenamen mogt verkort zijn.

1097. Indien de inbreng meer bedraagt dan het erfdeel, behoeft dat meerdere niet te worden ingebragt, onverminderd het bepaalde bij het vorige artikel.

1098. De ouders behoeven de schenkingen niet in te brengen, die aan hun kind door zijne grootouders gedaan zijn.

Op gelijke wijze behoeft een kind, dat uit eigen hoofde de erfenis zijner grootouders beurt, niet in te brengen de door deze aan zijne ouders gedane schenking.

Daarentegen moet het kind, dat alleen bij plaatsvulling die erfenis beurt, de schenkingen inbrengen, welke aan zijne ouders gedaan zijn, zelfs indien het kind de nalatenschap zijner ouders mogt hebben verworpen.

Het kind is echter, in geval van zoodanige verwerping, niet jegens zijne mede-erfgenamen in de grootouderlijke nalatenschap aansprakelijk voor de schulden zijner ouders.

1099. Schenkingen, welke aan den eenen echtgenoot door een der ouders van den anderen echtgenoot gedaan zijn, zijn zelfs voor de helft niet aan inbreng onderworpen, al ware het ook dat de geschonken voorwerpen in de gemeenschap vielen.

Indien de schenkingen gezamenlijk aan de beide echtgenooten door den vader of de moeder van een hunner gedaan zijn, moet de inbreng voor de helft plaats hebben.

Wanneer de schenkingen aan den echtgenoot door zijn eigen vader of zijne eigene moeder gedaan zijn, moet hij die voor het geheel inbrengen.

1100. De inbreng geschiedt alleen in de nalatenschap

des schenkers; zij is alleen door den eenen erfgenaam ten behoeve van den anderen verschuldigd.

Ten behoeve van legatarissen of van schuldeischers van den boedel heeft geen inbreng plaats.

1101. Inbreng geschiedt, hetzij door het genotene *in natura* in den boedel terug te brengen, hetzij door zoo veel minder dan de andere deelgenooten te ontvangen.

1102. De inbreng van onroerende goederen kan geschieden ter keuze des inbrengers, hetzij door ze *in natura* terug te geven zoo als zij zich op het oogenblik van den inbreng bevinden, hetzij door het inbrengen der waarde, welke zij ten tijde der schenking hadden.

In het eerste geval, is de inbrenger verantwoordelijk voor de vermindering, welke de goederen door zijne schuld hebben ondergaan, en verpligt om ze te zuiveren van de lasten en de hypotheken daarop door hem gelegd.

Alle noodzakelijke uitgaven, tot behoud van het goed gedaan, en de kosten van onderhoud, moeten, in hetzelfde geval, aan den inbrenger worden vergoed, met inachtneming der regelen bij den titel *van vruchtgebruik* voorgeschreven.

1103. De inbreng van gereed geld geschiedt ter keuze des inbrengers door de betaling van het bedrag, of door zich dat bedrag in mindering van zijn erfdeel te doen aanbedeelen.

1104. De inbreng van roerende goederen geschiedt ter keuze des inbrengers, door de teruggave der waarde zoo als die ten tijde der schenking geweest is, of door de goederen *in natura* terug te geven.

1105. Behalve de schenkingen in artikel 1095 aan inbreng onderworpen, moet ook worden ingebragt al hetgeen is verstrekt om aan den erfgenaam een stand, een beroep of bedrijf te verschaffen, of ter betaling van zijne schulden, en al hetgeen ten huwelijk is gegeven.

1106. Aan inbreng zijn niet onderworpen:

De kosten van onderhoud en opvoeding;

De uitkeeringen tot noodzakelijk levens-onderhoud;

De uitgaven tot het aanleeren van eenigen tak van koophandel, kunst, handwerk of bedrijf;

De kosten van studie;

De kosten tot plaatsvervanging of nummerverwisseling in 's lands gewapende dienst;

De bruiloftskosten, kleederen en kleinooden tot huwelijks-uitzet gegeven.

1107. De interessen en vruchten van hetgeen aan inbreng is onderworpen worden eerst verschuldigd van den dag dat eene erfenis is opengevallen.

1108. Al hetgeen door toeval en zonder schuld van den begiftigde is verloren gegaan behoeft niet te worden ingebragt.

DERDE AFDEELING.

Van de betaling der schulden.

Artikel 1109.

De erfgenamen, die eene erfenis hebben aanvaard, moeten in de betaling der schulden, legaten en andere lasten, zoo veel dragen als in evenredigheid staat met hetgeen ieder uit de nalatenschap ontvangt.

1110. Zij zijn tot die betaling persoonlijk, en ieder naar mate van de hoegrootheid van zijn erfdeel, gehouden, onverminderd de regten der schuldeischers op de geheele nalatenschap, zoo lang die nog is onverdeeld, mitsgaders die der hypothecaire schuldeischers.

1111. Indien onroerende en tot de nalatenschap behoorende goederen met hypotheken bezwaard zijn, heeft ieder der mede-erfgenamen het regt om te vorderen, dat die lasten uit den boedel worden gekweten, en de goederen van het verband bevrijd, alvorens er tot het vormen der kavelingen worde overgegaan.

Wanneer de erfgenamen de nalatenschap verdeelen in den

staat waarin zij zich bevindt, moet het bezwaarde onroerende goed worden geschat op denzelfden voet als de overige onroerende goederen, wordt de hoofdsom der lasten van den geheelen prijs des goeds afgetrokken, en de erfgenaam, aan wien het onroerende goed te beurt is gevallen, blijft alleen ten aanzien zijner mede-erfgenamen met de voldoening der schuld belast, en moet hen daarvoor vrijwaren.

Indien de lasten alleen op het onroerende goed gevestigd zijn, zonder dat daarbij een personeel verband bestaat, kan geen der mede-erfgenamen vorderen dat de last worde afbetaald, en wordt het onroerende goed onder de verdeeling begrepen, onder aftrek van de hoofdsom dier lasten.

1112. Een erfgenaam, die, ten gevolge van eene hypotheek, meer dan zijn aandeel in de gemeene schuld betaald heeft, kan van zijne mede-erfgenamen terug vorderen hetgeen ieder hunner persoonlijk in de schuld had moeten bijdragen.

1113. Indien een der mede-erfgenamen in verval van zaken geraakt, wordt zijn aandeel in de hypothecaire schuld over de overige omgeslagen, naar evenredigheid van eens ieders erfdeel.

1114. Een legataris is niet voor de schulden en lasten der nalatenschap verbonden, onverminderd het verhaal van den hypothecairen schuldeischer op het gelegateerde onroerende goed.

1115. Indien de legataris de schuld heeft gekweten, waarmede het gelegateerde onroerende goed bezwaard was, treedt hij daardoor van regtswege in de regten van den schuldeischer ten laste der erfgenamen.

1116. De schuldeischers en de legatarissen van den overledene mogen van de schuldeischers van den erfgenaam vorderen, dat de boedel van den overledene worde afgescheiden van dien des erfgenaams.

1117. Indien de schuldeischers of legatarissen hunne regtsvordering tot afscheiding hebben aangevangen binnen den tijd van zes maanden nadat de nalatenschap is opengevallen, heb-

ben zij de bevoegdheid om hun eisch in de daartoe bestemde openbare registers, ter zijde van ieder stuk onroerend goed, tot de nalatenschap behoorende, te doen aanteekenen, met dat gevolg dat de erfgenaam, na die aanteekening, het goed niet mag vervreemden of bezwaren ten nadeele van de regten dier eischers ten laste der nalatenschap.

1118. Dat regt kan echter niet meer worden uitgeoefend, zoodra er schuldvernieuwing in de schuldvordering tegen den overledene plaats heeft, door den erfgenaam als schuldenaar aan te nemen.

1119. Hetzelve regt verjaart door het tijdsverloop van drie jaren.

1120. De schuldeischers van den erfgenaam hebben geene bevoegdheid om die afscheiding des boedels tegen de schuldeischers der nalatenschap te vorderen.

VIERDE AFDEELING.

Van de vernietiging van aangegane boedelscheiding.

Artikel 1121.

Boedelscheidingen kunnen worden te niet gedaan:

1°. Ter zake van dwang;

2°. Ter zake van bedrog, door een of meer deelgenooten gepleegd;

3°. Ter zake van benadeeling, meer dan een vierde gedeelte bedragende.

Het enkel overslaan van een of meer voorwerpen, tot den boedel behoorende, geeft alleen regt om deswege eene nadere scheiding te vorderen.

1122. Om te beoordeelen of er benadeeling plaats heeft, moeten de goederen naar hunne waarde op het tijdstip der scheiding worden geschat.

1123. Degene, tegen wien, ter zake van benadeeling, eisch

tot vernietiging gedaan is, kan de herscheiding voorkomen, door aan den eischer, hetzij in gereed geld, hetzij *in natura*, op te leggen hetgeen aan diens erfdeel ontbreekt.

1124. De mede-erfgenaam, die het aan hem toebedeelde geheel of gedeeltelijk heeft vervreemd, kan geene vernietiging der boedelscheiding, ter zake van dwang of bedrog, vragen, indien de vervreemding heeft plaats gehad na het ophouden van den dwang of het ontdekken des bedrogs.

1125. De regtsvordering tot vernietiging verjaart door het tijdsverloop van drie jaren, te rekenen van den dag der boedelscheiding.

1126. De regtsvordering tot vernietiging heeft plaats opzigtelijk elke akte, welke ten oogmerk heeft om den onverdeelden staat tusschen mede-erfgenamen te doen ophouden, om het even of de akte onder den naam van koop en verkoop, ruiling, dading, of anders, mogt verleden zijn.

Wanneer echter de boedelscheiding, of eene daarmede gelijkstaande akte, is gedaan, kan er geene vernietiging worden gevraagd van eene dading, welke mogt gemaakt zijn om de wezenlijke zwarigheden, in de eerste akte voorkomende, uit den weg te ruimen.

1127. De regtsvordering tot vernietiging der boedelscheiding wordt niet toegelaten tegen den verkoop van erfregt, zonder bedrog aan een of meer mede-erfgenamen te hunnen bate of schade door de mede-erfgenamen of door een hunner gedaan.

1128. Geene herscheiding, na de vernietiging der boedelscheiding gedaan, kan nadeel toebrengen aan de regten bevorens wettiglijk door derden verkregen.

1129. Alle afstand van het regt om vernietiging eener scheiding te vragen is van onwaarde.

VIJFDE AFDEELING.

Van boedelverdeeling door den vader, de moeder of andere bloedverwanten in de opgaande linie, tusschen hunne afkomelingen gemaakt

Artikel 1130.

De vader, de moeder en andere bloedverwanten in de opgaande linie mogen bij uiterste wilsbeschikking, of bij notariële akte, tusschen hunne kinderen en afkomelingen de verdeeling en scheiding hunner goederen maken.

1131. Indien al de goederen, welke de bloedverwant in de opgaande linie op den dag van zijn overlijden nalaat, niet in de verdeeling begrepen zijn geweest, zullen die niet-verdeelde goederen volgens de wet worden verdeeld.

1132. Indien de verdeeling niet gemaakt is tusschen al de kinderen, die ten tijde van het overlijden in leven zijn, en de afkomelingen, der vooroverledene, zal de verdeeling geheel en al nietig zijn. Er kan eene nieuwe verdeeling in den wettelijken vorm worden gevorderd, hetzij door de kinderen of afkomelingen, die daarbij geen aandeel gekregen hebben, hetzij zelfs door degenen, tusschen welke de verdeeling gemaakt is.

1133. De verdeeling, door een bloedverwant in de opgaande linie gedaan, kan worden betwist uit hoofde van benadeeling, meer dan een vierde bedragende. Zij kan almede worden betwist, indien de verdeeling, en hetgeen met vrijstelling van inbreng is vooruit gemaakt, het wettelijk erfdeel van den een of ander der afkomelingen mogt hebben verkort.

De regtsvordering, bij dit artikel toegelaten, verjaart door een tijdsverloop van drie jaren, te rekenen van den dag, waarop de erflater is overleden.

1134. De afkomelingen, welke om eene der redenen in

het voorgaande artikel uitgedrukt, de verdeeling betwisten, zullen de kosten, tot de schatting der goederen vereischt, moeten voorschieten, en die kosten zullen ten hunnen laste blijven, indien hunne vordering ongegrond bevonden wordt.

ZEVENTIENDE TITEL.

Van onbeheerde nalatenschappen.

Artikel 1135.

Wanneer, bij het openvallen eener nalatenschap, niemand daarop aanspraak maakt, of wanneer de bekende erfgenamen haar verwerpen, wordt de nalatenschap als onbeheerd beschouwd.

1136. Het hof of de raad van justitie, onder welks ressort de nalatenschap opengevallen is, moet op verzoek der belanghebbende personen, of op de voordragt van het openbaar ministerie, een curator benoemen.

Indien een curator benoemd wordt ter zake dat zich niemand opdoet, die als erfgenaam aanspraak op de nalatenschap maakt, benoemt de regter bij voorkeur tot curator den gestelden uitvoerder van den uitersten wil, ten ware deze mogt verlangen door een ander vervangen te worden.

1137. De curator is gehouden de nalatenschap te doen verzegelen, door een notaris eene boedelbeschrijving te doen opmaken, en de nalatenschap te beheeren en tot effenheid te brengen.

Hij is verpligt, door oproepingen in de openbare nieuwspapieren of andere doelmatige middelen, de erfgenamen op te sporen.

Hij moet in regten optreden ten aanzien der regtsvorderingen, die tegen de nalatenschap zijn aangevangen, en alle regten, die den overledene toebehoorden, uitoefenen en voortzetten. Hij is verpligt het gereede geld, hetwelk zich in de nalatenschap bevindt, met de opbrengst der verkochte roerende en

onroerende goederen, in de kas der geregtelijke consignatiën te storten, ten einde te strekken tot behoud der regten van de belanghebbende partijen, en daarvan, aan wien zulks zal behooren, rekening te doen.

1138. Indien zich, na verloop van drie jaren, te rekenen van het openvallen der nalatenschap, geen erfgenaam opdoet, zal de slotrekening moeten worden gedaan aan het bestuur der koloniale kas, welke bevoegd zal zijn om zich bij voorraad in het bezit der nagelaten goederen te doen stellen.

1139. De bepalingen voorkomende in artikel 509, en in de artikelen 1045, 1046, 1047, 1048 en 1050, zijn ook op de curators van onbeheerde nalatenschappen toepasselijk.

ACHTTIENDE TITEL.

Van bevoorregte schulden.

EERSTE AFDEELING.

Van bevoorregte schulden in het algemeen.

Artikel 1140.

Al de roerende en onroerende goederen van den schuldenaar, zoo wel tegenwoordige als toekomstige, zijn voor zijne persoonlijke verbindtenissen verbonden.

1141. Die goederen strekken tot gemeenschappelijken waarborg voor zijne schuldeischers; hunne opbrengst wordt onder hen, ponds ponds gelijk, naar evenredigheid van eens ieders inschuld, verdeeld, ten ware er tusschen de schuldeischers wettige redenen van voorrang mogten bestaan.

1142. De voorrang tusschen schuldeischers spruit voort uit privilegie, uit pand en uit hypotheek.

1143. Privilegie is een regt door de wet toegekend aan

den eenen schuldeischer boven den anderen, alleen uit hoofde van den aard der schuld.

Pand en hypotheek gaan boven privilegie, behalve in de gevallen, waarin de wet uitdrukkelijk het tegendeel bepaalt.

1144. Tusschen bevoorregte schuldeischers, wordt de rang geregeld naar den verschillenden aard der voorregten.

1145. Bevoorregte schuldeischers, die in denzelfden rang zijn, worden ponds ponds gelijk betaald.

1146. De voorrang van de koloniale schatkist, de orde waarin die wordt uitgeoefend, en de tijd van zijn duur, worden geregeld door de daartoe betrekkelijke verordeningen.

Die van de besturen der gewesten, gemeenten, dijken, polders, wateringen, en andere dergelijke gemeenschappen, wegens de door hen te heffen lasten, worden almede geregeld door de daartoe betrekkelijke verordeningen.

1147. De privilegiën hebben tot voorwerp of zekere bepaalde goederen, of al de roerende en onroerende goederen in het algemeen. De eerste hebben den voorrang boven laatstgemelde.

TWEEDE AFDEELING.

Van de voorregten gevestigd op zekere bepaalde goederen.

Artikel 1148.

De bevoorregte inschulden op zekere bepaalde goederen zijn:

1°. De geregtskosten uitsluitend veroorzaakt door de uitwinning van eene roerende of onroerende zaak. Deze worden uit de opbrengst van het uitgewonnen goed boven alle andere bevoorregte schulden, en zelfs boven pand en hypotheek, gekweten;

2°. De huur-penningen van onroerende goederen, de kosten van reparatie, waartoe de huurder verpligt is, en alles wat tot de nakoming van de huur-overeenkomst betrekking heeft;

3°. De nog onbetaalde koopprijs van roerende goederen;

4°. De kosten tot behoud eener zaak gemaakt;

5°. De kosten tot bearbeiding eener zaak aan den werkman verschuldigd;

6°. Hetgeen door een herbergier, als zoodanig, aan een reiziger is geleverd;

7°. De vrachtloonen en bijkomende onkosten;

8°. Hetgeen aan metselaars, timmerlieden en andere werkbazen is verschuldigd, wegens den opbouw, aanbouw en de reparatiën van onroerende goederen, mits de schuldvordering niet ouder zij dan drie jaren, en de eigendom van het perceel aan den schuldenaar zij verbleven;

9°. Het loon der plantaadje-bedienden;

10°. Hetgeen verschuldigd is op plantaadjen, wegens opbouw, aanbouw en reparatiën van, of wegens leveranciën voor gebouwen en fabrijken; wegens gereedschappen van landbouw; wegens de voeding of kleeding en wegens geneeskundige verpleging van het werkvolk, mits de schuldvorderingen niet ouder zijn dan drie jaren en de eigendom der plantaadje aan den schuldenaar zij verbleven;

11°. De vergoedingen en betalingen, waartoe openbare ambtenaren, uit hoofde van verzuim, misslagen en misdrijven, in de uitoefening hunner bediening gepleegd, gehouden zijn.

1149. De verhuurder kan zijn voorregt doen gelden op de vruchten, welke door takken aan de boomen, of door wortels aan den grond nog zijn vastgehecht; voorts op de ingeoogste en nog niet ingeoogste vruchten, die zich op den bodem bevinden, en op al hetgeen op den bodem is, zoo tot stoffering van het gehuurde huis of der landhoeve, als tot bebouwing of gebruik van het land, zoo als het vee, de bouwgereedschappen en dergelijken; onverschillig of de hierboven

gemelde voorwerpen al dan niet aan den huurder toebehooren.

Indien de huurder een gedeelte van het verhuurde goed aan een ander wettig in huur heeft afgestaan, kan de verhuurder zijn voorregt op de voorwerpen, die zich in of op dat gedeelte bevinden, niet verder doen gelden, dan alleen in evenredigheid van het door den tweeden huurder overgenomen gedeelte, en voor zoo verre de laatstgemelde niet mogt kunnen aantoonen, zijne huur-penningen volgens de overeenkomst te hebben voldaan.

1150. Niettemin worden de nog verschuldigde koopprijs van gekochte zaden en de nog verschuldigde kosten van den oogst van het loopende jaar, bij voorrang boven den verhuurder, betaald uit de opbrengst van den oogst, en de nog niet betaalde koopprijs van gereedschappen uit de opbrengst van die gereedschappen.

1151. De verhuurder kan de roerende goederen, waarop hem bij artikel 1149 voorregt is toegestaan, in beslag nemen, indien ze buiten zijne toestemming vervoerd zijn; en hij behoudt daarop zijn voorregt, al waren ze ook aan een derde, door inpandgeving, of op eene andere wijze, verbonden, mits hij die voorwerpen geregtelijk hebbe opgeëischt binnen den tijd van veertig dagen na het vervoeren der roerende goederen tot eene landhoeve behoorende, en binnen den tijd van veertien dagen, indien het zaken betreft, welke tot stoffering van een huis hebben verstrekt.

1152. Het voorregt van den verhuurder strekt zich uit tot de vervallen huur- en pacht-penningen, gedurende de laatste drie jaren en het loopende jaar.

1153. De verkooper van roerende en nog onbetaalde goederen kan zijn voorregt doen gelden op den koopprijs van die goederen, indien zij zich nog in handen van den schuldenaar bevinden, zonder onderscheid of hij die goederen op tijd of zonder tijdsbepaling verkocht heeft.

1154. Indien de verkoop zonder tijdsbepaling gedaan is, heeft de verkooper zelfs de bevoegdheid om de goederen terug te eischen, zoo lang deze zich in handen van den kooper bevinden, en het weder-verkoopen daarvan te beletten, mits de terugeisching geschiede binnen dertig dagen na de aflevering, en de goederen zich nog bevinden in denzelfden staat, waarin zij zijn geleverd geworden

1155. De verkooper kan evenwel zijn regt niet uitoefenen dan na den verhuurder van het huis of van de landhoeve, ten ware bewezen zij, dat de verhuurder kennis droeg, dat de meubelen en verdere goederen, voor het huis of de landhoeve dienende, door den huurder niet waren betaald.

1156. De voorregten vermeld bij artikel 1148, n°. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 en 11, worden uitgeoefend als volgt:

Die van n°. 4, op de zaak, tot welker behoud de kosten zijn gemaakt;

Die van n°. 5, op de zaak, die bearbeid is;

Die van n°. 6, op de goederen, die door den reiziger in de herberg zijn gebragt;

Die van n°. 7, op het vervoerde goed;

Die van n°. 8, op de opbrengst van het opgebouwde, aangebouwde of herstelde perceel;

Die van n°. 9 en 10, op de opbrengst der plantaadje;

Die van n°. 11, op het bedrag van de door de ambtenaren gestelde zekerheid, en de daarop verschuldigde renten.

1157. Indien de schuldvorderingen, bedoeld in artikel 1148, n°. 9 en 10, bij den aanvang der geregtelijke vervolgingen van den schuldenaar, niet ouder zijn dan één jaar, worden ze uit de opbrengst der plantaadje gekweten zelfs boven hypotheek en boven alle andere bevoorregte schulden, met uitzondering van die, bedoeld bij de artikelen 1148, n°. 1, en 1159, n°. 1.

1158. Indien onderscheidene bevoorregte schuldeischers, van welke in deze afdeeling wordt melding gemaakt, mogten te zamen loopen, hebben de onkosten, die gemaakt zijn tot

behoud van het goed, den voorrang, indien ze gemaakt zijn na het tijdstip, waarop de overige bevoorregte schulden zijn geboren.

DERDE AFDEELING.

Van de voorregten op al de roerende en onroerende goederen in het algemeen.

Artikel 1159.

De bevoorregte inschulden op al de roerende en onroerende goederen in het algemeen zijn de hierna vermelde, en worden in de volgende orde verhaald:

1°. De geregtskosten, uitsluitend veroorzaakt door uitwinning en boedelredding: deze hebben voorrang boven pand en hypotheek;

2°. De kosten der begrafenis van het lijk des overledenen schuldenaars, behoudens de bevoegdheid des regters om die te verminderen, indien zij bovenmatig zijn;

3°. Alle kosten van de laatste ziekte;

4°. Het loon van dienst- en werkboden over het verschenen jaar, en hetgeen over het loopende jaar verschuldigd is;

5°. De schuldvordering wegens levering van levensmiddelen, gedaan aan den schuldenaar en zijn huisgezin, gedurende de laatste zes maanden;

6°. De schuldvorderingen van kostschoolhouders voor het laatste jaar;

7°. De schuldvorderingen van minderjarigen of onder curatele gestelden, ten laste van hunne voogden en curators, ter zake van hun beheer, voor zoo verre die niet kunnen worden verhaald uit de hypotheken of andere zekerheid, welke, naar aanleiding van den vijftienden titel van het eerste boek van dit Wetboek, mogt gesteld zijn.

NEGENTIENDE TITEL.

Van pand.

Artikel 1160.

Pand is een regt, hetwelk de schuldeischer verkrijgt op eene roerende zaak, die hem door den schuldenaar, of door een ander in zijn naam, tot zekerheid der schuld, is ter hand gesteld, en aan den schuldeischer de bevoegdheid geeft, om zich bij voorkeur boven de andere schuldeischers uit die zaak te doen betalen; met uitzondering van de kosten van uitwinning en van de onkosten, die, na de inpandgeving, tot behoud van de zaak gemaakt zijn, en welke den voorrang zullen hebben.

1161. Ten opzigte van schulden, meer dan honderd gulden bedragende, heeft geen pandregt plaats, tenzij daarvan zij opgemaakt eene schriftelijke akte, van eene zekere dagteekening voorzien, en bevattende de opgave der verschuldigde som, alsmede die der in pand gegeven voorwerpen.

1162. Pandregt op inschulden, die op naam zijn gesteld, kan niet bestaan, dan ten gevolge eener akte, van eene zekere dagteekening voorzien, en aan den schuldenaar der in pand gegeven inschulden beteekend.

1163. In alle gevallen kan het pandregt alleen stand grijpen voor zoo verre het verpande goed gesteld en gebleven is in het bezit van den schuldeischer, of van een derde, omtrent wien partijen zijn overeengekomen.

1164. De schuldeischer mag, bij niet-voldoening des schuldenaars aan zijne verpligtingen, zich het pand niet toeeigenen; alle hiermede strijdige bepalingen zijn nietig. Hij heeft het vermogen om in regten te vorderen, dat het pand hem in betaling zal verblijven tot het beloop der schuld, volgens eene door deskundigen te doene begrooting, of dat het bij openbare veiling zal worden verkocht.

1165. Het staat aan de partijen vrij, om, bij een uitdrukkelijk beding, overeen te komen, dat, bij gebreke van voldoening der schuld, de pandhouder onherroepelijk zal zijn gemagtigd, om, na eene aan den schuldenaar gedane sommatie tot voldoening, het pand, in het openbaar, naar plaatselijke gewoonten, en op de gebruikelijke voorwaarden, te doen verkoopen, ten einde uit de opbrengst te verhalen het beloop der op het pand geschoten penningen, met de renten en de kosten.

1166. Bij beleening of inpandgeving van effecten of obligatiën, kunnen de partijen, insgelijks bij uitdrukkelijk beding, overeenkomen, dat, bij nalatigheid des schuldenaars om aan al zijne verpligtingen, uit de akte van beleening of verpanding voortvloeijende, te voldoen, de beleener of pandhouder onherroepelijk zal zijn gemagtigd, om, na voorafgaande sommatie, de beleende of verpande voorwerpen te doen verkoopen, en uit de opbrengst alles te verhalen, waartoe de beleener of pandgever zich heeft verbonden.

Courante effecten of obligatiën kunnen, in dit geval, daags na de gedane sommatie, door twee in dat vak aangestelde makelaars worden verkocht; terwijl de verkoop van niet courante effecten of obligatiën in het openbaar zal moeten geschieden, met inachtneming der plaatselijke gebruiken.

1167. De schuldeischer is verantwoordelijk voor het verlies of de vermindering van het pand, voor zoo verre zulks door zijne nalatigheid mogt hebben plaats gehad.

De schuldenaar is van zijne zijde verpligt aan den schuldeischer te vergoeden de nuttige en noodzakelijke onkosten, die de laatstgemelde tot het behoud van het pand gemaakt heeft.

1168. Indien eene inschuld in pand gegeven is, en deze inschuld interessen opbrengt, verrekent de schuldeischer die interessen met degene, welke hem mogten verschuldigd zijn.

Indien de schuld, tot welker zekerheid eene inschuld in pand gegeven is, geene interessen opbrengt, worden de interessen, die de pandhouder ontvangt, op de hoofdsom gekort.

1169. Zoo lang de houder het in pand gegeven goed niet misbruikt, is de schuldenaar onbevoegd om daarvan de teruggave te vorderen, voordat hij ten volle betaald hebbe zoo wel de hoofdsom als de interessen en onkosten der schuld, voor welker zekerheid het pand gegeven is, alsmede de onkosten, die tot behoud van het pand gedaan zijn.

Indien er tusschen denzelfden schuldenaar en denzelfden schuldeischer eene tweede schuld mogt bestaan, tusschen hen zelven aangegaan na het tijdstip der pandgeving, en opeischbaar vóór de betaling, of op den dag zelven van de betaling der eerste schuld, is de schuldeischer niet gehouden het pand terug te geven, voordat hem beide schulden ten volle zijn voldaan, al mogt er zelfs geen beding gemaakt zijn om het pand voor de betaling der tweede schuld te verbinden.

1170. Het pand is ondeelbaar, niettegenstaande de schuld onder de erfgenamen van den schuldenaar of onder die van den schuldeischer mogt deelbaar zijn.

De erfgenaam van den schuldenaar, die zijn gedeelte in de schuld betaald heeft, kan de teruggave van zijn aandeel in het pand niet vorderen, zoo lang de schuld niet ten volle is gekweten.

Wederkeerig mag de erfgenaam van den schuldeischer, die zijn aandeel in de schuld ontvangen heeft, het pand niet terug geven ten nadeele van diegenen zijner mede-erfgenamen, die niet betaald zijn.

1171. De hierboven gemaakte bepalingen zijn niet toepasselijk op zaken van koophandel, of op banken van leening welke bij openbaar gezag zijn gevestigd, voor zoo verre bij het Wetboek van Koophandel, of bij de verordeningen omtrent die instellingen, bijzondere bepalingen zijn gemaakt.

TWINTIGSTE TITEL.

Van onderzetting of hypotheek.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen

Artikel 1172.

Onderzetting of hypotheek is een zakelijk regt op onroerende goederen, strekkende om daaraan de voldoening eener verbindtenis te verhalen.

1173. Dat regt is uit zijn aard ondeelbaar, en gevestigd op al de verbonden onroerende goederen in hun geheel, op elk van die goederen en op ieder gedeelte.

De goederen blijven daarmede belast, in welke handen zij ook overgaan.

1174. Voor hypotheek zijn alleen vatbaar:

1°. Onroerende goederen, welke in den handel zijn, met hun toebehooren, voor zoo verre dat laatste als onroerend goed beschouwd wordt;

2°. Het vruchtgebruik dier goederen en hun toebehooren;

3°. De regten van opstal en erfpacht;

4°. De grondrenten, hetzij in geld, hetzij *in natura* verschuldigd;

5°. Het tiendregt.

1175. De hypotheken strekken zich uit tot al de latere verbeteringen van het bezwaarde goed, ook tot hetgeen, door aanwas of opbouw, daarmede vereenigd is.

1176. Het onverdeelde aandeel in een gemeen onroerend goed kan met hypotheek worden belast. Na de verdeeling van het goed blijft de hypotheek alleen gevestigd op het deel, dat aan den schuldenaar, die de onderzetting heeft verleend, is toebedeeld, behoudens de bepaling van artikel 1340.

1177. Roerende goederen zijn voor geene hypotheek vatbaar.

1178. Hypotheek kan niet worden gevestigd, dan door hem, die de bevoegdheid heeft het bezwaarde goed te vervreemden.

1179. Zij, die op een onroerend goed alleen een zoodanig, regt hebben, hetwelk door eene voorwaarde is opgeschort, of in zekere gevallen kan worden ontbonden of te niet gedaan, kunnen geene hypotheek vestigen, dan die aan dezelfde voorwaarden, ontbinding of tenietdoening onderworpen is.

1180. Goederen van minderjarigen, van degenen die onder curatele staan, en van afwezigen, zoolang het bezit daarvan alleen bij voorraad verleend is, kunnen niet anders met hypotheek worden belast, dan om de redenen, en overeenkomstig de formaliteiten, welke bij de wet zijn vastgesteld.

1181. Hypotheek kan alleen bij notariële akte worden verleend, uitgezonderd in de gevallen bij de wet uitdrukkelijk aangewezen.

De volmagt tot het verleenen van hypotheek moet bij authentieke akte worden verleden.

Ieder die, uit kracht der wet of eener overeenkomst, verpligt is hypotheek te geven, kan daartoe bij vonnis worden genoodzaakt, hetwelk dezelfde kracht zal hebben als of hij in de hypotheek hadde toegestemd, en bepaaldelijk zal aanduiden de goederen, op welke de inschrijving zal geschieden.

De getrouwde vrouw, welke bij huwelijksche voorwaarden hypotheek heeft bedongen, kan zonder den bijstand van haar man, of de magtiging van den regter, de hypothecaire inschrijvingen bewerkstelligen, en de vereischte regtsvorderingen daartoe aanleggen

1182. Uit kracht van eene overeenkomst in een vreemd land aangegaan, kan geene hypotheek worden ingeschreven op goederen binnen de West-Indische koloniën gelegen, ten ware het bij traktaten mogt zijn bepaald.

1183. De akte, waarbij hypotheek wordt gevestigd, moet

bevatten eene bijzondere opgave van het bezwaarde goed, en van zijn aard en ligging.

Ten aanzien van grondrenten, waaromtrent niet bepaaldelijk kan worden opgegeven, welke bijzondere perceelen daarmede belast zijn, zal men met de juiste omschrijving en aanwijzing van het schuldpligtige goed in de akte kunnen volstaan.

1184. Hypotheek kan alleen op tegenwoordige goederen worden gevestigd. Eene hypotheek op toekomstige goederen is nietig.

Indien echter de vrouw bij huwelijksche voorwaarden het vestigen van hypotheek heeft bedongen, of, in het algemeen, een schuldenaar zich heeft verpligt aan den schuldeischer hypotheek te geven, kan de man of de schuldenaar worden genoodzaakt aan zijne verpligting te voldoen, door aanwijzing ook van goederen, welke hij, na het ontstaan der verbindtenis, mogt hebben verkregen.

1185. Eene hypotheek is alleen van waarde, in zoo verre de som, waarvoor ze is toegestaan, zeker en bij de akte bepaald is.

Indien de schuld voorwaardelijk of hare hoegrootheid onbepaald is, zal de vestiging der hypotheek alleen kracht hebben tot het beloop der geschatte waarde, welke partijen gehouden zijn in de akte op te geven.

1186. De schuldeischer kan, in geen geval, eene vermeerdering van hypotheek vorderen, ten ware het tegendeel bedongen of bij de wet bepaald zij.

1187. Alle bedingen, bij welke de schuldeischer gemagtigd zoude worden om zich het gehypothekeerde goed toe te eigenen, zijn nietig.

Het staat echter den eersten hypothecairen schuldeischer vrij om, bij het vestigen der hypotheek, uitdrukkelijk te bedingen, dat, bij gebreke van behoorlijke voldoening der hoofdsom, of van de betaling der verschuldigde renten, hij onherroepelijk zal zijn gemagtigd het verbonden perceel in het openbaar te doen verkoopen, ten einde uit de opbrengst te

verhalen zoo wel de hoofdsom als de renten en de kosten. Dat beding zal op de openbare registers moeten worden aangeteekend, en zal de veiling moeten plaats hebben op de wijze als bij artikel 1218 is voorgeschreven, met uitzondering alleen dat de tegenwoordigheid van den regter niet vereischt wordt.

TWEEDE AFDEELING.

Van de inschrijvingen der hypotheken en van den vorm der inschrijving.

Artikel 1188.

De inschrijving der hypothecaire verbanden moet geschieden in de daartoe bestemde openbare registers.

Bij gebreke van die inschrijving heeft de hypotheek geene kracht hoegenaamd, zelfs niet ten opzigte van schuldeischers, die geen hypothecair verband hebben.

1189. De inschrijving van eene hypotheek is van onwaarde, indien ze gedaan is op een tijd, waarop de eigendom van het goed aan een derde was overgegaan, en de schuldenaar daardoor zijn eigendomsregt reeds had verloren.

1190. De rang der hypothecaire schuldeischers wordt bepaald naar de dagteekening hunner inschrijving, behoudens de uitzonderingen bij de twee volgende artikelen vermeld.

Zij, die op denzelfden dag zijn ingeschreven, hebben gezamenlijk eene hypotheek van dezelfde dagteekening, zonder onderscheid op welk uur de inschrijving gedaan is, al ware het ook dat het uur door den bewaarder mogt zijn aangeteekend.

1191. Indien bij de koop-akte, tot waarborg van onbetaalde kooppenningen, hypotheek op het verkochte goed is bedongen, en de inschrijving is geschied binnen acht vrije dagen na de overschrijving dier koop-akte op de daartoe bestemde openbare registers, zal deze hypotheek den voorrang

hebben boven de hypotheken, welke de kooper, binnen dat tijdsverloop, op het goed mogt hebben toegestaan.

1192. Dezelfde bepaling is toepasselijk, indien bij akte van scheiding hypotheek is bedongen tot waarborg van hetgeen de eene deelgenoot aan den anderen, ten gevolge eener scheiding, schuldig blijft, of tot vrijwaring van het aanbedeelde goed. Ook in dat geval geven de inschrijvingen, binnen acht vrije dagen na de overschrijving der akte van scheiding, voor zoo veel dit beding betreft, door den deelgenoot bewerkstelligd, den voorrang boven de hypotheken, welke de verkrijger, binnen dat tijdsverloop, op het goed mogt hebben toegestaan.

1193. De schuldeischer, die ingeschreven is voor eene hoofdsom, welke interessen of renten voortbrengt, is geregtigd om, uiterlijk voor twee jaren en voor het loopende jaar, wegens interessen of renten, in denzelfden rang van hypotheek geplaatst te worden als voor zijne hoofdsom; onverminderd zijn regt om, ten aanzien van andere renten dan bij de eerste inschrijving verzekerd waren, bijzondere inschrijvingen te nemen, welke sedert hare dagteekening hypotheek zullen te weeg brengen.

1194. Indien de akte, waarbij de hypotheek is gevestigd, een uitdrukkelijk beding bevat, waarbij de schuldenaar in zijne bevoegdheid is beperkt, hetzij om het bezwaarde goed buiten toestemming des schuldeischers te mogen verhuren, hetzij ten aanzien van de wijze waarop, of van den tijd gedurende welken het zal kunnen worden verhuurd, hetzij ten aanzien van de vooruitbetaling der huurpenningen, zal zoodanig beding niet alleen verbindend zijn tusschen de partijen, maar ook tegen den huurder kunnen worden ingeroepen door den schuldeischer, die zoodanig beding op de openbare registers zal hebben doen aanteekenen.

Alles onverminderd de bepalingen van artikel 1340, welke, zoo daartoe gronden zijn, door al de schuldeischers zullen kunnen worden ingeroepen, om het even of er al dan niet eenig

beperkend geding op het stuk der verhuring of vooruitbetaling gemaakt zij.

1195. Om de inschrijving te bewerkstelligen, stelt de schuldeischer, hetzij in persoon, hetzij door een derde, aan den bewaarder der hypotheken van den kring, waarin de goederen gelegen zijn, ter hand twee, door den schuldeischer of den derde onderteekende borderellen, waarvan het eene op het uitgegeven afschrift van den titel kan gesteld worden.

Die borderellen bevatten:

1°. Eene bepaalde aanduiding van den schuldeischer en van den schuldenaar, en de opgave der woonplaats, door eerstgemelde gekozen binnen den kring van het kantoor des bewaarders.

De inschrijving op de goederen van een overledene kan gedaan worden ten name van den overledene;

2°. De dagteekening en den aard van den regtstitel, met opgave van den ambtenaar, door of ten overstaan van welken de akte is verleden, of van den regter, die de te belasten goederen, naar aanleiding van het voorlaatste lid van artikel 1181, heeft aangeduid;

3°. Het beloop der inschuld, of de begrooting der voorwaardelijke en onbepaalde regten welke verzekerd moeten worden, en den tijd waarop de schuld opeischbaar is;

4°. De aanduiding van den aard en de ligging der goederen waarop de hypotheek is gevestigd, onverminderd het bepaalde bij het tweede lid van artikel 1183, ten aanzien van grondrenten;

5°. De bedingen, welke, naar aanleiding van het vorige artikel, mitsgaders van het tweede lid van artikel 1187 en van het tweede lid van artikel 1217, tusschen den schuldeischer en den schuldenaar mogten gemaakt zijn.

1196. De bewaarder behoudt een der borderellen, ten einde het in zijn register in te schrijven, onder de dagteekening van

de overgave. Hij geeft onmiddellijk aan dengene, die de inschrijving verzocht heeft, het andere borderel terug, aan den voet van hetwelk hij den dag van de overgave vermeldt.

Hij is eindelijk verpligt, indien zulks gevorderd wordt, uiterlijk binnen vier en twintig uren, op dat borderel naderhand bij te voegen het nommer, waaronder de inschrijving in zijne registers heeft plaats gehad. Beide deze verklaringen zullen door hem worden onderteekend.

1197. Bij het vorderen der aanteekening, waarvan in artikel 1117 gesproken wordt, zijn de schuldeischers of de legatarissen verpligt aan den bewaarder der hypotheken ter hand te stellen:

1°. Een authentiek afschrift van den eisch tot afscheiding der goederen;

2°. De dood-akte van den overledene, of een ander deugdelijk bewijs, dat de regtsvordering is aangevangen binnen de zes maanden na het openvallen der nalatenschap;

3°. Twee borderellen, houdende, naar het voorschrift van artikel 1195, n°. 4, de aanduiding van den aard en de ligging der goederen, ter zijde van welke de aanteekening wordt gevorderd; en zijn de bepalingen van artikel 1196 op deze borderellen toepasselijk.

1198. Het is aan dengene, die eene inschrijving heeft laten doen, alsmede aan zijne vertegenwoordigers, of die uit kracht eener authentieke akte zijn regt verkregen hebben, geoorloofd om in het register der hypotheken de door hem gekozen woonplaats te veranderen, mits hij eene andere in denzelfden kring kieze en aanwijze.

1199. De inschrijving kan, ter zake van verzuim der hierboven voorgeschreven formaliteiten, niet worden vernietigd, dan alleen in geval zij den schuldeischer, den schuldenaar, de schuld, of het bezwaarde goed niet op eene voldoende wijze kenbaar maken.

1200. De kosten der inschrijving zijn voor rekening van den schuldenaar, indien het tegendeel niet bedongen is.

1201. De regtsvorderingen tegen de schuldeischers, waartoe de inschrijvingen aanleiding kunnen geven, moeten aangelegd worden voor den bevoegden regter, door middel van dagvaardingen, gedaan aan hun persoon, of aan de laatste woonplaats, die blijkens het register gekozen is; en zulks niettegenstaande het overlijden, hetzij van de schuldeischers, hetzij van degenen, bij wie zij domicilie hebben gekozen.

DERDE AFDEELING.

Van de doorhaling der inschrijvingen.

Artikel 1202.

De inschrijvingen worden ten koste van den schuldenaar doorgehaald, of met toestemming der daartoe bevoegde belanghebbende partijen, of ten gevolge van een vonnis, hetzij in het hoogste ressort gewezen, hetzij in kracht van gewijsde gegaan.

1203. In beide gevallen leggen degenen, die de doorhaling verzoeken, ten kantore van den bewaarder over eene authentieke akte, waarbij tot de doorhaling wordt gemagtigd, of een authentiek afschrift van zoodanige akte, of van het vonnis, daartoe strekkende.

In geval van geschil over de bevoegdheid van hen, die in de doorhaling hebben toegestemd, of over de geldigheid der aangeboden bewijsstukken, zal het hof of de raad van justitie, onder wiens burgerlijk regtsgebied de inschrijving is genomen, daarover uitspraak doen op een eenvoudig, onder overlegging dier stukken, ingediend verzoekschrift.

1204. De doorhaling moet, indien daarin niet wordt toegestemd, gevraagd worden voor het hof of voor den raad van justitie, onder welks burgerlijk regtsgebied de inschrijving

gedaan is, ten ware die vordering ondergeschikt zij aan een geschil, hangende voor een anderen regter; in welk geval de eisch tot doorhaling zal verwezen worden naar den regter, voor wien het hoofdgeschil aanhangig is.

Echter zal de overeenkomst, tusschen den schuldeischer en den schuldenaar aangegaan, om, in geval van geschil, de vordering voor een door hen bepaalden regter te brengen, tusschen hen moeten nagekomen worden.

VIERDE AFDEELING.

Van de gevolgen der hypotheken tegen derde bezitters.

Artikel 1205.

De schuldeischer, die eene ingeschreven hypotheek heeft, vervolgt zijn regt op het verbonden onroerende goed, in welke handen zich dat ook bevinde, om gerangschikt en betaald te worden volgens de orde van inschrijving.

1206. De schuldeischer heeft het regt om, na gedaan bevel aan den schuldenaar, het verbonden onroerende goed onder den derden bezitter in beslag te nemen en te doen verkoopen. Hierbij, en bij de rangschikking op de opbrengst daarvan tusschen de onderscheiden schuldeischers, moeten de formaliteiten worden in acht genomen ten opzigte van geregtelijke uitwinningen en rangschikking, in het Reglement op de Burgerlijke Regtsvordering voorgeschreven.

1207. De derde bezitter kan zich tegen den verkoop verzetten, indien hij kan aanwijzen, dat zich alsnog in het bezit van den oorspronkelijken schuldenaar bevinden een of meer onroerende goederen, mede hypothecair voor dezelfde schuld verbonden, en klaarblijkelijk voldoende om daaraan die schuld te verhalen. In zoodanig geval kan hij, met schorsing der

uitwinning van zijn eigendom, de voorafgaande uitwinning van het medeverbonden goed onder den oorspronkelijken schuldenaar vorderen.

1208. In geval eene hypotheek is gevestigd op een onroerend goed, en een of meer gedeelten daarvan tot derde bezitters mogten zijn overgegaan, behoudt de schuldeischer de bevoegdheid om zijn regt op het verbonden goed, of op zoodanig gedeelte daarvan, als hij raadzaam of voldoende acht, voor het geheel te doen gelden, even als of het verbondene zich nog onverdeeld in het bezit van den schuldenaar bevond.

1209. De derde bezitter, die, hetzij bij uitwinning, hetzij vrijwillig, de schuld heeft gekweten, is bevoegd, als daardoor, uit kracht der wet, in de regten des schuldeischers getreden, om, na aftrek van zijn aandeel in evenredigheid tot de gezamenlijke waarde van de verbonden goederen, de verdere hijpothecaire regten voor deze inschuld op de mede verbonden goederen, of gedeelten daarvan, te doen gelden.

1210. In de gevallen, bij de twee vorige artikelen vermeld, zal de inschrijving van de hypotheek alleen op dat goed of gedeelte daarvan worden doorgehaald, waarop de schuldvordering is verhaald, of waarvan de derde bezitter de schuld heeft gekweten, en op het verder verbondene niet eer dan nadat de betaald hebbende of uitgewonnen derde bezitter zijn regt, volgens het laatstvoorgaande artikel, zal hebben doen gelden, of in de doorhaling zal hebben toegestemd. Tot verzekering van zijn regt, is de gesubrogeerde schuldeischer verpligt, daarvan aanteekening te laten doen op de openbare registers.

1211. De derde bezitter heeft altijd het regt, tot op het tijdstip der toewijzing toe, om de uitwinning van het bij hem bezeten verbonden goed te doen ophouden, door de kwijting van de ingeschreven schuld met de renten, overeenkomstig artikel 1193, en de kosten.

1212. Hetgeen het verbonden goed bij uitwinning meer

opbrengt dan de hypothecaire lasten en kosten bedragen, wordt uitgekeerd aan den derden bezitter.

1213. De erfdienstbaarheden en andere zakelijke regten, zoo wel ten laste als ten bate van het uitgewonnen goed, die door den overgang aan den derden bezitter waren te niet gegaan, herleven, nadat het aan een ander is toegewezen.

1214. De verminderingen, welke, door schuld of onachtzaamheid van den derden bezitter, ten nadeele der hypothecaire schuldeischers, aan het goed zijn veroorzaakt, leveren tegen hem eene regtsvordering tot schadeloosstelling op; hij kan de gemaakte onkosten en verbeteringen niet terug vorderen, dan ten beloope van hetgeen het goed, door de verbeteringen, in waarde vermeerderd is.

1215. De derde bezitter, die de hypothecaire schuld betaald, of de geregtelijke uitwinning daarvoor heeft ondergaan, heeft zijn verhaal tot vrijwaring tegen den schuldenaar.

VIJFDE AFDEELING.

Van het te niet gaan der hypotheken.

Artikel 1216.

De hypotheken gaan te niet:

1°. Door het te niet gaan der hoofdverbindtenis;

2°. Door des schuldeischers afstand van de hypotheek;

3°. Door geregtelijke rangschikking.

1217. Degene, die het bezwaarde goed heeft gekocht, hetzij bij geregtelijke uitwinning, hetzij ten gevolge eener willige verkooping voor een in geld bepaalden prijs, kan vorderen dat het gekochte perceel worde ontlast van alle hypothecaire lasten, die den koopprijs te boven gaan, met inachtneming der voorschriften bij de volgende artikelen gegeven.

De zuivering zal echter bij willige verkooping geene plaats hebben, indien de partijen bij het vestigen der hypotheek

zulks uitdrukkelijk zijn overeengekomen, en dat beding op de openbare registers is aangeteekend.

Zoodanig beding kan slechts door den eersten hypothecairen schuldeischer gemaakt worden.

1218. In geval van willige verkooping, zal de vordering tot ontlasting niet kunnen worden gedaan, tenzij de verkooping hebbe plaats gehad in het openbaar, volgens plaatselijke gebruiken, ten overstaan van een openbaren ambtenaar, en in tegenwoordigheid van den regter van het kanton, alwaar alle of het meerendeel der goederen gelegen zijn, of, wanneer die goederen zijn gelegen op St. Eustatius of St. Martin, door een der leden van den raad van justitie aldaar; en voorts de ingeschreven schuldeischers daarvan zijn verwittigd geworden, ten minste dertig dagen voor de toewijzing, bij een exploit, hetwelk zal moeten worden beteekend aan de woonsteden, die de schuldeischers bij de inschrijving hebben gekozen.

1219. De kooper, die het genot wil hebben van het voorregt, bij artikel 1217 vermeld, is gehouden om, binnen eene maand na de toewijzing, eene geregtelijke rangschikking tot verdeeling van den koopprijs te doen openen, overeenkomstig de regelen bij het Reglement op de Burgerlijke Regtsvordering voorgeschreven.

1220. Bij de rangschikking zal de doorhaling worden bevolen van de inschrijvingen, die niet batig zijn gerangschikt.

Zoodanige inschrijvingen, die voor een gedeelte batig in aanmerking komen, zullen alleen voor dat gedeelte in stand blijven, tot op de betaling toe, welke de schuldeischer dadelijk zal kunnen vorderen, zonder aanzien of de inschulden opeischbaar of niet opeischbaar zijn.

Ten opzigte van inschulden, welker geheele bedrag batig is gerangschikt, zullen de inschrijvingen gehandhaafd blijven, en de kooper tot dezelfde verpligtingen zijn verbonden, en dezelfde tijdsbepalingen en uitstellen genieten, als de oorspronkelijke schuldenaar.

1221. Bij het opmaken der hoegrootheid van hypothecaire inschrijvingen, zal de altijddurende rente worden berekend tegen de hoofdsom, in de akte vermeld, en, bij gebreke daarvan, tegen het twintigvoud der rente; en zullen lijfrenten of levenslange pensioenen worden berekend, en tot hoofdsom gebragt, naar gelang van den ouderdom des genieters, of van dengene op wiens lijf de lijfrente is gevestigd, of naar den tijd gedurende welken het genot moet duren; alles overeenkomstig de gewone waarde der lijfrenten, naar begrooting van deskundigen.

1222. Inschrijvingen op goederen van voogden, curators en mans, ten behoeve van minderjarigen, onder curatele gestelden, of getrouwde vrouwen, en, in het algemeen, alle inschrijvingen voor schulden, voortspruitende uit verbindtenissen die voorwaardelijk zijn, of welker hoegrootheid onbepaald is, blijven, in zoo verre zij voor het geheel, of voor een gedeelte, batig zijn gerangschikt, ten laste van het verkochte perceel gehandhaafd, tot op het tijdstip waarop, na het vervallen der voogdij of der curatele, de ontbinding des huwelijks, of de uitkomst van de voorwaardelijke of onbepaalde verbindtenis, zal blijken, of, en tot welk beloop, de hypothecaire schuldeischers op de kooppenningen geregtigd zijn.

1223. De kooper houdt de kooppenningen onder zich tot het beloop der som, waarmede het perceel, naar aanleiding van het vorige artikel, belast blijft; indien daaromtrent bij de veil-conditiën niets anders is bepaald, is hij verpligt aan den verkooper of andere geregtigden de wettelijke rente dier som uit te keeren, tot op het tijdstip der eindelijke uitbetaling van den koopschat.

1224. Indien echter de kooper, of zijne opvolgers, het perceel zoodanig verwaarloozen, dat daardoor de zekerheid der geregtigden zoude kunnen verminderen of verloren gaan, hebben deze de bevoegdheid om in regten te eischen, dat de onbetaalde kooppenningen dadelijk zullen worden afgelost,

en belegd, hetzij in hypothecaire inschrijvingen op andere onroerende goederen, hetzij in inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld; in beide gevallen, onder hetzelfde verband, en onder dezelfde bepalingen, als of de kooppenningen onder den kooper, of diens opvolgers, waren verbleven; alles onverminderd de vergoeding van kosten, schaden en interessen, zoo daartoe gronden zijn.

In geval de eisch tot dadelijke aflossing, bij het vorige lid bedoeld, wordt toegewezen, zal de regter tevens een bekwaam persoon benoemen, die met de ontvangst der kooppenningen en de belegging zal belast zijn.

1225. Indien, in het geval van artikel 1222, bij uitkomst blijkt, dat degene, ten wiens behoeve de inschrijving is geschied, niets te vorderen heeft, of minder dan de oorspronkelijke ingeschreven som, wordt het verband opgeheven, en worden de onvoldane kooppenningen uitgekeerd, hetzij ten behoeve van de hypothecaire schuldeischers, wier inschrijvingen geheel of gedeeltelijk niet batig waren gerangschikt, en zulks met inachtneming van den rang, waarin zij waren geplaatst, hetzij ten behoeve van den oorspronkelijken eigenaar des perceels, of andere regthebbenden.

1226. Indien ter zake van inschrijvingen, bij hetzelfde artikel 1222 vermeld, latere geheel of gedeeltelijk niet batig zijn gerangschikt, en alzoo moeten worden doorgehaald, zal de regter bij het vonnis van rangschikking bevelen, dat door den hypotheek-bewaarder, ambtshalve, nevens de doorhaling, op de registers worde aangeteekend, dat de schuldeischers hun regt behouden op hetgeen bij uitkomst van de onbetaalde kooppenningen mogt overschieten.

1227. In geval, bij regterlijke uitwinning, één perceel, bevattende onderscheidene onroerende goederen, waarvan een of meer onbelast, en andere met hypotheek bezwaard zijn, in zijn geheel voor éénen prijs is verkocht, zal de prijs van elk onroerend goed, naar evenredigheid van den geheelen

koopprijs, ten behoeve van de op elk stuk goed ingeschreven schuldeischers, door den regter, na verhoor van deskundigen, worden bepaald.

ZESDE AFDEELING.

Van de openbare bekendheid der registers, en van de verantwoordelijkheid van de bewaarders der hypotheken.

Artikel 1228.

De bewaarders der hypotheken zijn gehouden om, aan al degenen, die zulks verlangen, inzage te geven van hunne registers, en een afschrift uit te leveren van de akten, welke op hunne registers zijn overgeschreven, en van de bestaande inschrijvingen en aanteekeningen, of wel een getuigschrift dat er geene bestaan.

In allen gevalle zijn zij verpligt, bijaldien bevorens inschrijvingen op het goed hebben bestaan, die naderhand zijn doorgehaald, van die daadzaak, zonder verdere bijzondere aanduiding, melding te maken op het door hen te geven afschrift of getuigschrift.

1229. Zij zijn verantwoordelijk voor de nadeelen voortspruitende:

1°. Uit hunne nalatigheid in het doen van tijdige en naauwkeurige overschrijvingen, inschrijvingen, melding van beperkende bedingen en van aanteekeningen, welke ten hunnen kantore gevorderd zijn;

2°. Uit het verzuim om in hunne getuigschriften melding te maken van eene of meer bestaande inschrijvingen, ten ware, in het laatste geval, de misslag voortkwame uit onvoldoende opgave, die hun niet zoude kunnen worden ten laste gelegd;

3°. Uit doorhalingen, gedaan zonder dat de stukken, bij artikel 1203 vermeld, aan hen zijn overgelegd;

4°. Uit het verzuim der opgave, bij het tweede lid van het vorige artikel vermeld.

1230. De duur der verantwoordelijkheid, aan de bewaarders der hypotheken opgelegd, wordt bepaald op tien jaren, te rekenen voor de verzuimen, bedoeld bij n°. 1 en 3 van het vorige artikel, van den dag waarop de wettelijke formaliteiten door de belanghebbenden zijn aangevraagd, en voor die, bedoeld bij n°. 2 en 4 van hetzelfde artikel, van den dag der afgifte van de getuigschriften.

1231. Het onroerende goed, te welks aanzien de bewaarder, in zijn getuigschrift, één of meerdere ingeschreven lasten mogt verzuimd hebben op te geven, is van die lasten niet ontheven; behoudens de verantwoordelijkheid van den bewaarder jegens dengene, die het getuigschrift, waarin de misslag heeft plaats gehad, verlangd heeft, en onverminderd het verhaal van den bewaarder op de schuldeischers, die onverschuldigde betaling hebben genoten.

1232. In geen geval mogen de bewaarders der hypotheken weigeren of vertragen om akten, waarbij de eigendom wordt overgedragen, over te schrijven, hypothecaire regten in te schrijven, inzage van hunne registers te geven, of verzochte getuigschriften af te geven, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen jegens de partijen; ten welken einde, op verzoek van hen die zulks begeeren, door een notaris of deurwaarder, met twee getuigen, een verslag van des bewaarders weigering of vertraging zal worden opgemaakt.

DERDE BOEK.

VAN VERBINDTENISSEN.

EERSTE TITEL.

Van verbindtenissen in het algemeen.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Artikel 1233.

Alle verbindtenissen ontstaan, of uit overeenkomst, of uit de wet.

1234. Zij strekken om iets te geven, te doen, of niet te doen.

TWEEDE AFDEELING.

Van verbindtenissen om iets te geven.

Artikel 1235.

In de verbindtenis om iets te geven, is begrepen de verpligting om de zaak te leveren, en voor haar behoud, tot op het tijdstip der levering, als een goed huisvader te zorgen.

Deze laatste verpligting is meer of minder uitgestrekt ten aanzien van zekere overeenkomsten, waarvan de gevolgen ten dezen opzigte in de titels daartoe betrekkelijk aangewezen worden.

1236. De schuldenaar is jegens den schuldeischer tot vergoeding van kosten, schaden en interessen gehouden, indien hij zich in de onmogelijkheid heeft gesteld om de zaak te leveren, of voor haar behoud niet behoorlijk heeft gewaakt.

1237. Bij eene verbindtenis om eene bepaalde zaak te geven, is deze voor rekening van den schuldeischer, van het oogenblik der verbindtenis. Eene zaak is voor rekening van den schuldenaar, van het oogenblik zijner nalatigheid om die te leveren.

1238. De schuldenaar wordt in gebreke gesteld, hetzij door een bevel of andere soortgelijke akte, hetzij uit krachte der overeenkomst zelve, wanneer deze medebrengt dat de schuldenaar in gebreke zal zijn, door het enkel verloop van den bepaalden termijn.

DERDE AFDEELING.

Van verbindtenissen om iets te doen, of niet te doen.

Artikel 1239.

Alle verbindtenissen om iets te doen, of niet te doen, worden opgelost in vergoeding van kosten, schaden en interessen, in geval de schuldenaar niet aan zijne verpligting voldoet.

1240. Niettemin heeft de schuldeischer het regt om de vernietiging te vorderen van hetgeen strijdig met de verbindtenis verrigt is, en hij kan zich door den regter doen magtigen om, ten koste van den schuldenaar, het gedane te doen vernietigen; onverminderd de vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden bestaan.

1241. De schuldeischer kan ook, in geval de verbindtenis niet ten uitvoer wordt gebragt, gemagtigd worden om zelf die verbindtenis te doen uitvoeren, ten koste van den schuldenaar.

1242. Indien de verbindtenis bestaat in iets niet te doen,

is degene, die daartegen handelt, uit hoofde van die overtreding alleen, gehouden tot vergoeding van kosten, schaden en interessen.

VIERDE AFDEELING.

Van de vergoeding van kosten, schaden en interessen, voortspruitende uit het niet nakomen eener verbindtenis.

Artikel 1243.

Vergoeding van kosten, schaden en interessen, voortspruitende uit het niet nakomen eener verbindtenis, is dan eerst verschuldigd, wanneer de schuldenaar, na in gebreke te zijn gesteld, nalatig blijft om die verbindtenis te vervullen, of indien hetgeen de schuldenaar verpligt was te geven of te doen, slechts kon gegeven of gedaan worden binnen zekeren tijd, welken hij heeft laten voorbijgaan.

1244. De schuldenaar moet, indien daartoe gronden bestaan, veroordeeld worden tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, zoo dikwijls hij niet bewijzen kan, al hebbe ook geene kwade trouw van zijne zijde plaats gehad, dat het niet uitvoeren of niet tijdig uitvoeren der verbindtenis voortkomt uit eene vreemde oorzaak, die hem niet kan worden toegerekend.

1245. Geene vergoeding van kosten, schaden en interessen heeft plaats, indien de schuldenaar door overmagt of door toeval verhinderd is geworden om iets te geven of te doen, waartoe hij verpligt was, of iets gedaan heeft, dat hem verboden was.

1246. De vergoeding van kosten, schaden en interessen, welke de schuldeischer regt heeft te vorderen, bevat in het algemeen het verlies, dat hij heeft geleden, en de winst,

welke hij heeft moeten derven, behoudens de hierna vermelde uitzonderingen en wijzigingen.

1247. De schuldenaar is slechts gehouden tot vergoeding der kosten, schaden en interessen, welke men voorzien heeft of heeft kunnen voorzien ten tijde van het aangaan der verbindtenis, ten ware het aan zijne arglist te wijten zij, dat de verbindtenis niet is nagekomen.

1248. Indien het niet nakomen der verbindtenis te wijten is aan de arglist van den schuldenaar, moet de vergoeding van kosten, schaden en interessen, ten opzigte van de door den schuldeischer geleden schade en de winstderving, alleen bevatten, wat een onmiddellijk en dadelijk gevolg is van het niet nakomen der verbindtenis.

1249. Indien bij de verbindtenis bepaald is, dat hij, die in gebreke blijft ze na te komen, bij wege van schadevergoeding, eene zekere som zal betalen, kan aan de andere partij geene meerdere noch mindere som worden toegewezen.

1250. In verbindtenissen, die zich bepalen bij de betaling eener geldsom, bestaat de vergoeding van kosten, schaden en interessen, uit vertraging in de uitvoering voortkomende, alleen in de bij de wet bepaalde interessen, behoudens de bijzondere regelen op den koophandel en op borgtogten betrekkelijk.

Die vergoeding van kosten, schaden en interessen is verschuldigd, zonder dat de schuldeischer eenig verlies behoeve te bewijzen.

Zij is alleen verschuldigd van den dag dat ze in regten gevorderd is, uitgezonderd de gevallen, waarin de wet die van regtswege doet loopen.

1251. Vervallen interessen van hoofdsommen kunnen wederom interessen opbrengen, hetzij ten gevolge eener geregtelijke aanvraag, hetzij krachtens eene bijzondere overeenkomst, mits de aanvraag of de overeenkomst loope over interessen, ten minste voor een geheel jaar verschuldigd.

1252. Niettemin brengen vervallen inkomsten, als pacht-

en huurpenningen, altijddurende of lijfrenten, interessen voort, van den dag dat de eisch gedaan, of de overeenkomst gesloten is.

Dezelfde regel is toepasselijk op teruggaven van vruchten en op interessen, die door een derde aan den schuldeischer tot ontlasting van den schuldenaar betaald zijn.

VIJFDE AFDEELING.

Van voorwaardelijke verbindtenissen.

Artikel 1253.

Eene verbindtenis is voorwaardelijk, wanneer men haar doet afhangen van eene toekomstige en onzekere gebeurtenis, hetzij door de verbindtenis op te schorten tot dat zoodanige gebeurtenis plaats hebbe, hetzij door de verbindtenis te doen vervallen naarmate de gebeurtenis al of niet voorvalt.

1254. Alle voorwaarden om iets te doen dat onmogelijk, met de goede zeden strijdig, of bij de wet verboden is, zijn nietig, en maken de overeenkomst, die men daarvan heeft doen afhangen, van onwaarde.

1255. De voorwaarde om niet te doen iets dat onmogelijk is, maakt de verbindtenis, onder die voorwaarde aangegaan, niet van onwaarde.

1256. Alle verbindtenissen zijn nietig, indien hare vervulling alleen afhangt van den wil des verbondenen.

Indien echter de verbindtenis afhangt van eene daad, waarvan de vervulling in zijne magt staat, en die daad heeft plaats gehad, is de verbindtenis van kracht.

1257. Alle voorwaarden moeten vervuld worden op zoodanige wijze, als partijen waarschijnlijk gewild en verstaan hebben.

1258. Indien eene verbindtenis afhangt van de voorwaarde,

dat zekere gebeurtenis binnen een bepaalden tijd zal plaats hebben, wordt de voorwaarde gehouden te ontbreken, wanneer de tijd verloopen is, zonder dat de gebeurtenis hebbe plaats gehad.

Bijaldien de tijd niet bepaald is, kan de voorwaarde altijd vervuld worden, en wordt ze niet gehouden te ontbreken, voordat het zeker is, dat de gebeurtenis geen plaats zal hebben.

1259. Indien eene verbindtenis afhangt van de voorwaarde, dat zekere zaak binnen een bepaalden tijd niet zal gebeuren, is die voorwaarde vervuld, indien de tijd verloopen is, zonder dat de bedoelde zaak gebeurd zij. De voorwaarde is insgelijks vervuld, indien het, vóór het verloop van dien tijd, zeker is, dat de gebeurtenis geen plaats zal hebben; doch wanneer er geen tijd is bepaald, is de voorwaarde niet vervuld, voordat het zeker is, dat de bedoelde zaak niet zal gebeuren.

1260. De voorwaarde wordt gehouden voor vervuld, indien de schuldenaar, die zich onder de voorwaarde verbonden heeft, hare vervulling heeft verhinderd.

1261. Indien de voorwaarde vervuld is, werkt zij terug tot den tijd, waarop de verbindtenis is geboren.

Bij overlijden van den schuldeischer vóór de vervulling van de voorwaarde, gaan zijne regten over op zijne erfgenamen.

1262. De schuldeischer kan, vóór de vervulling der voorwaarde, alle middelen in het werk stellen, welke tot bewaring van zijn regt noodzakelijk zijn.

1263. Eene verbindtenis onder eene opschortende voorwaarde is de zoodanige, welke afhangt, of van eene toekomstige en onzekere gebeurtenis, of van eene reeds gebeurde doch aan partijen nog onbekende zaak.

In het eerste geval, kan de verbindtenis niet worden ten uitvoer gebragt, dan nadat de gebeurtenis heeft plaats gehad; in het tweede geval, is de verbindtenis van kracht van den dag af dat ze is ontstaan.

1264. Indien de verbindtenis van eene opschortende voor-

waarde afhangt, blijft de zaak, die het onderwerp der verbindtenis uitmaakt, voor rekening van den schuldenaar, die alleen verbonden is om ze te leveren, wanneer de voorwaarde vervuld is.

Indien de zaak geheel en al is verloren gegaan buiten toedoen van den schuldenaar, blijft er noch van de eene, noch van de andere zijde, eenige verbindtenis bestaan.

Indien de zaak buiten toedoen van den schuldenaar in waarde is verminderd, heeft de schuldeischer de keus om, of de verbindtenis te verbreken, of de zaak te eischen in den staat, waarin zij zich bevindt, zonder eenige vermindering van den prijs.

Indien de zaak door toedoen van den schuldenaar in waarde is verminderd, is de schuldeischer geregtigd om, of de verbindtenis te verbreken, of de zaak te eischen in den staat, waarin ze zich bevindt, met vergoeding van kosten, schaden en interessen.

1265. Eene ontbindende voorwaarde is de zoodanige, welke, na hare vervulling, de verbindtenis doet ophouden, en de zaken tot den vorigen stand doet terug keeren, even als of er geene verbindtenis bestaan had.

Deze voorwaarde schort de nakoming der verbindtenis niet op; alleen verpligt zij den schuldeischer om hetgeen hij ontvangen heeft terug te geven, in geval de bij de voorwaarde bedoelde gebeurtenis stand grijpt.

1266. De ontbindende voorwaarde wordt altijd verondersteld in wederkeerige overeenkomsten plaats te grijpen, in geval eene der partijen aan hare verpligting niet voldoet.

In dat geval is de overeenkomst niet van regtswege ontbonden, maar moet de ontbinding in regten gevorderd worden.

Deze vordering moet ook plaats hebben, zelfs indien de ontbindende voorwaarde wegens het niet nakomen der verpligting in de overeenkomst mogt zijn uitgedrukt.

Indien de ontbindende voorwaarde niet in de overeenkomst

is uitgedrukt, staat het den regter vrij om, naar gelang der omstandigheden, aan den verweerder, op zijn verzoek, een termijn te gunnen om alsnog aan zijne verpligting te voldoen, welke termijn echter den tijd van ééne maand niet mag te boven gaan.

1267. Degene, ten wiens opzigte de verbindtenis niet is nagekomen, heeft de keus om of de andere partij, indien zulks mogelijk is, tot de nakoming der overeenkomst te noodzaken, of hare ontbinding te vorderen, met vergoeding van kosten, schaden en interessen.

ZESDE AFDEELING.

Van verbindtenissen met tijdsbepaling.

Artikel 1268.

Eene tijdsbepaling schort de verbindtenis niet op, maar alleen hare uitvoering.

1269. Hetgeen alleen op tijd verschuldigd is, kan niet geëischt worden, voordat de vervaltijd verschenen is; maar hetgeen vooraf betaald is, kan niet worden terug gevorderd.

1270. Eene tijdsbepaling wordt altijd verondersteld bepaald te zijn ten voordeele van den schuldenaar, ten ware uit den aard van de verbindtenis zelve, of uit de omstandigheden mogt blijken, dat de tijdsbepaling ten voordeele van den schuldeischer is geschied.

1271. De schuldenaar kan het voorregt eener bijgevoegde tijdsbepaling niet meer inroepen, wanneer hij in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen verklaard is, of door zijn toedoen de door hem ten behoeve van den schuldeischer gestelde zekerheid is verminderd.

ZEVENDE AFDEELING.

Van alternatieve verbindtenissen, of verbindtenissen die ter keuze van eene der partijen staan.

Artikel 1272.

In alternatieve verbindtenissen wordt de schuldenaar bevrijd door de levering van ééne der beide zaken, welke in de verbindtenis vervat zijn, maar hij kan den schuldeischer niet noodzaken om een gedeelte van de eene en een gedeelte van de andere te ontvangen.

1273. De keus behoort aan den schuldenaar, indien zij niet uitdrukkelijk aan den schuldeischer is toegestaan.

1274. Eene verbindtenis is zuiver en eenvoudig, schoon zij ter keuze of op eene alternatieve wijze is aangegaan, indien eene der beide zaken, in de verbindtenis vervat, geen voorwerp der verbindtenis kon uitmaken.

1275. Eene alternatieve verbindtenis wordt zuiver en eenvoudig, indien eene der beloofde zaken verloren is gegaan, of zelfs door toedoen van den schuldenaar niet meer kan geleverd worden. De waarde dier zaak kan niet in hare plaats worden aangeboden. Indien beide zaken zijn verloren gegaan, en de schuldenaar oorzaak is van het vergaan van eene van beide, moet hij de waarde betalen van die zaak, welke het laatst is te niet gegaan.

1276. Indien in de gevallen, bij het voorgaande artikel vermeld, de keus aan den schuldeischer is gelaten, en slechts eene der zaken verloren is gegaan, moet de schuldeischer, indien zulks buiten toedoen van den schuldenaar geschied is, de zaak hebben die overgebleven is; indien het door toedoen van den schuldenaar geschied is, kan de schuldeischer of de overgebleven zaak vorderen, of de waarde van die, welke verloren is gegaan.

In geval beide zaken zijn vergaan, kan de schuldeischer, indien zulks ten aanzien van beide, of zelfs van eene van beide, aan de schuld van den schuldenaar is toe te schrijven, de waarde van de eene of van de andere vorderen, naar zijne keus.

1277. Dezelfde beginselen gelden zoo wel in het geval dat meer dan twee zaken in de verbindtenis zijn begrepen, als dat de verbindtenis bestaat in iets te doen of niet te doen.

ACHTSTE AFDEELING.

Van solidaire of hoofdelijke verbindtenissen.

Artikel 1278.

Er heeft hoofdelijke of solidaire verbindtenis van de zijde der schuldeischers plaats, wanneer de titel uitdrukkelijk aan ieder van hen het regt geeft om de voldoening der geheele inschuld te eischen, in dier voege, dat de betaling, aan een hunner gedaan, den schuldenaar bevrijdt, ofschoon ook de verbindtenis uit haren aard tusschen de onderscheidene schuldeischers splitsbaar en deelbaar mogt zijn.

1279. Het staat aan de keus van den schuldenaar om den eenen of den anderen der hoofdelijke schuldeischers te voldoen, zoo lang hij niet door een van hen in regten is aangesproken.

Niettemin bevrijdt de kwijtschelding, door een der hoofdelijke schuldeischers gedaan, den schuldenaar niet verder dan voor het aandeel van dien schuldeischer.

1280. Er heeft hoofdelijke verbindtenis van de zijde der schuldenaren plaats, wanneer zij allen verpligt zijn tot eene en dezelfde zaak, zoo dat elk hunner voor het geheel kan worden aangesproken, en de voldoening, door een van hen geschied, de overige schuldenaars ten aanzien van den schuldeischer bevrijdt.

1281. Eene verbindtenis kan hoofdelijk zijn, alhoewel een der schuldenaren, op eene andere wijze, dan de overigen, tot voldoening derzelfde zaak mogt verpligt zijn, bij voorbeeld, indien de eene slechts voorwaardelijk verbonden is, terwijl de verbindtenis van den anderen zuiver en eenvoudig is, of indien de eene eene tijdsbepaling heeft bedongen, welke aan den anderen niet is toegestaan.

1282. Geene verbindtenis wordt verondersteld hoofdelijk te zijn, tenzij zulks uitdrukkelijk bepaald zij.

Deze regel lijdt alleen uitzondering in de gevallen, waarin eene verbindtenis uit kracht eener wetsbepaling voor hoofdelijk gehouden wordt.

1283. De schuldeischer eener hoofdelijke verbindtenis kan diengene der schuldenaren aanspreken, welken hij verkiest, zonder dat deze hem het voorregt van schuldsplitsing kunne tegenwerpen.

1284. De vervolgingen, tegen *één* der schuldenaren gerigt, beletten den schuldeischer niet, om ook tegen de overige zijn regt te doen gelden.

1285. Indien de verschuldigde zaak mogt vergaan door toedoen van een of meer der hoofdelijke schuldenaren, of nadat deze in gebreke waren gesteld, zijn de overige medeschuldenaren niet ontheven van de verpligting om de waarde der zaak te betalen, doch zijn zij niet gehouden tot de vergoeding van kosten, schaden en interessen.

De schuldeischer kan alleen de vergoeding van kosten, schaden en interessen verhalen, zoo wel op de schuldenaren, door wier toedoen de zaak is verloren gegaan, als op degenen, die in de voldoening nalatig zijn geweest.

1286. De eisch tot betaling van interessen, tegen een der hoofdelijke schuldenaren gedaan, maakt dat de interessen ook loopen ten aanzien van al de overige.

1287. Een hoofdelijke mede-schuldenaar, in regten door den schuldeischer aangesproken zijnde, kan zich bedienen van

alle exceptiën, die uit den aard der verbindtenis voortvloeijen, van alle, die hem persoonlijk eigen zijn, en van de zoodanige, welke aan al de medeschuldenaren gemeen zijn.

Hij kan zich niet bedienen van zoodanige exceptiën, die enkel aan de personen van sommige der overige mede-schuldenaren eigen zijn.

1288. Indien een der schuldenaren de eenige erfgenaam wordt van den schuldeischer, of indien de schuldeischer de eenige erfgenaam wordt van een der schuldenaren, doet deze schuldvermenging de hoofdelijke schuld niet vervallen, dan alleen voor zoo veel het aandeel van dien schuldenaar of schuldeischer betreft.

1289. De schuldeischer in de verdeeling der schuld ten aanzien van een der mede-schuldenaren toegestemd hebbende, behoudt zijne hoofdelijke vordering tegen de overige, doch onder aftrek van het aandeel van den schuldenaar, welken hij van de hoofdelijke verbindtenis ontslagen heeft.

1290. Een schuldeischer, die het aandeel van een der schuldenaren afzonderlijk ontvangt, zonder bij de kwijting zijn hoofdelijk regt, of zijne regten in het algemeen, voor te behouden, doet geen afstand van zijn hoofdelijk regt, dan alleen met betrekking tot dezen schuldenaar.

Een schuldeischer wordt niet geacht den schuldenaar van zijne hoofdelijke verbindtenis te hebben ontslagen, indien hij van hem eene gelijke som ontvangt als zijn aandeel in de schuld bedraagt, indien de kwijting niet met zoo vele woorden inhoudt dat het ontvangene *voor zijn aandeel* strekken zal.

Hetzelfde geldt ook omtrent den eisch tegen een der mede-schuldenaren, enkel voor zijn aandeel gedaan, zoo lang deze schuldenaar in den eisch niet heeft toegestemd, of daarop geene regterlijke veroordeeling gevolgd is.

1291. Een schuldeischer, die afzonderlijk en zonder voorbehouding het aandeel van een der mede-schuldenaren in ach-

terstallige renten of interessen eener schuld ontvangt, verliest zijn hoofdelijk regt alleen ten aanzien der vervallen renten of interessen, en niet ten opzigte van degene, welke nog vervallen moeten, of van de hoofdsom, ten ware de afzonderlijke betaling gedurende tien achtereenvolgende jaren mogt hebben plaats gehad.

1292. Eene verbindtenis, schoon hoofdelijk zijnde ten aanzien van den schuldeischer, is nogtans van regtswege deelbaar tusschen de schuldenaren, welke onder elkander niet verder dan ieder voor zijn aandeel verbonden zijn.

1293. De mede-schuldenaar eener hoofdelijke verbindtenis, die de geheele schuld voldaan heeft, kan van de overige niet meer terug vorderen, dan het aandeel van ieder hunner bedraagt.

Indien een van hen overmogend is om te betalen, wordt het verlies, door zijn onvermogen veroorzaakt, ponds ponds gelijk verdeeld tusschen de overige schuldenaren, die betalen kunnen, en dengene, die de schuld voldaan heeft.

1294. In geval de schuldeischer een der schuldenaren van zijne hoofdelijke verbindtenis heeft ontslagen, en een of meer der overige schuldenaren onvermogend zijn geworden, wordt het aandeel der onvermogende ponds ponds gelijk omgeslagen over al de schuldenaren, zelfs over degenen, die bevorens van de hoofdelijke verbindtenis zijn ontslagen.

1295. Indien de zaak, waarvoor verscheidene personen zich als hoofdelijke mede-schuldenaren hebben verbonden, slechts een van hen aangaat, zijn zij wel ieder voor het geheel aan den schuldeischer verbonden, maar onder elkander worden zij beschouwd als borgen voor dengene, wien de zaak betreft, en moeten dienvolgens door dezen worden schadeloos gesteld.

NEGENDE AFDEELING.

Van deelbare en ondeelbare verbindtenissen.

Artikel 1296.

Eene verbindtenis is deelbaar of ondeelbaar naar mate zij tot onderwerp heeft of eene zaak, die in de levering, of eene daad, die in de uitvoering, al of niet vatbaar is, hetzij voor ligchamelijke, hetzij voor onligchamelijke verdeeling.

1297. Eene verbindtenis is ondeelbaar, ofschoon de zaak of daad, welke zij tot onderwerp heeft, uit haren aard deelbaar zij, indien de strekking der verbindtenis haar niet vatbaar maakt voor eene gedeeltelijke uitvoering.

1298. Het hoofdelijke eener verbindtenis geeft daaraan geenszins het kenmerk van ondeelbaarheid.

1299. De verbindtenis, die voor verdeeling vatbaar is, moet tusschen den schuldenaar en den schuldeischer worden ten uitvoer gebragt, even als of ze ondeelbaar was; de deelbaarheid is alleen van toepassing ten opzigte van hunne erfgenamen, die de schuld niet kunnen vorderen, of die niet verpligt zijn haar te voldoen, dan alleen voor het aandeel, waarvan zij erfgenamen zijn, of waartoe zij gehouden zijn, als vertegenwoordigende den schuldeischer of den schuldenaar.

1300. Het beginsel, in het vorige artikel vastgesteld, lijdt uitzondering opzigtelijk de erfgenamen van den schuldenaar;

1°. Ingeval het eene hypothecaire schuld betreft;

2°. Wanneer de schuld in eene bepaalde zaak bestaat;

3°. Ten opzigte van eene alternatieve schuld van zaken, ter keuze van den schuldeischer, indien eene dier zaken ondeelbaar is;

4°. Indien bij den titel een der erfgenamen alleen met de uitvoering der verbindtenis belast is;

5°. Indien het, hetzij uit den aard der verbindtenis, hetzij

van de zaak, die daarvan het onderwerp uitmaakt, hetzij uit het oogmerk, hetwelk men zich in de overeenkomst heeft voorgesteld, blijkbaar is, dat het de bedoeling der handelende partijen geweest is, dat de schuld niet bij gedeelten zoude kunnen voldaan worden.

In de drie eerste gevallen, kan de erfgenaam, die in het bezit is van de verschuldigde zaak, of van het goed, dat voor de schuld met hypotheek belast is, voor het geheel vervolgd worden op de verschuldigde zaak, of op het met hypotheek bezwaarde goed, behoudens zijn verhaal op zijne mede-erfgenamen.

In het vierde geval, kan de erfgenaam, die alleen met de schuld belast is, en in het vijfde geval, kan ook ieder erfgenaam voor het geheel worden vervolgd, behoudens het verhaal van laatstgemelde op zijne mede-erfgenamen.

1301. Een iegelijk dergenen, die gezamenlijk eene ondeelbare schuld hebben aangegaan, is voor het geheel daarvan aansprakelijk, al ware het ook dat de verbindtenis niet hoofdelijk mogt zijn aangegaan.

1302. Hetzelfde geldt ook omtrent de erfgenamen van dengene, die tot eene zoodanige verbindtenis gehouden is.

1303. Ieder erfgenaam van den schuldeischer kan de uitvoering eener ondeelbare verbindtenis in haar geheel vorderen.

Geen hunner alleen mag de geheele schuld kwijtschelden, noch de waarde ontvangen in plaats van de zaak.

Indien alleen een der erfgenamen de schuld heeft kwijtgescholden, of de waarde der zaak ontvangen, mag zijn mede-erfgenaam de ondeelbare zaak niet vorderen, tenzij in rekening brengende het aandeel van den mede-erfgenaam, die de schuld kwijtgescholden of de waarde ontvangen heeft.

TIENDE AFDEELING.

Van verbindtenissen onder beding van straf of poenaliteit.

Artikel 1304.

Het beding van straf is zoodanige bepaling, waarbij iemand tot zekerheid van de uitvoering eener verbindtenis tot iets bepaalds verpligt is, in geval ze niet nagekomen wordt.

1305. De nietigheid der hoofdverbindtenis maakt ook het beding van straf nietig.

De nietigheid van het beding van straf heeft geenszins die der hoofdverbindtenis ten gevolge.

1306. De schuldeischer kan, in plaats van de straf te vorderen tegen den schuldenaar, die in gebreke is, de nakoming der hoofdverbindtenis eischen.

Deze bepaling strekt in plaats van vergoeding van kosten, schaden en interessen, welke de schuldeischer lijdt wegens het niet nakomen der hoofdverbindtenis.

Hij kan niet te gelijk de hoofdschuld en de straf vorderen, ten ware deze op de enkele vertraging mogt gesteld zijn.

1307. Hetzij de oorspronkelijke verbindtenis al of niet eene tijdsbepaling bevatte, binnen welke zij moest uitgevoerd zijn, is de straf niet verbeurd dan wanneer degene, die verbonden is om iets te geven, of om iets te ontvangen, of wel om iets te doen, daarin nalatig gebleven is.

1308. De straf kan door den regter gewijzigd worden, indien de hoofdverbindtenis voor een gedeelte is vervuld.

1309. Indien de oorspronkelijke verbindtenis, met bepaling van straf, eene ondeelbare zaak betreft, is de straf verschuldigd door de overtreding van een enkelen der erfgenamen van den schuldenaar. Die zaak kan gevorderd worden, hetzij voor het geheel van dengene, die tegen de verbindtenis gehandeld heeft, hetzij van ieder der mede-erfgenamen

voor zijn aandeel, behoudens hun verhaal op dengene, die veroorzaakt heeft dat de straf verbeurd is; alles onverminderd de regten der hypothecaire schuldeischers.

1310, Indien de oorspronkelijke verbindtenis, onder bepaling van straf, deelbaar is, wordt de straf alleen verbeurd door dengene der erfgenamen van den schuldenaar, die tegen de verbindtenis handelt, en alleen voor zoo verre zijn aandeel in de hoofdverbindtenis betreft, zonder dat er eenige regtsvordering kunne bestaan tegen degenen, die de verbindtenis hebben nagekomen.

Deze regel lijdt uitzondering, wanneer het beding van straf bijgevoegd is met het oogmerk dat de voldoening niet bij gedeelten zoude kunnen geschieden, en een der mede-erfgenamen de nakoming der verbindtenis in haar geheel verhinderd heeft; in dit geval, kan de straf van dezen laatstgemelde voor het geheel geëischt worden, en van de overige mede-erfgenamen alleen voor hun aandeel, behoudens hun regt van verhaal.

1311. Indien eene *deelbare* hoofdverbindtenis, onder bepaling eener *ondeelbare* straf, alleen ten deele is nagekomen, wordt de straf, ten aanzien der erfgenamen van den schuldenaar, vervangen door eene vergoeding van kosten, schaden en interessen.

TWEEDE TITEL.

Van verbindtenissen, die uit contract of overeenkomst geboren worden.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Artikel 1312.

Eene overeenkomst is eene handeling, waarbij een of meer personen zich jegens een of meer andere verbinden.

1313. Eene overeenkomst wordt aangegaan *om niet*, of *onder een bezwarenden titel.*

De overeenkomst *om niet* is de zoodanige waarbij de eene partij aan de andere, zonder eenige baat, een voordeel toekent.

Eene overeenkomst *onder een bezwarenden titel* is zoodanig eene, welke ieder der partijen in de verpligting brengt om iets te geven, te doen, of niet te doen.

1314. In het algemeen kan niemand zich op zijn eigen naam verbinden, of iets bedingen, dan voor zich zelven.

1315. Niettemin kan men zich voor een derde sterk maken of instaan, en beloven, dat deze iets zal geven of doen; in geval die derde weigert het beloofde na te komen, is de belover tot schadeloosstelling gehouden.

1316. Men kan ook ten behoeve van een derde iets bedingen, wanneer een beding, hetwelk men voor zich zelven maakt, of eene gift, die men aan een ander doet, zulk eene voorwaarde bevat.

Die zoodanig een beding gemaakt heeft, kan het niet meer herroepen, indien die derde verklaard heeft daarvan te willen gebruik maken.

1317. Men wordt verondersteld bedongen te hebben voor zich zelven, en voor zijne erfgenamen en regtverkrijgenden, ten ware het tegendeel uitdrukkelijk bepaald zij, of uit den aard der overeenkomst mogt voortvloeijen.

1318. Alle overeenkomsten, hetzij ze eene eigene benaming hebben, hetzij ze onder geene bijzondere benaming bekend zijn, zijn onderworpen aan algemeene regelen, welke het onderwerp van dezen en van den vorigen titel uitmaken.

TWEEDE AFDEELING.

Van de voorwaarden, welke vereischt worden tot de bestaanbaarheid der overeenkomsten.

Artikel 1319.

Tot de bestaanbaarheid der overeenkomsten behooren vier vereischten:

1°. De toestemming van degenen, die zich verbinden;

2°. De bekwaamheid om eene verbindtenis aan te gaan;

3°. Een bepaald voorwerp;

4°. Eene geoorloofde oorzaak.

1320. Geene toestemming is van waarde, indien ze door dwaling of bedrog is verkregen, of door geweld is afgeperst.

1321. Dwaling maakt geene overeenkomst nietig, dan wanneer ze plaats heeft omtrent het wezen der zaak, die het onderwerp der overeenkomst uitmaakt.

Dwaling maakt geene overeenkomst nietig, wanneer ze alleen plaats heeft omtrent den persoon, met wien men gehandeld heeft, tenzij de overeenkomst voornamelijk uit aanmerking van dezen persoon zij aangegaan.

1322. Geweld, gepleegd tegen dengene, die eene verbindtenis heeft aangegaan, levert grond op tot nietigheid der overeenkomst, ook dan wanneer het gepleegd is door een derde, ten wiens behoeve de overeenkomst niet gemaakt is.

1323. Geweld heeft plaats, wanneer het van zoodanigen aard is, dat het redelijker wijze moet geoordeeld worden op iemand indruk te maken, en wanneer het hem de vrees kan inboezemen, dat hij zijn persoon of zijn vermogen aan een aanmerkelijk en dadelijk aanwezend nadeel zoude blootstellen.

In het beoordeelen daarvan, moet men acht slaan op den ouderdom, de kunne en den stand der personen.

1324. Geweld maakt eene overeenkomst nietig, niet alleen wanneer het gepleegd is jegens eene der handelende par-

tijen, maar ook jegens den echtgenoot of de bloedverwanten in de opgaande of de nederdalende linie.

1325. De vrees alleen uit eerbied jegens vader, moeder of andere bloedverwanten in de opgaande linie voortkomende, zonder bijkomend geweld, is onvoldoende tot vernietiging der overeenkomst.

1326. Men kan niet meer tegen eene overeenkomst, uit hoofde van geweld, opkomen, indien, na het ophouden van het geweld, die overeenkomst is goedgekeurd, hetzij uitdrukkelijk, hetzij stilzwijgend, hetzij dat men den tijd, bij de wet bepaald, om in zijn geheel hersteld te worden, hebbe laten voorbijgaan.

1327. Bedrog levert een grond op tot vernietiging der overeenkomst, wanneer de kunstgrepen, door eene der partijen gebezigd, van dien aard zijn, dat het klaarblijkelijk is, dat de andere partij zonder die kunstgrepen de verbindtenis niet zoude hebben aangegaan.

Bedrog wordt niet verondersteld, maar moet bewezen worden.

1328. Een ieder is bevoegd om verbindtenissen aan te gaan, indien hij daartoe door de wet niet onbekwaam is verklaard.

1329. Onbekwaam om overeenkomsten te treffen zijn:

1°. Minderjarigen;

2°. Die onder curatele gesteld zijn;

3°. Getrouwde vrouwen, in de gevallen bij de wet voorzien, en, in het algemeen, al degenen, aan wie de wet het aangaan van zekere overeenkomsten verboden heeft.

1330. De bij het vorige artikel onbekwaam verklaarde personen kunnen mitsdien tegen hunne verbindtenissen opkomen in alle gevallen, waarin dat vermogen niet bij de wet is uitgesloten.

De personen, die bekwaam zijn om zich te verbinden, kunnen zich geenszins beroepen op de onbekwaamheid der minderjarigen, onder curatele gestelden, en getrouwde vrouwen, met welke zij gehandeld hebben.

1331. Alleen de zaken, die in den handel zijn, kunnen het onderwerp van overeenkomsten uitmaken.

1332. Eene overeenkomst moet tot onderwerp hebben eene zaak, welke ten minste ten aanzien van hare soort bepaald is.

De hoeveelheid der zaak kan onzeker zijn, mits die hoeveelheid naderhand kunne worden bepaald of uitgemaakt.

1333. Toekomstige zaken kunnen het onderwerp eener overeenkomst uitmaken.

Men kan echter geen afstand doen van eene erfenis, die nog niet opengevallen is, noch over zoodanig eene nalatenschap eenig beding aangaan, zelfs niet met toestemming van dengene, over wiens nalatenschap gehandeld wordt; behoudens de bepalingen van de artikelen 217, 224 en 226.

1334. Eene overeenkomst zonder oorzaak, of uit eene valsche of ongeoorloofde oorzaak aangegaan, is krachteloos.

1335. Indien er geene oorzaak is uitgedrukt, en er echter eene geoorloofde aanwezig is, of ook indien er eene andere geoorloofde oorzaak dan de uitgedrukte bestaat, is niettemin de overeenkomst van kracht.

1336. Eene oorzaak is ongeoorloofd, wanneer zij bij de wet verboden of strijdig is met de goede zeden, of met de openbare orde.

DERDE AFDEELING.

Van het gevolg der overeenkomsten.

Artikel 1337.

Alle wettiglijk gemaakte overeenkomsten strekken dengenen, die ze hebben aangegaan, tot wet.

Zij kunnen niet herroepen worden dan met wederzijdsche toestemming, of uit hoofde der redenen, welke de wet daartoe voldoende verklaart.

Zij moeten te goeder trouw worden ten uitvoer gebragt.

1338. Overeenkomsten verbinden niet alleen tot datgene, hetwelk daarbij uitdrukkelijk bepaald is, maar ook tot al hetgeen dat, naar den aard der overeenkomsten, door de billijkheid, het gebruik, of de wet wordt gevorderd.

1339. Overeenkomsten zijn alleen van kracht tusschen de handelende partijen.

Zij kunnen aan derden niet ten nadeele verstrekken; zij kunnen aan derden geen voordeel aanbrengen, dan alleen in het geval voorzien bij artikel 1316.

1340. Niettemin kunnen de schuldeischers in hun eigen naam opkomen tegen de handelingen, welke door den schuldenaar ter bedriegelijke verkorting hunner regten gedaan zijn, mits zij zich overigens gedragen naar de voorschriften der wet, overeenkomstig den aard der handelingen, waartegen zij willen opkomen.

Indien de handeling onder een bezwarenden titel is aangegaan, moeten de schuldeischers bewijzen, dat er, van den kant der beide partijen, bedrog heeft plaats gehad,

Indien de handeling om niet heeft plaats gehad, is het voldoende, dat er bedrog aanwezig zij van den kant van den schuldenaar alleen.

VIERDE AFDEELING.

Van de uitlegging der overeenkomsten.

Artikel 1341.

Indien de bewoordingen eener overeenkomst duidelijk zijn, mag men daarvan door uitlegging niet afwijken.

1342. Indien de bewoordingen eener overeenkomst voor onderscheidene opvattingen vatbaar zijn, moet men veeleer nagaan, welke de bedoeling der handelende partijen geweest zij, dan zich aan den letterlijken zin der woorden binden.

1343. Indien een beding voor tweederlei zin vatbaar is, moet men het veeleer opvatten in den zin, waarin het van eenige uitwerking kan zijn, dan in dien, waarin het geen het minste gevolg zoude kunnen hebben.

1344. De bewoordingen, voor tweederlei zin vatbaar, moeten opgevat worden in den zin, die met den aard van de overeenkomst het meest overeenstemt.

1345. Hetgeen dubbelzinnig is moet uitgelegd worden naar hetgeen gebruikelijk is in het land of op de plaats, alwaar de overeenkomst is aangegaan.

1346. Bestendig gebruikelijke bedingen worden geacht stilzwijgend in de overeenkomst te zijn begrepen, schoon ze daarbij niet zijn uitgedrukt.

1347. Alle bedingen, in eene overeenkomst gemaakt, moeten in hun verband genomen, en het eene door het andere uitgelegd worden; elk beding moet in den zin worden opgevat, welken het geheele beloop der overeenkomst medebrengt.

1348. In geval van twijfel, wordt eene overeenkomst uitgelegd ten nadeele van dengene, die iets bedongen, en ten voordeele van hem, die zich verbonden heeft.

1349. Hoe algemeen ook de bewoordingen zijn, waarin eene overeenkomst aangegaan is, omvat zij echter alleen die zaken, waaromtrent het blijkt dat partijen voornemens waren te handelen.

1350. Indien men in eene overeenkomst een geval heeft uitgedrukt, om de verbindtenis duidelijk te maken, wordt men niet geacht daardoor te hebben willen inkorten en beperken de naar regten verbindende kracht, welke de overeenkomst in de niet-uitgedrukte gevallen heeft.

DERDE TITEL.

Van verbindtenissen, die uit kracht der wet geboren worden.

Artikel 1351.

De verbindtenissen, die uit kracht der wet geboren worden, spruiten voort, of uit de wet alleen, of uit de wet ten gevolge van 's menschen toedoen.

1352. De verbindtenissen, die uit kracht der wet geboren worden ten gevolge van 's menschen toedoen, vloeijen voort, of uit eene regtmatige, of uit eene onregtmatige daad.

1353. Wanneer iemand vrijwillig, zonder daartoe last te hebben bekomen, eens anders zaak met of zonder zijn weten waarneemt, verbindt hij zich daardoor stilzwijgend om de waarneming voort te zetten en te voltooijen, tot dat degene, wiens belangen hij waarneemt, in staat zij om in die zaak zelf te voorzien.

Hij moet zich insgelijks belasten met al hetgeen tot die zaak behoort.

Hij onderwerpt zich aan al de verpligtingen, die hij had moeten nakomen bij uitdrukkelijke lastgeving.

1354. Hij is verpligt met zijn beheer voort te gaan, al ware het ook dat degene, wiens belangen hij waarneemt, mogt komen te overlijden voor dat de zaak is ten einde gebragt, tot dat de erfgenaam dit beheer op zich kan nemen.

1355. Hij is gehouden opzigtelijk dat beheer de pligten van een goed huisvader te vervullen.

Niettemin is de regter bevoegd om de vergoeding der kosten, schaden en interessen, welke door schuld of nalatigheid des waarnemers mogten veroorzaakt zijn, te matigen, naar gelang der omstandigheden, die hem tot de waarneming der zaak bewogen hebben.

1356. Degene, wiens belangen door een ander behoorlijk zijn waargenomen, is gehouden de verbindtenissen, door den waarnemer in zijn naam aangegaan, na te komen, hem schadeloos te stellen wegens alle persoonlijke aangegane verbindtenissen, en aan hem alle nuttige of noodzakelijke gedane uitgaven te vergoeden.

1357. Hij, die eens anders zaak zonder lastgeving heeft waargenomen, is tot geen loon geregtigd.

1358. Iedere betaling doet eene schuld veronderstellen; hetgeen zonder verschuldigd te zijn betaald is, kan terug gevorderd worden.

De terugvordering wordt niet toegelaten, wanneer men vrijwillig voldaan heeft aan enkel natuurlijke verpligtingen, tot welker voldoening men anderzins volgens de burgerlijke wet niet had kunnen gedwongen worden.

1359. Die bij vergissing, of met zijn weten, iets ontvangen heeft, dat hem niet verschuldigd was, is verpligt het nietverschuldigde terug te geven aan dengene, van wien hij het ontvangen heeft.

1360. Wanneer iemand, die bij vergissing meent schuldenaar te zijn, eene onverschuldigde betaling gedaan heeft, is hij geregtigd om het betaalde van den schuldeischer terug te vorderen.

Niettemin houdt dit regt op, in geval de schuldeischer, ten gevolge van die betaling, de schuldbekentenis vernietigd heeft, behoudens het verhaal van dengene, die betaald heeft, op den wezenlijken schuldenaar.

1361. Degene, die, te kwader trouw, iets ontvangen heeft, hetgeen hem niet verschuldigd was, moet het terug geven met de interessen en vruchten, te rekenen van den dag der betaling, en zulks onverminderd de vergoeding van kosten, schaden en interessen, wanneer de zaak eenige vermindering heeft ondergaan.

Indien de zaak vergaan is, al had zulks ook door toeval

plaats gehad, is hij verpligt de waarde te betalen, met vergoeding van kosten, schaden en interessen, ten ware hij konde bewijzen, dat de zaak insgelijks zoude vergaan zijn, indien zij verbleven was onder dengene, aan wien ze had moeten terug gegeven worden.

1362. Die iets, hetwelk onverschuldigd te goeder trouw door hem ontvangen was, verkocht heeft, kan volstaan met den koopprijs terug te geven.

Indien hij de zaak te goeder trouw om niet heeft vervreemd, behoeft hij niets uit te keeren.

1363. Hij, aan wien de zaak is terug gegeven, is gehouden zelfs aan dengene, die ze te kwader trouw bezeten heeft, alle noodzakelijke uitgaven te vergoeden, welke tot behoud der zaak zijn aangewend.

De bezitter is geregtigd om de zaak zoolang in zijn bezit te houden, tot dat die uitgaven vergoed zijn.

1364. Elke onregtmatige daad, waardoor aan een ander schade wordt toegebragt, stelt dengene, door wiens schuld die schade veroorzaakt is, in de verpligting om ze te vergoeden.

1365. Een ieder is aansprakelijk, niet alleen voor de schade, welke hij door zijne daad, maar ook voor die, welke hij door zijne nalatigheid of onvoorzigtigheid veroorzaakt heeft.

1366. Men is niet alleen aansprakelijk voor de schade door zijne eigene daad veroorzaakt, maar ook voor die, veroorzaakt door de daad van personen, voor welke men aansprakelijk is, of door zaken, welke men onder zijn opzigt heeft.

De vader en, bij gebreke van dien, de moeder zijn aansprakelijk voor de schade, veroorzaakt door hunne minderjarige kinderen, die bij hen inwonen.

De meesters en degenen, die anderen aanstellen tot de waarneming hunner zaken, zijn aansprakelijk voor de schade door hunne dienstboden en ondergeschikten veroorzaakt in de werkzaamheden, waartoe zij hen gebruikt hebben.

De schoolonderwijzers en werkmeesters zijn aansprakelijk

voor de schade door hunne leerlingen en knechts veroorzaakt, gedurende den tijd dat zij onder hun toezigt staan.

De hierboven vermelde aansprakelijkheid houdt op, indien de vader en de moeder, de schoolonderwijzers en werkmeesters bewijzen, dat zij de daad, voor welke zij aansprakelijk zouden zijn, niet hebben kunnen beletten.

1367. De eigenaar van een dier, of degene, die zich daarvan bedient, is, zoo lang het tot zijn gebruik verstrekt, aansprakelijk wegens de schade, welke het dier heeft veroorzaakt, hetzij het onder zijn toezigt en bewaring, dan wel verdwaald of ontsnapt zij.

1368. De eigenaar van een gebouw is aansprakelijk voor de schade, door de geheele of gedeeltelijke instorting veroorzaakt, indien deze door verzuim van onderhoud, of door een gebrek in de bouwing of inrigting, is te weeg gebragt.

1369. In geval van moedwilligen of onvoorzigtigen doodslag, hebben de overblijvende echtgenoot, de kinderen of de ouders van den verslagene, die door zijn arbeid plegen te worden onderhouden, eene regtsvordering tot schadevergoeding, te waarderen naar gelang van den wederzijdschen stand en de fortuin der personen, en naar de omstandigheden.

1370. Moedwillige of onvoorzigtige kwetsing of verminking van eenig deel des ligchaams geeft aan den gewonde het regt, om, behalve de vergoeding der kosten van herstel, ook die der schade, door de kwetsing of de verminking veroorzaakt, te vorderen.

Ook deze worden gewaardeerd naar gelang van den wederzijdschen stand en de fortuin der personen, en naar de omstandigheden.

Deze laatste bepaling is in het algemeen toepasselijk bij de waardering der schade, ontstaan uit elk misdrijf tegen den persoon gepleegd.

1371. De burgerlijke regtsvordering ter zake van laster, hoon of beleediging strekt tot vergoeding der schade, en tot

herstelling van het nadeel, in eer en goeden naam geleden.

De regter zal, bij de waardering daarvan, letten op het minder of meerder grove van den laster, den hoon of de beleediging, benevens op de hoedanigheid, den stand en de fortuin der wederzijdsche partijen, en op de omstandigheden.

1372. De beleedigde kan bovendien eischen, dat bij hetzelfde vonnis worde verklaard, dat de gepleegde daad is lasterlijk, honend of beleedigend.

Het vonnis zal, indien de beleedigde zulks vordert, ten koste des veroordeelden, openbaar worden aangeplakt, bij zoo vele exemplaren als, en dáár waar, de regter zulks zal bevelen.

1373. Behoudens hare verpligting tot schadevergoeding, kan de verwerende partij de toewijzing van de vordering, bij het voorgaande artikel vermeld, voorkomen, door het aanbod en de werkelijke aflegging van eene openbare verklaring voor den regter, houdende dat haar de gepleegde daad leed doet, dat zij deswege verschooning vraagt, en den beleedigde houdt voor een persoon van eer.

1374. De regtsvorderingen, in de drie voorgaande artikelen vermeld, komen ook toe aan echtgenooten, ouders, grootouders, kinderen en kleinkinderen, wegens laster, hoon of beleediging, hunnen echtgenooten, kinderen, kleinkinderen, ouders en groot-ouders, na hun overlijden, aangedaan.

1375. De burgerlijke regtsvordering ter zake van laster, hoon of beleediging kan niet worden toegewezen, indien niet blijkt van het oogmerk om te beleedigen, maar integendeel noodzakelijke verdediging, regtmatige aanklagt, verpligting om getuigenis der waarheid te geven, pligten van ambt, post, bediening of eenige wettige betrekking, of ook andere regtmatige of geoorloofde inzigten, tot de daad, welke anders honend of beleedigend zoude zijn, billijken grond en aanleiding hebben gegeven.

1376. Ook kan de burgerlijke regtsvordering niet worden toegewezen, indien door regterlijk gewijsde, of uit eene authen-

tieke akte, blijkt van de waarheid der gedane aantijging.

Hij echter, die kennelijk met het eenige doel van beleediging, ook dan wanneer de waarheid der aantijging uit een gewijsde, of eene authentieke akte, blijkt, iemand deswege met beleedigingen vervolgt, is verpligt hem de daardoor te lijden schade te vergoeden.

1377. Alle regtsvorderingen, waaromtrent bij de voorgaande zes artikelen is gehandeld, vervallen door uitdrukkelijke kwijtschelding, of ook door stilzwijgende, indien, na de gedane en aan den beleedigde bekend geworden beleediging, door hem zoodanige blijken van verzoening of van vergiffenis zijn gegeven, die met het voornemen om schadevergoeding of herstelling van eer te vorderen niet kunnen worden overeengebragt.

1378. De regtsvordering tot schadevergoeding, bij artikel 1371 vermeld, gaat niet verloren, noch door den dood van den beleediger, noch door dien van den beleedigde.

1379. De burgerlijke regtsvordering ter zake van laster, hoon of beleediging vervalt door verloop van een jaar, te rekenen van den dag dat de daad gepleegd en aan den aanlegger bekend was.

Alle overige burgerlijke regtsvorderingen tot schadevergoeding, wegens daden welke tot strafvordering kunnen aanleiding geven, gaan te niet door de verjaring, die ten opzigte dezer strafvordering is vastgesteld.

VIERDE TITEL.

Van het te niet gaan der verbindtenissen.

Artikel 1380.

Verbindtenissen gaan te niet:

Door betaling;

Door aanbod van gereede betaling, gevolgd van consignatie of bewaargeving;

Door schuldvernieuwing;

Door vergelijking of compensatie;

Door schuldvermenging;

Door kwijtschelding der schuld;

Door het vergaan der verschuldigde zaak;

Door de nietigheid of de tenietdoening;

Door de werking eener ontbindende voorwaarde, waarvan in den eersten titel van dit boek gehandeld is; en

Door verjaring, welke het onderwerp van een afzonderlijken titel uitmaakt.

EERSTE AFDEELING.

Van betaling.

Artikel 1381.

Eene verbindtenis kan gekweten worden door een ieder, die daarbij belang heeft, gelijk een mede-schuldenaar of een borg.

Eene verbindtenis kan zelfs gekweten worden door een derde, die daarbij geen belang heeft, mits die derde handele in naam en tot kwijting van den schuldenaar, of, indien hij in zijn eigen naam handelt, hij niet in de regten van den schuldeischer gesteld worde.

1382. Eene verbindtenis om iets te doen, kan door een derde niet gekweten worden in weerwil van den schuldeischer, indien deze belang heeft, dat de daad door den schuldenaar zelven verrigt worde.

1383. Men moet eigenaar zijn van de zaak, die in betaling gegeven wordt, en bevoegd zijn om die te vervreemden, zal de betaling geldig wezen.

Niettemin kan de voldoening van eene geldsom, of van eenige andere verbruikbare zaak, niet terug gevorderd worden van dengene, die dat in betaling gegevene te goeder trouw

verbruikt heeft, alhoewel die voldoening geschied zij door iemand, die daarvan geen eigenaar, of onbekwaam was om de zaak te vervreemden.

1384. De betaling moet gedaan worden aan den schuldeischer, of aan iemand, die volmagt van hem heeft, of die door den regter of door de wet gemagtigd is om voor hem te ontvangen.

De betaling gedaan aan iemand, die geene magt had om voor den schuldeischer te ontvangen, is van waarde, voor zoo verre de schuldeischer ze goedkeurt, of daardoor werkelijk is gebaat geworden.

1385. De betaling te goeder trouw gedaan aan iemand, die in het bezit is der inschuld, is van waarde, ook dan wanneer die bezitter naderhand bij uitwinning uit dat bezit gestooten is.

1386. De betaling, aan den schuldeischer gedaan, is niet van waarde, indien hij niet bekwaam was om ze te ontvangen, dan voor zoo verre de schuldenaar mogt bewijzen, dat de schuldeischer door de betaling werkelijk is gebaat geworden.

1387. De betaling gedaan door een schuldenaar aan zijn schuldeischer, in weerwil van een arrest onder derden, is niet van waarde ten aanzien der schuldeischers, die de inbeslagneming of oppositie gedaan hebben; zij kunnen, naar aanleiding van hun regt, den schuldenaar noodzaken om op nieuw te betalen, behoudens, in dat geval, diens verhaal op den schuldeischer.

1388. Geen schuldeischer kan genoodzaakt worden eene andere zaak in betaling te nemen, dan die hem verschuldigd is, ofschoon ook de aangeboden zaak van gelijke of zelfs van meerdere waarde zij.

1389. Geen schuldenaar kan zijn schuldeischer verpligten om betaling van eene schuld bij gedeelten te ontvangen, al mogt die schuld ook deelbaar zijn.

1390. De schuldenaar van eene zekere en bepaalde zaak

is bevrijd door de afgifte der zaak, in den staat waarin zij zich ten tijde der levering bevond, mits de verminderingen, welke die zaak mogt ondergaan hebben, niet door zijn toedoen of verzuim veroorzaakt zijn, noch ook door de schuld of het verzuim van zoodanige personen, voor welke hij verantwoordelijk is, noch ook door dat hij, vóór het opkomen dier verminderingen, in de levering achterlijk gebleven is.

1391. Indien de zaak, welke verschuldigd is alleen is bepaald ten aanzien van hare soort, is de schuldenaar, om zich van de schuld te ontheffen, niet verpligt om van de beste soort, maar hij kan ook niet volstaan met van de slechtste te geven.

1392. De betaling moet gedaan worden ter plaatse, welke bij de overeenkomst bepaald is; indien geene plaats daarbij vastgesteld is, moet de betaling, ten aanzien van eene zekere en bepaalde zaak, geschieden ter plaatse alwaar, tijdens het aangaan der verbindtenis, de zaak, die daarvan het onderwerp uitmaakt, zich bevond.

Buiten deze twee gevallen moet de betaling geschieden ter woonplaats van den schuldeischer, zoo lang deze bij voortduring blijft wonen, voor zoo ver de kolonie Suriname betreft, in het district, in de divisie of in de stad Paramaribo, alwaar hij, ten tijde van het aangaan der verbindtenis, woonachtig was, en, voor zoo ver de overige West-Indische koloniën betreft, zoo lang de schuldeischer bij voortduring blijft wonen op hetzelfde eiland, waar hij ten tijde van het aangaan der verbindtenis, woonachtig was.

1393. Ten opzigte van huren, pachten, jaarwedden tot onderhoud, altijddurende renten of lijfrenten, interessen van geleende geldsommen, en, in het algemeen, van al wat bij het jaar of bij kortere geregelde termijnen betaalbaar is, wordt door drie kwijtingen, waaruit van de betaling van drie achtereenvolgende termijnen blijkt, het vermoeden geboren, dat ook de vroegere termijnen voldaan zijn, ten ware het tegendeel mogt bewezen worden.

1394. De kosten, op de betaling vallende, komen ten laste van den schuldenaar.

1395. De schuldenaar van verscheidene schulden heeft het regt, bij het doen der betaling, te verklaren, tot voldoening van welke dier schulden hij de betaalde som wil doen verstrekken.

1396. De schuldenaar van eene schuld, die op interessen loopt, kan, buiten de toestemming van den schuldeischer, de betaling, welke hij doet, niet doen verstrekken tot aflossing van de hoofdsom bij voorkeur van voldoening der interessen.

De betaling, die gedaan is op de hoofdsom en op de interessen, maar waarmede de geheele schuld niet is afgedaan, strekt in de eerste plaats tot voldoening der interessen.

1397. Wanneer hij, die verscheidene sommen schuldig is, eene kwijting heeft aangenomen, waarbij de schuldeischer verklaard heeft, dat hetgeen hij ontvangen heeft in het bijzonder tot voldoening van eene dezer schulden verstrekt, kan die schuldenaar niet meer vorderen, dat de betaling gerekend worde tot kwijting van eene andere schuld gedaan te zijn, tenzij er van de zijde van den schuldeischer bedrog of verrassing hebbe plaats gehad.

1398. Indien de kwijting niet inhoudt voor welke schuld de betaling gedaan is, moet de betaling gerekend worden gedaan te zijn in voldoening van die schuld, welke de schuldenaar, onder de gelijkelijk vervallen schulden, destijds het meeste belang had te voldoen; doch indien al de schulden niet mogten vervallen zijn, wordt de betaling geacht gedaan te zijn in voldoening der schuld die vervallen was, boven de nog niet vervallene, ofschoon deze eerste minder bezwarend zijn mogt, dan de andere.

Indien de schulden van gelijken aard zijn, moet de toerekening op de oudste gedaan worden, doch alles gelijk staande, geschiedt de toerekening op elke schuld naar evenredigheid.

Indien geene der schulden vervallen is, wordt de toerekening gedaan even als omtrent de vervallen schulden.

1399. De subrogatie, of indeplaatsstelling in de regten van den schuldeischer ten behoeve van een derden persoon, die hem betaalt, geschiedt of bij overeenkomst, of uit kracht der wet.

1400. Deze indeplaatsstelling geschiedt bij overeenkomst:

1°. Wanneer de schuldeischer, de betaling van een derden persoon ontvangende, hem doet treden in de regten, regtsvorderingen, voorregten en hypotheken, welke hij ten laste van den schuldenaar heeft.

Deze subrogatie moet uitdrukkelijk, en gelijktijdig met de betaling, geschieden;

2°. Wanneer de schuldenaar eene som gelds ter leen opneemt, ten einde zijne schuld te betalen, en den geldschieter in de regten van den schuldeischer te doen treden, moeten, om deze subrogatie van waarde te doen zijn, zoowel de akte van geldopneming als de kwijting bij authentieke akte verleden worden, en moet in de akte van geldopneming verklaard worden, dat de som geleend is om daarmede de betaling te doen; terwijl voorts de kwijting moet inhouden, dat de betaling gedaan is uit penningen, die tot dat einde door den nieuwen schuldeischer zijn voorgeschoten.

Deze subrogatie wordt zonder de medewerking van den schuldeischer bewerkstelligd.

1401. Subrogatie heeft plaats uit kracht der wet:

1°. Ten behoeve van dengene, die, zelf schuldeischer zijnde, een anderen schuldeischer, die, uit hoofde van eene bevoorregte schuld of hypotheek, een beter regt heeft, voldoet;

2°. Ten behoeve van den kooper van eenig onroerend goed, die den koopprijs daarvan besteedt tot betaling der schuldeischers, aan welke dat goed door hypotheek verbonden was;

3°. Ten behoeve van dengene die, met anderen of voor

anderen, gehouden zijnde tot voldoening van eene schuld, belang had om ze te voldoen;

4°. Ten behoeve van den erfgenaam, die, een boedel onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaard hebbende, de schulden der nalatenschap met zijne eigene penningen betaald heeft.

1402. De subrogatie, bij de voorgaande artikelen bepaald, heeft plaats zoo wel tegen de borgen als tegen de schuldenaren; zij kan den schuldeischer in zijne regten niet verkorten, indien hij gedeeltelijk voldaan is; in dit geval kan hij zijne regten, ten aanzien van hetgeen hem nog verschuldigd blijft, uitoefenen, bij voorkeur boven dengene, van wien hij alleen eene gedeeltelijke voldoening bekomen heeft.

TWEEDE AFDEELING.

Van aanbod van gereede betaling, gevolgd van consignatie of bewaargeving.

Artikel 1403.

Indien de schuldeischer weigert betaling te ontvangen, kan de schuldenaar hem aanbod van gereede betaling van het verschuldigde doen, en, bij weigering van den schuldeischer om het aan te nemen, de geldsom of zaak in geregtelijke bewaring stellen.

Zoodanig aanbod, gevolgd van bewaargeving, bevrijdt den schuldenaar, en strekt ten zijnen opzigte tot betaling, mits het op eene wettelijke wijze gedaan zij; blijvende het alzoo in bewaring gebragte voor rekening van den schuldeischer.

1404. Om zoodanig aanbod van waarde te doen zijn, is het noodig:

1°. Dat het gedaan worde aan een schuldeischer, die bevoegd is om te ontvangen, of aan dengene, die de magt heeft om voor hem te ontvangen;

2°. Dat het gedaan worde door iemand, die bevoegd is om te betalen;

3°. Dat het loope over de geheele opeischbare som en de interessen, alsmede over de kosten, die vereffend zijn, en over eene som gelds voor de kosten, die nog niet vereffend zijn, onder voorbehoud van nadere vereffening;

4°. Dat de tijdsbepaling verschenen zij, indien ze ten behoeve van den schuldeischer bedongen is;

5°. Dat de voorwaarde, waaronder de schuld is aangegaan, vervuld zij;

6°. Dat het aanbod gedaan worde op de plaats, alwaar de betaling, volgens de overeenkomst, zoude moeten geschieden, en indien er geene bijzondere overeenkomst deswege bestaat, hetzij aan den persoon van den schuldeischer, hetzij te zijner werkelijke of gekozen woonplaats;

7°. Dat het aanbod gedaan worde door een notaris of door een deurwaarder, beiden met twee getuigen.

1405. Om eene consignatie van waarde te doen zijn, wordt geene magtiging van den regter vereischt; het is genoegzaam:

1°. Dat de consignatie zij voorafgegaan van eene aan den schuldeischer beteekende kennisgeving, houdende aanwijzing van den dag, het uur en de plaats, waarop de aangeboden zaak in bewaring zal gesteld worden;

2°. Dat de schuldenaar zich van de aangeboden zaak ontdaan hebbe, door ze in bewaring te stellen ter plaatse tot het ontvangen van consignatiën aangewezen, met de interessen tot den dag der bewaarstelling toe;

3°. Dat er door den notaris of door den deurwaarder, beiden met twee getuigen, een proces-verbaal worde opgemaakt, behelzende den aard der aangeboden muntspeciën of der zaak, de weigering van den schuldeischer om ze te ontvangen, of dat hij tot die ontvangst

niet verschenen is, en eindelijk het doen van de consignatie zelve;

4°. Dat bijaldien de schuldeischer tot de ontvangst niet verschenen is, het proces-verbaal der consignatie hem beteekend zij, met aanmaning om het in bewaring gebragte te ligten.

1406. De onkosten, gevallen op het aanbod van gereede betaling en op de consignatie, zijn voor rekening van den schuldeischer, indien ze wettiglijk zijn geschied.

1407. Zoo lang het in bewaring gebragte niet door den schuldeischer is aangenomen, kan de schuldenaar het terug nemen; in dat geval zijn de mede-schuldenaren en borgen niet bevrijd.

1408. Wanneer de schuldenaar zelf een vonnis verkregen heeft, hetwelk in kracht van gewijsde gegaan is, en waarbij zijn gedaan aanbod goed en van waarde verklaard is, kan hij, zelfs met toestemming van den schuldeischer, het in bewaring gebragte niet meer terug nemen ten nadeele zijner mede-schuldenaren en borgen.

1409. De mede-schuldenaren en borgen zijn insgelijks bevrijd, indien de schuldeischer, na den dag van de beteekening der consignatie, een jaar heeft laten voorbijgaan, zonder de bestaanbaarheid daarvan te betwisten.

1410. De schuldeischer, die zijne toestemming gegeven heeft, dat de schuldenaar het in bewaring gebragte terug neme, nadat de consignatie bij een regterlijk vonnis, dat kracht van gewijsde bekomen had, was verklaard van waarde te zijn, kan niet meer, om betaling van zijne schuld te bekomen, gebruik maken van de voorregten of hypotheken, welke daaraan verknocht waren.

1411. In geval het verschuldigde bestaat in eene zekere zaak, welke geleverd moet worden op de plaats, alwaar zij zich bevindt, moet de schuldenaar den schuldeischer geregtelijk doen aanmanen om die zaak naar zich te nemen, bij

eene akte, welke aan zijn persoon of woonplaats, of aan de woonplaats, die tot de volbrenging der overeenkomst gekozen is, moet beteekend worden. Indien deze aanmaning gedaan is, en de schuldeischer de zaak niet tot zich neemt, kan de schuldenaar van den regter verlof bekomen om haar op eene andere plaats in bewaring te stellen.

DERDE AFDEELING.

Van schuldvernieuwing.

Artikel 1412.

Schuldvernieuwing wordt op driederlei wijze te weeg gebragt:

1°. Wanneer een schuldenaar ten behoeve van zijn schuldeischer eene nieuwe schuldverbindtenis aangaat, welke in de plaats gesteld wordt van de oude, die daardoor vernietigd wordt;

2°. Wanneer een nieuwe schuldenaar wordt gesteld in de plaats van den vorigen, die door den schuldeischer van zijne verbindtenis ontslagen wordt;

3°. Wanneer, ten gevolge eener nieuwe overeenkomst, een nieuwe schuldeischer gesteld wordt in de plaats van den vorigen, ten wiens opzigte de schuldenaar van zijne verbindtenis ontslagen wordt.

1413. Schuldvernieuwing kan alleen plaats hebben tusschen personen, die bekwaam zijn om verbindtenissen aan te gaan.

1414. Schuldvernieuwing wordt niet verondersteld; de wil om ze te weeg te brengen moet duidelijk uit de akte blijken.

1415. Schuldvernieuwing, door het in de plaats stellen van een nieuwen schuldenaar, kan geschieden zonder medewerking van den eersten schuldenaar.

1416. Delegatie of overzetting, waarbij een schuldenaar

aan zijn schuldeischer een anderen schuldenaar geeft, die zich ten behoeve van den schuldeischer verbindt, brengt geene schuldvernieuwing te weeg, indien de schuldeischer niet uitdrukkelijk verklaard heeft, dat hij van meening was om zijn schuldenaar, die de overzetting gedaan heeft, van zijne verbindtenis te ontslaan.

1417. De schuldeischer zijn schuldenaar, door wien de overzetting geschied is, van zijne verpligting ontslagen hebbende, heeft op hem geen verhaal, indien de in de plaats gestelde in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is geraakt, ten ware zulks bij de overeenkomst uitdrukkelijk mogt zijn voorbehouden, of de in de plaats gestelde schuldenaar reeds op het oogenblik der overzetting openlijk bankbreukig mogt wezen, of in verval van zaken mogt zijn geraakt.

1418. De schuldenaar, die zich, bij overzetting, aan een nieuwen schuldeischer verbonden heeft, en daardoor ten aanzien van zijn vorigen schuldeischer ontslagen is, kan aan den nieuwen schuldeischer niet tegenwerpen de exceptiën, welke hij tegen den eersten zoude hebben kunnen doen gelden, al ware het dat ze hem bij het aangaan der nieuwe verbindtenis niet bekend zijn geweest, behoudens echter, in het laatste geval, zijn verhaal op den oorspronkelijken schuldeischer.

1419. Enkele aanwijzing, door den schuldenaar gedaan, van iemand, die voor hem betalen moet, brengt geene schuldvernieuwing te weeg.

Hetzelfde geldt omtrent eene enkele aanwijzing, door den schuldeischer gedaan, van iemand, die voor hem moet ontvangen.

1420. De voorregten en hypotheken, aan de oude schuldvordering verbonden, gaan niet over tot die, welke in hare plaats is gesteld, ten ware de schuldeischer zich zulks uitdrukkelijk mogt hebben voorbehouden.

1421. Wanneer de schuldvernieuwing wordt te weeg gebragt door een nieuwen schuldenaar in de plaats van den vorigen te stellen, gaan de voorregten en hypotheken, die

oorspronkelijk aan de schuldvordering verbonden waren, niet over op de goederen van den nieuwen schuldenaar.

1422. Wanneer de schuldvernieuwing plaats vindt tusschen den schuldeischer en een der hoofdelijke schuldenaren, kunnen de voorregten en hypotheken niet voorbehouden worden, dan alleen op de goederen van dengene, die de nieuwe schuldverbindtenis aangaat.

1423. Door de schuldvernieuwing, tusschen den schuldeischer en een der hoofdelijke schuldenaren gemaakt, worden de overige mede-schuldenaren van hunne verbindtenis ontslagen.

Schuldvernieuwing, ten aanzien van den hoofdschuldenaar te weeg gebragt, ontslaat de borgen.

Indien evenwel de schuldeischer, in het eerste geval, de toetreding der mede-schuldenaren en, in het tweede, die der borgen gevorderd heeft, en de mede-schuldenaren of borgen weigeren om tot de nieuwe schikking toe te treden, blijft de oude schuldverbindtenis voortduren.

VIERDE AFDEELING.

Van compensatie of vergelijking van schuld.

Artikel 1424.

Twee personen wederkeerig elkanders schuldenaren zijnde, heeft er vergelijking plaats, door welke de wederzijdsche schulden worden vernietigd, op de wijze en in de gevallen hierna vermeld.

1425. Vergelijking heeft van regtswege plaats, zelfs buiten weten der schuldenaren, en de beide schulden vernietigen elkander over en weder, op het oogenblik dat zij te gelijk bestaan, ten beloope van haar wederkeerig bedrag.

1426. Vergelijking heeft alleen plaats tusschen twee schulden, die beide tot onderwerp hebben eene geldsom, of eene

zekere hoeveelheid van zaken, die door het gebruik te niet gaan, van dezelfde soort, en die wederzijds voor eene dadelijke vereffening en opeisching vatbaar zijn.

Leveringen van levensmiddelen, granen en andere voortbrengselen van den landbouw, welke niet betwist worden, kunnen in vergelijking gebragt worden tegen vereffende en opeischbare geldsommen.

De prijs wordt, bij verschil, door deskundigen bepaald.

1427. Bekomen uitstel van betaling verhindert geene vergelijking.

1428. De vergelijking heeft plaats uit welke oorzaak ook de wederzijdsche schulden voortspruiten, uitgezonderd:

1°. Wanneer de teruggave geëischt wordt van eene zaak, waarvan de eigenaar wederregtelijk ontzet is;

2°. Wanneer geëischt wordt de teruggave van iets, hetwelk in bewaring of ter bruikleen gegeven is;

3°. Ten aanzien eener schuld, spruitende uit hoofde van levens-onderhoud, hetwelk verklaard is niet in beslag te kunnen worden genomen.

1429. Een borg kan in vergelijking brengen hetgeen de schuldeischer aan den hoofdschuldenaar verschuldigd is, maar de hoofdschuldenaar kan niet in vergelijking brengen hetgeen de schuldeischer aan den borg verschuldigd is.

De hoofdelijke schuldenaar mag insgelijks niet in vergelijking brengen hetgeen door den schuldeischer aan zijn medeschuldenaar verschuldigd is.

1430. Een schuldenaar, die zuiver en eenvoudig heeft toegestemd in de overdragt van regten, door den schuldeischer aan een derde gedaan, kan zich niet meer tegen dengene, te wiens behoeve die overdragt gedaan is, bedienen van de vergelijking, welke hij te voren aan zijn schuldeischer had kunnen tegenwerpen.

De overdragt van regten, waarin de schuldenaar niet heeft toegestemd, maar die hem is beteekend geworden, verhindert

alleen de vergelijking der schulden, welke na de gedane beteekening zijn aangegaan.

1431. De wederzijdsche schulden, die niet ter zelfde plaatse betaalbaar zijn, kunnen niet in vergelijking gebragt worden, dan met vergoeding van de kosten der overmaking.

1432. Indien er verscheidene voor vergelijking vatbare en van denzelfden persoon vorderbare schulden bestaan, moet men, ten aanzien der vergelijking, de regelen volgen, welke bij artikel 1398 zijn voorgeschreven.

1433. Vergelijking heeft geene plaats ten nadeele der verkregen regten van een derde.

Aldus kan hij, die, schuldenaar zijnde, schuldeischer geworden is, nadat op het door hem verschuldigde door een derde is beslag gelegd, zich niet, ten nadeele van den inbeslagnemer, van de schuldvergelijking bedienen.

1434. Hij, die eene schuld betaald heeft, welke van regtswege door vergelijking vernietigd was, kan zich, bij het invorderen der inschuld, welke hij niet in vergelijking gebragt heeft, niet meer, ten nadeele van derden, bedienen van de voorregten en hypotheken, welke aan die inschuld verbonden waren, ten ware hij eene wettige reden van onkunde mogt gehad hebben omtrent het bestaan der inschuld, met welke zijne schuld had moeten worden in vergelijking gebragt.

VIJFDE AFDEELING.

Van schuldvermenging.

Artikel 1435.

Wanneer de hoedanigheden van schuldeischer en schuldenaar zich in denzelfden persoon vereenigen, heeft van regtswege eene schuldvermenging plaats, waardoor de schuldvordering vernietigd wordt.

1436. Schuldvermenging, welke in den persoon van den hoofdschuldenaar plaats vindt, strekt ook ten voordeele van zijne borgen.

Die, welke in den persoon van den borg plaats vindt, heeft geenszins de vernietiging der hoofdverbindtenis ten gevolge.

Die, welke in den persoon van een der hoofdelijke schuldenaren plaats heeft, strekt niet verder tot voordeel zijner hoofdelijke mede-schuldenaren, dan voor het aandeel in de schuld, waarvoor hij zelf schuldenaar was.

ZESDE AFDEELING.

Van kwijtschelding van schuld.

Artikel 1437.

De kwijtschelding eener schuld wordt niet verondersteld, maar moet bewezen worden.

1438 De vrijwillige teruggave van een oorspronkelijk onderhandsch schuldbewijs, door den schuldeischer aan den schuldenaar gedaan, bewijst de kwijtschelding der schuld, zelfs ten aanzien der hoofdelijke mede-schuldenaren.

1439. De kwijtschelding eener schuld, of het ontslag bij overeenkomst, ten behoeve van één der hoofdelijke mede-schuldenaren gegeven, bevrijdt al de overigen, ten ware zich de schuldeischer uitdrukkelijk zijne regten tegen de laatstgemelden mogt hebben voorbehouden.

In dat geval kan hij de schuld niet verder invorderen, dan na aftrek van het aandeel van dengene, aan wien hij de schuld heeft kwijtgescholden.

1440. De teruggave van eene in pand gegeven zaak is niet voldoende om de vrijstelling der schuld te doen vermoeden.

1441. De kwijtschelding eener schuld, of het ontslag bij overeenkomst, aan den hoofdschuldenaar toegestaan, bevrijdt de borgen.

De kwijtschelding, aan den borg toegestaan, bevrijdt den hoofdschuldenaar niet.

De kwijtschelding, aan een der borgen toegestaan, ontslaat de overige niet.

1442. Hetgeen de schuldeischer van een borg heeft ontvangen tot afdoening van den borgtogt, moet gerekend worden in mindering der schuld betaald te zijn, en moet verstrekken tot ontlasting van den hoofdschuldenaar en van de overige borgen.

ZEVENDE AFDEELING.

Van het vergaan der verschuldigde zaak.

Artikel 1443.

In geval de zekere en bepaalde zaak, welke het onderwerp der overeenkomst uitmaakte, vergaat, buiten den handel der menschen geraakt, of verloren gaat, zoodanig dat men van haar bestaan ten eenenmale onkundig is, vervalt de verbindtenis, mits de zaak vergaan of verloren zij buiten de schuld van den schuldenaar, en vóór dat hij in de levering daarvan nalatig gebleven was.

Zelfs dan wanneer de schuldenaar in gebreke is om eene zaak te leveren, en hij voor geene onvoorziene toevallen heeft ingestaan, is de verbindtenis vernietigd, indien de zaak insgelijks bij den schuldeischer zoude vergaan zijn, in geval ze aan hem ware geleverd geweest.

De schuldenaar is gehouden het onvoorziene toeval, waarop hij zich beroept, te bewijzen.

Op welke wijze ook eene gestolen zaak vergaan of verloren zij, ontslaat dit verlies dengene, die deze zaak ontvreemd heeft, geenszins van de verpligting, om de waarde te vergoeden.

1444. Indien de verschuldigde zaak zonder toedoen van den schuldenaar vergaan, buiten den handel der menschen geraakt of verloren is, is de schuldenaar gehouden, in geval hij

eenige regten of vorderingen tot schadevergoeding betrekkelijk deze zaak heeft, die aan zijn schuldeischer af te staan.

ACHTSTE AFDEELING.

Van de nietigheid en van de vernietiging der verbindtenissen.

Artikel 1445.

Alle verbindtenissen, door minderjarige of onder curatele gestelde personen aangegaan, zijn van regtswege nietig, en moeten, op eene door hen of van hunnentwege daartoe gedane, vordering, worden nietig verklaard, op den enkelen grond der minderjarigheid of der curatele.

De verbindtenissen, aangegaan door getrouwde vrouwen en door minderjarigen die handligting hebben bekomen, zijn alleen van regtswege nietig, voor zoo verre die verbindtenissen hunne bevoegdheid te boven gaan.

1446. De bepaling van het vorige artikel is niet toepasselijk op verbindtenissen, voortvloeijende uit een begaan misdrijf, of uit eene daad, welke aan een ander schade heeft veroorzaakt.

Ook kan de minderjarigheid niet worden ingeroepen tegen verbindtenissen door minderjarigen, bij huwelijksche voorwaarden, met inachtneming van artikel 199, aangegaan.

1447. Indien de formaliteiten ten voordeele der minderjarigen en onder curatele gestelden, tot de bestaanbaarheid van zekere akten voorgeschreven, zijn vervuld, of de vader, de voogd, of de curator, handelingen heeft verrigt, die de grenzen van zijne bevoegdheid niet te buiten gaan, worden de minderjarigen en onder curatele gestelden, met opzigt tot deze handelingen, beschouwd als of zij die na hunne meerderjarigheid, of buiten curatele hadden verrigt, onverminderd

hun verhaal op den vader, den voogd, of den curator, zoo daartoe gronden zijn.

1448. Verbindtenissen door geweld, dwaling of bedrog aangegaan, leveren eene regtsvordering op tot vernietiging.

1449. Uit hoofde van benadeeling kunnen meerderjarigen en ook minderjarigen, wanneer zij als meerderjarig worden aangemerkt, alleen de vernietiging der verbindtenissen vorderen, in de bijzondere gevallen bij de wet voorzien.

1450. De nietigverklaring van verbindtenissen, op grond der onbekwaamheid van de personen, bij artikel 1329 vermeld, heeft ten gevolge dat de zaak en de partijen worden hersteld in den staat, waarin zij zich vóór het aangaan der verbindtenis bevonden, met dien verstande dat al hetgeen aan de onbevoegden, ten gevolge der verbindtenis, is uitgekeerd of betaald, alleen kan worden teruggevorderd, voor zoo verre het nog onder den onbevoegde berust, of voor zoo verre mogt blijken dat deze door het uitgekeerde of betaalde werkelijk is gebaat, of dat het genotene ten zijnen nutte is aangewend of gestrekt heeft.

1451. De nietigverklaring, op grond van geweld, dwaling of bedrog, heeft insgelijks ten gevolge dat de zaak en de partijen worden hersteld in den staat, waarin zij zich vóór het aangaan der verbindtenis bevonden.

1452. In de gevallen, bij de artikelen 1445 en 1448 voorzien, is degene, tegen wien de regtsvordering tot nietigverklaring is toegewezen, daarenboven tot vergoeding van kosten, schaden en interessen verbonden, indien daartoe gronden zijn.

1453. De regtsvordering tot nietigverklaring eener verbindtenis (daaronder begrepen die, waarvan bij artikel 1340 wordt gehandeld) duurt vijf jaren, in alle gevallen, waarin zij niet, bij eene bijzondere wetsbepaling, tot een korteren tijd is beperkt.

Die tijd begint te loopen:

In geval van minderjarigheid, van den dag der meerderjarigheid;

In geval van curatele, van den dag van de opheffing;

In geval van geweld, van den dag waarop het heeft opgehouden;

In geval van dwaling of bedrog, van den dag der ontdekking;

In geval van handelingen eener getrouwde vrouw, zonder magtiging van den man aangegaan, van den dag der ontbinding des huwelijks.

De hier boven vermelde tijd voor het aanleggen der regtsvordering is niet toepasselijk op de nietigheid, bij wege van verdediging of exceptie voorgedragen, welke men steeds zal kunnen doen gelden.

1454. Hij, die vermeent de nietigverklaring eener verbindtenis op onderscheidene gronden te kunnen vorderen, is verpligt al die gronden te gelijk aan te voeren, op straffe van verval der zoodanige, die later mogten zijn aangevoerd, ten ware de laatstgemelde door het toedoen der wederpartij niet vroeger hadden kunnen bekend worden.

1455. De regtsvordering tot nietigverklaring vervalt, indien de minderjarige, de onder curatele gestelde, de getrouwde vrouw die zonder bijstand van haren man heeft gehandeld, of hij die zich op geweld, dwaling of bedrog kan beroepen, de verbindtenis uitdrukkelijk of stilzwijgend heeft bekrachtigd, na den dag van de meerderjarigheid, de opheffing der curatele, de ontbinding des huwelijks, het ophouden van het geweld, of de ontdekking van de dwaling of het bedrog.

VIJFDE TITEL.

Van koop en verkoop.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Artikel 1456.

Koop en verkoop is eene overeenkomst, waarbij de een zich verbindt om eene zaak te leveren, en de ander om daarvoor den bedongen prijs te betalen.

1457. Zij wordt gehouden tusschen de partijen voltrokken te zijn, zoodra deze het eens zijn geworden over de zaak en den prijs, hoewel ook de zaak nog niet mogt geleverd, noch de prijs betaald zijn.

1458. De eigendom van het verkochte goed gaat niet eer tot den kooper over, dan nadat de levering daarvan geschied is, overeenkomstig de artikelen 653, 654 en 657.

1459. De verkochte zaak, die in een zeker en bepaald voorwerp bestaat, is, van het oogenblik van den koop af, voor rekening van den kooper, hoewel de levering nog niet hebbe plaats gehad; en heeft de verkooper het regt om den prijs te vorderen.

1460. De goederen, die niet bij den hoop, maar bij het gewigt verkocht zijn, blijven voor rekening van den kooper, alhoewel ze nog niet gewogen, geteld of gemeten mogten zijn.

1461. De goederen, die bij den hoop zijn verkocht, zijn voor rekening van den kooper, alhoewel ze nog niet gewogen, geteld of gemeten mogten zijn.

1462. Koop en verkoop op de proef aangegaan, of van goederen die men gewoon is vooraf te proeven, wordt altijd verondersteld onder eene opschortende voorwaarde te hebben plaats gehad.

1463. Indien de koop met het geven van eene handgift of een godspenning is gesloten, kan geene der partijen van dien koop afzien, hetzij door het laten behouden, hetzij door het terug geven van de handgift of den godspenning.

1464. De koopprijs moet door de partijen bepaald worden. Hij kan echter aan de begrooting van een derde worden overgelaten.

Indien die derde de begrooting niet wil of niet kan doen, heeft er geen koop plaats.

1465. De kosten der akten van koop en verkoop, en andere bijkomende onkosten, komen ten laste van den kooper, indien het tegendeel niet bedongen is.

1466. Tusschen echtgenooten kan geen koop of verkoop plaats hebben, dan in de drie volgende gevallen:

1°. Wanneer een der echtgenooten aan den anderen, van wien hij geregtelijk gescheiden is, goederen overdraagt, tot voldoening van hetgeen hem naar regten toekomt;

2°. Wanneer de overdragt, die de man doet aan zijne vrouw, zelfs van welke hij niet gescheiden is, eenige wettige oorzaak heeft, als het beleggen van hare vervreemde goederen, of van penningen die haar toebehooren, indien namelijk die goederen of die penningen van de gemeenschap zijn uitgesloten;

3°. In geval de vrouw aan haar man goederen overdraagt tot betaling eener som, welke zij hem als huwelijksgoed heeft beloofd, voor zoo ver die goederen van de gemeenschap zijn uitgesloten.

Behoudens echter, in deze drie gevallen, de regten der erfgenamen van de handelende partijen, wanneer eene van laatstgemelden alzoo eenig zijdelingsch voordeel mogt hebben bekomen.

1467. Regters, leden van het openbaar ministerie, griffiers, pleitbezorgers, deurwaarders en notarissen mogen door overdragt geen eigenaars worden van regten en regtsvorde-

ringen, waarover gedingen aanhangig zijn voor den regter, onder welks regtsgebied zij hunne bedieningen uitoefenen, op straffe van nietigheid, en vergoeding van kosten, schaden en interessen.

1468. Openbare ambtenaren mogen op dezelfde straf, door henzelven of door tusschenkomende personen, geene zaken koopen, die door hen of ten hunnen overstaan verkocht worden.

De Gouverneur kan van deze bepaling vrijstelling verleenen.

1469. Insgelijks mogen, op dezelfde straffen, door henzelven of door tusschenkomende personen, bij onderhandschen verkoop geene koopers worden:

Lasthebbers van zaken, met welker verkoop zij belast waren;

Bewindvoerders van zaken, aan het rijk, de gewesten, de gemeenten, of aan andere openbare instellingen toebehoorende, welke aan hunne zorg en beheer zijn toevertrouwd.

Het blijft echter den Gouverneur voorbehouden om aan openbare bewindvoerders vrijstelling van dit verbod te verleenen.

De voogden kunnen de onroerende goederen, aan hunne pupillen toebehoorende, koopen, op de wijze bij artikel 447 bepaald.

1470. Koop en verkoop van eens anders goed is nietig, en kan tegen den verkooper grond opleveren tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien de kooper niet geweten heeft, dat de zaak aan een ander toebehoorde.

1471. Indien op het oogenblik der verkooping het verkochte goed geheel mogt vergaan zijn, is de koop nietig.

Bijaldien alleen een gedeelte daarvan vergaan is, staat het aan den kooper vrij om of den koop te laten varen, of het behouden gebleven gedeelte te vorderen, en den koopprijs daarvoor bij vergelijkende waardering te doen bepalen.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verpligtingen des verkoopers.

Artikel 1472.

De verkooper is gehouden om duidelijk uit te drukken waartoe hij zich verbindt; alle duistere en dubbelzinnige bedingen worden ten zijnen nadeele uitgelegd.

1473. Hij heeft twee hoofdverpligtingen, namelijk om de verkochte zaak te leveren, en om haar te vrijwaren.

1474. De levering is eene overdragt van het verkochte goed in de magt en het bezit van den kooper.

1475. De kosten der levering zijn ten laste van den verkooper, en die der weghaling ten laste van den kooper, zoo niet het tegendeel bedongen is.

1476. De levering moet geschieden ter plaatse, waar het verkochte goed zich op het tijdstip der verkooping bevond, indien daaromtrent geene andere overeenkomst getroffen is.

1477. De verkooper is niet verpligt het goed te leveren, indien de kooper den koopprijs niet betaalt, en de verkooper hem geen uitstel van betaling heeft toegestaan.

1478. Insgelijks is hij niet tot de levering gehouden, al ware het ook dat hij een uitstel van betaling had toegestaan, indien de kooper, na den koop, in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is geraakt, ten ware hij een borg stelde om op den bepaalden tijd te betalen.

1479. Indien de levering door de nalatigheid des verkoopers achterwege blijft, kan de kooper vernietiging van den koop vorderen, overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 1266 en 1267.

1480. Het goed moet geleverd worden in den staat, waarin het zich op het oogenblik van den verkoop bevindt.

Van dien dag af behooren alle vruchten aan den kooper.

1481. De verkooper is verpligt, het verkochte met al zijn gevolg en met al wat tot het aanhoudende gebruik er van bestemd is, alsmede de bewijzen van eigendom, indien die aanwezig zijn, te leveren.

1482. De verkooper is verpligt het verkochte te leveren in zijn geheelen omvang, zoo als het in de overeenkomst uitgedrukt wordt, onder de navolgende wijzigingen.

1483. Indien de verkoop van een onroerend goed geschied is met vermelding van de uitgestrektheid of inhoud, tegen bepaling van een zekeren prijs voor de maat, is de verkooper gehouden om de hoeveelheid, bij de overeenkomst uitgedrukt, te leveren; en indien hem dit onmogelijk is, of de kooper zulks niet vordert, is de verkooper verpligt zich met eene evenredige vermindering van prijs te vergenoegen.

1484. Indien daarentegen, in het geval bij het vorige artikel vermeld, het onroerende goed een grooteren omvang bevat, dan in de overeenkomst uitgedrukt is, heeft de kooper de keus, om of den prijs in evenredigheid te verhoogen, of van den koop af te zien, indien namelijk het meerdere een twintigste gedeelte beloopt boven den omvang, bij de overeenkomst uitgedrukt.

1485. In alle andere gevallen, hetzij een zeker bepaald voorwerp verkocht zij, hetzij de verkoop afgescheiden en afzonderlijke erven tot onderwerp hebbe, hetzij die beginne met de opgave der maat, of met de aanduiding van het verkochte goed, gevolgd van de opgave der maat, levert de vermelding dezer maat ten behoeve van den verkooper geen grond op tot eenige vermeerdering van prijs voor het meerdere der maat, noch ten behoeve van den kooper tot eenige vermindering van prijs voor het mindere der maat, dan voor zoo verre het onderscheid tusschen de werkelijke maat, en die, welke in de overeenkomst is uitgedrukt, een twintigste meer of minder bedraagt, berekend naar de waarde van het geheel der verkochte voorwerpen, tenzij het tegendeel mogt bedongen zijn.

1486. Indien er, volgens het voorgaande artikel, grond bestaat tot verhooging van den koopprijs voor het meerdere der maat, heeft de kooper de keus, om of van den koop af te zien, of den verhoogden koopprijs te betalen, en zulks met de interessen, in geval hij het onroerende goed gehouden heeft.

1487. In alle gevallen, waarin de kooper het regt heeft om van den koop af te zien, is de verkooper gehouden hem, behalve den koopprijs, indien hij dien ontvangen heeft, de kosten, op den koop en de levering gevallen, terug te geven, voor zoo verre hij die volgens overeenkomst mogt hebben betaald.

1488. De regtsvordering tot aanvulling van den koopprijs van de zijde des verkoopers, en die tot vermindering van den prijs, of tot vernietiging van den koop, van den kant des koopers, moeten aangelegd worden binnen den tijd van een jaar, te rekenen van den dag, waarop de levering is geschied; zullende, bij gebreke van dien, deze regtsvorderingen vervallen zijn.

1489. Indien twee erven bij dezelfde overeenkomst en gezamenlijk voor éénen prijs verkocht zijn, met opgave van de hoegrootheid van ieder, en er bevonden wordt, dat het eene meer en het andere minder omvang heeft, wordt dit verschil tot het vereischte beloop bij wege van vergelijking vereffend, en heeft de vordering, hetzij tot aanvulling, hetzij tot vermindering van den koopprijs, niet verder plaats, dan overeenkomstig de hierboven vastgestelde regelen.

1490. De vrijwaring strekt zich uit tot twee verpligtingen: verzekeren van het rustige bezit, en instaan voor de verborgen gebreken, of de zoodanige, die aanleiding geven tot vernietiging van den koop.

1491. Hoezeer bij den verkoop geen beding omtrent de vrijwaring gemaakt zij, is de verkooper van regtswege verpligt den kooper te vrijwaren tegen alle uitwinning, welke deze op geheel het verkochte goed, of op een gedeelte daar-

van lijdt, of wegens de lasten, welke op dat goed drukken, en die bij het aangaan van den koop niet opgegeven zijn.

1492. Partijen kunnen, bij bijzondere bedingen, dit voorschrift der wet uitbreiden of inkorten; zij kunnen zelfs overeenkomen, dat de verkooper tot geene vrijwaring hoegenaamd zal gehouden zijn.

1493. Alhoewel bedongen moge zijn dat de verkooper tot geene vrijwaring zal gehouden zijn, blijft hij nogtans aansprakelijk voor de zoodanige, welke uit eene daad, door hem zelven verrigt, voortspruit; alle hiermede strijdende overeenkomsten zijn nietig.

1494. Bij zoodanig beding is de verkooper, in geval van uitwinning, gehouden den koopprijs terug te geven, ten ware de kooper, ten tijde van den koop, het gevaar der uitwinning mogt gekend hebben, of de zaak op eigen bate en schade mogt hebben gekocht.

1495. Indien vrijwaring beloofd, of dienaangaande niets is bedongen geworden, heeft de kooper, in geval van uitwinning, het regt om van den verkooper te vorderen:

1°. De teruggave van den koopprijs;

2°. De teruggave der vruchten, in geval hij verpligt is die aan den uitwinnenden eigenaar uit te keeren;

3°. De kosten op den eisch van den kooper tot vrijwaring gevallen, alsmede de kosten door den oorspronkelijken eischer gemaakt;

4°. De vergoeding van kosten, schaden en interessen, benevens de geregtelijke kosten op den koop en de levering gevallen, voor zoo verre de kooper die mogt hebben betaald.

1496. Indien op het oogenblik der uitwinning het verkochte goed bevonden wordt in waarde verminderd, of aanmerkelijk vervallen te zijn, hetzij door de nalatigheid van den kooper, hetzij door overmagt, is de verkooper niettemin gehouden den geheelen koopprijs terug te geven.

Doch indien de kooper voordeel heeft genoten van de door hem toegebragte schaden, heeft de verkooper de bevoegdheid om eene met dat voordeel gelijkstaande som van den koopprijs af te trekken.

1497. Indien het verkochte goed bevonden wordt, op het tijdstip der uitwinning, in waarde te zijn vermeerderd, zelfs zonder toedoen van den kooper, is de verkooper verpligt aan dezen te betalen hetgeen het verkochte goed boven den koopprijs waardig is.

1498. De verkooper is verpligt aan den kooper terug te geven, of door dengene, die de uitwinning gedaan heeft, te doen terug geven, al hetgeen hij wegens reparatiën en nuttige verbeteringen aan het goed heeft uitgeschoten.

Indien de verkooper te kwader trouw eens anders goed verkocht heeft, is hij gehouden aan den kooper alle gemaakte onkosten terug te geven, zelfs de zoodanige, welke alleen tot sieraad of vermaak aan het goed besteed zijn.

1499. Indien slechts een gedeelte van het goed uitgewonnen is, en dat gedeelte, met betrekking tot het geheel, zoo aanmerkelijk is, dat de kooper zonder het uitgewonnen gedeelte den koop niet zoude hebben aangegaan, kan hij den koop doen vernietigen, mits hij de regtsvordering daartoe instelle binnen een jaar na den dag, waarop het vonnis van uitwinning in kracht van gewijsde is gegaan.

1500. Wanneer, in geval van uitwinning van een gedeelte van het verkochte goed, de koop niet vernietigd is, moet de kooper voor het uitgewonnen gedeelte worden schadeloos gesteld, volgens de geschatte waarde, welke het goed ten tijde der uitwinning gehad heeft, doch niet naar evenredigheid van den geheelen koopprijs, hetzij het verkochte goed in waarde moge vermeerderd of verminderd zijn.

1501. Indien het verkochte goed bezwaard is met erfdienstbaarheden, den kooper niet bekend gemaakt, of zonder dat hij er kennis van dragen kon, en indien ze van dien aard

zijn, dat de kooper den koop niet zou gesloten hebben, ware hij er van onderrigt geweest, dan kan hij de vernietiging vorderen, tenzij hij verkieze zich met schadeloosstelling te vergenoegen.

1502. De vrijwaring ter zake van uitwinning houdt op, indien de kooper zich bij een vonnis, hetwelk in kracht van gewijsde is gegaan, heeft laten veroordeelen, zonder den verkooper te roepen, en deze bewijst, dat er genoegzame gronden aanwezig waren om den eisch te doen ontzeggen.

1503. De verkooper is gehouden tot vrijwaring wegens verborgen gebreken van het verkochte goed, die het ongeschikt maken tot het gebruik, waartoe het bestemd is, of die dat gebruik in dier voege verminderen, dat, bijaldien de kooper de gebreken gekend had, hij het goed, of in het geheel niet, of niet dan voor een minderen prijs, zoude gekocht hebben.

1504. De verkooper is niet gehouden in te staan voor gebreken, welke de kooper zelf had kunnen ontdekken.

1505. Hij moet voor de verborgen gebreken instaan, al ware hij daarvan ook zelf onkundig geweest, tenzij hij, in dat geval, bedongen had dat hij tot geene vrijwaring hoegenaamd zal gehouden zijn.

1506. In de gevallen, bij de artikelen 1503 en 1505 vermeld, heeft de kooper de keus om, of het goed terug te geven en den koopprijs terug te vorderen, of het goed te behouden, en zich zoodanig gedeelte van den koopprijs te doen terug geven, als de regter, na deskundigen hierop te hebben gehoord, zal bepalen.

1507. Indien de verkooper de gebreken van het goed gekend heeft, is hij, behalve tot teruggave van den daarvoor ontvangen koopprijs, nog jegens den kooper tot vergoeding van alle kosten, schaden en interessen gehouden.

1508. Indien de verkooper de gebreken van het goed niet gekend heeft, is hij alleen gehouden tot de teruggave van den

koopprijs, alsmede om aan den kooper de kosten op den koop en de levering gevallen te vergoeden, voor zoo verre hij die mogt hebben betaald.

1509. Indien de verkochte zaak, die verborgen gebreken had, ten gevolge daarvan vergaan is, valt het verlies voor rekening van den verkooper, die jegens den kooper gehouden zal zijn tot teruggave van den koopprijs, en tot de overige schadevergoedingen, waarvan in de twee voorgaande artikelen is melding gemaakt.

Doch het verlies, door toeval veroorzaakt, is voor rekening van den kooper.

1510. De regtsvordering, voortspruitende uit gebreken die de vernietiging van den koop ten gevolge hebben, moet door den kooper ingesteld worden binnen een korten tijd, overeenkomstig den aard dier gebreken, en met inachtneming der gebruiken van de plaats, alwaar de koop gesloten is.

1511. Deze regtsvordering kan niet ingesteld worden bij verkoopingen, die op regterlijk gezag geschieden.

DERDE AFDEELING.

Van de verpligtingen van den kooper.

Artikel 1512.

De hoofdverpligting van den kooper bestaat in het betalen van den koopprijs ten tijde en ter plaatse bij de overeenkomst bepaald.

1513. Indien er bij het aangaan van den koop niets daaromtrent bepaald is, moet de kooper betalen ter plaatse alwaar, en op den tijd, waarop de levering geschieden moet

1514. De kooper is, zelfs zonder uitdrukkelijk beding, tot het betalen van interessen van den koopprijs verpligt, indien de verkochte en geleverde zaak vruchten of andere inkomsten oplevert.

1515. Indien de kooper door eene hypothecaire regtsvordering, of door eene regtsvordering tot reclame in zijn bezit gestoord is, of gegronde reden heeft om te vreezen, dat hij daarin zal gestoord worden, kan hij de betaling van den koopprijs opschorten, tot dat de verkooper de stoornis heeft doen ophouden, ten ware hij verkoos zekerheid te stellen, of er bedongen mogt zijn dat de kooper, niettegenstaande alle stoornis, tot de betaling verpligt is.

1516. Indien de kooper den koopprijs niet betaalt, kan de verkooper de ontbinding van den koop vorderen, overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 1266 en 1267.

1517. Niettemin zal, in geval van verkoop van waren en meubelen, de ontbinding van den koop, ten behoeve van den verkooper, van regtswege en zonder aanmaning plaats hebben, na het verloopen van den tijd, tot afhaling van het verkochte bepaald.

VIERDE AFDEELING.

Van het regt van wederinkoop.

Artikel 1518.

Het vermogen om het verkochte weder in te koopen spruit voort uit een beding, waarbij de verkooper zich het regt voorbehoudt om het verkochte terug te nemen, tegen teruggave van den oorspronkelijken koopprijs, en de vergoeding waarvan in artikel 1531 gesproken wordt.

1519. Het regt van wederinkoop mag voor geen langeren tijd dan voor vijf jaren worden bedongen.

Indien het voor een langer tijdvak bedongen is, wordt die tijd tot de gemelde vijf jaren ingekort.

1520. Het bepaalde tijdvak moet naar scherpheid van regten worden opgevat; het mag door den regter niet verlengd

worden, en wanneer de verkooper verzuimt om zijne regtsvordering tot wederinkoop binnen den voorschreven termijn te doen gelden, blijft de kooper onherroepelijk eigenaar van het gekochte.

1521. Dit tijdvak loopt ten nadeele van een ieder, zelfs van minderjarigen, behoudens hun verhaal op hen, wien het aangaat, indien daartoe gronden bestaan.

1522. De verkooper van een onroerend goed, die zich het vermogen om het verkochte weder in te koopen heeft voorbehouden, kan tegen een tweeden kooper zijn regt doen gelden, al ware ook bij de tweede overeenkomst van dat beding geene melding gemaakt.

1523. Hij, die gekocht heeft onder beding van wederinkoop, treedt in al de regten van zijn verkooper; hij kan zich van de verjaring bedienen, zoo wel tegen den waren eigenaar, als tegen degenen, die eenige hypothecaire of andere regten op de verkochte zaak mogten vermeenen te hebben.

1524. Hij kan tegen de schuldeischers van den verkooper het voorregt van uitwinning doen gelden.

1525. Indien hij, die onder beding van wederinkoop een onverdeeld aandeel in een onroerend goed gekocht heeft, na eene tegen hem gerigte regtsvordering tot scheiding en deeling, kooper van het geheel is geworden, kan hij den verkooper verpligten het geheel over te nemen, in geval deze van het gemelde beding wil gebruik maken.

1526. Indien verscheidene personen eenig goed, tusschen hen gemeen, gezamenlijk en bij eene en dezelfde overeenkomst verkocht hebben, kan ieder hunner het regt van wederinkoop slechts doen gelden voor zoo verre zijn aandeel bedroeg.

1527. Hetzelfde heeft ook plaats, wanneer iemand, die alleen eenig goed heeft verkocht, verscheidene erfgenamen nalaat.

Ieder van deze mede-erfgenamen kan slechts van het vermogen van wederinkoop gebruik maken, voor zoo veel zijn aandeel in de nalatenschap bedraagt.

1528. In de gevallen der twee voorgaande artikelen kan echter de kooper vorderen, dat al de mede-verkoopers of mede-erfgenamen worden opgeroepen, ten einde zich onderling nopens den wederinkoop van het geheele goed te verstaan; en indien zij het niet eens worden, zal de eisch tot wederinkoop worden ontzegd.

1529. Indien de verkoop eener zaak, aan verscheidene personen toebehoorende, niet door alle gezamenlijk en voor het geheel geschied is, maar ieder afzonderlijk dat gedeelte verkocht heeft, hetwelk hem daarin toebehoorde, kan hij het regt van wederinkoop afzonderlijk, ten aanzien van het deel, dat hem daarin toekwam, uitoefenen; en de kooper kan dengene, die op deze wijze van zijn regt gebruik maakt, niet dwingen om het geheel over te nemen.

1530. Indien de kooper verscheiden erfgenamen heeft nagelaten, kan van het regt van wederinkoop tegen ieder hunner niet verder worden gebruik gemaakt, dan voor zoo veel zijn aandeel betreft, zoo wel in het geval dat de boedel nog niet gescheiden is, als in het geval dat het verkochte goed onder de erfgenamen is verdeeld.

Maar indien de boedel gescheiden is, en het verkochte goed aan een der erfgenamen is te beurt gevallen, kan de regtsvordering tot wederinkoop voor het geheel tegen dezen worden aangelegd.

1531. De verkooper, die van het beding van wederinkoop gebruik maakt, is niet alleen verpligt den geheelen oorspronkelijken koopprijs terug te geven, maar ook te vergoeden alle regtmatige kosten op en ter zake van den koop en de levering gevallen, de noodzakelijke kosten van reparatiën, en die waardoor het verkochte goed in waarde vermeerderd is, ten beloope van deze vermeerdering.

Hij kan niet in het bezit van het weder-ingekochte treden, dan na aan al deze verpligtingen te hebben voldaan.

,Wanneer de verkooper, ten gevolge van het beding van wederinkoop, zijn goed terug bekomt, moet het vrij van alle lasten en hypotheken, door den kooper daarop gelegd, tot hem overgaan; hij is echter verpligt de huur-overeenkomsten, welke de kooper te goeder trouw mogt hebben aangegaan, gestand te doen.

VIJFDE AFDEELING.

Bijzondere bepalingen betrekkelijk den koop en verkoop van inschulden en andere regten.

Artikel 1532.

De verkoop van een inschuld bevat al wat daartoe behoort, als borgtogten, voorregten en hypotheken.

1533. Hij, die eene inschuld of een ander regt verkoopt, moet instaan voor het aanwezen daarvan ten tijde van de levering, hoewel ook de verkoop zonder belofte van vrijwaring geschied zij.

1534. Hij is voor de genoegzame gegoedheid van den schuldenaar niet verantwoordelijk, tenzij hij zich daartoe verbonden hebbe, en slechts ten beloope van den koopprijs, welken hij voor de inschuld ontvangen heeft.

1535. Indien hij beloofd heeft te zullen instaan voor genoegzame gegoedheid van den schuldenaar, moet deze belofte verstaan worden van diens tegenwoordige gegoedheid, en strekt zich niet uit tot het toekomstige, ten ware het tegendeel uitdrukkelijk bedongen zij.

1536. Die eene erfenis verkoopt, zonder dat hij, stuk voor stuk, opgeeft waarin zij bestaat, is niet verder gehouden dan tot vrijwaring van zijne hoedanigheid van erfgenaam.

1537. Indien hij reeds de vruchten van eenig stuk goed genoten, of het beloop van eenige inschuld, tot die erfenis behoorende, ontvangen, of eenige goederen uit die nalatenschap verkocht mogt hebben, is hij verpligt die aan den kooper te vergoeden, indien niet uitdrukkelijk anders is bedongen.

1538. De kooper is verpligt den verkooper te vergoeden, wat deze wegens de schulden en lasten der nalatenschap mogt hebben betaald, en te voldoen, wat de verkooper, als schuldeischer van de erfenis, te vorderen had, tenzij het tegendeel bedongen zij.

1539. Indien vóór de levering van eene verkochte inschuld, of van eenig ander regt, de schuldenaar aan den verkooper de schuld voldaan heeft, is hij op eene voldoende wijze bevrijd.

ZESDE TITEL.

Van ruiling.

Artikel 1540.

Ruiling is eene overeenkomst, waarbij partijen zich verbinden om aan elkander wederkeerig eene zaak in de plaats van eene andere te geven.

1541. Al hetgeen voor verkoop vatbaar is, kan ook het voorwerp van ruiling uitmaken.

1542. Indien de eene partij de zaak, welke haar in ruiling gegeven wordt, reeds ontvangen heeft, en naderhand bewijst dat de andere daarvan geen eigenaar was, kan zij niet genoodzaakt worden tot levering van de zaak, welke zij van haren kant heeft beloofd, doch alleen om die, welke zij ontvangen heeft, terug te geven.

1543. Hij, die door uitwinning gesteld is uit het bezit der zaak, welke hij in ruiling heeft ontvangen, heeft de keus

om van de wederpartij vergoeding van kosten, schaden en interessen, of de teruggave der door hem gegeven zaak te vorderen.

1544. Indien eene zekere en bepaalde zaak, welke men beloofd had in ruiling te geven, buiten schuld van den eigenaar is verloren gegaan, wordt de overeenkomst voor vervallen gehouden, en kan degene, die van zijne zijde aan de overeenkomst voldaan heeft, de teruggave van het in ruiling gegeven goed vorderen.

1545. Voor het overige zijn de regelen van de overeenkomst van *koop en verkoop* op die van *ruiling* toepasselijk.

ZEVENDE TITEL.

Van huur en verhuur.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Artikel 1546.

Er bestaan tweederlei soorten van overeenkomsten van huur en verhuur: huur van goederen, en huur van diensten, werk en nijverheid.

1547. Huur van goederen is eene overeenkomst, waarbij de eene partij zich verbindt om de andere het genot eener zaak te doen hebben, gedurende een bepaalden tijd en tegen een bepaalden prijs, welken de laatstgemelde aanneemt te betalen.

Men kan allerlei soort van goederen, hetzij onroerende, hetzij roerende, verhuren.

1548. Huur van diensten, van werk en van nijverheid is eene overeenkomst, waarbij de eene partij zich verbindt om iets voor de andere, tegen betaling van een tusschen haar bepaalden prijs of loon, te verrigten.

22

TWEEDE AFDEELING.

Van de regelen, welke betrekkelijk zijn tot huur van huizen en van landerijen.

Artikel 1549.

De verhuurder is door den aard van de overeenkomst, en zonder dat daartoe eenig bijzonder beding vereischt wordt, verpligt:

1°. Om het verhuurde aan den huurder te leveren;

2°. Om het te onderhouden in zoodanigen staat, dat het tot het gebruik waartoe het verhuurd is dienen kan;

3°. Om den huurder het rustige genot daarvan te doen hebben zoo lang de huur duurt.

1550. De verhuurder is gehouden het verhuurde goed in alle opzigten in goeden staat van onderhoud te leveren

Hij moet daaraan, gedurende den huurtijd, alle reparatiën laten doen, welke noodzakelijk mogten worden, met uitzondering van degenen, tot welke de huurder verpligt is.

1551. De verhuurder moet den huurder instaan voor alle gebreken van het verhuurde goed, welke het gebruik daarvan verhinderen, al mogt ook de verhuurder die tijdens het doen der verhuring niet gekend hebben.

Indien door die gebreken eenig nadeel voor den huurder ontstaat, is de verhuurder gehouden hem deswege schadeloos te stellen.

1552. Indien, gedurende den huurtijd, het verhuurde goed door eenig toeval geheel en al vergaan is, vervalt de huur-overeenkomst van regtswege. Indien het goed ten deele vergaan is, heeft de huurder de keus om, naar gelang der omstandigheden, of eene vermindering van den huurprijs, of zelfs de vernietiging van de huur-overeenkomst, te vorderen; doch hij kan, in geen dier beide gevallen, aanspraak op schadevergoeding maken.

1553. De verhuurder mag, gedurende den huurtijd, de gedaante of inrigting van het verhuurde goed niet veranderen.

1554. Indien, gedurende den huurtijd, het verhuurde goed dringende reparatiën noodig heeft, welke niet tot na het eindigen der huur kunnen worden uitgesteld, moet de huurder die gedoogen, welke ongemakken hem ook hierdoor worden veroorzaakt, en hoewel hij ook, gedurende het doen dier reparatiën van een gedeelte van het verhuurde goed verstoken zij.

Indien deze reparatiën langer dan veertig dagen duren, zal de huurprijs verminderd worden naar evenredigheid van den tijd, en van het gedeelte van het verhuurde goed, waarvan de huurder zal zijn verstoken geweest.

Indien de reparatiën van dien aard zijn, dat daardoor hetgeen den huurder en zijn huisgezin ter bewoning noodzakelijk is, onbewoonbaar wordt, kan de huurder de huur doen verbreken.

1555. De verhuurder is niet verpligt den huurder te vrijwaren tegen de belemmeringen, welke hem derden, door feitelijkheden, in zijn genot toebrengen, zonder overigens eenig regt op het gehuurde te beweren; behoudens het regt van den huurder om hen uit eigen hoofde te vervolgen.

1556. Indien, daarentegen, de huurder in zijn genot is gestoord geworden, ten gevolge eener regtsvordering, welke tot den eigendom van het goed betrekking heeft, heeft hij het regt om eene geëvenredigde vermindering van den huurprijs te vorderen, mits van die stoornis of belemmering aan den eigenaar behoorlijk kennis gegeven zij.

1557. Indien degenen, die de feitelijkheden gepleegd hebben, eenig regt op het verhuurde goed beweren te hebben, of indien de huurder zelf in regten gedagvaard is om tot ontruiming van het geheel of van een gedeelte van het goed verwezen te worden, of om de uitoefening van eenige erfdienstbaarheid te gedoogen, moet hij den verhuurder daarvan beteekening doen, en hij kan hem tot vrijwaring oproepen.

Hij kan zelfs vorderen buiten het geding te worden gesteld, mits hij dengene opgeve, voor wien hij in het bezit is.

1558. De huurder mag, indien hem dit vermogen niet is toegestaan, het goed niet op zijne beurt verhuren, noch zijne huur aan een ander afstaan, op straf van vernietiging der huurovereenkomst, en vergoeding van kosten, schaden en interessen, zonder dat de verhuurder, na die vernietiging, verpligt zij de onderhuur gestand te doen.

Indien het gehuurde in een huis of in eene woning bestaat, welke de huurder zelf bewoont, kan hij een gedeelte daarvan, onder zijne verantwoordelijkheid, aan een ander verhuren, indien hem dat vermogen niet bij de overeenkomst is ontzegd geworden.

1559. De huurder is tot twee hoofdverpligtingen gehouden:

1°. Om het gehuurde als een goed huisvader te gebruiken, en overeenkomstig de bestemming, welke daaraan bij de huur-overeenkomst gegeven is, of volgens die welke, bij gebreke van overeenkomst daaromtrent, naar gelang der omstandigheden verondersteld wordt;

2°. Om den huurprijs op de bepaalde termijnen te voldoen.

1560. Indien de huurder het gehuurde tot een ander gebruik bezigt dan waartoe het bestemd is, of tot een zoodanig gebruik, waardoor aan den verhuurder eenig nadeel kan veroorzaakt worden, kan deze, naar gelang der omstandigheden, de huur doen vernietigen.

1561. Indien tusschen den verhuurder en den huurder eene beschrijving van het verhuurde is opgemaakt, is laatstgemelde gehouden het goed in dien staat weder op te leveren, waarin hij het volgens die beschrijving heeft aanvaard; met uitzondering van hetgeen door ouderdom of door onvermijdelijke toevallen vergaan of van waarde verminderd is.

1562. Indien geene beschrijving is opgemaakt, wordt de huurder, ten aanzien van het onderhoud, hetwelk ten laste van huurders komt, behoudens tegenbewijs, verondersteld

het gehuurde in goeden staat te hebben aanvaard, en moet hij het in dien staat terug geven.

1563. De huurder is aansprakelijk voor alle schaden, gedurende den huurtijd aan het verhuurde toegebragt, ten ware hij bewees, dat die buiten zijne schuld hebben plaats gehad.

1564. Hij is echter niet verantwoordelijk voor brand, tenzij de verhuurder mogt bewijzen, dat de brand door de schuld van den huurder is veroorzaakt.

1565. De huurder is aansprakelijk voor alle schaden of verliezen, door zijne huisgenooten, of door degenen aan wie hij de huur mogt hebben overgedaan, aan het gehuurde toegebragt.

1566. De huurder mag, bij ontruiming van het gehuurde goed, afbreken en naar zich nemen al hetgeen hij daaraan op zijne kosten heeft doen maken, mits zulks gedaan worde zonder beschadiging van het goed.

1567. Indien de huur, zonder geschrift aangegaan, nog op geenerlei wijze is ten uitvoer gebragt, en eene der partijen die ontkent, kan geen bewijs door getuigen worden aangenomen, hoe gering de huurprijs ook zij, en ofschoon men zich ook op het geven van een godspenning mogt beroepen; alleen kan de beslissende eed worden gevorderd van dengene, die het aangaan der huur ontkend.

1568. Wanneer er geschil ontstaat over den prijs eener verhuring, bij monde aangegaan, waarvan de uitvoering begonnen is, en er geene kwijting aanwezig is, moet de verhuurder op zijn eed geloofd worden, ten ware de huurder mogt verkiezen den huurprijs door deskundigen te doen begrooten.

1569. De huur, bij geschrifte aangegaan, houdt van regtswege op wanneer de bepaalde tijd verstreken is, zonder dat daartoe eene opzegging vereischt worde.

1570. De huur, zonder geschrift aangegaan, houdt op den bepaalden tijd niet op, dan voor zoo verre de eene partij aan

de andere de huur heeft opgezegd, met inachtneming der termijnen, welke het plaatselijk gebruik medebrengt.

1571. Wanneer de eene partij aan de andere eene opzegging van huur heeft beteekend, kan de huurder, hoewel in het genot blijvende, zich niet beroepen op eene stilzwijgende weder-inhuring.

1572. Indien, na het eindigen van eene verhuring bij geschrifte aangegaan, de huurder in het bezit is gebleven en gelaten, ontstaat daardoor eene nieuwe huur, waarvan de gevolgen geregeld worden bij de artikelen, tot mondelinge verhuringen betrekkelijk.

1573. In het geval der twee voorgaande artikelen, strekt zich de borgtogt, voor de huur gesteld, niet uit tot de verpligtingen, die uit de verlenging der huur ontstaan.

1574. De huur-overeenkomst gaat geenszins te niet door den dood van den verhuurder, noch door dien van den huurder.

1575. Door verkoop van het verhuurde wordt eene te voren aangegane huur niet verbroken, ten ware dit bij de verhuring mogt voorbehouden zijn.

Bij zoodanig voorbehoud, kan de huurder, zonder uitdrukkelijk beding, geene aanspraak op vergoeding maken, maar met dat laatste beding, is hij niet tot ontruiming van het gehuurde verpligt, zoo lang de verschuldigde vergoeding niet is gekweten.

1576. De kooper, met beding van wederinkoop, kan geen gebruik maken van de bevoegdheid om den huurder tot ontruiming van het gehuurde te noodzaken, voor dat hij, door het verstrijken van den termijn voor den wederinkoop bepaald, onherroepelijk eigenaar is geworden.

1577. Een kooper, die gebruik wil maken van de bevoegdheid, bij de huur-overeenkomst voorbehouden, om, in geval van verkoop, den huurder tot de ontruiming van het gehuurde te noodzaken, is verpligt den huurder zoodanigen tijd te

voren te waarschuwen, als het plaatselijk gebruik tot het doen van opzeggingen medebrengt.

Bij huur van landerijen moet de waarschuwing ten minste een jaar aan de ontruiming voorafgaan.

1578. De verhuurder kan de huur niet doen ophouden door te verklaren, dat hij het verhuurde goed zelf wil betrekken, ten ware het tegendeel mogt bedongen zijn.

1579. Indien men bij de huur-overeenkomst is overeengekomen, dat de verhuurder de bevoegdheid zoude hebben om het verhuurde huis of land zelf te betrekken, is hij verpligt vooraf eene opzegging te doen beteekenen, zoo veel tijd te voren als bij artikel 1577 is vastgesteld.

DERDE AFDEELING.

Van de regelen, welke bijzonder betrekkelijk zijn tot huur van huizen en huisraad.

Artikel 1580.

De huurder, die een gehuurd huis niet van genoegzaam huisraad voorziet, kan tot de ontruiming daarvan worden genoodzaakt, tenzij hij voldoende zekerheid geve voor de betaling der huurpenningen.

1581. Een tweede huurder is, ten aanzien van den eigenaar, niet verder gehouden dan tot het beloop van den huurprijs der tweede huur, welken hij, op het oogenblik van een gedaan beslag, aan den eersten huurder zoude mogen schuldig zijn, en zonder dat hij zich op betalingen, bij voorraad gedaan, beroepen kan, ten ware die betalingen mogten zijn geschied uit krachte van een beding, bij zijne huur-overeenkomst uitgedrukt, of ten gevolge van plaatselijke gebruiken.

1582. Geringe en dagelijksche reparatiën zijn voor rekening van den huurder.

Bij gebreke van overeenkomst, worden als zoodanig aange-

merkt reparatiën aan winkelkasten, de sluiting der luiken of blinden, de binnensloten, de vensterglazen, zoo binnen als buiten'shuis, en al hetgeen verder door het plaatselijk gebruik daaronder begrepen wordt.

Niettemin komen die reparatiën ten laste van den verhuurder, indien zij door den vervallen toestand van het verhuurde of door overmagt zijn noodzakelijk geworden.

1583. Het schoonhouden van putten, regenbakken en sekreten komt ten laste van den verhuurder, indien het tegendeel niet bedongen is.

Het schoonhouden der schoorsteenen komt, bij gebreke van beding, ten laste van den huurder.

1584. De huur van meubelen, om een geheel huis, eene geheele woning, een winkel, of eenig ander vertrek daarmede te stofferen, wordt gehouden voor zoo lang te zijn aangegaan, als de huizen, woningen, winkels of vertrekken, volgens plaatselijk gebruik, doorgaans verhuurd worden.

1585. De huur van gestoffeerde kamers wordt gehouden bij het jaar te zijn aangegaan, wanneer ze is aangegaan voor eene zekere som in het jaar;

Bij de maand, wanneer ze is aangegaan tegen eene bepaalde som in de maand;

Bij den dag, wanneer ze is aangegaan tegen eene bepaalde som voor iederen dag.

Indien niet blijkt, dat de huur voor eene zekere som bij het jaar, bij de maand, of voor iederen dag, is aangegaan, wordt ze geacht volgens plaatselijk gebruik te zijn gesloten.

1589. Indien de huurder van een huis of vertrek, na het eindigen van den huurtijd, bij schriftelijke overeenkomst bepaald, in het bezit van het gehuurde blijft, zonder dat zich de verhuurder daartegen verzet, wordt hij geacht het verhuurde op dezelfde voorwaarden te blijven behouden, voor den tijd welken het plaatselijk gebruik medebrengt, en kan hij het verhuurde niet verlaten, noch daaruit gezet worden,

dan na eene tijdige opzegging, overeenkomstig het plaatselijk gebruik gedaan.

VIERDE AFDEELING.

Van de regelen, welke bijzonder betrekkelijk zijn tot huur van landerijen.

Artikel 1587.

Indien bij eene huur-overeenkomst van landerijen eene kleinere of grootere uitgestrektheid wordt opgegeven dan ze werkelijk hebben, geeft zulks geen grond tot vermeerdering of vermindering van den huurprijs, dan alleen in de gevallen en volgens de bepalingen bij den vijfden titel van dit boek vastgesteld.

1588. Indien de huurder van landerijen ze niet van de tot beweiding of bebouwing noodzakelijke beesten en bouwgereedschappen voorziet; indien hij met de beweiding of bebouwing ophoudt, of te dien opzigte niet als een goed huisvader handelt; indien hij het gehuurde goed tot een ander einde gebruikt, dan waartoe het bestemd is; of indien hij, in het algemeen, de bedingen, bij de huur-overeenkomst gemaakt, niet nakomt, en daardoor eenig nadeel voor den verhuurder ontstaat, is deze bevoegd om, naar gelang der omstandigheden, de vernietiging van de huur, met vergoeding van kosten, schaden en interessen, te vorderen.

1589. Alle huurders van landerijen zijn gehouden de vruchten in de daartoe bestemde bergplaatsen te bergen.

1590. De huurder van landerijen is, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, gehouden den eigenaar van alle feitelijkheden te doen kennis dragen, welke op de gehuurde erven mogten gepleegd worden.

Deze kennisgeving moet gedaan worden binnen denzelfden termijn, welke tusschen den tijd der dagvaardingen en den

dag der verschijning, naar mate van den afstand der plaatsen, bepaald is.

1591. Indien bij eene huur voor verscheidene jaren, gedurende den huurtijd, de geheele of de halve oogst van een jaar, door onvermijdelijke toevallen is verloren gegaan, kan de huurder eene vermindering der huurpenningen vorderen, ten ware hij door den oogst der vorige jaren reeds mogt zijn schadeloos gesteld.

Indien hij niet schadeloos gesteld is, kan de begrooting der vermindering van de huurpenningen niet geschieden, dan op het einde van de huur, wanneer het genot van al de jaren tegen elkander wordt in vergelijking gebragt.

De regter kan niettemin den huurder toestaan om voorloopig, naar mate van het geleden verlies, een gedeelte der huurpenningen in te houden.

1592. Indien de huur slechts voor één jaar is aangegaan, en de oogst voor het geheel of voor de helft is verloren, is de huurder ontheven van de betaling van den geheelen huurprijs, of van een evenredig gedeelte daarvan.

Wanneer het verlies minder dan de helft bedraagt, heeft hij geene aanspraak op eenige korting.

1593. De huurder kan geen korting erlangen, indien het verlies der vruchten geleden is nadat ze van den grond zijn afgescheiden, ten ware bij de huur-overeenkomst een zeker gedeelte van den oogst *in natura* voor den eigenaar bedongen zij; in welk geval de eigenaar zijn aandeel in het verlies moet dragen, mits de huurder niet achterlijk geweest zij om aan den eigenaar zijn aandeel in den oogst te leveren.

De huurder kan evenmin eenige korting vorderen, indien de oorzaak der schade, tijdens het aangaan der huur, reeds bestond en bekend was.

1594. De huurder kan, bij een uitdrukkelijk beding, voor de onvoorziene toevallen worden aansprakelijk gesteld.

1595. Zoodanig beding wordt echter alleen verstaan ge-

maakt te zijn ten aanzien van de gewone toevallen, als daar zijn: hagel, bliksem, vorst, of het ontijdig afvallen der bloesems van den boom- of wijngaard.

Het strekt zich niet uit tot buitengewone toevallen, als daar zijn: verwoestingen van den oorlog, of overstroomingen, waaraan het land niet gewoonlijk onderworpen is; ten ware de huurder alle, zoowel voorziene als onvoorziene, toevallen hebbe op zich genomen.

1596. De huur van landelijke eigendommen, zonder geschrift aangegaan, wordt gerekend aangegaan te zijn voor een jaar.

1597. Indien na het eindigen van eene schriftelijk aangegane verhuring, de huurder in het bezit van het goed blijft en daarin gelaten wordt, worden de gevolgen van de nieuwe huur door de vroeger aangegane overeenkomst geregeld.

1598. De huurder wiens huur eindigt, en hij welke hem in de huur opvolgt, zijn verpligt elkander over en weder met al datgene te gerijven, dat vereischt wordt om het verlaten en het betrekken van het goed gemakkelijk te maken, zoo wat betreft de bebouwing voor het volgende jaar, het inoogsten der nog te velde staande vruchten, als anderzins; alles overeenkomstig het plaatselijk gebruik.

VIJFDE AFDEELING.

Van huur van dienstboden en werklieden.

Artikel 1599.

Men kan zijne diensten slechts voor een tijd, of voor eene bepaalde onderneming verbinden.

1600. De meester wordt op zijn woord, des gevorderd met eede gesterkt, geloofd:

Ten aanzien van de hoegrootheid van het bedongen loon;

Ten aanzien van de betaling van het loon over het verschenen jaar;

Ten opzigte van hetgeen op rekening gegeven is van het loon over het loopende jaar; en

Ten opzigte der tijdsbepaling, voor welke de huur is aangegaan.

1601. Dienst- en werkboden mogen, indien zij voor een bepaalden tijd gehuurd zijn, zonder wettige redenen hunne dienst niet verlaten, noch daaruit worden weggezonden, voordat de tijd verstreken zij.

Indien zij binnen den bepaalden of gewonen huurtijd de dienst, zonder wettige redenen verlaten, verbeuren zij het verdiende loon.

De meester is echter bevoegd om hen ten allen tijde, zonder het aanvoeren van redenen, weg te zenden, doch hij is, in dat geval, verpligt aan hen, behalve het verschenen loon, tot schadeloosstelling te betalen zes weken, te rekenen van den dag, waarop zij uit de dienst zijn weggezonden.

Indien de huur voor eèn korteren tijd dan zes weken is aangegaan, of minder dan zes weken te loopen heeft, hebben zij, in dat geval, regt op het volle loon.

ZESDE AFDEELING.

Van aanneming van werk..

Artikel 1602.

Bij het laten maken van werk kan men overeenkomen, dat de werkman alleen zijn arbeid of zijne nijverheid, of wel, dat hij ook de stof leveren zal.

1603. In geval de werkman de stof moet leveren, en het werk, op welke wijze ook, vergaat alvorens het geleverd is, komt het verlies voor zijne rekening, ten ware hij, die het werk besteld heeft, nalatig zij geweest om het te ontvangen.

1604. Indien de werkman alleen zijn arbeid of zijne nijverheid moet leveren, en het werk vergaat, is hij slechts voor zijne schuld aansprakelijk.

1605. Indien het werk, in het geval bij het voorgaande artikel vermeld, buiten eenig pligtverzuim van den werkman is verloren gegaan, voordat de levering geschied is, en zonder dat hij, die het werk besteld heeft, nalatig zij geweest om het op te nemen en goed te keuren, heeft de werkman geene aanspraak op zijn loon, ten ware de zaak door een gebrek in de stof zelve verloren ware gegaan.

1606. Indien een werk bij het stuk of bij de maat bearbeid wordt, kan het bij gedeelten worden opgenomen; die opneming wordt geacht geschied te zijn voor al de betaalde gedeelten, wanneer de aanbesteder den werkman telkens betaalt naar evenredigheid van hetgeen afgewerkt is.

1607. Indien een gebouw, voor een bepaalden prijs aangenomen en gemaakt, geheel of gedeeltelijk vergaat door een gebrek in de zamenstelling, of zelfs uit hoofde van de ongeschiktheid van den grond, zijn de bouwmeesters en aannemers daarvoor gedurende tien jaren aansprakelijk.

1608. Indien een bouwmeester of aannemer op zich genomen heeft om een gebouw bij aanneming te maken, volgens een bestek, met den eigenaar van den grond beraamd en vastgesteld, kan hij geene vermeerdering van den prijs vorderen, noch onder voorwendsel van vermeerdering der dagloonen of bouwstoffen, noch onder dat van gemaakte veranderingen of bijvoegselen die niet in het bestek begrepen zijn, indien die veranderingen of vergrootingen niet schriftelijk zijn ingewilligd, en over den prijs met den eigenaar geene overeenkomst is getroffen.

1609. De aanbesteder kan, des goedvindende, de aanneming opzeggen, ofschoon het werk reeds begonnen zij, mits hij den aannemer, wegens alle gemaakte kosten, arbeid en winstderving, volkomen schadeloos stelle.

1610. Huur van werk houdt op door den dood van den werkman, bouwmeester of aannemer.

Maar de eigenaar is gehouden aan de erfgenamen, naar evenredigheid van den bij de overeenkomst bedongen prijs, te betalen de waarde van het gedane werk en der in gereedheid gebragte bouwstoffen, mits dat werk of die bouwstoffen hem tot eenig nut kunnen verstrekken.

1611. De aannemer is verantwoordelijk voor de daden van degenen, die hij in het werk stelt.

1612. Metselaars, timmerlieden, smeden en andere ambachtslieden, welke tot het zetten van een gebouw of het maken van eenig ander aangenomen werk gebezigd zijn, hebben geene regtsvordering tegen dengene, ten wiens behoeve de werken gemaakt zijn, dan ten beloope van hetgeen deze aan den aannemer schuldig is op het oogenblik, waarop zij hunne regtsvordering instellen.

1613. Metselaars, timmerlieden, smeden en andere ambachtslieden, die zelven onmiddellijk en voor een bepaalden prijs een werk op zich nemen, zijn gehouden aan de regelen in deze afdeeling voorgeschreven.

Zij zijn aannemers in het vak, waarin zij werkzaam zijn.

1614. Arbeidslieden, die eenig goed van een ander onder zich hebben, om daaraan eenig werk te verrigten, zijn geregtigd om dat goed onder zich te houden, tot de volle voldoening van de kosten en arbeidsloonen daaraan besteed, tenzij de eigenaar voor die kosten en arbeidsloonen genoegzame zekerheid hebbe gesteld.

ACHTSTE TITEL.

Van maatschap of vennootschap.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Artikel 1615.

Maatschap is eene overeenkomst, waarbij twee of meer personen zich verbinden om iets in gemeenschap te brengen, met het oogmerk om het daaruit ontstaande voordeel met elkander te deelen.

1616. Alle maatschap moet een geoorloofd onderwerp hebben, en tot het gemeenschappelijk belang der partijen aangegaan worden.

Ieder der vennooten moet of geld, of andere goederen, of zijne nijverheid in de maatschap inbrengen.

1617. Maatschappen zijn algemeene of bijzondere.

1618. De wet kent alleen de algemeene maatschap van winst.

Zij verbiedt alle maatschappen, hetzij van al de goederen, hetzij van een bepaald gedeelte, onder een algemeenen titel; onverminderd de bepalingen, vastgesteld in den zesden en zevenden titel van het eerste boek van dit Wetboek.

1619. De algemeene maatschap van winst bevat alleen hetgeen partijen, onder welke benaming ook, gedurende den loop der maatschap door hare vlijt zullen verkrijgen.

1620. De bijzondere maatschap is de zoodanige, welke alleen betrekking heeft tot zekere bepaalde zaken of tot haar gebruik, of tot de vruchten die daarvan zullen getrokken worden, of tot eene bepaalde onderneming, of tot de uitoefening van eenig bedrijf of beroep.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verbindtenissen der vennooten onderling.

Artikel 1621.

De maatschap begint van het oogenblik der overeenkomst, indien daarbij geen ander tijdstip bepaald is.

1622. Ieder vennoot is aan de maatschap verschuldigd al hetgeen hij beloofd heeft daarin te zullen brengen; en, indien deze inbrengst in een bepaald voorwerp bestaat, is hij tot vrijwaring gehouden, op gelijke wijze als bij koop en verkoop plaats vindt.

1623. De vennoot, die eene som gelds in de maatschap moest inbrengen, en zulks niet gedaan heeft, wordt van regtswege, en zonder daartoe aangesproken te worden, schuldenaar der interessen van deze som, te rekenen van den dag, waarop ze had behooren ingebragt te worden.

Hetzelfde geldt omtrent de geldsommen, welke hij uit de gemeene kas genomen heeft, te rekenen van den dag, waarop hij die tot zijn bijzonder voordeel daaruit getrokken heeft.

Alles onverminderd de vergoeding van meerdere kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn.

1624. De vennooten, die zich verbonden hebben om hun arbeid en hunne vlijt in de maatschap aan te brengen, zijn haar rekenschap verschuldigd van alle winsten, welke zij, door zoodanige soort van nijverheid als het onderwerp der maatschap uitmaakt, verkregen hebben.

1625. Wanneer een der vennooten, voor zijne eigene rekening, eene opeischbare som te vorderen heeft van iemand, die mede eene insgelijks opeischbare som verschuldigd is aan de maatschap, moet de betaling, welke hij ontvangt, op de inschuld der maatsehap en op die van hemzelven, naar evenredigheid van beide die vorderingen, toegerekend worden, al

ware het ook dat hij, bij de kwijting, alles in mindering of voldoening van zijne eigene inschuld mogt gebragt hebben; maar indien hij bij de kwijting bepaald heeft, dat de geheele betaling zoude strekken voor de inschuld der maatschap, zal deze bepaling worden nagekomen.

1626. Indien een der vennooten zijn geheele aandeel in eene gemeene inschuld der maatschap ontvangen heeft, en de schuldenaar naderhand onvermogend is geworden, is die vennoot gehouden het ontvangene in de gemeene kas in te brengen, al had hij ook voor zijn aandeel kwijting gegeven.

1627. Ieder vennoot is jegens de maatschap gehouden tot vergoeding der schaden, welke hij haar door zijne schuld heeft veroorzaakt, zonder dat hij die schaden kan in vergelijking brengen met de voordeelen, welke hij door zijn arbeid en zijne vlijt in andere zaken aan de maatschap mogt hebben aangebragt.

1628. Indien de zaken, waarvan alleen het genot in de maatschap is ingebragt, in zekere en bepaalde voorwerpen bestaan, welke niet door het gebruik te niet gaan, zijn deze voor rekening van den vennoot, aan wien zij in eigendom toebehooren.

Indien die zaken door het verbruik vergaan; indien zij in waarde verminderen door ze te behouden; indien zij bestemd geweest zijn om verkocht te worden, of indien zij in de maatschap zijn aangebragt volgens eene begrooting, bij eene beschrijving of inventaris bepaald, zijn zij voor rekening der maatschap.

Indien het goed geschat is, kan de vennoot niets meer vorderen dan het beloop van die schatting.

1629. Een vennoot heeft regtsvordering tegen de maatschap, niet alleen wegens de gelden, welke hij voor haar heeft uitgeschoten, maar ook wegens de verbindtenissen, welke hij, te goeder trouw, ten behoeve der maatschap heeft aangegaan, en wegens de schaden, welke onafscheidbaar zijn van zijn beheer.

1630. Indien bij de overeenkomst van maatschap het aan-

deel van ieder vennoot in de winsten en de verliezen niet is bepaald, is elks aandeel geëvenredigd aan hetgeen hij in de maatschap heeft ingebragt.

Ten aanzien van dengene, die alleen zijne nijverheid heeft ingebragt, wordt het aandeel in de winsten en de verliezen berekend gelijk te staan met het aandeel van dengene der vennooten, die het minst heeft ingebragt.

1631. De vennooten kunnen niet bedingen, dat zij de regeling der hoegrootheid van hun aandeel aan een hunner of aan een derde zullen overlaten.

Een zoodanig beding wordt verondersteld niet geschreven te zijn, en zullen alzoo de verordeningen van het voorgaande artikel worden in acht genomen.

1632. Het beding, waarbij aan een der vennooten al de voordeelen mogten toegezegd zijn, is nietig; maar het is geoorloofd te bedingen, dat al de verliezen bij uitsluiting door een of meer der vennooten zullen gedragen worden.

1633. De vennoot, die bij een bijzonder beding van de overeenkomst van maatschap met het beheer belast is, kan, zelfs in weerwil der overige vennooten, alle daden verrigten, welke tot zijn beheer betrekkelijk zijn, mits hierin te goeder trouw te werk gaande.

Deze magt kan, zoo lang de maatschap duurt, niet zonder wettige reden herroepen worden, doch indien ze niet bij de overeenkomst der maatschap, maar bij eene latere akte is gegeven, is zij, even als eene eenvoudige lastgeving, herroepelijk.

1634. Indien verscheidene vennooten met het beheer belast zijn, zonder dat hunne bijzondere werkzaamheden bepaald zijn, of zonder beding dat de een buiten den ander niets zoude mogen verrigten, is ieder van hen afzonderlijk tot alle handelingen, dat beheer betreffende, bevoegd.

1635. Indien er bedongen is, dat een der beheerders niets buiten den anderen zoude mogen verrigten, mag de eene, zonder eene nieuwe overeenkomst, niet handelen zonder mede-

werking van den anderen, al mogt deze zich ook voor het oogenblik in de onmogelijkheid bevinden om aan de daden van beheer deel te nemen.

1636. Bij gebreke van bijzondere bedingen omtrent de wijze van beheer, moeten de volgende regelen worden in acht genomen:

1°. De vennooten worden geacht zich over en weder de magt te hebben verleend om, de eene voor den anderen, te beheeren.

Hetgeen ieder van hen verrigt is ook verbindend voor het aandeel der overige vennooten, zonder dat hij hunne toestemming hebbe bekomen, onverminderd het regt van deze laatstgemelden, of van een hunner, om zich tegen de handeling, zoo lang die nog niet gesloten is, te verzetten;

2°. Ieder der vennooten mag gebruik maken van de zaken aan de maatschap toebehoorende, mits hij ze tot zoodanige einden gebruike, als waartoe zij gewoonlijk bestemd zijn, en mits hij zich daarvan niet bediene tegen het belang der maatschap, of op zoodanige wijze, dat de overige vennooten daardoor verhinderd worden om van die zaken, volgens hun regt, mede gebruik te maken;

3°. Ieder vennoot heeft de bevoegdheid om de overige vennooten te verpligten in de onkosten te dragen, welke tot behoud der aan de maatschap behoorende zaken noodzakelijk zijn;

4°. Geen der vennooten kan, zonder toestemming der overige, eenige nieuwigheden invoeren ten aanzien der onroerende goederen, welke tot de maatschap behooren, al beweerde hij ook, dat ze voor de maatschap voordeelig waren.

1637. De vennooten, die geen beheer hebben, mogen zelfs de roerende goederen, tot de maatschap behoorende, noch vervreemden, noch verpanden, noch bezwaren.

1638. Elk der vennooten mag, zelfs zonder toestemming der overige, een derden persoon aannemen als deelgenoot in het aandeel, hetwelk hij in de maatschap heeft; doch hij kan dien persoon, zonder zoodanige toestemming, niet als medelid der maatschap toelaten, al mogt hij ook met het beheer der zaken van de maatschap belast zijn.

DERDE AFDEELING.

Van de verbindtenissen der vennooten ten aanzien van derden.

Artikel 1639.

De vennooten zijn niet ieder voor het geheel voor de schulden der maatschap verbonden; en een der vennooten kan de overige niet verbinden, indien deze hem daartoe geene volmagt gegeven hebben.

1640. De vennooten kunnen door den schuldeischer, met wien zij gehandeld hebben, aangesproken worden, ieder voor gelijke som en gelijk aandeel, al ware het dat het aandeel in de maatschap van den eenen minder dan dat van den anderen bedroeg; tenzij, bij het aangaan der schuld, hunne verpligting, om in evenredigheid van het aandeel in de maatschap van elken vennoot te dragen, uitdrukkelijk zij bepaald.

1641. Het beding, dat eene handeling voor rekening der maatschap is aangegaan, verbindt alleen den vennoot, die ze aangegaan heeft, maar niet de overigen, tenzij de laatstgenoemden hem daartoe volmagt hadden gegeven, of de zaak ten voordeele der maatschap gestrekt hebbe.

1642. Indien een der vennooten in naam der maatschap eene overeenkomst heeft aangegaan, kan de maatschap de uitvoering daarvan vorderen.

VIERDE AFDEELING.

Van de verschillende wijzen, waarop de maatschap eindigt.

Artikel 1643.

Maatschap eindigt:

1 . Door verloop van den tijd, voor welken zij is aangegaan;

2°. Door de vernietiging der zaak of de volbrenging der handeling, die het onderwerp der maatschap uitmaakt;

3°. Door den enkelen wil van eenige of van een der vennooten;

4°. Door den dood of de curatele van één hunner, of indien hij in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is verklaard.

1644. De ontbinding van maatschappen, voor een bepaalden tijd aangegaan, kan door een der vennooten, vóór den afloop van dien tijd, niet anders gevorderd worden dan om wettige redenen; zoo als, indien een ander vennoot niet aan zijne verpligtingen voldoet, of eene aanhoudende ongesteldheid hem onbekwaam maakt om de zaken der maatschap waar te nemen; of andere soortgelijke gevallen, waarvan de wettigheid en het gewigt aan de beoordeeling des regters worden overgelaten.

1645. Indien een der vennooten beloofd heeft den eigendom eener zaak in gemeenschap te zullen brengen, en deze zaak, vóór de inbrengst, vergaat, wordt de maatschap daardoor, ten opzigte van al de vennooten, ontbonden.

De maatschap is insgelijks, in alle gevallen, ontbonden door het vergaan der zaak, wanneer alleen haar genot in gemeenschap is gesteld, en de eigendom aan den vennoot is verbleven.

Maar de maatschap wordt niet ontbonden door het vergaan

der zaak, waarvan de eigendom reeds in de maatschap is ingebragt.

1646. Maatschap kan alleen door den wil van eenige of van een der vennooten worden ontbonden, in geval zij voor een onbepaalden tijd is aangegaan.

De ontbinding geschiedt, in dat geval, door eene opzegging, aan al de overige vennooten gedaan, mits die opzegging te goeder trouw en niet ontijdig plaats hebbe.

1647. De opzegging wordt geacht niet te goeder trouw te zijn geschied, wanneer een vennoot de maatschap opzegt, met oogmerk om zich alleen een voordeel toe te eigenen, hetwelk de vennooten zich hadden voorgesteld gemeenschappelijk te zullen genieten.

De opzegging geschiedt ontijdig, wanneer de zaken niet meer in haar geheel zijn, en het belang der maatschap vordert, dat hare ontbinding uitgesteld worde.

1648. Indien bedongen is, dat, in geval van overlijden van een der vennooten, de maatschap met zijn erfgenaam, of alleen tusschen de overblijvende vennooten, zoude voortduren, moet dat beding worden nagekomen.

In het tweede geval, heeft de erfgenaam des overledenen geen verder regt dan op de verdeeling der maatschap, overeenkomstig de gesteldheid, waarin zij zich ten tijde van dat overlijden bevond; doch hij deelt in de voordeelen en draagt in de verliezen, die de noodzakelijke gevolgen zijn van verrigtingen, welke vóór het overlijden van den vennoot, wiens erfgenaam hij is, hebben plaats gehad.

1649. De regelen omtrent de verdeeling der nalatenschappen, de wijze dier verdeeling, en de verpligtingen die daaruit tusschen de mede-erfgenamen voortspruiten, zijn ook toepasselijk op de verdeeling tusschen vennooten.

NEGENDE TITEL.

Van zedelijke ligchamen.

Artikel 1650.

Behalve de eigenlijke maatschap, erkent de wet ook vereenigingen van personen als zedelijke ligchamen, hetzij deze op openbaar gezag als zoodanig zijn ingesteld of erkend, hetzij zij als geoorloofd zijn toegelaten, of alleen tot een bepaald oogmerk, niet strijdig met de wetten of met de goede zeden, zijn zamengesteld.

1651. Alle wettig bestaande zedelijke ligchamen zijn, even als bijzondere personen, bevoegd tot het aangaan van burgerlijke handelingen, behoudens de openbare verordeningen, waarbij die bevoegdheid mogt zijn gewijzigd, beperkt of aan zekere formaliteiten onderworpen.

1652. De bestuurders van een zedelijk ligchaam zijn, voor zoo verre daaromtrent niet anders bij de instellingen, de overeenkomsten en de reglementen is bepaald, geregtigd om in naam van het ligchaam te handelen, het aan derden en derden aan dat ligchaam te verbinden, en, zoo eischende als verwerende, in regten op te treden.

1653. Alle handelingen, waartoe de bestuurders onbevoegd waren, verbinden het zedelijk ligchaam alleen in zoo verre het daardoor is gebaat, of de handelingen naderhand behoorlijk zijn goedgekeurd geworden.

1654. Indien de instellingen, de overeenkomsten en de reglementen niets bepalen nopens het bestuur van het zedelijk ligchaam, is niemand der leden bevoegd in zijn naam te handelen, of het ligchaam op eene andere wijze te verbinden, dan bij het slot des vorigen artikels is bepaald.

1655. Voor zoo verre daaromtrent niet bij de instellingen, de overeenkomsten en de reglementen op eene andere wijze is voorzien, zijn de bestuurders verpligt om aan de gezamenlijke

leden van het zedelijk ligchaam rekening en verantwoording af te leggen, waartoe elk lid bevoegd is hen in regten op te roepen.

1656. Indien bij de instellingen, de overeenkomsten en de reglementen geene bepalingen opzigtelijk het stemregt zijn gemaakt, heeft ieder lid van een zedelijk ligchaam gelijk regt zijne stem uit te brengen, en wordt het besluit bij meerderheid van stemmen opgemaakt.

1657. De regten en verpligtingen der leden van zoodanige vereeniging worden geregeld naar de verordeningen, waarop zij door het openbaar gezag zijn ingesteld of erkend, of naar hare eigene instellingen, overeenkomsten en reglementen, en, voor zoo verre die ontbreken, naar de bepalingen van dezen titel.

1658. De leden zijn niet persoonlijk aansprakelijk voor de verbindtenissen van het zedelijk ligchaam.

De schulden kunnen alleen verhaald worden op de goederen van dat ligchaam.

1659. Het zedelijk ligchaam, op openbaar gezag ingesteld, wordt niet vernietigd door den dood of den afstand van het lidmaatschap van al de leden, maar blijft als zoodanig bestaan, tot zoo lang het wettiglijk is ontbonden.

Indien al de leden in voege voorschreven ontbreken, is de arrondissements-regtbank, onder welker gebied het ligchaam is gevestigd, bevoegd om, op verzoek van den belanghebbende, en na verhoor en zelfs op requisitoir van het openbaar ministerie, de maatregelen voor te schrijven, welke tusschentijds in het belang van het zedelijk ligchaam mogten worden vereischt.

1660. Alle andere zedelijke ligchamen blijven bestaan tot dat zij uitdrukkelijk zijn ontbonden, volgens hunne instellingen, reglementen of overeenkomsten, of tot dat het doel of het voorwerp der vereeniging ophoudt.

1661. Indien de verordeningen van het zedelijk ligchaam,

of zijne instellingen, reglementen en overeenkomsten, deswege geene andere bepalingen inhouden, is het regt van zijne leden persoonlijk, en gaat niet over op hunne erfgenamen.

1662. Bij de ontbinding van zoodanig zedelijk ligchaam, zijn de overblijvende leden, of wel het laatst overblijvende lid, verpligt de schulden van het ligchaam te voldoen, ten bedrage der baten, en kunnen zij alleen het voordeelige slot onderling verdeelen, of zich persoonlijk toeëigenen, en alzoo op hunne erfgenamen overdragen.

Zij zijn ten opzigte van de oproeping der schuldeischers, het aanzuiveren der rekening en verantwoording, en het uitbetalen der schulden, aan dezelfde verpligtingen onderworpen als erfgenamen, die eene erfenis onder het voorregt van boedelbeschrijving hebben aanvaard.

Bij gebreke van voldoening aan die verpligtingen, zijn zij persoonlijk, elk voor het geheel, aansprakelijk voor de schulden, en dragen zij den last daarvan op hunne erfgenamen over.

TIENDE TITEL.

Van schenkingen.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Artikel 1663.

Schenking is eene overeenkomst, waarbij de schenker, bij zijn leven, om niet en onherroepelijk eenig goed afstaat ten behoeve van den begiftigde, die het aanneemt.

De wet erkent geene andere schenkingen dan *schenkingen onder de levenden.*

1664. Schenking mag alleen de tegenwoordige goederen van den schenker bevatten.

Indien ze toekomstige goederen bevat, is zij ten dien opzigte nietig.

1665. De schenker mag zich niet voorbehouden de bevoegdheid om over een voorwerp, in de schenking begrepen, te beschikken; zoodanige schenking wordt, voor zoo veel dat voorwerp aangaat, als nietig beschouwd.

1666. Het is aan den schenker geoorloofd zich het genot of vruchtgebruik van geschonken, roerende of onroerende, goederen, ten zijnen eigen voordeele voor te behouden, of daarover ten behoeve van een ander te beschikken; in welke gevallen de bepalingen van den negenden titel van het tweede boek van dit Wetboek zullen moeten worden in acht genomen.

1667. Eene schenking is nietig, indien zij gemaakt is onder voorwaarde om andere schulden of lasten te voldoen dan die, welke uitgedrukt staan in de akte van schenking zelve, of in een staat. welke daaraan zal moeten zijn vastgehecht.

1668. De schenker mag zich voorbehouden om over eene bepaalde geldsom uit de geschonken goederen te beschikken.

Indien hij overlijdt zonder over die geldsom beschikt te hebben, blijft het geschonkene in het geheel aan den begiftigde.

1669. De schenker mag zich het regt voorbehouden om de gegeven goederen tot zich te doen terug keeren, hetzij in geval de begiftigde alleen, of deze en zijne afkomelingen vóór den schenker kwamen te overlijden, maar dit kan niet anders bedongen worden dan ten behoeve van den schenker alleen.

1670. Het gevolg van het regt van terugkeering zal daarin bestaan, dat alle vervreemdingen der geschonken goederen worden vernietigd, en die goederen tot den schenker terug keeren, vrij en ontheven van alle lasten en hypotheken, welke daarop sedert het tijdstip der schenking mogten gelegd zijn.

1671. De schenker is in geval van uitwinning tot geene vrijwaring gehouden.

1672. De bepalingen van de artikelen 891, 892, 893 en 895, die van artikel 905, en eindelijk de zevende en achtste afdeelingen van den twaalfden titel van het tweede boek, zijn op schenkingen toepasselijk.

TWEEDE AFDEELING.

Van de bekwaamheid om bij wege van schenking te beschikken en voordeel te genieten.

Artikel 1673.

Alle personen mogen bij wege van schenking beschikken en genieten, uitgezonderd de zoodanigen, welke de wet daartoe onbekwaam verklaart.

1674. Minderjarigen mogen niet bij wege van schenking beschikken, behoudens hetgeen bij den zevenden titel van het eerste boek van dit Wetboek is vastgesteld.

1675. Schenkingen tusschen echtgenooten, staande huwelijk gedaan, zijn verboden.

Deze bepaling is echter niet toepasselijk op geschenken of handgiften van roerende, ligchamelijke voorwerpen, waarvan de waarde niet bovenmatig is, in aanmerking van de gegoedheid des schenkers.

1676. Ten einde bekwaam te zijn om bij wege van schenking voordeel te genieten, moet de begiftigde, op het tijdstip, waarop de schenking heeft plaats gehad, bestaan. De regel, in artikel 2 vastgesteld, is ook hier van toepassing.

1677. Schenkingen aan openbare instellingen, godsdienstige gestichten, kerken of armen-inrigtingen gedaan, hebben geen gevolg, dan voor zoo verre de Gouverneur aan de bewindvoerders dier gestichten de magt zal hebben verleend om die schenkingen aan te nemen.

1678. De bepalingen van het tweede en van het laatste lid van artikel 916, en de artikelen 918, 919, 920, 921, en 922, zijn op schenkingen toepasselijk.

DERDE AFDEELING.

Van den vorm der schenkingen.

Artikel 1679.

Geene schenking, uitgezonderd degene, waarvan bij artikel 1684 wordt gehandeld, kan op straffe van nietigheid anders gedaan worden dan bij eene notariële akte, waarvan de minuut onder den notaris is verbleven.

1680. Geene schenking is voor den schenker verbindend of brengt eenig gevolg hoegenaamd te weeg, dan van den dag waarop zij in uitdrukkelijke bewoordingen zal zijn aangenomen, hetzij door den begiftigde zelven, hetzij door een persoon, aan wien door dezen, bij eene authentieke akte, de volmagt is verleend om schenkingen aan te nemen, welke aan den begiftigde gedaan zijn, of in het vervolg mogten gedaan worden.

Indien de aanneming niet bij de akte van schenking zelve gedaan is, zal zulks kunnen geschieden bij eene latere authentieke akte, waarvan eene minute zal worden gehouden, mits dit plaats hebbe gedurende het leven van den schenker; in welk geval, de schenking, ten opzigte van dezen laatstgenoemde, alleen van kracht zal zijn van den dag, waarop de aanneming aan dezen zal zijn beteekend geworden.

1681. Schenkingen aan eene getrouwde vrouw gedaan, kunnen niet anders worden aangenomen, dan overeenkomstig de bepalingen van den vijfden titel van het eerste boek van dit Wetboek.

1682. Schenking aan minderjarigen gedaan, kan, gedurende het leven der beide ouders, door den vader worden aangenomen.

Schenking aan onder voogdij staande minderjarigen, of onder curatele gestelden gedaan, wordt door den voogd of den curator, daartoe door den regter gemagtigd, aangenomen.

Indien de regter de magtiging verleent, blijft de schenking van kracht, al mogt de schenker vóór het verleenen der magtiging zijn overleden.

1683. De eigendom der in de schenking begrepen goederen wordt, zelfs wanneer die schenking behoorlijk is aangenomen, niet door den begiftigde verkregen, dan door middel van de overdragt, gedaan overeenkomstig de artikelen 653, 654 en 657.

1684. De giften van hand tot hand, van roerende ligchamelijke voorwerpen, of van schuldvorderingen aan toonder, vereischen geene akte, en zijn van kracht door de enkele levering aan den begiftigde, of aan een derde, die het gegevene voor hem aanneemt.

VIERDE AFDEELING.

Van het herroepen en te niet doen van schenkingen.

Artikel 1685.

Eene schenking kan niet worden herroepen, noch dien ten gevolge te niet gedaan, tenzij in de volgende gevallen:

1°. Uit hoofde der niet-vervulling der voorwaarden, waaronder zij gedaan is;

2°. Indien de begiftigde zich schuldig of medepligtig heeft gemaakt aan een aanslag op het leven van, of aan een ander misdrijf jegens den schenker;

3°. Indien hij weigert aan den schenker, nadat deze in armoede is vervallen, levens-onderhoud te verschaffen.

1686. In het eerste geval, blijft het geschonkene aan den

schenker, of hij kan het terug vorderen, vrij van alle lasten en hypotheken welke daarop door den begiftigde mogten gelegd zijn, met de vruchten en inkomsten bij hem sedert zijne nalatigheid genoten.

De schenker kan, in dat geval, tegen den derden houder van eene geschonken onroerende zaak dezelfde regten uitoefenen als tegen den begiftigde zelven.

1687. In de twee laatste gevallen bij artikel 1685 uitgedrukt, wordt geen hinder toegebragt aan de vervreemding van de geschonken zaak, of aan de hypotheken of andere zakelijke lasten, welke de begiftigde daarop mogt gelegd hebben, voordat de eisch tot tenietdoening der gift was ingeschreven naast de bij artikel 657 vermelde overschrijving. Alle vervreemdingen, hypotheken, of andere zakelijke lasten, welke later dan de voorzegde inschrijving door den begiftigde mogten zijn gedaan, zijn nietig, indien de eisch ten gevolge der herroeping wordt toegewezen.

1688. De begiftigde moet, in het geval van het vorige artikel, de geschonken zaak terug geven, met de vruchten en inkomsten, te rekenen van den dag der regtsvordering, of, in geval de zaak vervreemd mogt zijn, de waarde daarvan op het tijdstip der regtsvordering, mede met de vruchten en inkomsten sedert dat tijdstip.

Hij is daarenboven verpligt den schenker schadeloos te stellen voor de hypotheken en andere lasten, waarmede onroerende zaken, ook vóór de regtsvordering, door hem mogten zijn bezwaard.

1689. De regtsvordering, in het vorige artikel uitgedrukt, vervalt na verloop van een jaar, te rekenen van den dag waarop de daadzaak, die grond tot regtsvordering geeft, heeft plaats gehad, en aan den schenker heeft kunnen bekend zijn.

Die regtsvordering kan niet worden ingesteld door den schenker tegen de erfgenamen van den begiftigde, noch door de erfgenamen van den schenker tegen den begiftigde, ten

ware, in dat laatste geval, de regtsvordering reeds door den schenker ware aangevangen, of deze binnen het jaar van de ten laste gelegde daad mogt zijn overleden.

1690. Door de bepalingen van dezen titel wordt geen hinder toegebragt aan hetgeen bij den zevenden titel van het eerste boek van dit Wetboek is vastgesteld.

ELFDE TITEL.

Van bewaargeving.

EERSTE AFDEELING.

Van bewaargeving in het algemeen, en van hare verschillende soorten.

Artikel 1691.

Bewaargeving heeft plaats, wanneer men het goed van een ander aanneemt, onder de verpligting van het te bewaren en hetzelfde goed terug te geven.

1692. Er zijn twee soorten van bewaargeving: *de eigenlijk gezegde* en *de sequestratie.*

TWEEDE AFDEELING.

Van eigenlijk gezegde bewaargeving.

Artikel 1693.

Eigenlijk gezegde bewaargeving wordt geacht om niet te zijn aangegaan, zoo niet het tegendeel is bedongen.

Zij kan alleen roerende goederen tot voorwerp hebben.

1694. Deze overeenkomst is niet voltrokken dan door de wezenlijke of veronderstelde overgave der zaak.

1695. Bewaargeving geschiedt, of vrijwillig, of uit noodzaak.

1696. Vrijwillige bewaargeving heeft plaats ten gevolge

van de wederkeerige toestemming van den bewaargever en den bewaarnemer.

1697. Indien men zich zonder schriftelijk bewijs, of zonder begin van schriftelijk bewijs, mogt beroepen op eene vrijwillige bewaargeving, welker bestaan niet voor bewijs bij getuigen vatbaar is, wordt degene, die als bewaarnemer aangesproken wordt, geloofd, hetzij omtrent de daadzaak zelve der bewaargeving, hetzij omtrent de zaak die het onderwerp der bewaring uitmaakt, hetzij omtrent de teruggave daarvan; alles onverminderd hetgeen, in het vierde boek, opzigtelijk den beslissenden eed bepaald is.

1698. Vrijwillige bewaargeving kan alleen plaats hebben tusschen personen, die de bekwaamheid hebben om verbindtenissen aan te gaan.

Indien evenwel iemand, die bekwaam is om verbindtenissen aan te gaan, iets in bewaring aanneemt van een daartoe onbekwamen persoon, is hij aan al de verpligtingen van een wezenlijken bewaarnemer onderworpen.

1699. Indien de bewaargeving door een bevoegden persoon gedaan is aan iemand, die niet bekwaam is om verbindtenissen aan te gaan, heeft de bewaargever tegen den bewaarnemer alleen eene regtsvordering tot teruggave der in bewaring gegeven zaak, zoo lang de laatstgemelde nog in het bezit daarvan is; of, indien de zaak niet meer bij den bewaarnemer berust, eene regtsvordering tot vergoeding, voor zoo verre deze daardoor gebaat is.

1700. Bewaargeving uit noodzaak is de zoodanige, welke men door eenig toeval gedwongen wordt te doen, zoo als door brand, instorting van gebouwen, plundering, schipbreuk, overstrooming, of andere toevallen.

1701. Het bewijs door getuigen wordt omtrent de bewaargeving uit noodzaak toegelaten, al mogt de waarde van hetgeen in bewaring gegeven is ook de som te boven gaan, welke, naar den regel, niet voor bewijs bij getuigen vatbaar is.

1702. Voor het overige wordt bewaargeving uit noodzaak geregeld overeenkomstig de bepalingen op vrijwillige bewaargeving toepasselijk.

1703. De bewaarnemer moet omtrent de bewaring der aan hem toevertrouwde zaak dezelfde zorg aanwenden, welke hij omtrent de bewaring zijner eigene zaken aanwendt.

1704. De bepaling van het voorgaande artikel moet met meer strengheid worden toegepast:

1°. Indien de bewaarnemer zich zelven tot de bewaring heeft aangeboden;

2°. Indien hij eenig loon voor de bewaring bedongen heeft;

3°. Indien de bewaargeving eeniglijk in het belang van den bewaarnemer geschied is;

4°. Indien uitdrukkelijk bedongen is, dat de bewaarnemer voor alle soort van verzuim zoude aansprakelijk zijn.

1705. In geen geval is de bewaarnemer aansprakelijk wegens onvermijdelijke toevallen, ten ware hij in de teruggave der in bewaring gegeven zaak nalatig mogt zijn geweest.

Zelfs in dat laatste geval is hij niet aansprakelijk, indien het goed bij den bewaargever insgelijks zoude vergaan zijn.

1706. Herbergiers zijn als bewaarnemers verantwoordelijk voor de goederen, welke de reizigers, die bij hen hun intrek nemen, medebrengen. De bewaargeving van zoodanige soort van goederen wordt als eene bewaargeving uit noodzaak aangemerkt.

1707. Zij zijn aansprakelijk wegens diefstal of beschadiging van de goederen der reizigers, hetzij de diefstal begaan, of de schade veroorzaakt zij door de dienstboden of andere bedienden der herberg, hetzij door ieder ander persoon.

1708. Zij zijn niet aansprakelijk voor gewelddadige diefstallen, of die begaan zijn door personen, welke de reiziger zelf bij zich toegelaten heeft.

1709. De bewaarnemer mag zich van het in bewaring gegeven goed niet bedienen, zonder het uitdrukkelijke of ver-

onderstelde verlof van den bewaargever, op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn.

1710. Hij mag niet onderzoeken waarin de zaken bestaan, die hem in bewaring zijn gegeven, indien hem die in eene geslotene kist, of onder een verzegelden omslag zijn toevertrouwd geworden.

1711. De bewaarnemer moet dezelfde zaak, welke hij ontvangen heeft, terug geven,

Aldus moeten geldsommen in dezelfde stukken geld worden terug gegeven, welke in bewaring zijn gegeven, hetzij die muntspeciën in waarde vermeerderd of verminderd zijn.

1712. De bewaarnemer behoeft de in bewaring gegeven zaak alleen terug te geven in den staat, waarin die zaak zich bevindt op het tijdstip der teruggave.

De verminderingen, die ze buiten zijne schuld heeft ondergaan, komen voor rekening van den bewaargever.

1713. De bewaarnemer, wien het goed door eene overmagt ontnomen is, en die de waarde daarvan of iets anders in de plaats ontvangen heeft, moet dit ontvangene aan den bewaargever teruggeven.

1714. De erfgenaam van den bewaarnemer, die, niet wetende dat eene zaak in bewaring ontvangen was, ze te goeder trouw verkocht heeft, is alleen gehouden den door hem ontvangen koopprijs terug te geven, of, indien hij dien nog niet ontvangen heeft, zijne regtsvordering tegen den kooper af te staan.

1715. Indien het in bewaring gegeven goed vruchten heeft opgeleverd, die door den bewaarnemer geïnd of ontvangen zijn, is hij verpligt die terug te geven.

Hij is geene interessen van de aan hem toevertrouwde geldsommen verschuldigd, dan van den dag dat hij, daartoe aangemaand, in de teruggave daarvan nalatig is geweest.

1716. De bewaarnemer mag het bewaarde goed niet terug

geven dan aan dengene, die het hem heeft toevertrouwd, of aan hem, in wiens naam de bewaring gedaan is, of die aangewezen is om het terug te ontvangen.

1717. Hij kan van dengene, die de zaak in bewaring gegeven heeft, geen bewijs vorderen, dat deze de eigenaar daarvan was.

Indien hij niettemin ontdekt, dat het goed is gestolen, en wie daarvan de wezenlijke eigenaar is, moet hij dezen kennis geven, dat het goed bij hem in bewaring gesteld is, met aanzegging om het binnen eenen bepaalden en genoegzamen tijd op te eischen. Indien degene, wien de aanzegging gedaan is, verzuimt het in bewaring gestelde goed terug te eischen, is de bewaarnemer wettiglijk ontslagen door de teruggave van het goed aan dengene, van wien hij zulks ontvangen heeft.

1718. In geval van overlijden van den bewaargever, kan het goed alleen aan zijn erfgenaam worden terug gegeven.

Indien er meer erfgenamen zijn, moet het terug gegeven worden aan alle gezamenlijk, of aan elk van hen voor zijn aandeel.

Indien de in bewaring gestelde zaak ondeelbaar is, moeten de erfgenamen zich onderling omtrent de overneming daarvan verstaan.

1719. Indien degene, die de zaak in bewaring gegeven heeft, van staat veranderd is, bij voorbeeld: indien eene vrouw, na het tijdstip der bewaargeving gehuwd is, en zich alzoo onder de magt van haar man bevindt; indien een meerderjarige bewaargever onder curatele is gesteld; in al deze en soortgelijke gevallen, mag het in bewaring gegeven goed niet terug gegeven worden, dan aan dengene, die het beheer heeft over de regten en goederen van den bewaargever, ten ware de bewaarnemer wettige gronden mogt hebben om de verandering van staat niet te weten.

1720. Indien de bewaargeving door een voogd, cura-

tor, echtgenoot of bewindvoerder gedaan is, en hun beheer geëindigd is, kan het goed alleen terug gegeven worden aan den persoon, die door dezen voogd, curator, echtgenoot, of bewindvoerder vertegenwoordigd werd.

1721. De teruggave der in bewaring gegeven zaak moet geschieden ter plaatse bij de overeenkomst aangewezen.

De teruggave moet, indien de overeenkomst die plaats niet aanwijst, geschieden op de plaats zelve, waar de bewaargeving geschied is.

De kosten zijn voor rekening van den bewaargever.

1722. De in bewaring gegeven zaak moet aan den bewaargever terug gegeven worden, zoodra hij zulks vordert, al ware het ook dat bij de overeenkomst een bepaalde tijd voor de teruggave mogt zijn vastgesteld; tenzij onder de handen van den bewaarnemer beslag mogt gelegd zijn.

1723. De bewaarnemer, die wettige redenen mogt hebben om zich van het in bewaring gegeven goed te ontlasten, kan het ook, vóór het tijdstip bij de overeenkomst bepaald, aan den bewaargever terug geven, of, bij zijne weigering, van den regter verlof bekomen om het op eene andere plaats in bewaring te stellen.

1724. Alle verpligtingen van den bewaarnemer houden op, indien hij mogt ontdekken en bewijzen, dat hij zelf eigenaar is van het in bewaring gestelde goed.

1725. De bewaargever is verpligt aan den bewaarnemer te vergoeden alle onkosten, welke hij mogt gemaakt hebben tot behoud van het in bewaring gestelde goed, en hem schadeloos te stellen wegens al de schaden, welke hem door de bewaring mogten zijn veroorzaakt.

1726. De bewaarnemer is geregtigd om het goed onder zich te houden, tot de volle voldoening van hetgeen hem ter zake der bewaring, verschuldigd is.

DERDE AFDEELING.

Van sequestratie en hare verschillende soorten.

Artikel 1727.

Sequestratie is de bewaargeving van eene zaak, waarover geschil is, in de handen van een derde, die zich verbindt om die zaak, nadat het geschil zal zijn uitgemaakt, met de vruchten terug te geven aan dengene, die daartoe zal worden geregtigd verklaard.

Deze bewaargeving heeft plaats, of door overeenkomst, of op regterlijk bevel.

1728. De sequestratie heeft bij overeenkomst plaats, wanneer het betwiste goed door een of meer personen vrijwillig in handen van een derde is gesteld.

1729. Het is geen noodzakelijk vereischte, dat sequestratie om niet geschiede.

1730. Sequestratie is aan dezelfde regelen onderworpen als de eigenlijk gezegde bewaargeving, behoudens de hierna volgende uitzonderingen.

1731. Zij kan roerende en onroerende zaken tot onderwerp hebben.

1732. De bewaarnemer, die met de sequestratie belast is, kan niet van de bewaring der zaak worden ontslagen voor dat het geschil uitgemaakt is, ten ware al de belanghebbende partijen daarin mogten toestemmen, of er eene andere wettige reden mogt bestaan.

1733. Sequestratie op regterlijk bevel heeft plaats, wanneer de regter gelast, dat eene zaak waarover geschil is in bewaring gesteld worde.

1734. Geregtelijke sequestratie wordt opgedragen, hetzij aan iemand, omtrent wien de belanghebbende partijen onderling zijn overeengekomen, hetzij aan iemand, die door den regter van ambtswege daartoe benoemd is.

vader, voor de bewaring en het behoud van het geleende goed te zorgen.

Hij mag daarvan geen ander gebruik maken dan hetwelk de aard der zaak medebrengt, of bij de overeenkomst bepaald is; alles op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn.

Indien hij het geleende goed gebruikt tot een ander einde, of gedurende een langeren tijd, dan hij zulks behoorde te doen, is hij daarenboven aansprakelijk voor het verlies van dat goed, al had dit verlies ook door een bloot toeval plaats.

1742. Indien de geleende zaak verloren gaat door een toeval, hetwelk degene, die haar ter leen ontvangen heeft, door zijne eigene zaak te gebruiken, had kunnen voorkomen, of indien hij, slechts een van beiden kunnende behouden, aan de zijne de voorkeur heeft gegeven, is hij voor het verlies der andere zaak aansprakelijk.

1743. Indien de zaak bij het ter leen geven geschat is, komt haar verlies, al ontstond dat ook door toeval, ten laste van dengene, die de zaak ter leen ontvangen heeft, ten ware het tegendeel mogt bedongen zijn.

1744. Indien de zaak alleen ten gevolge van het gebruik waartoe ze geleend is, en buiten schuld van den gebruiker, in waarde vermindert, is deze wegens die vermindering niet aansprakelijk.

1745. Indien de gebruiker, om van de geleende zaak gebruik te kunnen maken, eenige onkosten gemaakt heeft, kan hij ze niet terug vorderen.

1746. Indien verscheidene personen gezamenlijk dezelfde zaak ter leen hebben ontvangen, zijn zij, ieder voor het geheel, jegens den uitleener daarvoor aansprakelijk.

DERDE AFDEELING.

Van de verpligtingen van den uitleener.

Artikel 1747.

De uitleener kan de geleende zaak niet terug vorderen, dan na verloop van den bepaalden tijd, of, bij gebreke eener dusdanige bepaling, nadat ze tot het gebruik, waartoe zij was uitgeleend, gediend heeft, of heeft kunnen dienen.

1748. Indien evenwel de uitleener, gedurende dat tijdsverloop, of voor dat de behoefte van den gebruiker opgehouden heeft, de geleende zaak, om dringende en onverwachts opkomende redenen, zelf benoodigd heeft, kan de regter, naar gelang der omstandigheden, den gebruiker noodzaken het geleende aan den uitleener terug te geven.

1749. Indien de gebruiker, gedurende de bruikleening, tot behoud der zaak eenige buitengewone noodzakelijke onkosten heeft moeten maken, welke zoo dringend waren dat hij daarvan te voren aan den uitleener geene kennis heeft kunnen geven, is deze verpligt hem die te vergoeden.

1750. Indien de ter leen gegeven zaak zoodanige gebreken heeft, dat daardoor aan dengene, die er zich van bedient, nadeel zoude kunnen worden toegebragt, is de uitleener, zoo hij die gebreken gekend, en daarvan aan den gebruiker geene kennis gegeven heeft, voor de gevolgen verantwoordelijk.

DERTIENDE TITEL.

Van verbruikleening.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Artikel 1751.

Verbruikleening is eene overeenkomst, waarbij de eene partij aan de andere eene zekere hoeveelheid van verbruikbare zaken afgeeft, onder verpligting dat de laatstgemelde haar even zooveel, van gelijke soort en hoedanigheid, terug geve.

1752. Uit krachte dezer verbruikleening, wordt degene, die ter leen ontvangt, eigenaar van het geleende goed; en indien het, op welke wijze ook, vergaat, komt dat verlies voor zijne rekening.

1753. De schuld, uit leening van geld voortspruitende, bestaat alleen in de geldsom, die bij de overeenkomst is uitgedrukt.

Indien er, vóór het tijdstip der voldoening, vermeerdering of vermindering van de waarde der geldspecie, of verandering in de gangbaarheid plaats heeft, geschiedt de teruggave der geleende som in zoodanige specie als ten tijde der voldoening gangbaar is, berekend naar de gangbare waarde op dat tijdstip.

1754. De regel, bij het vorige artikel vastgesteld, is van geene toepassing, indien, ten opzigte der leening van een zeker getal stukken van eene bepaalde munt, de partijen uitdrukkelijk zijn overeengekomen, dat hetzelfde getal en dezelfde soort van stukken zullen worden terug gegeven. In dit geval, moet degene die ter leen ontvangen heeft, het juiste getal stukken van denzelfden aard, en niet meer noch minder, terug geven.

Indien dezelfde soort van stukken niet meer in voldoende

hoeveelheid bestaat, moet het ontbrekende worden vergoed met munt van hetzelfde metaal, zoo na mogelijk van hetzelfde gehalte, en te zamen inhoudende even veel metaal fijn, als de ontbrekende hoeveelheid der verschuldigde stukken metaal fijn inhielden.

1755. Indien staven goud of zilver, of wel andere waren, zijn ter leen gegeven, moet de schuldenaar, hoezeer de waarde ook moge vermeerderd of verminderd zijn, altijd eene gelijke hoeveelheid en hoedanigheid terug geven, en is tot niets meerder gehouden.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verpligtingen van den uitleener.

Artikel 1756.

De uitleener kan het ter leen gegevene niet terug eischen, voordat de tijd, bij de overeenkomst bepaald, verstreken is.

1757. Wanneer er geene tijdsbepaling gemaakt is, kan de regter, zoo de uitleener de teruggave vordert, naar gelang der omstandigheden, aan dengene, die de zaak ter leen ontvangen heeft, eenig uitstel toestaan.

1758. Indien men is overeengekomen, dat hij die eene zaak of geldsom ter leen heeft ontvangen haar zal terug geven, wanneer hij daartoe in staat zal zijn, zal de regter, naar gelang der omstandigheden, den tijd der teruggave bepalen.

1759. De bepaling van artikel 1750 is op verbruikleening toepasselijk.

DERDE AFDEELING.

Van de verpligtingen van den leener.

Artikel 1760.

Die iets ter leen ontvangt is verpligt het, in gelijke hoe-

veelheid en hoedanigheid, en op den bepaalden tijd terug te geven.

1761. Indien hij zich in de onmogelijkheid bevindt om hieraan te voldoen, is hij gehouden de waarde van het geleende te betalen, waarbij zal moeten in aanmerking genomen worden de tijd en de plaats, waarop het goed, ten gevolge der overeenkomst, had moeten worden terug gegeven.

Indien deze tijd en plaats niet bepaald zijn, moet de voldoening geschieden overeenkomstig de waarde, welke de geleende zaak, ten tijde waarop en ter plaatse alwaar de leening geschied is, gehad heeft

VIERDE AFDEELING.

Van het ter leen geven op interessen.

Artikel 1762.

Het is geoorloofd voor leening van geld of andere verbruikbare zaken interessen te bedingen.

1763. Hij, die ter leen ontvangen, en interessen betaald heeft die niet bedongen waren, kan ze niet terug eischen, noch in mindering der hoofdsom doen verstrekken, ten ware die de wettelijke interessen te boven gingen; in welk geval, het te veel betaalde kan worden terug geëischt, of in mindering van de hoofdsom verstrekken.

De betaling van onbedongen interessen verpligt den schuldenaar niet ze in het vervolg te betalen; maar bedongen interessen zijn verschuldigd tot de teruggave of consignatie der hoofdsom toe, zelfs indien de eene of andere na den vervaltijd mogt hebben plaats gehad.

1764. Interessen zijn of wettelijk, of bij overeenkomst bedongen. De wettelijke interessen zijn zes ten honderd.

De bij overeenkomst bedongen interessen mogen de wet-

telijke te boven gaan, in al de gevallen waarin de wet zulks niet verbiedt.

De hoegrootheid der bij overeenkomst bedongen interessen moet in geschrift worden bepaald.

1765 Indien de uitleener interessen bedongen heeft, zonder dat het beloop daarvan bepaald zij, is degene die ter leen ontvangen heeft gehouden het beloop der wettelijke interessen te voldoen

1766. Het bewijs van de betaling der hoofdsom, zonder voorbehoud van interessen, doet de voldoening der interessen veronderstellen, en de schuldenaar wordt daarvan bevrijd.

VEERTIENDE TITEL.

Van gevestigde of altijddurende renten.

Artikel. 1767.

Het vestigen eener altijddurende rente is eene overeenkomst, waarbij de uitleener interessen bedingt, tegen betaling eener hoofdsom, welke hij aanneemt niet terug te zullen vorderen.

1768. Deze rente is uit haren aard aflosbaar.

Partijen kunnen alleen overeenkomen, dat de aflossing niet geschieden zal dan na verloop van een zekeren tijd, welke niet langer dan voor tien jaren mag gesteld worden, of zonder dat de schuldenaar den schuldeischer vooraf verwittigd hebbe op een zekeren, door partijen bevorens vastgestelden, termijn, welke echter den tijd van een jaar niet zal mogen te boven gaan.

1769. De schuldenaar eener altijddurende rente kan tot de aflossing genoodzaakt worden:

1°. Indien hij niets betaald heeft op de gedurende twee achtereenvolgende jaren verschuldigde renten;

2°. Indien hij verzuimt aan den geldschieter de bij de overeenkomst beloofde zekerheid te bezorgen;

3°. Indien hij in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen is verklaard.

1770. In de twee eerste gevallen, bij het vorige artikel vermeld, kan de schuldenaar zich van de verpligting tot aflossing ontheffen, indien hij binnen de twintig dagen, te rekenen van de geregtelijke aanmaning, al de verschenen termijnen betaalt of de beloofde zekerheid stelt.

VIJFTIENDE TITEL.

Van kans-overeenkomsten.

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepaling.

Artikel 1771.

Eene kans-overeenkomst is eene handeling, waarvan de uitkomsten, met betrekking tot voordeel en nadeel, hetzij voor al de partijen, hetzij voor eenige, van eene onzekere gebeurtenis afhangen.

Van dien aard zijn:

De overeenkomst van verzekering;

Bodemerij;

Lijfrenten;

Spel en weddingschap.

De beide eersten worden bij het Wetboek van Koophandel geregeld.

TWEEDE AFDEELING.

Van de overeenkomst van lijfrenten en hare gevolgen.

Artikel 1772.

Lijfrente kan bij een bezwarenden titel, of bij akte van schenking worden gevestigd.

Zij kan ook worden verkregen bij uiterste wilsbeschikking.

1773. Lijfrente kan worden gevestigd, hetzij op het lijf des geldschieters, of van hem wien men daarvan het genot geeft, hetzij op dat van een derde, ofschoon deze daarvan geen genot hebbe.

1774. Zij kan gevestigd worden op het lijf van een of meer personen.

1775. Zij kan gevestigd worden ten behoeve van een derde, hoewel het geld door een ander persoon geschoten zij.

In dat geval is zij echter niet onderworpen aan de formaliteiten, welke tot schenkingen vereischt worden.

1776. Alle lijfrente, gevestigd op het lijf van iemand, die overleden was op den dag waarop de overeenkomst is aangegaan, is krachteloos.

1777. Lijfrente kan tot zoodanig beloop van renten gesteld worden, als partijen goedvinden te bepalen.

1778. Degene, te wiens behoeve eene lijfrente bij bezwarenden titel is gevestigd, kan de vernietiging van de overeenkomst vorderen, indien de schuldenaar hem de bedongen zekerheid voor hare nakoming niet bezorgt.

In geval van vernietiging is de schuldenaar gehouden de achterstallige bedongen renten te betalen, tot den dag toe waarop de hoofdsom zal zijn afgelost.

1779. Wanbetaling der verschenen lijfrente geeft den rentheffer geen regt om aflossing van de hoofdsom, of teruggave van het door hem daarvoor afgestane goed te vorderen; hij heeft alleen het regt om zijn schuldenaar voor de verschuldigde renten aan te spreken en uit te winnen, en om zekerheid te vragen voor de te vervallen renten.

1780. In geval de schuldenaar in staat van faillissement of kennelijk onvermogen is verklaard, zal de lijfrente verminderd worden naar evenredigheid der overige schulden, en is de boedel verpligt aan den rentheffer het genot der alzoo verminderde lijfrente te verzekeren.

1781. De schuldenaar kan zich niet van de betaling der lijfrente ontheffen door de teruggave der hoofdsom aan te bieden, en door af te zien van de terugvordering der betaalde renten; hij is gehouden met de betaling der lijfrente voort te gaan, gedurende het geheele leven van den persoon of der personen, op wier lijf de rente gevestigd is, hoe bezwarend ook de betaling dier rente voor hem worden moge.

1782. De eigenaar eener lijfrente heeft alleen een verkregen regt op de lijfrente, naar evenredigheid van het getal der dagen, welke degene geleefd heeft, op wiens lijf de rente is gevestigd.

Indien echter de overeenkomst medebrengt, dat de rente vooruit moet worden betaald, is het regt op den termijn, die betaald had behooren te zijn, verkregen van den dag, waarop de betaling had moeten geschieden.

1783. Men kan niet bedingen, dat eene lijfrente aan geene inbeslagneming zal onderworpen zijn, ten ware ze om niet gevestigd zij.

1784. De rentheffer kan de verschenen rente niet vorderen, dan door te doen blijken van het leven van hem, op wien de lijfrente gevestigd is.

DERDE AFDEELING.

Van spel en weddingschap.

Artikel 1785.

De wet staat geene regtsvordering toe, ter zake van eene schuld uit spel of uit weddingschap voortgesproten.

1786. Onder de hierboven staande bepaling zijn echter niet begrepen die spelen, welke geschikt zijn tot ligchaamsoefening, als schermen, wedloopen en dergelijke.

Niettemin kan de regter den eisch ontzeggen of verminderen, wanneer hem de som overmatig toeschijnt.

1787. Men mag de bepalingen der twee voorgaande artikelen door geene schuldvernieuwing ontwijken.

1788. In geen geval kan hij, die het verlorene vrijwillig betaald heeft, dat terug eischen, ten ware, van den kant van dengene die gewonnen heeft, bedrog, list of opligting hebbe plaats gehad.

ZESTIENDE TITEL.

Van lastgeving.

EERSTE AFDEELING.

Van den aard der lastgeving.

Artikel 1789.

Lastgeving is eene overeenkomst, waarbij iemand aan een ander de magt geeft, en deze aanneemt, om eene zaak voor den lastgever, in zijn naam, te verrigten.

1790. Last kan worden gegeven en aangenomen bij openbare akte, bij onderhandsch geschrift, zelfs bij een brief, en ook bij monde.

De aanneming van een last kan ook stilzwijgend geschieden, en afgeleid worden uit de volvoering van den last door den lasthebber.

1791. Lastgeving geschiedt om niet, ten ware het tegendeel bedongen zij.

In het laatste geval zal de lasthebber, indien het loon niet uitdrukkelijk is bepaald, niet meer in rekening mogen brengen dan bij artikel 509 is vastgesteld, met uitzondering alleen wanneer de lastgeving betrekking heeft tot het beheer van landelijke eigendommen, kunnende alsdan de lasthebber, of de

lasthebbers gezamenlijk, zoo er meerdere zijn, als loon in rekening brengen een twintigste gedeelte van de onzuivere vruchten.

1792. Lastgeving is, of bijzonder en slechts tot eene of meerdere bepaalde zaken, of algemeen en tot al de zaken van den lastgever betrekkelijk.

1793. Lastgeving, in algemeene bewoordingen vervat, strekt zich alleen uit tot daden van beheer.

Om goederen te vervreemden, of met hypotheek te bezwaren, om eene dading aan te gaan, of om eenige andere daad van eigendom te verrigten, wordt eene uitdrukkelijke lastgeving vereischt.

1794. De lasthebber mag niets doen, hetwelk zijn last te buiten gaat; de magt om eene zaak bij wege van dading af te doen bevat geenszins de bevoegdheid om ze aan de beslissing van scheidsmannen te onderwerpen.

1795. Vrouwen en minderjarigen kunnen tot zaakgelastigden gekozen worden, maar de lastgever heeft geene andere regtsvordering tegen minderjarigen, dan overeenkomstig de algemeene bepalingen, die tot de verbindtenissen der minderjarigen betrekkelijk zijn, en tegen getrouwde vrouwen, die zonder magtiging harer mans den last hebben op zich genomen, dan volgens de regelen, bij den vijfden en zevenden titel van het eerste boek van dit Wetboek voorgeschreven.

1796. De lastgever kan dengene, met wien de zaakgelastigde in die hoedanigheid gehandeld heeft onmiddelijk in regten betrekken en de voldoening der overeenkomst vorderen.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verpligtingen van den lasthebber.

Artikel 1797.

De lasthebber is gehouden den last, zoo lang hij daarvan

niet ontheven is, te volvoeren, en is verantwoordelijk voor de kosten, schaden, en interessen, die door het niet ten uitvoer brengen van dien last zouden kunnen ontstaan.

Insgelijks is hij gehouden de zaak, waarmede hij ten tijde van het overlijden van den lastgever een aanvang heeft gemaakt, ten einde te brengen, indien er door het niet onmiddellijk afdoen van de zaak eenig nadeel zoude kunnen ontstaan.

1798. De lasthebber is niet alleen aansprakelijk wegens kwaad opzet, maar ook wegens verzuimen, welke hij bij het volvoeren van zijn last mogt hebben gepleegd.

Niettemin wordt de verantwoordelijkheid wegens verzuimen minder streng toegepast ten aanzien van dengene, die een last om niet op zich neemt, dan van hem, die daarvoor eenige belooning ontvangt.

1799. De lasthebber is verpligt rekenschap te geven van hetgeen hij verrigt heeft, en aan den lastgever verantwoording te doen van al hetgeen hij uit krachte van zijne volmagt ontvangen heeft, alware het ook dat het ontvangene niet aan den lastgever mogt zijn verschuldigd geweest.

1800. De lasthebber is verantwoordelijk voor dengene, dien hij tot de uitvoering van dien last in zijne plaats gesteld heeft:

1°. Indien hij geene magt heeft bekomen om een ander in zijne plaats te stellen;

2°. Indien hem die magt verleend is zonder aanduiding van een bepaald persoon, en degene, dien hij daartoe gekozen heeft, blijkbaar onbekwaam of onvermogend is.

De lastgever wordt steeds verondersteld aan den lasthebber het vermogen te hebben gegeven om een ander in zijne plaats te stellen tot het beheer van goederen, welke buiten de kolonie of het eiland, alwaar de lasthebber woonachtig is, gelegen zijn.

In allen gevalle kan de lastgever den persoon, welken de

lasthebber in zijne plaats heeft gesteld, onmiddellijk aanspreken.

1801. Indien, bij dezelfde akte, verscheidene gevolmagtigden of zaakgelastigden zijn aangesteld, heeft ten hunnen aanzien geene hoofdelijke verbindtenis plaats, dan voor zoo verre zulks uitdrukkelijk bepaald is.

1802. De lasthebber is de interessen der hoofdsommen, welke hij tot zijn eigen gebruik besteed heeft, verschuldigd, te rekenen van het tijdstip, waarop hij daarvan gebruik heeft gemaakt; en van de sommen, die hij bij slot van rekening moet uitkeeren, van den dag af, waarop hij in verzuim gesteld is.

1803. De lasthebber, die aan dengene, met wien hij in die hoedanigheid handelt, behoorlijk kennis gegeven heeft van zijne volmagt, is niet aansprakelijk ten aanzien van hetgeen boven zijn last geschied is, ten ware hij zich daartoe persoonlijk had verbonden.

DERDE AFDEELING.

Van de verpligtingen van den lastgever.

Artikel 1804.

De lastgever is verpligt na te komen de verbindtenissen, door den lasthebber, overeenkomstig de magt, welke hij hem heeft verleend, aangegaan.

Hij is niet gehouden tot hetgeen bovendien mogt geschied zijn, dan voor zoo verre hij zulks uitdrukkelijk of stilzwijgend bekrachtigd heeft.

1805. De lastgever is verpligt aan den lasthebber terug te geven de voorschotten en onkosten, welke deze tot uitvoering van den last gedaan heeft, en hem zijn loon te betalen, indien zulks bedongen is.

Indien aan den lasthebber geen verzuim te wijten is, kan de lastgever zich aan deze teruggave en betaling niet onttrekken, al mogt de zaak ook mislukt zijn.

1806. Ook moet de lastgever den lasthebber schadeloos stellen wegens de verliezen, welke deze, ter gelegenheid der uitvoering van zijn last, mogt geleden hebben, mits hem te dien opzigte geene onvoorzigtigheid te wijten zij.

1807. De lastgever is aan den lasthebber interessen voor gedane voorschotten verschuldigd, te rekenen van den dag waarop de voorschotten gedaan zijn.

1808. Indien een lasthebber door verscheidene personen is aangesteld tot het verrigten eener hun gemeene handeling, is elk hunner jegens hem, voor het geheel, aansprakelijk voor al de gevolgen van de lastgeving.

1809. De lasthebber heeft het regt om hetgeen hij van den lastgever in handen heeft zoo lang terug te houden, tot dat hem alles betaald is, hetwelk hij ten gevolge der lastgeving te vorderen heeft.

VIERDE AFDEELING.

Over de verschillende wijzen waarop lastgeving eindigt.

Artikel 1810.

Lastgeving eindigt:

Door herroeping der volmagt van den lasthebber;

Door de opzegging van den last door den lasthebber;

Door den dood, de curatele, den staat van faillissement of van kennelijk onvermogen, hetzij van den lastgever, hetzij van den lasthebber;

Door het huwelijk der vrouw, die den last gegeven of ontvangen heeft.

1811. De lastgever kan den last herroepen wanneer hem zulks goeddunkt, en, indien daartoe gronden bestaan, den lasthebber noodzaken hem de volmagt, welke hij in handen heeft, terug te geven.

1812. De herroeping, alleen aan den lasthebber kenbaar gemaakt zijnde, kan aan derden, die, daarvan onkundig, met hem gehandeld hebben, niet worden tegengeworpen; behoudens het verhaal van den lastgever op den lasthebber.

1813. De aanstelling van een nieuwen lasthebber, tot het verrigten van dezelfde zaak, brengt de herroeping van den eersten mede, te rekenen van den dag, waarop die aanstelling aan den laatstgemelde is kenbaar gemaakt.

1814. De lasthebber kan zich van den last ontslaan door opzegging aan den lastgever.

Indien evenwel deze opzegging door hare ontijdigheid, of uit eenigen anderen hoofde, door de schuld van den lasthebber aan den lastgever tot nadeel verstrekt, moet hij deswege door den lasthebber schadeloos worden gesteld; ten ware de laatstgemelde zich in de onmogelijkheid bevond om den last verder te volbrengen, zonder daardoor zelf eene aanmerkelijke schade te lijden.

1815. Indien de lasthebber onbewust is van den dood des lastgevers, of van het bestaan van eenige andere oorzaak, die den last doet eindigen, is hetgeen hij in die onwetendheid verrigt heeft van waarde.

In dat geval moeten de verbindtenissen, door den lasthebber aangegaan, nagekomen worden ten aanzien van derden, die in de goede trouw zijn.

1816. In geval de lasthebber overlijdt, moeten zijne erfgenamen daarvan aan den lastgever kennis geven, indien hun de lastgeving bekend is, en inmiddels zorg dragen voor hetgeen de omstandigheden in het belang van den lastgever moggen vereischen; op straffe van vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn.

ZEVENTIENDEN TITEL.

Van borgtogt.

EERSTE AFDEELING.

Van den aard des borgtogts.

Artikel 1817.

Borgtogt is eene overeenkomst, waarbij een derde zich ten behoeve van den schuldeischer verbindt, om aan de verbindtenis van den schuldenaar te voldoen, indien deze niet zelf daaraan voldoet.

1818. Geen borgtogt kan bestaan, of er moet eene wettige hoofdverbindtenis zijn.

Men kan zich niettemin borg stellen voor eene verbindtenis, al mogt die ook kunnen vernietigd worden door eene exceptie, welke alleen den verbondene in persoon betreft, bij voorbeeld in geval van minderjarigheid

1819. Een borg kan zich tot niets meer, noch onder meer bezwarende voorwaarden verbinden, dan waartoe de hoofdschuldenaar verbonden is.

Borgtogt kan ook worden aangegaan voor een gedeelte der schuld of onder minder bezwarende voorwaarden. Indien de borgtogt voor meer dan de schuld, of onder meer bezwarende voorwaarden is aangegaan, is hij niet geheel van onwaarde, maar bepaalt zich alleen tot datgene, hetwelk in de hoofdverbindtenis is begrepen.

1820. Men kan zich borg stellen zonder daartoe aangezocht te zijn door dengene, voor wien men zich verbindt, en zelfs buiten zijn weten.

Men kan zich ook borg stellen, niet alleen voor den hoofdschuldenaar, maar ook voor zijn reeds gestelden borg.

1821. Borgtogt wordt niet verondersteld, maar moet uitdrukkelijk worden aangegaan; men kan dien niet verder uitstrekken dan de bepalingen, onder welke hij is aangegaan.

1822. Onbepaalde borgtogt voor eene hoofdverbindtenis strekt zich uit tot al de gevolgen der schuld, zelfs tot de kosten der tegen den hoofdschuldenaar gedane regtsvordering, en tot alle zoodanige, welke gemaakt zijn nadat de borg deswege is aangemaand.

1823. De verbindtenissen der borgen gaan over op hunne erfgenamen.

1824. De schuldenaar, die verpligt is borg te stellen, moet daartoe een ingezeten aanbieden, die de bekwaamheid heeft om zich te verbinden, die genoegzaam gegoed is om aan de verbindtenis te kunnen voldoen, en die in het burgerlijk regtsgebied, waaronder de schuldenaar woont, woonachtig is.

1825. De gegoedheid van een borg wordt alleen beoordeeld naar zijne vaste goederen, hypotheken of inschrijvingen op het grootboek der nationale schuld, uitgezonderd in zaken van koophandel, en wanneer de schuld eene geringe som bedraagt. Men kan geen acht slaan op onroerende goederen, waarover geschil in regten bestaat, of waarvan de uitwinning, wegens verren afstand, te moeijelijk zoude zijn.

1826. Wanneer de borg, die door den schuldeischer vrijwillig, of op regterlijke uitspraak is aangenomen, naderhand onvermogend is geworden, moet er een nieuwe borg gesteld worden.

Deze regel lijdt alleen uitzondering, in geval de borg gesteld is ten gevolge eener overeenkomst, waarbij de schuldeischer een bepaalden persoon tot borg gevorderd heeft.

1327. Hij, die door de wet, of ten gevolge van een regterlijk gewijsde, verpligt is een borg te stellen, en dien niet mogt kunnen vinden, kan volstaan met, in zijne plaats, een pand of hypotheek te geven.

TWEEDE AFDEELING.

Van de gevolgen van borgtogt tusschen den schuldeischer en den borg.

Artikel 1828.

De borg is jegens den schuldeischer niet tot betaling gehouden, dan bij gebreke van den schuldenaar, wiens goederen vooraf moeten uitgewonnen worden.

1829. De borg kan niet vorderen, dat des schuldenaars goederen vooraf uitgewonnen worden:

1°. Wanneer hij van het voorregt van uitwinning heeft afstand gedaan;

2°. Wanneer hij zich hoofdelijk met den hoofdschuldenaar verbonden heeft; in welk geval de gevolgen van zijne verbindtenis geregeld worden naar de beginselen, welke ten opzigte van hoofdelijke schulden zijn vastgesteld;

3°. Indien de schuldenaar eene exceptie kan in het midden brengen, welke hem alleen en persoonlijk betreft;

4°. Indien de schuldenaar zich in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen bevindt;

5°. In geval van geregtelijken borgtogt.

1830. De schuldeischer is niet verpligt den hoofdschuldenaar eerst uit te winnen, dan wanneer de borg, op de eerste geregtelijk tegen hem gerigte aanspraak, zulks vordert.

1831. De borg, die de uitwinning van den hoofdschuldenaar vordert, moet aan den schuldeischer de goederen van laatstgemelde aanwijzen, en de noodige penningen voorschieten om de uitwinning te bewerkstelligen.

Hij kan geene aanwijzing doen van goederen, waarover geschil in regten bestaat, noch van de zoodanige, welke voor de schuld zijn gehypothekeerd, en waarvan de schuldenaar niet meer in het bezit is, noch eindelijk van goederen gele-

gen buiten het burgerlijk regtsgebied, waaronder de hoofdschuldenaar woont.

1832. Wanneer de borg, overeenkomstig het voorgaande artikel, eene aanwijzing van goederen gedaan en de noodige penningen tot de uitwinning geschoten heeft, is de schuldeischer, ten beloope der aangewezen goederen, met opzigt tot den borg, verantwoordelijk voor het onvermogen van den hoofdschuldenaar, hetwelk bij gebreke van vervolgingen daarna ontstaan is.

1833. Wanneer verscheidene personen zich tot borgen hebben gesteld voor denzelfden schuldenaar en voor dezelfde schuld, is ieder van hen voor de geheele schuld verbonden.

1834. Niettemin kan elk hunner, zoo hij geen afstand heeft gedaan van het voorregt van schuldsplitsing, op de eerste geregtelijke aanspraak vorderen, dat de schuldeischer zijne schuldvordering alvorens verdeele, en die vermindere tot het aandeel van elken deugdelijk verbonden borg.

Indien, ten tijde dat een der borgen de schuldsplitsing heeft doen uitspreken, een of meer mede-borgen onvermogend zijn, is die borg, naar evenredigheid van zijn aandeel, gehouden voor de onvermogenden te voldoen; maar hij is niet aansprakelijk, indien hun onvermogen na de schuldsplitsing is opgekomen.

1835. Indien de schuldeischer zelf, en vrijwillig, zijne regtsvordering verdeeld heeft, kan hij tegen die schuldsplitsing niet weder opkomen, al waren zelfs eenige der borgen onvermogend, vóór den tijd dat hij de schuld verdeeld heeft.

DERDE AFDEELING.

Van de gevolgen van borgtogt tusschen den schuldenaar en den borg, en tusschen de borgen onderling.

Artikel 1836.

De borg, die betaald heeft, heeft zijn verhaal op den

hoofdschuldenaar, hetzij de borgtogt met of zonder zijn medeweten gesteld zij. Dit verhaal heeft plaats, zoo wel ten aanzien van de hoofdsom, als van de interessen en de kosten.

Ten aanzien dier kosten heeft de borg alleen zijn verhaal voor zoo verre hij tijdig aan den hoofdschuldenaar heeft kennis gegeven van de tegen hem gerigte vervolgingen.

De borg heeft ook verhaal tot vergoeding van kosten, schaden en interessen, indien daartoe gronden zijn.

1837. De borg, die de schuld betaald heeft, treedt van regtswege in al de regten, welke de schuldeischer tegen den schuldenaar gehad heeft.

1838. Indien verscheidene hoofdschuldenaars van dezelfde schuld ieder voor het geheel verbonden waren, heeft degene, die zich voor allen tot borg gesteld heeft, op een ieder hunner zijn verhaal tot terugvordering van al hetgeen hij betaald heeft.

1839. De borg, die eenmaal de schuld betaald heeft, heeft geen verhaal op den hoofdschuldenaar, die voor de tweede maal betaald heeft, indien hij dezen van de door hem gedane betaling geene kennis heeft gegeven; behoudens zijne actie tot terugvordering tegen den schuldeischer.

Indien de borg betaald heeft, zonder daartoe in regten te zijn aangesproken, en zonder den hoofdschuldenaar daarvan te hebben verwittigd, heeft hij op dezen geen verhaal, in geval die schuldenaar, op het oogenblik der betaling, gronden mogt hebben gehad om de schuld te doen vervallen verklaren, onverminderd de regtsvordering van den borg tot terugvordering tegen den schuldeischer.

1840. De borg kan, zelfs voor dat hij betaald heeft, den schuldenaar aanspreken om door hem schadeloos gesteld, of van zijne verbindtenis ontheven te worden;

1°. Indien hij tot betaling in regten vervolgd wordt;

2°. Indien de schuldenaar is verklaard in staat van faillissement of van kennelijk onvermogen;

3°. Indien de schuldenaar zich verbonden heeft om hem

binnen zekeren tijd het ontslag van zijn borgtogt te bezorgen;

4°. Indien de schuld opeischbaar is geworden door het verschijnen van den termijn, op welken zij betaalbaar was gesteld;

5°. Na verloop van tien jaren, indien de hoofdverbindtenis geen bepaalden vervaltijd heeft, ten ware de hoofdverbindtenis van dien aard zij, dat zij niet voor een bepaalden tijd kan vervallen, zoo als eene voogdij.

1841. Indien verscheidene personen zich tot borgen hebben gesteld voor denzelfden schuldenaar en ter zake van dezelfde schuld, heeft de borg, die de schuld voldaan heeft, in de gevallen bij n°. 1 en 2 van het vorige artikel voorzien, zijn verhaal op de overige borgen, ieder voor zijn aandeel.

De bepaling van het tweede lid van artikel 1293 is ten deze toepasselijk.

VIERDE AFDEELING.

Van het te niet gaan van borgtogt.

Artikel 1842.

De verbindtenis, uit borgtogt voortspruitende, gaat te niet door dezelfde oorzaken, waardoor de overige verbindtenissen eindigen.

1843. De schuldvermenging, welke plaats heeft tusschen den persoon van den hoofdschuldenaar en dien van den borg, wanneer de een erfgenaam wordt van den anderen, vernietigt geenszins de regtsvordering van den schuldeischer tegen dengene, die zich tot borg gesteld heeft van den borg.

1844. De borg kan zich tegen den schuldeischer van alle exceptiën bedienen, die aan den hoofdschuldenaar toekomen, en tot de schuld zelve behooren; maar hij kan geene excep-

tiën in het midden brengen, welke alleen den persoon van den schuldenaar betreffen.

1845. De borg is ontslagen, wanneer hij, door toedoen van den schuldeischer, niet meer treden kan in de regten, hypotheken en voorregten van dien schuldeischer.

1846. De vrijwillige aanneming van eenig onroerend of ander goed, door den schuldeischer in betaling der hoofdschuld gedaan, ontslaat den borg, al ware het ook dat het goed naderhand van den schuldeischer wierd uitgewonnen.

1847. Een eenvoudig uitstel van betaling, door den schuldeischer aan den hoofdschuldenaar toegestaan, ontslaat den borg niet; doch deze kan, in dat geval, den schuldenaar vervolgen, om hem tot betaling te noodzaken, of om hem het ontslag van zijn borgtogt te bezorgen.

ACHTTIENDE TITEL.

Van dading.

Artikel 1848.

Dading is eene overeenkomst, waarbij partijen, tegen overgave, belofte of terughouding eener zaak, een aanhangig geding ten einde brengen, of een te voeren geding voorkomen.

Deze overeenkomst is alleen van waarde, indien zij schriftelijk is aangegaan, al mogt zij ook eene zaak betreffen waaromtrent het bewijs door getuigen zoude kunnen worden toegelaten.

1849. Om eene dading te treffen, moet men de bevoegdheid hebben om over de onderwerpen, in de dading begrepen, te kunnen beschikken.

Voogden en curators kunnen geene dading treffen dan zich gedragende overeenkomstig de bepalingen van den vijftienden en zeventienden titel des eersten boeks van dit Wetboek.

De gemeenten en openbare instellingen kunnen geene da-

ding treffen, dan met in inachtneming der formaliteiten, voorgeschreven bij de wetten die haar betreffen.

1850. Men kan over de burgerlijke belangen, die uit een misdrijf ontstaan, dading treffen.

De dading belet geenszins de vervolging van het openbaar ministerie.

1851. Dadingen bepalen zich tot haar onderwerp; de daarbij gedane afstand van alle regten, actiën en vorderingen moet alleen verstaan worden, voor zoo verre die betrekking hebben tot het verschil, hetwelk tot de dading heeft aanleiding gegeven.

1852. Dadingen maken alleen een einde aan die verschillen, welke daarin begrepen zijn, hetzij partijen hare bedoeling in bijzondere of algemeene bewoordingen bevat hebben, hetzij men die bedoeling afleide als een noodzakelijk gevolg van hetgeen uitgedrukt is.

1853. Indien degene, die eene dading getroffen heeft, over een regt, hetwelk hem uit eigen hoofde toekwam, vervolgens een dergelijk regt van een ander verkrijgt, is hij, met betrekking tot het nieuw bekomen regt, aan de bevorens aangegane dading niet gebonden.

1854. Dadingen, door een der belanghebbenden aangegaan, verbinden de overige belanghebbenden niet, en kunnen door hen niet worden ingeroepen.

1855. Dadingen hebben tusschen de partijen kracht van regterlijk gewijsde in het hoogste ressort.

Men kan daartegen niet opkomen, hetzij uit hoofde van dwaling in het regt, hetzij uit hoofde van benadeeling.

1856. Niettemin kan eene dading vernietigd worden, wanneer er dwaling heeft plaats gehad omtrent den persoon, of omtrent het onderwerp van het geschil.

Zij kan vernietigd worden in al de gevallen, waarin bedrog of geweld heeft plaats gehad.

1857. Insgelijks kan men de vernietiging eener dading vragen, wanneer ze, ten gevolge eener dwaling in feiten, is

aangegaan ten aanzien van een titel die nietig was, behalve in het geval dat partijen uitdrukkelijk over die nietigheid eene dading gesloten hebben.

1858. Eene dading, aangegaan op grond van stukken die naderhand zijn bevonden valsch te zijn, is ten eenenmale nietig.

1859. Eene dading over een geschil, waaraan reeds een einde is gemaakt door een vonnis, hetwelk in kracht van gewijsde is gegaan, doch waarvan partijen, of eene van haar, geene kennis droegen, is nietig.

Indien het vonnis, waarvan partijen geene kennis droegen, aan eenig beroep onderhevig was, is de dading van waarde.

1860. Indien partijen, in het algemeen, eene dading hebben aangegaan over alle zaken, welke zij met elkander uitstaande hebben, leveren de bescheiden, die hun toen onbekend waren, doch naderhand ontdekt zijn, geen grond op tot vernietiging der dading, ten ware ze door toedoen van eene der partijen mogten zijn achtergehouden.

Maar de dading is nietig, indien ze alleen eene enkele zaak tot onderwerp had, waarop door de naderhand ontdekte bescheiden blijkt dat eene der partijen geen het minste regt had.

1861. Een misslag van berekening, bij eene dading begaan, moet hersteld worden.

VIERDE BOEK.

VAN BEWIJS EN VERJARING.

EERSTE TITEL.

Van bewijs in het algemeen.

Artikel 1862.

Een iegelijk, die beweert eenig regt te hebben, of zich op eenig feit tot staving van zijn regt, of tot tegenspraak van eens anders regt, beroept, moet het bestaan van dat regt, of van dat feit, bewijzen.

1863. De bewijsmiddelen bestaan in:

Schriftelijk bewijs;

Bewijs door getuigen;

Vermoedens;

Bekentenis;

Den eed.

TWEEDE TITEL.

Van schriftelijk bewijs.

Artikel 1864.

Schriftelijk bewijs geschiedt door authentieke, of door onderhandsche geschriften.

1865. Eene authentieke akte is de zoodanige, welke in den wettelijken vorm is verleden, door of ten overstaan van open-

bare ambtenaren, die daartoe bevoegd zijn ter plaatse alwaar zulks is geschied.

1866. Eene akte, welke, uit hoofde van onbevoegdheid of onbekwaamheid van den ambtenaar, of uit hoofde van een gebrek in den vorm, niet voor authentiek kan gehouden worden, heeft echter kracht van een onderhandsch geschrift, indien ze door partijen onderteekend is.

1867. Eene authentieke akte levert tusschen partijen en hare erfgenamen of regtverkrijgenden een volledig bewijs op van hetgeen daarin vermeld staat.

1868. Eene authentieke akte levert echter geen volledig bewijs op omtrent hetgeen daarin, als een bloot te kennen geven voorkomt, dan voor zoo verre het te kennen gegevene in een dadelijk verband staat met het onderwerp der akte.

Indien hetgeen daarbij als een bloot te kennen geven voorkomt, niet in een dadelijk verband staat met het onderwerp der akte, kan het alleen dienen tot begin van schriftelijk bewijs.

1869. Indien eene authentieke akte, van welken aard ook, van valschheid betigt wordt, kan hare uitvoering worden geschorst, overeenkomstig de bepalingen van het Reglement op de Burgerlijke Regtsvordering.

1870. Nadere overeenkomsten, aangegaan bij eene afzonderlijke akte, in strijd met de oorspronkelijke, leveren alleen bewijs op tusschen de partijen, die tot zoodanige akte zijn toegetreden, en hare erfgenamen of regthebbenden, doch zij kunnen niet tegen derden werken.

1871. Als onderhandsche geschriften worden aangemerkt: onderhands geteekende akten, brieven, registers, huiselijke papieren en andere schriften, welke zonder tusschenkomst van een openbaren ambtenaar zijn opgemaakt, of welke partijen, nadat haar daarvan voorlezing is gedaan, onderteekend hebben met een kruismerk, waarvan de echtheid door een openbaren ambtenaar is erkend.

1872. Een onderhandsch geschrift, hetwelk erkend is door dengene, tegen wien men zich daarop beroept, of hetwelk op eene wettige wijze voor erkend wordt gehouden, levert, ten aanzien van de onderteekenaars, en hunne erfgenamen en regtverkrijgenden, hetzelfde volledige bewijs op als eene authentieke akte, en de bepaling van artikel 1868 is op gelijke wijze daarop toepasselijk.

1873. Hij, tegen wien men zich op een onderhandsch geschrift beroept, is verpligt zijn schrift of zijne handteekening stellig te erkennen of te ontkennen; doch zijne erfgenamen of regtverkrijgenden kunnen volstaan met te verklaren, dat zij het niet erkennen als het schrift of de handteekening van dengene, wien zij vertegenwoordigen.

1874. In geval iemand zijn schrift of zijne handteekening ontkent, of indien zijne erfgenamen of regtverkrijgenden verklaren, die niet te erkennen, moet de regter bevelen, dat de echtheid daarvan geregtelijk onderzocht worde.

1875. Onderhandsche eenzijdige schuldverbindtenissen tot voldoening van gereed geld, of van eene zaak welke op eene bepaalde waarde kan worden gesteld, moeten geheel geschreven worden met de hand van dengene, die ze onderteekend heeft, of ten minste moet daaronder, behalve de handteekening, met de hand des onderteekenaars geschreven worden eene goedkeuring, houdende in voluitgeschreven letters de som, of de hoegrootheid, of de hoeveelheid der verschuldigde zaak.

Bij gebreke hiervan, kan de geteekende akte, indien de verbindtenis wordt ontkend, slechts als een begin van schriftelijk bewijs worden aangenomen.

De bepalingen van dit artikel zijn niet toepasselijk op zaken van koophandel.

1876. Indien de som, welke bij de akte zelve vermeld is, verschilt van die, welke bij de *goedkeuring* uitgedrukt staat, wordt de verbindtenis gerekend voor de minste som te zijn aangegaan, zelfs dan ook wanneer de akte en de goed-

keuring geheel en al door de hand van dengene, die zich verbonden heeft, geschreven zijn; tenzij men kunne bewijzen, in welk van beide gedeelten van het stuk de misslag heeft plaats gehad.

1877. Onderhandsche akten hebben, ten aanzien harer dagteekening, tegen derden geene kracht, dan van den dag dat ze door een openbaren ambtenaar zijn geboekt; of van den dag waarop degenen, of een van degenen, die ze onderteekend hebben overleden zijn; of van dien, waarop haar bestaan bewezen wordt bij akten, door openbare ambtenaren opgemaakt; of wel van den dag waarop de derde, tegen wien men zich van de akte bedient, haar bestaan schriftelijk heeft erkend.

1878. Registers en huiselijke papieren leveren geen bewijs op ten voordeele van dengene, die ze geschreven heeft; zij strekken tot bewijs tegen hem:

1°. In al de gevallen, waarin die stukken stellig melding maken van eene ontvangen betaling;

2°. Wanneer zij uitdrukkelijke melding maken, dat de aanteekening geschied is om een gebrek in den titel te verbeteren, ten behoeve van dengene, ten wiens voordeele zij eene verbindtenis aanduiden.

In alle andere gevallen, zal de regter daarop zoodanig acht slaan als hij zal vermeenen te behooren.

1879. Koopmansboeken leveren een bewijs op, tegen personen die geen handel drijven, ten aanzien der hoedanigheid en der hoeveelheid van de leveranciën, welke daarop gebragt zijn; mits het van elders bewezen zij, dat de koopman gewoon was aan de tegenpartij dergelijke leveringen op crediet te doen, dat de boeken overeenkomstig de bij het Wetboek van Koophandel voorgeschrevene formaliteiten gehouden zijn, en eindelijk, dat de koopman de echtheid zijner vordering onder eede bevestige.

Indien de koopman overleden is, moeten zijne erfgenamen

onder eede verklaren, dat zij te goeder trouw gelooven, dat de schuld bestaat en onvoldaan is.

Koopmansboeken, niet rigtig gehouden, kunnen echter tot bewijs strekken tegen den koopman.

1880. Aanteekeningen, door een schuldeischer gesteld op een titel, die altijd in zijn bezit is gebleven, verdienen geloof, alhoewel ze door hem noch onderteekend, noch gedagteekend zijn, wanneer het geschrevene strekt tot bevrijding van den schuldenaar.

Hetzelfde geldt omtrent aanteekeningen, welke de schuldeischer op het dubbel van eenen titel of op eene kwijting gesteld heeft, mits dit dubbel of deze kwijting in het bezit van den schuldenaar zij.

1881. De eigenaar van een titel kan daarvan, ten zijnen koste, de vernieuwing vorderen, indien het schrift wegens ouderdom of eenige andere reden onleesbaar wordt.

1882. Indien een titel gemeen is tusschen verscheidene personen, is ieder hunner bevoegd te vorderen, dat die op eene derde plaats in bewaring worde gebragt, en om daarvan ten zijnen koste een afschrift of uittreksel te laten maken.

1883. In elken stand van een regtsgeding kan eene partij van den regter verzoeken, dat hare tegenpartij bevolen worde om de stukken over te leggen, die aan beide partijen gemeen zijn, de zaak in geschil betreffen, en zich onder hare berusting bevinden.

1884. Kerfstokken, met hun dubbel overeenkomende, verdienen geloof tusschen degenen, die gewoon zijn om de leverancië̈n, welke zij in het klein doen of ontvangen, op dusdanige manier te bewijzen.

1885. De kracht van een schriftelijk bewijs is in de oorspronkelijke akte gelegen.

Wanneer de oorspronkelijke akte bestaat, verdienen de afschriften en de uittreksels alleen geloof, voor zoo verre die

overeenstemmen met het oorspronkelijke stuk, welks vertooning steeds kan gevorderd worden.

1886. Wanneer de oorspronkelijke titel niet meer aanwezig is, leveren de afschriften bewijs op, met inachtneming der navolgende bepalingen:

1°. De grossen of eerst uitgegeven afschriften leveren hetzelfde bewijs op als de oorspronkelijke akte; hetzelfde geldt omtrent afschriften, welke op regterlijk gezag, in tegenwoordigheid van partijen, of deze partijen behoorlijk opgeroepen zijnde, zijn opgemaakt, gelijk mede omtrent de zoodanige, welke opgemaakt zijn in tegenwoordigheid en met wederzijdsche goedkeuring van de partijen;

2°. De afschriften, welke zonder tusschenkomst van den regter, of buiten toestemming van partijen, en na de uitgifte der grossen of eerste afschriften, volgens de minuut van de akte gemaakt zijn, door den notaris voor wien de akte is verleden, of door een van zijne opvolgers, of door openbare ambtenaren, die, als zoodanig, de minuten in bewaring hebben en tot de uitgifte van afschriften bevoegd zijn, kunnen, in geval de oorspronkelijke akte verloren is geraakt, door den regter als volledig bewijs worden aangenomen;

3°. Wanneer de afschriften, die naar de minuut eener akte gemaakt zijn, niet vervaardigd zijn door den notaris voor wien die akte verleden is, of door een zijner opvolgers, of door openbare ambtenaren, die, als zoodanig, de minuten onder hunne berusting hebben, kunnen ze nimmer anders dan tot een begin van schriftelijk bewijs verstrekken;

4°. Authentieke afschriften van authentieke afschriften, of van onderhandsche akten, kunnen, naar omstandigheden, een begin van schriftelijk bewijs opleveren.

1887. De overschrijving van eene akte in de openbare

registers kan alleen tot een begin van bewijs door geschrift verstrekken.

1888. Akten van erkentenis ontslaan van de verpligting om den oorspronkelijken titel te vertoonen, mits daaruit genoegzaam van den inhoud des titels blijke.

1889. Eene akte, waarbij eene verbindtenis, tegen welke de wet eene vordering tot nietigverklaring of tenietdoening toelaat, bevestigd of bekrachtigd wordt, is alleen van waarde, indien zij melding maakt van den hoofdinhoud dezer verbindtenis, alsmede van de redenen, waarom de tenietdoening zoude kunnen gevraagd worden, en van het oogmerk om het gebrek, waarop die vordering zoude berusten, te verbeteren.

Bij gebreke van eene akte van bevestiging of bekrachtiging, is het voldoende, dat de verbindtenis vrijwillig is ten uitvoer gebragt na het tijdstip, waarop ze, op eene bestaanbare wijze, had kunnen bevestigd of bekrachtigd worden.

De bevestiging, bekrachtiging of vrijwillige nakoming eener verbindtenis, in den vorm en op het tijdstip, door de wet vereischt, gedaan, wordt gerekend voor een afstand der middelen en exceptiën, welke men anders tegen die akte zoude hebben kunnen in het midden brengen; onverminderd nogtans het regt van derden.

1890. Een schenker kan door geene akte van bevestiging de gebreken verhelpen eener schenking, die nietig in den vorm is; die schenking moet, om geldig te zijn, op nieuw in den wettigen vorm worden gebragt.

1891. De bevestiging, bekrachtiging of vrijwillige nakoming eener schenking, door de erfgenamen of regtverkrijgenden van den schenker, na zijn overlijden, gedaan, versteekt hen van de bevoegdheid om zich op eenig gebrek in den vorm te beroepen.

DERDE TITEL.

Van bewijs door getuigen.

Artikel 1892.

Het bewijs door getuigen wordt toegelaten in al de gevallen, waarin het niet door de wet wordt uitgesloten.

1893. Dit bewijs wordt niet toegelaten om het aanwezen aan te toonen van eenige akte of overeenkomst, welke, hetzij eene verbindtenis, hetzij eene ontheffing van schuld bevat, wanneer het onderwerp de som of de waarde van drie honderd gulden te boven gaat.

1894. Geen bewijs door getuigen wordt toegelaten nopens hetgeen tegen of boven den inhoud der schriftelijke akte gevorderd wordt, noch ook omtrent hetgeen men mogt beweren dat vóór, ten tijde, of na het opmaken van zoodanige akte zoude zijn gezegd, al mogt ook de som of waarde, waarover het geschil is, minder dan drie honderd gulden bedragen.

1895. De bepalingen der twee bovenstaande artikelen zijn geenszins op zaken van koophandel toepasselijk.

1896. De bepaling van artikel 1893 is van toepassing, wanneer bij de regtsvordering, buiten en behalve de hoofdsom, ook interessen gevorderd worden, welke, met de hoofdsom vereenigd, de som van drie honderd gulden te boven gaan.

1897. Die een eisch gedaan heeft, drie honderd gulden te boven gaande, kan niet meer tot het bewijs door getuigen worden toegelaten, al mogt hij ook zijne oorspronkelijke vordering tot die som verminderen.

1898. Het bewijs door getuigen wordt niet toegelaten in een geding, waarin minder dan drie honderd gulden geëischt wordt, wanneer de gevorderde som het overschot of een gedeelte uitmaakt van eene grootere inschuld, welke niet bij geschrifte bewezen is.

1899. De hierboven gestelde regelen lijden uitzondering, wanneer er een begin van bewijs door geschrift aanwezig is.

Men noemt aldus alle geschrevene akten, welke voortgekomen zijn van dengene, tegen wien de vordering gedaan wordt, of van dengene, dien hij vertegenwoordigt, en welke de daadzaak, waarop men zich beroept, waarschijnlijk maken.

1900. Dezelfde regelen lijden insgelijks uitzondering in al de gevallen, waarin het uit den aard der zaak niet mogelijk is geweest zich een schriftelijk bewijs te verschaffen.

Deze uitzondering is onder anderen toepasselijk:

1°. Op verbindtenissen, die uit kracht der wet, ten gevolge van 's menschen toedoen, geboren worden;

2°. Op bewaargevingen uit noodzaak, en op de zoodanige, welke gedaan zijn door reizigers in de herberg, waar zij hun intrek hebben genomen; alles naar mate van de hoedanigheid der personen, en naar gelang van de omstandigheden der zaak;

3°. Op verbindtenissen, welke bij onvoorziene toevallen, waarbij men geene schriftelijke akte heeft kunnen opmaken, aangegaan zijn;

4°. In geval de titel, welke tot schriftelijk bewijs dienen moest, door eene toevallige, onvoorziene en door overmagt te weeg gebragte gebeurtenis, is verloren geraakt.

1901. De verklaring van een enkelen getuige, zonder eenig ander middel van bewijs, verdient in regten geen geloof.

1902. Indien de afzonderlijke en op zich zelve staande getuigenissen van verscheidene personen, omtrent verschillende feiten, door haar zamenloop en verband strekken tot staving eener bepaalde daadzaak, wordt het aan het oordeel des regters overgelaten om aan die afzonderlijke getuigenissen zoodanige kracht toe te kennen, als de omstandigheden dit mogten vereischen.

1903. Iedere getuigenis moet met reden van wetenschap bekleed zijn.

Bijzondere meeningen of gissingen, bij redenering opgemaakt, zijn geene getuigenissen.

1904. In de beoordeeling der waarde van de getuigenis, moet de regter bijzonder acht geven op de onderlinge overeenkomst der getuigen, op de overeenstemming der getuigenissen met hetgeen van elders aangaande de zaak en het geding bekend is, op de beweegredenen, welke de getuigen kunnen hebben gehad om de zaak op deze of gene wijze voor te dragen, op de levenswijze, de zeden en den stand der getuigen, en, in het algemeen, op alles wat op hunne meerdere of mindere geloofwaardigheid invloed zoude kunnen hebben.

1905. Alle personen, bekwaam om getuigen te zijn, zijn verpligt getuigenis in regten af te leggen.

Niettemin kunnen zich van het afleggen van getuigenis verschoonen:

1°. Die aan eene der partijen in de zijdlinie bestaan, in den tweeden graad van bloedverwantschap of zwagerschap;

2°. Die den echtgenoot van eene der partijen bestaan, in de regte linie onbeperkt, en in de zijdlinie in den tweeden graad;

3°. Al degenen, die, uit hoofde van hun stand, beroep of wettige betrekking, tot geheimhouding verpligt zijn, doch alleen en bij uitsluiting nopens hetgeen, waarvan de wetenschap aan hen als zoodanig is toevertrouwd.

1906. Als onbekwaam om getuigen te zijn worden beschouwd, en mogen niet worden gehoord, de bloed- en aanverwanten van eene der partijen in de regte linie, en de echtgenoot, zelfs na eene echtscheiding.

1907. De getuigen moeten, volgens de wijze hunner godsdienstige gezindheid, zweren, of beloven, dat zij de waarheid zullen zeggen.

1908. Zij die den vollen ouderdom van vijftien jaren niet

hebben bereikt, zij die ter zake van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij zijn onder curatele gesteld, of hangende het geding, op bevel des regters, zich bij voorraad in verzekerde bewaring bevinden, kunnen niet als getuigen worden toegelaten.

Het staat echter aan den regter vrij om zoodanige minderjarigen, of ook onder curatele gestelden, die bij tusschenpoozen het genot hunner verstandelijke vermogens bezitten, zonder eeds-aflegging te hooren, doch hunne verklaringen zullen alleen als toelichting mogen worden aangemerkt.

De regter zal alzoo geen geloof mogen slaan op hetgeen die onbevoegde personen verklaren te hebben gehoord, gezien, bijgewoond en ondervonden, al ware zulks met redenen van wetenschap bekleed, maar hunne verklaringen alleen doen strekken om bekend te worden met, en op het spoor te geraken van daadzaken, welke door de gewone middelen nader kunnen worden bewezen.

1909. Als getuigen kunnen gewraakt worden:

1°. Die in de zijdlinie bloed- of aanverwant is van eene der partijen, tot den vierden graad ingesloten;

2°. De aanverwant van den echtgenoot van eene der partijen, in de regte linie onbeperkt, en in de zijdlinie tot den vierden graad ingesloten;

3°. De vermoedelijke erfgenaam, de begiftigde, de dienstboden of bedienden van eene der partijen, of hij die een dadelijk of zijdelingsch belang bij het geding heeft;

4°. Die tot doodstraf, dwangarbeid, bannissement, het zwaaijen van het zwaard over het hoofd, geesseling, brandmerk, tepronkstelling, gevangenis langer dan vijf jaren, den kruiwagen of het kielhalen, of zelfs ter zake van diefstal, opligting, valschheid of misbruik van vertrouwen, tot eene mindere straf is veroordeeld.

1910. Nogtans zullen bloed- en aanverwanten, en dienstboden of bedienden, in twistgedingen betrekkelijk tot

den burgerlijken staat der partijen, als zoodanig noch onbevoegd zijn, noch kunnen gewraakt worden.

VIERDE TITEL.

Van vermoedens.

Artikel 1911.

Vermoedens zijn gevolgtrekkingen, welke de wet of de regter uit eene bekende tot eene onbekende daadzaak afleidt.

Zij zijn van tweederlei aard:

Wettelijke; en

De zoodanige, welke niet op de wet zelve zijn gegrond.

1912. Wettelijke vermoedens zijn de zoodanige, welke, uit krachte eener bijzondere wetsbepaling, met zekere handelingen of met zekere daadzaken verbonden zijn.

Van dien aard zijn onder anderen:

1°. De handelingen, welke de wet nietig verklaart, omdat zij, door haren aard en hare hoedanigheid alleen, vermoed worden gepleegd te zijn om eene wetsbepaling te ontduiken;

2°. De gevallen waarin de wet verklaart, dat de eigendom, of de bevrijding van schuld, uit zekere bepaalde omstandigheden wordt afgeleid;

3°. Het gezag, hetwelk de wet aan een regterlijk gewijsde toekent;

4°. De kracht, welke de wet aan de bekentenis van eene der partijen of aan den eed toekent.

1913. Het gezag van een regterlijk gewijsde strekt zich niet verder uit dan tot het onderwerp van het vonnis.

Om dat gezag te kunnen inroepen, wordt vereischt dat de zaak, welke gevorderd wordt, dezelfde zij; dat de eisch op dezelfde oorzaak beruste, en door en tegen dezelfde partijen in dezelfde betrekking gedaan zij.

1914. Een arrest of vonnis in kracht van regterlijk gewijsde gegaan, waarbij iemand uit hoofde van misdrijf tot straf is verwezen, zal in een burgerlijk geschil als een bewijs der gepleegde daad worden aangenomen, behoudens tegenbewijs.

1915. Indien iemand van een aan hem ten laste gelegd misdrijf is vrijgesproken, kan die vrijspraak bij den burgerlijken regter niet worden ingeroepen om een eisch tot schadevergoeding af te weren.

1916. Vonnissen betrekkelijk den staat van personen, gewezen tegen dengene, die wettiglijk bevoegd was om den eisch tegen te spreken, zijn van kracht tegen elk en een iegelijk.

1917. Een wettelijk vermoeden ontslaat dengenen, in wiens voordeel het bestaat, van alle verdere bewijzen.

Geen bewijs wordt tegen een wettelijk vermoeden toegelaten, in geval de wet, op grond van dit vermoeden, zekere bepaalde handelingen nietig verklaart, of den regts-ingang weigert; tenzij de wet zelve het tegenbewijs mogt hebben vrijgelaten, en onverminderd hetgeen omtrent den geregtelijken eed en de geregtelijke bekentenis vastgesteld is.

1918. Vermoedens, welke niet op de wet zelve gegrond zijn, worden overgelaten aan het oordeel en aan de voorzigtigheid van den regter, die echter op geene andere letten mag, dan op die, welke gewigtig, naauwkeurig, bepaald en met elkander in overeenstemming zijn. Zoodanige vermoedens kunnen alleen in aanmerking komen in de gevallen, waarin de wet het bewijs door getuigen toelaat, en ook bijaldien, uit hoofde van kwade trouw of bedrog, tegen eene handeling of akte wordt opgekomen.

VIJFDE TITEL.

Van bekentenis

Artikel 1919.

De bekentenis, welke aan eene partij wordt tegengeworpen, is, of geregtelijk, of buiten regten afgelegd.

1920. Eene bekentenis mag niet gesplitst worden ten nadeele van dengene, die ze heeft afgelegd.

Het staat echter aan den regter vrij om de bekentenis te splitsen, indien de schuldenaar daarbij, tot zijne bevrijding, daadzaken heeft aangevoerd, welker valschheid wordt bewezen.

1921. De geregtelijke bekentenis levert een volledig bewijs op tegen dengene, die ze, hetzij in persoon, hetzij bij een bijzonderen daartoe gevolmagtigde, heeft afgelegd.

1922. De geregtelijke bekentenis kan niet herroepen worden, ten ware bewezen wierd, dat ze een gevolg is geweest van eene dwaling omtrent daadzaken.

Onder voorwendsel van eene dwaling omtrent het regt, kan ze niet herroepen worden.

1923. Eene mondelinge bekentenis, buiten regten gedaan, kan niet worden ingeroepen, dan in de gevallen, waarin het bewijs door getuigen is toegelaten.

1924. In het geval, bij het slot van het vorige artikel voorzien, blijft het aan des regters oordeel overgelaten, welke kracht aan eene mondelinge bekentenis, buiten regten gedaan, moet worden toegekend.

ZESDE TITEL.

Van den geregtelijken eed.

Artikel 1925.

De geregtelijke eed is van tweederlei aard:

1°. Die, welke door de eene partij aan de andere wordt

opgedragen om de beslissing der zaak daarvan te doen afhangen: deze wordt genaamd *beslissende eed;*

2°. Die, welke door den regter, ambtshalve, aan eene der beide partijen wordt opgelegd.

1926. De beslissende eed kan worden opgedragen omtrent alle geschillen, van welken aard ook, behalve degenen, waarover partijen geene dading zouden mogen treffen, of waarin hare bekentenis niet zoude kunnen worden in aanmerking genomen.

Hij kan in elken stand van het regtsgeding worden opgedragen, zelfs dan wanneer geen ander middel hoegenaamd aanwezig is om de vordering of de exceptie, ten aanzien van welke de eed gevorderd wordt, te bewijzen.

1927. Die eed kan alleen worden opgedragen omtrent eene daadzaak, welke persoonlijk zoude zijn verrigt door dengene, aan wiens eed de beslissing wordt overgelaten.

1928. Hij, die weigert een hem opgedragen eed af te leggen of terug te wijzen, of ook hij, die een door hem opgedragen, doch aan hem terug gewezen eed, weigert af te leggen, moet in zijne vordering of exceptie in het ongelijk worden gesteld.

1929. Indien de daad, omtrent welke de eed wordt opgedragen, niet is de daad van beide partijen, maar alleen van degene, aan welker eed de beslissing wordt overgelaten, mag de eed niet worden terug gewezen.

1930. Geen eed kan opgedragen, terug gewezen of aangenomen worden dan door de partij zelve, of door eenen daartoe bijzonder gevolmagtigden persoon.

1931. Die den eed heeft opgedragen of terug gewezen, kan die daad niet weder intrekken, indien de wederpartij zich bereid heeft verklaard dien eed af te leggen.

1932. Wanneer hij, aan wien de beslissende eed is opgedragen, of hij, aan wiens eed de beslissing is terug gewezen,

den eed heeft afgelegd, is de tegenpartij niet ontvankelijk om de valschheid daarvan te beweren.

1933. De afgelegde eed levert geen bewijs op, dan alleen ten voordeele of ten nadeele van dengene, die hem opgedragen of terug gewezen heeft, en van zijne erfgenamen of regthebbenden.

1934. Niettemin wordt een schuldenaar, aan wien de eed door een der hoofdelijke schuldeischers is opgedragen, en die hem heeft afgelegd, daardoor niet verder bevrijd dan voor het aandeel van dien schuldeischer.

De eed, door den hoofdschuldenaar afgelegd, bevrijdt de borgen.

1935. De eed, door een der hoofdschuldenaren afgelegd, strekt ten voordeele der mede-schuldenaren, en die, welke door den borg is afgelegd, strekt ten voordeele van den hoofdschuldenaar, indien namelijk, in deze beide gevallen, de eed is opgedragen of terug gewezen geworden omtrent de schuld zelve, en niet omtrent het hoofdelijke der verbindtenis, of het bestaan van den borgtogt.

1936. De regter kan ambtshalve aan eene der partijen den eed opleggen, hetzij om daarvan de beslissing der zaak te doen afhangen, hetzij om daardoor een toe te wijzen bedrag te bepalen.

1937. Hij kan dat alleen doen in de twee volgende gevallen:

1°. Indien de vordering of exceptie niet volledig bewezen is;

2°. Indien ze ook niet geheel van bewijs ontbloot is.

1938. De eed omtrent de waarde der gevorderde zaak kan door den regter aan den eischer niet worden opgelegd, dan wanneer het onmogelijk is om die waarde op eene andere wijze te bepalen.

Zelfs moet de regter, in dat geval, de som bepalen, tot welker beloop de eischer op zijn eed zal geloofd worden.

1939. De eed, door den regter aan eene der partijen

opgelegd, kan door deze niet aan de wederpartij worden terug gewezen.

1940. De eed moet worden afgelegd voor den regter die van het regtsgeding kennis neemt.

Indien een wettig beletsel dit onuitvoerlijk maakt, kan het regterlijk collegie tot het afnemen van den eed een zijner leden magtigen, die zich alsdan naar de woning of het verblijf zal begeven van hem, die den eed afleggen moet.

Indien, in dat geval, die woning of dat verblijf te ver mogt zijn verwijderd, of buiten het regtsgebied van het regterlijk collegie gelegen, kan het afnemen van den eed worden opgedragen aan den regter der woonplaats of des verblijfs van dengene, die tot de eeds-aflegging verpligt is.

1941. De eed moet persoonlijk worden afgelegd.

Om gewigtige redenen is het den regter geoorloofd aan eene partij toe te staan om den eed door een bijzonderen, bij authentieke akte, daartoe gemagtigde te doen afleggen.

De volmagt moet, in zoodanig geval, den af te leggen eed omstandig en naauwkeurig inhouden.

Geen eed mag worden afgenomen, dan in tegenwoordigheid der wederpartij, of deze daartoe behoorlijk zijnde opgeroepen.

ZEVENDE TITEL.

Van verjaring.

EERSTE AFDEELING.

Van verjaring in het algemeen.

Artikel 1942.

Verjaring is een middel om, door het verloop van een zekeren bepaalden tijd, en onder de voorwaarden bij de wet bepaald, iets te verkrijgen of van eene verbindtenis bevrijd te worden.

1943. Men kan vooraf geen afstand doen van de verjaring, maar men kan wel afstand doen van eene verjaring, welke reeds verkregen is.

1944. De afstand van verjaring geschiedt uitdrukkelijk, of stilzwijgend. De stilzwijgende afstand wordt afgeleid uit eene daad, welke doet veronderstellen, dat men zijn verkregen regt heeft laten varen.

1945. Hij, die niet mag vervreemden, mag geen afstand doen van eene verkregen verjaring.

1946. De regter mag niet ambtshalve het middel van verjaring toepassen.

1947. In elken staat van het geding mag men zich op verjaring beroepen, zelfs in hooger beroep.

1948. Schuldeischers of andere belanghebbenden kunnen opkomen tegen den afstand van verjaring, door den schuldenaar gedaan ter bedriegelijke verkorting hunner regten.

1949. Men kan niet door verjaring den eigendom verkrijgen van zaken, die buiten den handel zijn.

1950. De staat, de gemeenten en openbare gestichten zijn aan dezelfde verjaringen onderworpen als bijzondere personen, en kunnen daarvan op gelijke wijze gebruik maken.

1951. Om door middel van verjaring den eigendom eener zaak te verkrijgen, wordt vereischt een voortdurend en onafgebroken, ongestoord, openbaar en niet dubbelzinnig bezit, als eigenaar.

1952. Daden van geweld, van willekeur, of van eenvoudig gedoogen, kunnen geen bezit te weeg brengen, dat de kracht heeft om eene verjaring te doen geboren worden.

1953. De tegenwoordige bezitter, die bewijst van ouds bezeten te hebben, wordt verondersteld mede het bezit te hebben gehad gedurende den tijd, die tusschen beide verloopen is; onverminderd het tegenbewijs.

1954. Om den tot verjaring vereischten tijd te vervullen, kan men bij zijn eigen bezit dat van den vorigen bezitter,

van wien men de zaak verkregen heeft, voegen, op welke wijze men dezen ook zij opgevolgd, hetzij onder een algemeenen of bijzonderen titel, hetzij om niet, hetzij onder een bezwarenden titel.

1955. Zij die voor een ander bezitten, en hunne erfgenamen, kunnen nimmer iets door verjaring verkrijgen, al ware het bezit onheugelijk.

Alzoo kunnen een huurder, bewaarder, vruchtgebruiker, en alle anderen, die het goed van den eigenaar ter bede onder zich hebben, dat goed niet door verjaring verkrijgen.

1956. De personen, bij het voorgaande artikel vermeld, kunnen den eigendom door verjaring verkrijgen, indien de titel van hun bezit veranderd is, hetzij uit eene oorzaak die van een derde afkomt, hetzij door hunne tegenspraak tegen het regt van den eigenaar.

1957. Zij, aan wien de huurders, bewaarders en andere bezitters ter bede het goed hebben overgedragen, bij een titel tot overgang van eigendom geschikt, kunnen dat goed door verjaring verkrijgen.

1958. De verjaring wordt gerekend bij dagen, en niet bij uren.

Zij is verkregen, wanneer de laatste dag van den vereischten tijd verloopen is.

TWEEDE AFDEELING.

Van de verjaring beschouwd als een middel om iets te verkrijgen.

Artikel 1959.

Die te goeder trouw, en uit kracht van een wettigen titel, een onroerend goed, eene rente of eenige andere, aan toonder niet betaalbare, inschuld verkrijgt, bekomt daarvan

den eigendom, bij wege van verjaring, door een bezit van twintig jaren.

Die te goeder trouw het bezit heeft gedurende dertig jaren, verkrijgt den eigendom, zonder dat hij kan worden genoodzaakt zijn titel te toonen.

1960. Een regtstitel, die nietig is uit hoofde van een gebrek in den vorm, kan niet tot grondslag eener twintigjarige verjaring verstrekken.

1961. Het is voldoende dat op het oogenblik der verkrijging de goede trouw bestond.

DERDE AFDEELING.

Van de verjaring beschouwd als een middel om van eene verpligting bevrijd te worden.

Artikel 1962.

Alle regtsvorderingen, zoo wel zakelijke als persoonlijke, verjaren door dertig jaren, zonder dat hij, die zich op de verjaring beroept, verpligt zij eenigen titel aan te toonen, of dat men hem eenige exceptie, uit zijne kwade trouw ontleend, kunne tegenwerpen.

1963. De regtsvordering van meesters en onderwijzers in kunsten en wetenschappen, wegens de lessen, welke zij bij de maand, of voor korter tijd geven;

Die van herbergiers en tafelhouders, wegens het verschaffen van woning en kost;

Die van arbeiders en handwerkslieden, wegens hun loon;

Verjaren door verloop van één jaar.

1964. De regtsvordering der artsen, heelmeesters en apothekers, wegens hunne bezoeken, heelkundige diensten en geneesmiddelen;

Die van deurwaarders, wegens hun loon voor het betee-

kenen van akten en het ten uitvoer brengen van de hun opgedragen werkzaamheden;

Die der kostschoolhouders, wegens het kost- en schoolgeld voor hunne leerlingen, en van andere meesters, voor het loon van hun onderwijs;

Die der dienstboden, wegens de betaling van hun loon;

Verjaren door verloop van twee jaren.

1965. De regtsvordering der advokaten tot de betaling hunner verdiensten, die der procureurs tot de betaling van hunne voorschotten en loon, verjaren door verloop van twee jaren, te rekenen van den dag dat het geding is uitgewezen, of dat de partijen eene schikking hebben getroffen, of de volmagt op die procureurs is ingetrokken.

Ten aanzien van onafgedane zaken, kunnen zij geene voldoening vorderen van voorschotten en verdiensten, die meer dan tien jaren mogten ten achteren zijn.

De regtsvordering der notarissen tot betaling hunner voorschotten en loon, verjaart insgelijks door verloop van twee jaren, te rekenen van den dag waarop de akten zijn verleden.

1966. De regtsvorderingen:

Van timmerlieden, metselaars en andere werkbazen, tot betaling hunner leveranciën en loonen;

Van kooplieden, voor de koopwaren, aan bijzondere, geene handeldrijvende personen, of aan kooplieden die denzelfden handel niet drijven, geleverd;

Verjaren door verloop van vijf jaren.

1967. De verjaring, in de vier voorgaande artikelen vermeld, heeft plaats, ofschoon men met het doen van leveranciën, diensten en arbeid zij voortgegaan.

Ze houdt alleen dan op te loopen, wanneer een schriftelijke schuldbekentenis opgemaakt, of de verjaring, volgens de artikelen 1974 en 1975, gestuit is.

1968. Niettemin kunnen degenen, aan wie de verjaring, bij de artikelen 1963, 1964, 1965 en 1966 vermeld, wordt

tegengeworpen, van hen, die zich daarvan bedienen, den eed vorderen, dat de schuld werkelijk is betaald geworden.

De eed kan opgelegd worden aan de weduwen en de erfgenamen, of aan de voogden van laatstgemelden, indien zij minderjarig zijn, ten einde te verklaren, dat zij niet weten dat de zaak verschuldigd is.

1969. De regters en procureurs zijn niet meer aansprakelijk wegens de afgifte der stukken na verloop van vijf jaren, na de uitwijzing der gedingen.

Insgelijks zijn de deurwaarders ontheven van alle aansprakelijkheid dienaangaande na verloop van twee jaren, te rekenen sedert het uitvoeren van den last, of het beteekenen der akten, waarmede zij belast waren.

1970. De interessen van altijddurende renten of van lijfrenten;

Die van jaarwedden, tot onderhoud verstrekkende;

De huurprijzen van huizen en van landgoederen;

De interessen van geleende geldsommen, en, in het algemeen, al hetgeen betaalbaar is bij het jaar, of bij kortere vastgestelde termijnen;

Verjaren na verloop van vijf jaren.

1971. De verjaringen, waarvan in artikel 1963 en volgende van deze afdeeling gehandeld wordt, loopen tegen de minderjarigen, en tegen degenen die onder curatele staan; behoudens hun verhaal op hunne voogden of curators.

1972. Met betrekking tot roerende goederen, die noch in renten bestaan, noch in inschulden die op naam zijn gesteld, geldt het bezit als volkomen titel.

VIERDE AFDEELING.

Van de oorzaken, die de verjaring stuiten.

Artikel 1973.

De verjaring is gestuit, wanneer de bezitter gedurende meer

dan een jaar van het genot der zaak beroofd is, hetzij door den vorigen eigenaar, hetzij zelfs door een derde.

1974. Zij wordt mede gestuit door aanmaning, dagvaarding en elke daad van regtsvervolging, alle in den vereischten vorm beteekend door een daartoe bevoegden ambtenaar, uit naam van den regthebbende aan dengene, dien men beletten wil de verjaring te verkrijgen.

1975. Ook de dagvaarding voor eenen onbevoegden regter stuit de verjaring.

1976. Verjaring is echter niet gestuit, indien hetzij de aanmaning of dagvaarding wordt ingetrokken of nietig verklaard, hetzij de aanlegger van zijn eisch afstand doet, of de eisch wordt ontzegd; hetzij de aanleg, uit hoofde van het tijdsverloop, is vervallen verklaard.

1977. De erkentenis, door woorden of door daden, van het regt van dengene, tegen wien de verjaring loopt, door den bezitter of den schuldenaar gedaan, stuit almede de verjaring.

1978. De beteekening, overeenkomstig artikel 1974 aan een der hoofdelijke schuldenaars gedaan, of diens erkentenis, stuit de verjaring tegen al de overige, zelfs tegen hunne erfgenamen.

De beteekening, aan een der erfgenamen van een hoofdelijken schuldenaar gedaan, of de erkentenis van dien erfgenaam, stuit de verjaring niet ten aanzien van de overige mede-erfgenamen, zelfs niet in het geval van eene hypothecaire schuld; ten ware de verbindtenis ondeelbaar mogt zijn.

Door deze beteekening of erkentenis wordt de verjaring ten aanzien van de andere mede-schuldenaren niet verder gestuit, dan voor zoo veel het aandeel van dien erfgenaam betreft.

Om de verjaring der geheele schuld ten aanzien van de andere mede-schuldenaren te stuiten, wordt vereischt eene beteekening aan al de erfgenamen van den overleden schuldenaar, of eene erkentenis door al die erfgenamen gedaan.

1979. De beteekening aan den hoofdschuldenaar gedaan, of zijne erkentenis, stuit de verjaring tegen den borg.

1980. De stuiting der verjaring door een der hoofdelijke schuldeischers geldt voor alle hoofdelijke mede-schuldeischers.

VIJFDE AFDEELING.

Van de oorzaken, die den loop der verjaring schorsen.

Artikel 1981.

De verjaring loopt tegen alle personen, behalve diegenen te wier behoeve de wet eene uitzondering maakt.

1982. Verjaring kan niet beginnen noch voortgaan tegen minderjarigen, en tegen degenen die onder curatele gesteld zijn, uitgezonderd in de gevallen bij de wet bepaald.

1983. Verjaring heeft geen plaats tusschen echtgenooten.

1984. Verjaring loopt niet tegen eene vrouw gedurende haar huwelijk:

1°. In geval de regtsvordering der vrouw niet zoude kunnen vervolgd worden, dan na het doen eener keus omtrent de aanvaarding of den afstand der gemeenschap;

2°. In geval de man, het eigen goed der vrouw zonder hare toestemming verkocht hebbende, den verkoop moet vrijwaren, en in alle andere gevallen waarin de actie van de vrouw op den man zoude terug komen.

1985. Verjaring loopt niet:

Met betrekking tot eene inschuld, welke van eene voorwaarde afhangt, zoo lang die voorwaarde niet vervuld is;

Met betrekking tot een regtsgeding tot vrijwaring, zoo lang de uitwinning geen plaats heeft gehad;

Met betrekking tot eene inschuld, welke op een bepaalden dag vervalt, zoo lang die dag niet verschenen is.

1986. Verjaring loopt niet tegen een erfgenaam, die

eene nalatenschap onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaard heeft, ten opzigte zijner inschulden ten laste dier nalatenschap.

Verjaring loopt tegen eene onbeheerde nalatenschap, ofschoon van geen curator voorzien.

1987. Zij loopt insgelijks gedurende den tijd dat de erfgenaam zich beraadt.

ALGEMEENE BEPALING.

1988. De verjaringen, welke reeds vóór de afkondiging van dit Wetboek een aanvang genomen hebben, zullen overeenkomstig de vroegere verordeningen worden geregeld.

Niettemin zullen de verjaringen, welke op het voornoemde tijdstip begonnen waren, doch tot welker vervulling volgens de vroegere verordeningen, nog meer dan dertig jaren, te rekenen van de gemelde afkondiging, gevorderd werden, door den nu ingevoerden termijn van dertig jaren afloopen.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

De Commissie, benoemd bij Koninklijk besluit van den 27sten September 1852, n°. 46, heeft reeds de gelegenheid gehad haar gevoelen te doen kennen over den aard en den omvang van den arbeid, haar opgedragen. Bij de Memorie van Toelichting namelijk tot het Reglement op de zamenstelling der regterlijke magt in de Nederlandsche West-Indische koloniën, merkte zij op, dat in de omschrijving van den lastbrief der Commissie het denkbeeld lag opgesloten, om de tegenwoordig in Nederland vigerende wetgeving op den voorgrond te plaatsen bij het ontwerpen der West-Indische wetgeving, en zij leidde daaruit de gevolgtrekking af, dat de Commissie, bij haren arbeid, alleen de wenschelijkheid moest aannemen van zoodanige wijzigingen, als door den bijzonderen aard der bedoelde koloniën gevorderd werden, of die, zonder te grijpen in het stelsel van den Nederlandschen wetgever, naar het vrij algemeen oordeel der deskundigen, als verbeteringen te beschouwen waren.

Uit dit oogpunt wenscht zij dan ook het Burgerlijk Wetboek, gelijk dit, naar haar inzien, in de West-Indische koloniën zou kunnen ingevoerd worden, beschouwd te hebben. Doet men dit, zoo zullen hare voorstellen bijna altijd, zonder eenige nadere toelichting, duidelijk genoeg zijn, en zal men dadelijk kunnen zien of de veranderingen toe te schrijven zijn aan de bijzondere plaatselijke omstandigheden, dan wel of ze zijn verbeteringen, hetzij van misstellingen of onjuiste

en minder gepaste uitdrukkingen, hetzij van algemeen erkende gebreken.

Ten aanzien van den vorm waarin zij de vruchten van haar onderzoek zoude doen kennen, heeft zij het, na rijp overleg, raadzaam geacht, aanteekeningen te maken op het Nederlandsche Burgerlijk Wetboek, ten gevolge waarvan dit Wetboek op de West-Indische koloniën zoude kunnen worden toegepast, en waardoor alzoo ook van zelf zal blijken, in welke punten zij vermeent te moeten afwijken van het Ontwerp, hetwelk haar ter beoordeeling is overgelegd. Op deze wijze gelooft de Commissie aan haar werk de meest praktische en nuttige rigting gegeven te hebben. Zij is verder van oordeel, dat de aan te brengen wijzigingen niet afzonderlijk zullen moeten worden afgekondigd, maar dat het wenschelijk is om, als de Regering haar gevoelen omtrent de voorstellen der Commissie zal hebben gevestigd, het gansche Burgerlijk Wetboek voor de West-Indische koloniën tot één geheel gebragt in te voeren. Daardoor zal mogelijke verwarring voorgekomen en duidelijkheid in eene hooge mate bevorderd worden.

Bij haren arbeid heeft de Commissie steeds geraadpleegd de officiële uitgave, welke in 1837 ter Algemeene Landsdrukkerij het licht heeft gezien. Zij moet intusschen, ter voorkoming van vergissing, opmerken, dat al de exemplaren dier officiële uitgave niet volkomen gelijkluidend zijn. Het schijnt, dat men zeer spoedig na het bekend worden dier uitgave eenige zinstorende feilen ontdekt heeft, die volstrekt verbetering behoefden, en dat men zich toen gehaast heeft, om sommige bladzijden van die exemplaren, welke nog niet onder het publiek waren verspreid, door andere, waarop de feilen niet voorkwamen, te doen vervangen. Het kan alzoo gebeuren, dat iemand, eene aanteekening der Commissie met de voor hem liggende officiële uitgaven van het Wetboek vergelijkende, de aangewezen feil reeds hersteld ziet. Hij

bedenke, in dat geval, dat de aanteekening geschreven is voor zoodanig een, die geen verbeterd exemplaar bezit. Overigens heeft de Commissie, om onvolledigheid zoo veel mogelijk te vermijden, hare aanteekeningen vervaardigd met het oog op een exemplaar der officiële uitgave, waarin, naar zij gelooft, nog geene fouten waren hersteld.

Op onderscheidene plaatsen van het Burgerlijk Wetboek wordt naar andere bepalingen uit hetzelfde Wetboek verwezen. In de aanteekeningen geschiedde zulks bij de artikelen 29, 60, 98; bij de twee nieuwe artikelen op artikel 104 volgende; bij de artikelen 121, 129, 180, 370, 371, 381; bij het nieuwe artikel op artikel 397 volgende; bij de artikelen 437, 448, 458, 459, 461, 469, 481, 485, 499, 506, 518, 552, 629; bij het nieuwe artikel volgende op artikel 841; bij artikel 885; bij het nieuwe artikel volgende op artikel 941; eindelijk bij de artikelen 941, 989, 991, 1128, 1193, 1490, 1716 en 1831. De artikelen, waarnaar verwezen wordt, konden aldaar niet aangehaald worden, omdat eerst bij het tot één geheel brengen van het nieuwe Wetboek, het getal kan worden aangewezen, waardoor elk artikel zal te onderscheiden zijn. Om echter dadelijk te doen zien, welke bepalingen door de verwijzing zijn bedoeld, heeft de Commissie telkens ter zijde aangeteekend door welk getal die bepalingen in het Nederlandsche Burgerlijk Wetboek zijn aangeduid. De noodzakelijke invulling zal hierdoor later zeer gemakkelijk zijn.

Er wordt in de aanteekeningen somtijds gesproken van ingezetenen, en niet zelden vindt men er ook gewag gemaakt van de regterlijke collegiën en van hunne bevoegdheid. In het eerste geval heeft de Commissie op het oog gehad de bepalingen, welke omtrent de onderscheidene bestanddeelen der bevolking onzer West-Indische koloniën voorkomen in het ontwerp-Reglement op het Beleid der Regering, dat zij, onder dagteekening van den 19den April 1853 aan den heer

Minister van Koloniën inzond, en in het andere geval ging zij uit van het denkbeeld, dat het, onder dagteekening van den 14den November 1853 ingezonden, en door haar ontworpen Reglement op de zamenstelling der regterlijke magt, kracht van wet had erlangd.

Eindelijk dient nog te worden vermeld, dat de voorstellen der Commissie, zoo als bij een werk van dezen omvang van zelf spreekt, niet altijd het eenparig gevoelen van de leden uitdrukten, en dus alleen kunnen beschouwd worden als bij meerderheid van stemmen te zijn vastgesteld.

Na deze algemeene opmerkingen meent de Commissie nog de aandacht te moeten vestigen op de volgende punten:

I. Van slaven en van hunnen regtstoestand zal in het Burgerlijk Wetboek, zoo dit overeenkomstig de voorstellen van de Commissie wordt ingerigt, niet gesproken worden. De wenschelijkheid van bepalingen omtrent dien toestand kan wel niet worden ontkend, maar het kwam der Commissie beter voor, dat die in eene speciale verordening dan wel in het Burgerlijk Wetboek worden opgenomen. Met het oog toch op de waarschijnlijkheid van emancipatie, zouden die bepalingen van louter tijdelijken aard zijn, terwijl het Burgerlijk Wetboek bestemd is om bij voortduring de regten en verpligtingen van de bevolking der West-Indische koloniën, ten aanzien van het burgerlijk regt, te regelen. Hierbij komt, dat dit onderwerp behoort tot den werkkring der Staatscommissie, die bij Koninklijk besluit van 29 November 1853, n°. 66, werd ingesteld, ten einde te onderzoeken, welke maatregelen, met het oog op den tegenwoordigen toestand der slaven-bevolking in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, door de Regering kunnen en behooren genomen te worden. Het doen van voorstellen tot regeling van deze aangelegenheid ligt alzoo niet in de bemoeijingen van de Commissie, die geroepen is

om haar advies over de gewone burgerlijke wetgeving uit te brengen.

Mogten deze beschouwingen door de Regering worden beaamd, zoo zal het, ter voorkoming van allen twijfel of van dubbelzinnigheid wenschelijk zijn, de uitdrukkelijke bepaling te maken, dat het Burgerlijk Wetboek voor de Nederlandsche West-Indische koloniën op de regten van slaven en op die uit slavernij voortvloeijende van geene toepassing is.

II. De Commissie heeft geene overwegende reden kunnen vinden om de instelling der weeskamers te behouden. Zij gelooft niet, dat daaraan in de West-Indische koloniën eene volstrekte behoefte bestaat, en dat aldaar niet geheel op dezelfde wijze als in het moederland in de voogdij en de toeziende voogdij over minderjarigen zou kunnen worden voorzien. Is deze hare meening juist, dan ontbreekt ook de grond, waarop eene afwijking zou kunnen worden geregtvaardigd, want de wijze, waarop de weeskamers zijn werkzaam geweest, kan er wel niet toe leiden, om haar behoud buiten eene bijna gebiedende noodzakelijkheid te verlangen.

De voorname, zoo niet de eenige reden, waarom die instelling der weeskamers voor onze West-Indische koloniën nog door enkelen wordt verdedigd, is gelegen in de beweerde moeijelijkheid, om voor de waarneming der voogdij steeds geschikte personen te vinden. Naar het inzien der Commissie behoeft daarvoor echter geene vrees te bestaan. In die koloniën is de bevolking niet zóó afwisselend als in de Oost-Indische bezittingen van den Staat, en ofschoon de vestiging aldaar niet zoo duurzaam moge wezen als in het moederland, zoo is er het verblijf van het grootste gedeelte der bevolking langdurig genoeg, om de opdragt der voogdij en der toeziende voogdij op den voet bij het Burgerlijk Wetboek voorgeschreven te doen geschieden, zonder eenige ongelegenheden.

III. Vooral dan schijnt er tegen het overnemen der bepalingen omtrent de voogdij en toeziende voogdij minder be-

zwaar te bestaan, wanneer — en dit is een derde punt waarop de Commissie de aandacht wenscht gevestigd te hebben — den voogd eene gelijke belooning worde toegekend als den bewindvoerder over de goederen van een afwezige. De Commissie stelt dit voor in hare aanteekening op artikel 469. (1) Zij geeft toe, dat hierdoor eene niet onbelangrijke wijziging in het stelsel van den Nederlandschen wetgever wordt gebragt, maar voor deze wijziging bestaan zeer geldige redenen. Al dadelijk toch komt in aanmerking, dat krachtens de wetten tot dusverre in de West-Indische koloniën gevigeerd hebbende, aan voogden, die niet zijn vader, moeder, grootvader of grootmoeder der minderjarigen, het regt is toegekend om loon in rekening te brengen. Bovendien is het beheer van den voogd in die koloniën aan grootere bezwaren onderhevig, en vordert veel meer voortdurende werkzaamheid, dan in het moederland, vooral wanneer de bezittingen van den minderjarige uit plantagiën bestaan, zoodat het verbod, om loon voor de bemoeijenissen der voogdij in rekening te brengen, ten gevolge hebben zou, dat men zich zooveel mogelijk van de voogdij zoude trachten te verschoonen, hetgeen noodzakelijk op het nadeel der minderjarigen in het algemeen zoude uitloopen.

IV. Bij de behandeling der bepalingen omtrent de verjaring heeft een der leden van de Commissie de aandacht gevestigd op de eigendomsverkrijging door het Gouvernement, of op het in eigendom terug erlangen door het Gouvernement, van verlaten gronden, en hij heeft de vraag gedaan: of ten aanzien van dit onderwerp niets in het Burgerlijk Wetboek moest worden opgenomen. De Commissie, dit punt in overweging genomen hebbende, is van oordeel geweest, dat de regeling van dit onderwerp aan het Burgerlijk Wetboek vreemd moet blijven, maar zij heeft het tevens van haren

(1) (In het hier voorgaande ontwerp, art. 458).

pligt geacht ter kennisse der Regering te brengen, dat, naar haar gevoelen, het belang der zaak het vaststellen van duidelijke bepalingen omtrent den eigendom van verlaten gronden vordert.

V. Een der leden van de Staatscommissie verlangde, dat van zijn ten aanzien van sommige punten afwijkend gevoelen uitdrukkelijk melding zoude worden gemaakt. De Commissie heeft geoordeeld, dat hieraan moest worden voldaan, wanneer het bedoelde lid zelf zijne meening in eene nota ontwikkelde, en deze dan letterlijk in de Memorie van Toelichting wierd opgenomen. Die nota luidt als volgt:

〃 Een der leden van de Staatscommissie konde zich met de beschouwingen der meerderheid niet geheel vereenigen.

〃 Zijns inziens, konde de adaptie van het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek voor de West-Indiën geen onderwerp van ernstige deliberatie uitmaken, voor dat, althans in beginsel, de verordeningen omtrent het bestuur der koloniën en de regterlijke organisatie aldaar waren vastgesteld. Practisch beschouwd, moest hetgeen men gewoon was te noemen 〃 burgerlijk regt" onafscheidbaar zijn van instellingen, waardoor het konde werken, zoowel bij niet-contentieuse en volontaire als bij contentieuse jurisdictie. De ondervinding had dit geleerd in het vaderland, waar men menige staats-instelling niet hare eigenaardig Nederlandsche vorming had kunnen geven, omdat de Fransche *cinq codes* nog vigeerden; later was ondervonden, hoe de nieuwe Nederlandsche Wetboeken zich moesten schikken en plooijen naar de sedert vijf en twintig jaren in Fransche rigting gewrongen staatsinstellingen en staatsbesturen. Het werk der Staatscommissie moest daardoor alleen reeds hypothetiesch worden zonder de minste zekerheid, dat het immer goed en bruikbaar zoude zijn. Trouwens de uitkomst had dit ten duidelijkste bevestigd, want daar het nieuwe Nederlandsche Burgerlijk Wetboek volstrekt niet strookt met de actuele koloniale organisatie, en er geen de minste aanwijzing,

veel min zekerheid bestaat, wat daarvan worden zal, is men genoodzaakt geweest, in vele gevallen waar tot bepaalde autoriteiten wordt verwezen, de adaptie slechts te doen bestaan in het scheppen van leemten in hetgeen het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek aan bepaald bekende en voor die taak door hunne ambtsbetrekking meest geschikte personen had opgedragen, in dit ontwerp over te laten aan een hypothetiesch persoon, onder de benaming van *bevoegden ambtenaar* of *den regter* (zonder te zeggen welken) die zijn bevoegdheid te dien aanzien, niet uit het Burgerlijk Wetboek, maar van elders zoude moeten ontleenen.

„Dat ook uit een ander oogpunt, de adaptie van het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek voor de West-Indische koloniën als ontijdig mogt worden beschouwd, dewijl uit alles was na te gaan, dat de geheele maatschappelijke toestand dier kolonie eene omwenteling nabij was, doch zonder daarvan de uitgestrektheid en aard voor het minste of geringste te kunnen berekenen, dan voor zoo verre betrof de waarschijnlijkheid, dat de slavernij, doch altijd onzeker *hoe* en *wanneer*, zoude worden opgeheven.

„Dat, aangenomen zijnde, dat de slavernij nog zoude bestaan, wanneer het Wetboek wordt ingevoerd, het onvolledig was en bleef voor den toestand der koloniale maatschappij, dewijl, al wilde men, zoo als het ontwerp nu deed, zich geheel bepalen tot de vrijen, zonder van slaven te gewagen en even alsof deze niet bestonden, zulks ten gevolge moest hebben, dat de bepalingen omtrent de gevolgen van *cognatio naturalis*, en *obligationes naturales*, welke van de slavernij als feit onafscheidelijk waren, en de voorschriften omtrent *eigendom*, *bezit* en *pand*, welke bij de slavernij, als regt beschouwd, omtrent die bezitting niet gemist konden worden, geheel onvolledig bleven. — Dat zoo de Staatscommissie begrepen had, daaromtrent te moeten verwijzen naar de taak van eene andere Staatscommissie, met voorstellingen omtrent de verbetering

van het lot der slaven belast, zulks niet wegnam dat: 1°. een deel der Burgerlijke Wetgeving zoude worden overgelaten aan eene andere met deze in geene aanraking staande Commissie, welke haren eigenen weg volgende, wellicht voorstellen zoude doen, die in het ontwerp dezer Staatscommissie niet te plooijen waren; 2°. dat dien onverminderd en al was de rigting der beide Commissiën geheel zamenstemmende, daaruit toch volgde, dat een deel regtsverhoudingen, uitsluitend de vrijen betreffende, en hunnen persoonlijken toestand, hunne persoonlijke en zakelijke regten van nabij aangaande, buiten het Burgerlijk Wetboek worden geworpen, om te worden omschreven in verordeningen, die, wat ze ook mogten inhouden, niet anders dan slaven-reglementen konden zijn.

„Dat, uitgaande van eene tegenovergestelde hypothese, namelijk dat op de invoering van dit ontwerp de slavernij geheel zoude zijn afgeschaft, zulks niet zoude te weeg brengen, dat die geheele voormalige slaven-populatie, in de kolonie Suriname ruim drie vierde der geheele bevolking uitmakende, terstond geschikt was onder een Burgerlijk Wetboek, genoegzaam gelijk aan dat voor de Nederlanden zelve bestaande, te leven. — Dat men dan ook in Oost-Indië aan geene zamenstelling en invoering van zoodanig Wetboek had durven denken, dan vereenigd met daaraan corresponderende instellingen voor den inlander, en wel terwijl men er sedert de eerste tijden van vestiging aldaar, die verschillende regten door personeel en reëel statuut had weten in verband te brengen en te houden, doch zulks bij eventuele vrijverklaring der negers, onder toekenning van eene bijzondere wetgeving, geheel en al te scheppen was, omdat de slaven als zoodanig geene regten hadden bezeten. — Dat dus ook in de gegevene onderstelling, het ontwerp, zoo als het daar lag, ongeschikt moest zijn voor een groot, zelfs overwigtig deel der koloniale bevolking, en bijaldien aan dat deel een eigen burgerlijk regt moest worden gegeven, als ten hoogste gehazardeerd moest worden

aangemerkt, dewijl het, niet voor een geheelen staat kunnende dienen, moest komen onder den invloed van een geheel nog ongekend en onberekenbaar burgerlijk regt van het overige deel, de inwoners, te vereenzelvigen door een nog minder bekend, doch volstrekt noodzakelijk geheel nieuw te creëren statutair regt.

„Dat overigens met opzigte tot de suppressie der nog in de West-Indische koloniën bestaande wees- en onbeheerde boedelkamers, het reeds gemelde dissentiëerende lid der Staats-commissie, zonder te treden in een onderzoek of die instellingen te regt of verkeerdelijk in het nieuwe Nederlandsche Wetboek waren ter zijde gelaten, vermeende te moeten opmerken, dat diergelijke instelling, naar de behoeften des tijds geregeld en aan behoorlijke controle onderworpen, in menigvuldige opzigten verre verkieslijk was boven wettelijke en datieve voogdijen en toeziende voogdijen, zoo als die in het Nederlandsche Wetboek bij navolging van het Code Napoleon waren omschreven. — Dat hij ook, zonder na te gaan in hoeverre het verblijf van kolonisten in de West-Indiën meer permanent konde beschouwd worden dan in Oost-Indië, waar de wees en onbeheerde boedel-kamers bij de adaptie van het Nederlandsche Burgerlijk Wetboek waren behouden, vermeende dat die kamers ook in de West-Indiën noodzakelijk waren, omdat de ingezetenen dier koloniën, al mogten zij ook aldaar langer en met hun geheel gezin vertoeven, echter in zoo verre met die der Oost-Indische koloniën gelijk stonden, dat zij er niet resideerden dan, ten minste genomen, enkel met hunne echtgenooten en kinderen, terwijl hunne verdere bloedverwanten in het vaderland of elders achterbleven, en zij hunne kinderen op nog zeer jeugdigen leeftijd reeds moesten wegzenden om hunne educatie in het vaderland of elders te vinden; — dat overigens de ervaring leerde, hoe testamentaire voogdijen welke men niet als lastgeving, bij subsitutie, assumtie of subrogatie, in geval van ontstentenis of bedanken der

benoemden, konde laten continueren, maar al te dikwijls door vertrek of overlijden in datieve voogdijen zouden moeten veranderen; dat die datieve voogdijen bij het ontwerp tot eene gesalariseerde en alzoo in meerdere gevallen tot eene voordeel gevende betrekking gemaakt, zonder anderen waarborg dan eene in de meeste gevallen ijdele hypotheek, althans in eene kolonie, minder wenschelijk voor het belang der minderjarigen moesten geacht worden, dan de administratie van een door het Gouvernement benoemd collegie of persoon waarvan de comptabiliteit aan hechtere banden konde worden gelegd;

„Dat eindelijk het reeds gemelde lid zich niet konde diets maken, dat de Regering bij het voornemen om de Nederlandsche wetgeving voor de West-Indiën bruikbaar en passend in te rigten, daarmede konde bedoeld hebben zulks in zoo restrictieven zin ten uitvoer te leggen en de zucht tot eenvormigheid en gelijkluidendheid zoo verre had willen drijven, dat niettegenstaande het enorme verschil van maatschappelijke verhoudingen en inrigtingen, de taak der Commissie zich moest bepalen, meerendeels tot taalkundig purisme en hypothetische aanwijzing van autoriteiten en bevoegdheden, zonder zelfs de verbeterende hand te slaan aan die reeds algemeen erkende feiten en gebreken, welke het Nederlandsche Burgerlijk Wetboek ontsierden, en zeker reeds lang verbeterd zouden zijn geweest, indien het veranderen van wetgeving onder de vigerende staatsvormen minder omslagtig en moeijelijk ware geweest."

Ook na kennis genomen te hebben van deze nota, heeft de Commissie verklaard dat zij bij haar gevoelen bleef volharden, zonder het noodig of raadzaam te achten de gronden hiervoor nader op te geven.

Tot deze toelichting op het ontworpen Burgerlijk Wetboek meent de Commissie zich te kunnen bepalen. Zij wil alleen nog de opmerking herhalen, reeds gemaakt bij de indiening

van het concept-Reglement op de zamenstelling der regterlijke magt in de Nederlandsche West-Indische koloniën, dat een groot aantal bepalingen hare oplossing vinden in de memoriën van toelichting welke gevoegd waren bij de ontwerpen, die haar ter beoordeeling werden voorgelegd.
